Τό σπίτι τοῦ Παιδιοῦ

45

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

(ἢ Παιδόπολις)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1951
ΕΤΟΣ Α΄. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 45 (21)

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ὀργανισμοί, Τράπεζαι, Ἑταιρεῖαι	Δρχ.	100.000
Δῆμοι καὶ Κοινότητες ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων καὶ ἰδιῶται	»	50.000
Λοιποὶ Δῆμοι καὶ Κοινότητες καὶ Σχολεῖα..	»	25.000
Μαθηταί, Πρόσκοποι, Ὁδηγοί, Στρατιῶται	»	10.000
Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 5 ἢ Λίραι 2.		

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Φραγκ. Μαλατέστας, Μενελάου 9, Ἀθῆναι

Μιὰ παράδοξη ἱστορία

Η ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΛΙΟΝΤΑΡΙΟΥ

Καὶ ὅμως εἶναι ἀληθινή!

Ὁ Ἀντροκλῆς, μᾶς διηγήθηκε ὁ Γεροστάθης, ἦταν δοῦλος πλουσίου Ρωμαίου, ποὺ ζοῦσε ἐκείνη τὴν ἐποχὴ στὴν Ἀφρική. Δὲν μποροῦσε ὅμως νὰ ὑποφέρη τὰ ξυλοκοπήματα καὶ τὰ βασανιστήρια τοῦ σκληροῦ του ἀφέντη καὶ μιὰ μέρα ἔφυγε κρυφὰ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Κυρίου του γιὰ νὰ ἀναπνεύση τὸν ἐλεύθερο ἀέρα στὰ δάση, τὶς σπηλιὲς ποὺ βρίσκονται στὶς ἐρημιὲς τῆς Ἀφρικῆς.

Κάποια μέρα ὁ δραπέτης Ἀντροκλῆς ἀναπαυόταν μέσα σὲ μιὰ δροσερὴ σπηλιά. Σὲ μιὰ στιγμὴ βλέπει ἕνα λιοντάρι ποὺ ἔμπαινε ἐκεῖ μέσα. Τὰ ἔχασε.

—Ἦρθε, εἶπε τρομαγμένος, ἡ τελευταία μου ὥρα.

Καὶ χωρὶς νὰ μπορῆ νὰ πάρη οὔτε τὴν ἀναπνοή του περίμενε ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ νὰ κατασπαραχθῆ ἀπὸ τὸ τρομερὸ θηρίο.

Μὰ ὁ λέοντας κουτσαίνοντας πλησίασε ἥσυχα τὸν Ἀνδροκλῆ. Καὶ σηκώνοντας τὸ πόδι του, τὸ ἔδειξε στὸν δραπέτη, σὰν νὰ ζητοῦσε βοήθεια.

Τότε ὁ Ἀντροκλῆς παρατήρησε πὼς στὸ πέλμα τοῦ ποδιοῦ τοῦ λιονταριοῦ εἶχε μπῆ ἕνα μεγάλο ἀγκάθι. Μὲ χέρι ποὺ ἔτρεμε, ὁ Ἀντροκλῆς ἔβγαλε τὸ ἀγκάθι καὶ ἔτσι ἐλευθερώθηκε ὁ λέοντας ἀπὸ τοὺς φριχτούς του πόνους.

Τὸ λιοντάρι γιὰ νὰ δείξη τὴν εὐγνωμοσύνη του στὸν Ἀντροκλῆ ἄρχισε νὰ φιλῆ τὰ χέρια του, μὲ τὸν τρόπο ποὺ ξέρουν νὰ φιλοῦν τὰ λιοντάρια. Γλύφοντας, δηλαδή, μὲ τὴ γλῶσσα του τὰ χέρια του.

Ὁ Ἀντροκλῆς, φυσικά, συνῆλθε σιγὰ-σιγὰ ἀπὸ τὴν τρομάρα του. Καὶ γίνηκε φίλος μὲ τὸ λιοντάρι ποὺ ἂν καὶ ἦτανε θηρίο εἶχε μέσα του τὸ αἴσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης. Καὶ ἔζησε μαζί του μερικὲς ἡμέρες μέσα στὴ σπηλιά.

Ἀλλὰ κάποιο πρωΐ ὁ Ἀντροκλῆς βγῆκε ἀπὸ τὴ σπηλιὰ γιὰ νὰ βρῆ κάτι νὰ φάη. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ ἔψαχνε γιὰ τροφὴ συνάντησε Ρωμαίους στρατιῶτες, οἱ ὁποῖοι καὶ τὸν ἔπιασαν καὶ δεμένος μεταφέρθηκε στὴ Ρώμη, ὅπου στὸ μεταξὺ εἶχε ξαναγυρίσει τὸ ἀφεντικό του.

Μὰ ἡ δραπέτευση δούλου, ἦταν γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη μεγάλο ἔγκλημα. Καὶ ὁ Ἀντροκλῆς καταδικάστηκε στὴν ποινὴ τοῦ πιὸ φριχτοῦ θανάτου. Νὰ καταφαγωθῆ ἀπὸ τὰ θηρία.

Ὅπως οἱ ταυρομαχίες διασκεδάζουν τοὺς Ἱσπανούς, ἔτσι καὶ τὸ ἀποτρόπαιο θέαμα τῆς θηριομαχίας διασκέδαζε τοὺς Ρωμαίους. Μὰ ἡ σκληρὴ αὐτὴ πάλη δυστυχῶν καταδίκων καὶ ἀγρίων θηρίων ποὺ τόσο εὐχαριστοῦσε τοὺς Ρωμαίους ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἔδειχνε πὼς οἱ Ρωμαῖοι ἦταν σκληρόκαρδοι καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τοὺς δίδασκε καὶ τοὺς συνήθιζε στὴν θηριωδία.

Μπροστὰ λοιπόν, σὲ πλῆθος Ρωμαίων ὁ κατάδικος Ἀντροκλῆς ἀφήνεται κατάμονος στὸ ἀμφιθέατρο τῆς θηριομαχίας. Σὲ λίγο ἕνα ἄγριο καὶ πειναλέο λιοντάρι ἀφήνεται ἀπὸ τὸ κλουβί του καὶ ὁρμάει ἀκάθεκτο κατὰ τοῦ ἄτυχου Ἀντροκλῆ. Εἶναι ἕτοιμο τὸ λιοντάρι νὰ κατασπαράξη τὸ θῦμα του καὶ νὰ σβύση τὴν πεῖνα του.

Μὰ μόλις πλησίασε τὸν Ἀντροκλῆ σταμάτησε τὴν ὁρμή του· τὸν κύτταξε μὲ προσοχή! Κινήθηκε λίγο πρὸς τὰ πίσω, ἡμέρεψε ἀπότομα καὶ ἀμέσως κατόπιν, πλησιάζει καὶ πάλι τὸν κατάδικο ὄχι πιὰ γιὰ νὰ τὸν κατασπαράξη ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸν φιλήση ἄλλη μιὰ φορὰ μὲ τὸν τρόπο του τὸν παλαιὸ φίλο καὶ εὐεργέτη του.

Ὅπως καταλάβατε τὸ λιοντάρι ἦταν ὁ σύντροφος τοῦ Ἀντροκλῆ στὴν σπηλιὰ τῆς Ἀφρικῆς.

Οἱ θεαταὶ παρακολουθοῦν τὴ σκηνὴ στὸ ἀμφιθέατρο μὲ κατάπληξη. Τὸ παράδοξο θέαμα τοὺς προκαλεῖ τὴν περιέργεια. Καὶ ἡ ἔκπληξή τους μεγαλώνει ὅταν βλέπουν τὸν Ἀντροκλῆ νὰ ἀγκαλιάζη χωρὶς φόβο τὸ λιοντάρι, τὸν γεμᾶτο εὐγνωμοσύνη φίλο του τῆς Ἀφρικῆς.

Καὶ διηγεῖται ἀμέσως κατόπι τὰ ὅσα εἶχαν συμβῆ στὴν ἐρημικὴ ἐκείνη σπηλιά.

Οἱ σκληρόκαρδοι Ρωμαῖοι συγκινήθηκαν· χάρισαν στὸν Ἀντροκλῆ τὴ ζωὴ καὶ τὸ φίλο του τὸ λιοντάρι.

Τί ντροπή, ἀλήθεια, ἕνα θηρίο νὰ διδάσκη εὐσπλαχνία σὲ λογικοὺς καὶ πολιτισμένους ἀνθρώπους. Καὶ ἀλήθεια, πόσο πιὸ χειρότερος κι ἀπὸ αὐτὰ τὰ θηρία εἶναι ὁ ἀγνώμονας.

Τὸ διήγημα αὐτό, μᾶς λέει ὁ Γεροστάθης, δὲν εἶναι παραμῦθι. Εἶναι ἱστορικὴ ἀλήθεια. Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ τὸ εἶδε μὲ τὰ μάτια του ὁ Πλειστονίκης καὶ τὸ διηγήθηκε σὲ κάποιο Ρωμαῖο συγγραφέα.

Πρέπει ὅμως νὰ σᾶς πῶ, πρόσθεσε ὁ Γεροστάθης, πὼς οἱ σοφοί μας πρόγονοι ὑποστήριζαν πὼς ἂν ἐκεῖνος ποὺ εὐεργετεῖται δὲν πρέπει νὰ ξεχνάη ποτὲ τὴν εὐεργεσία, ἀντίθετα ἐκεῖνος ποὺ εὐεργετεῖ πρέπει πάντοτε νὰ τὴν λησμονάη.

Ὅσο πιὸ εὔκολα λησμονάει ὁ εὐεργετῶν τὴν εὐεργεσία, τόσο ἡ ἀξία της μεγαλώνει καὶ τόσο ζωηρότερη τὴν αἰσθάνεται ὁ εὐεργετούμενος.

Ἀπεναντίας. Ἂν ὁ εὐεργετῶν θυμᾶται τὶς εὐεργεσίες του καὶ μάλιστα καυχιέται γι' αὐτές, ἡ εὐεργεσία χάνει τὴν ἀξία της καὶ τὸ αἴσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης χάνεται.

(Ἀπὸ τὸ Γεροστάθη)

◇

Τοπίο

Στὸ θλιμμένο κάμπο βρέχει,
βρέχει στὶς ἐλιὲς τὶς γκρίζες
τὸ νερὸ σὰ ρίγος τρέχει
ἀπὸ τὰ κλαδιὰ στὶς ρίζες.
Γκρίζα ἡ ὥρα, γκρίζα ἡ χώρα.
Σκοτεινὰ κάτω κι' ἀπάνω
ξεχωρίζουν μέσ' στὴ μπόρα
τὰ τσαντήρια τῶν τσιγγάνων.

Ἀπ' τὴν ἄσφαλτο, τὰ κάρα,
κατεβαίνουν, κατεβαίνουν...
Λάμπουν μερικὰ τσιγάρα
στὰ παράθυρα τοῦ τραίνου.

Ἕνα σκιάχτρο ἀπελπισμένο
στὴ νεροποντὴ στὸ κρύο,
ἄδικα γνέφει στὸ τραῖνο
κ' ἐμψυχώνει τὸ τοπίο.

Ἀνυπόφορη εἶν' ἡ θλίψη
τῶν ἀγρῶν αὐτὸ τὸ μῆνα!
Ἡ βροχὴ μᾶς ἔχει κρύψει
ἀπ' τὸ φόντο τὴν Ἀθήνα.

...Καὶ τὸ βράδυ κατεβαίνει
μὲς στὴ νέκρα, μέσ' στὴ γύμνια...
ποὖναι οἱ βάτραχοι κρυμένοι;
Γιατί σώπασαν τ' ἀγρίμια;

Μέσ' στὸν κάμπο τώρα μόνα
τὰ βαριὰ περνοῦνε τραῖνα,
λὲς καὶ φέρνουν τὸν χειμῶνα
καὶ τὴ νύχτα ἀπὸ τὰ ξένα.

Μ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΜΙΑ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΗ

Κάνω γνωστὸ στοὺς ψευδωνυμούχους ὅτι τὰ ἐγκρινόμενα ψευδώνυμα εἶναι γιὰ τὸ 1951.

Γιὰ τὸ 1952 θὰ ἀνανεωθοῦν. Τὸ ὅτι ἐγκρίθηκαν στὸ τέλος τοῦ 1951 δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία. Οἱ ψευδωνυμοῦχοι πρέπει νὰ ἀνανεώσουν γιὰ τὸ 1952 τὰ ψευδώνυμά τους μέχρι 31 Ἰανουαρίου 1952. Μὴ ἀνανεωμένο ψευδώνυμο ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου θὰ τὸ δώσω σὲ ὅποιον τὸ ζητήση.

Τὸ κέφι σὰν ὅπλο στὸν ἑλληνοϊταλικὸ πόλεμο

Ἀνέκδοτα καὶ στῖχοι εἰς βάρος τῶν ἐπιδρομέων

Ὅταν μᾶς κήρυξε στὶς 28 Ὀκτωβρίου 1940 τὸν πόλεμο ἡ Ἰταλία ὁλόκληρος ὁ λαὸς μπῆκε στὴ μάχη. Καθένας πολεμοῦσε μὲ τὸν τρόπο του. Οἱ νέοι πῆραν τὰ ὅπλα καὶ πῆγαν στὸ μέτωπο. Οἱ γυναῖκες — ὅσες σὰν νοσοκόμες δὲν βρέθηκαν στὰ προχωρημένα φυλάκια — ἔπλεκαν φανέλλες καὶ κάλτσες γιὰ τὸ στρατό καὶ οἱ δημοσιογράφοι, οἱ ποιηταί, οἱ ἐπιθεωρησιογράφοι ἐσατύριζαν τοὺς Ἰταλοὺς εἰσβολεῖς... Κανένας δὲν ἔχασε τὸ κέφι του. Λὲς καὶ γινόταν ἕνας ἀγώνας «κεφιοῦ». Μιὰ μάχη γιὰ τὴν διατήρηση τοῦ κεφιοῦ, ποὺ ἦταν κι' αὐτὸ ἕνας παράγοντας τῆς νίκης.

Μὲ τὴν εὐκαιρία οἱ ἐφημερίδες ἀφιέρωναν περίφημα ἀνέκδοτα: Θὰ σᾶς παραθέσουμε μερικά:

Ὁ Μουσσολίνι πῆγε κάποτε σὲ ἕνα ἰταλικό, φυσικά, σχολεῖο κοντὰ στὴ Ρώμη γιὰ νὰ γνωρίση ἀπὸ κοντὰ τοὺς μαθητάς. Θέλοντας, μάλιστα, νὰ πληροφορηθῆ γιὰ τὰ πολιτικὰ φρονήματα τῶν παιδιῶν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τους γιὰ τὸ φασισμὸ ρώτησε ἕνα ἀπὸ αὐτά:

— Σὲ ποιὸ κόμμα ἀνήκεις;

— Εἰς τὸ Φασιστικόν, ἀπάντησε ὁ μαθητὴς καὶ σήκωσε τὸ χέρι του μὲ τὸ γνωστὸ φασιστικὸ τρόπο.

— Καὶ σύ; ρώτησε κάποιον ἄλλο ὁ Ντοῦτσε!

—Τὸ ἴδιο, ἀπαντᾶ ὁ νεαρὸς μαθητής.

Ἐρώτησε καμμιὰ εἰκοσαριὰ καὶ ὅλοι τοῦ ἀπάντησαν μὲ τὴν ἴδια στερεότυπη λέξη καὶ μὲ ὁλόϊδιο τρόπο.

Στὸ τέλος εἶδε καὶ κάποιο μαθητὴ ποὺ καθόταν κατσουφιασμένος, τὸν πλησίασε καὶ τὸν ρώτησε:

— Ἔλα ἐδῶ, μικρέ! Ἐσὺ σὲ ποιοὺς ἀνήκεις;

— Στοὺς ἀντιφασιστάς! ἀπάντησε μὲ θάρρος ὁ μικρὸς Ἰταλός.

— Καὶ γιατί; ρώτησε πολὺ ἐνοχλημένος ὁ Ντοῦτσε ἀπὸ τὴν ἀνεπάντεχη ἀπάντηση.

— Γιατὶ καὶ οἱ γονεῖς μου εἶναι ἀντιφασιστές!

— Καλά, εἶπε ὁ ἀρχηγὸς τοῦ φασισμοῦ. Θὰ ἤσουν καὶ ἂν οἱ γονεῖς σου ἦσαν ἐγκληματίες καὶ δολοφόνοι;

— Ἔ τότε θὰ ἤμουν κι' ἐγὼ φασιστής ἀπάντησε μὲ ἑτοιμότητα ὁ μικρὸς ἰταλός.

* * *

Ὁ γνωστὸς λογοτέχνης Ἀντώνιος Βώττης ἔγραψε τὴν παρακάτω παρωδία τοῦ ποιήματος τοῦ Ζαλοκώστα: «τὸ χάνι τῆς Γραβιᾶς».

Ἀπὸ κρότον ὀργάνων βοΐζει,
ὅλη ἡ Ρώμη κι' ὡς πέρα ἀν-
(τηχεῖ
κι' εἷς στρατὸς μὲ τὸ βῆμα
(βραχὺ
«βίβα Ντοῦτσε» στριγγλίζει.
Ταραντέλλας χορὸς προηγεῖ-
(ται
ψάλλων ἄσμα τὰ μᾶλλα φαιδρὸν
κι' ὁ Μπενῖτο μὲ πλῆθος πτερῶν
πρὸς Ἑλλάδα κινεῖται.
Καβαλλᾶ καὶ μὲ στόμφον τοὺς λέει
«ἡ πατρίς σας τὸν χρόνον αὐτὸν
μακαρόνι δὲν ἔχει ἀρκετὸν
στρατιῶται γενναῖοι.

Νὰ χορτάσουμε ἀλλοιῶς δὲν μποροῦμε
κι' εἶν' ἡ πεῖνα σκοτοῦρα κακὴ
τὸ λοιπόν, μπρὸς νὰ πᾶμε ἐκεῖ
κι' ὅσα θέμε θὰ βροῦμε...

Ἐκκινήσωμεν οὖν μάνι - μάνι
εἷς περίπατος εἶναι μικρός.
Μπρός σας εἶναι μηδὲν ὁ ἐχθρὸς
μιὰ μπουνιά μας τοῦ φτάνει.

Ἂν καὶ εἶναι ὁ στρατός μας κεφάτος
μὲ τρανοὺς νὰ μπλεχτῆ... τρομερὸν
Κι' ἔτσι εὕρημα εἶναι λαμπρὸν
τὸ μικρὸν τοῦτο Κράτος

Ξάφνου ἐν φέσι ἐκ τῶν πέρα
(δρυμόνων
ξεπροβάλλει κι' ὁ Ντοῦτσε αὐ-
(θωρεὶ
στρέφει εὐθὺς τὸν στρατόν του
(νὰ βρῆ
μά... λαγοὺς βλέπει μόνον.

Τότε ὁ φίλος μὲ μιᾶς ἐξανέστη
«συμφορά μου πὼς φεύγουν
(αὐτοί!
Ἂχ δὲν τὄχα ποτὲ ὀνειρευτῆ
ὅτι ἔχω στρατὸ τόσο...

Πλὴν δὲν πταίουν οἱ δόλιοι,
(εἶν' ἐν τάξει
ἀλλὰ εἶν' ὁ καιρὸς βροχερὸς
Ἄλλως εἶν' ὁ στρατός μου
(λαμπρὸς
καὶ πρὸ πάντων μὴ βρέξει μὴ
(στάξει

Ἃ δὲν εἶναι στρατὸς τῆς ἀ-
(ράδας
εἶν' ἀλήθεια καθ' ὅλα καλὸς
καὶ νὰ λέγεται πρέπει ἀσφα-
(λῶς
στρατιὰ τῆς... λιακάδας.

Νὰ νικήσουν καιρὸς εἶν' ἀκόμη
μὰ ξανὰ δὲν τὰ πᾶνε καλὰ
κι' ὅλο πιὰ ποὺ δὲν βρέχει.. ἀλλά...
τώρα πταίουν οἱ δρόμοι!

ὅλο φεύγουν γιὰ πιὸ πάρα πέρα
καὶ τσουλᾶν πότε ἐδῶ πότ' ἐκεῖ
καὶ τοὺς πιάνει πρὸ παντὸς ἡ κακὴ
... κι' ἡ ψυχρή τους ἡ μέρα.

Τὸ τσερβέλλο τοῦ Ντοῦτσε
(πιὰ τοὔχει
στρίψει ὁλότελα. Πάει σκυ-
(φτὸς
καὶ τὸν πιάνει μὲ μιᾶς πυρε-
(τὸς
μόνο φοῦντα σὰν δῆ ἀπὸ τσα-
(ροῦχι.

«Ποῦν οἱ νίκες ποὺ πρόσμενα
(ποῦντες;»
ὅλο λέει μὲ φωνὴ δυνατὴ
κι' ὅλο σκέπτεται ὁ δόλιος
(γιατὶ
δουλειὲς νἄχη μὲ φοῦντες...

Ξαφνικὰ τοῦ βουλιάζει κι' ὁ
(στόλος
κι' ὁ Μπενῖτο ὠχριᾶ παρευ-
(θὺς
κι' ἀπ' τὸν τρόμο χαμαὶ καθε-
(σθεὶς
...περιβρέχεται ὅλος.

«Ἂ! βροχή, ὅλοι εὐθὺς ξεφωνᾶνε
συμφορά μας καὶ πάλι βροχή!»
καὶ σκορπιοῦνται μὲ βῆμα ταχύ!
καὶ στὸ... διάολο πᾶνε!...

* * *

Ἀλλὰ ἂς διηγηθοῦμε ἀκόμα ἕνα ἀνέκδοτο:

Στὸ «Φόρουμ Μουσολίνι» τὸ μεγάλο στάδιο τῆς Ρώμης γίνονται Γερμανοϊταλικοὶ ἀγῶνες. Οἱ Ἰταλοὶ ἀθλητὲς σημειώνουν, ὅπως πάντα,... παταγώδεις ἀποτυχίες. Τὰ ἀγωνίσματα ἔχουν τελειώσει καὶ δὲν τοὺς μένει παρὰ ὁ Μαραθώνιος.

— Αὐτὸν τουλάχιστο δὲν πρέπει νὰ τὸν χάσουμε σκέπτεται ὁ Μουσσολίνι ποὺ παρακολουθεῖ μὲ μεγάλη φοῦρκα τοὺς ἀγῶνες... Καὶ φώναξε τὸν ἀφέτη τῶν ἀγώνων, τὸν Ἀντώνιο:

— Εἶναι ζήτημα, τοῦ λέγει, τιμῆς καὶ γοήτρου. Πρέπει νὰ νικήσουμε στὸ Μαραθώνιο!... Ὁ Ἀντώνιο ἔδωκε κατηγορηματικὴ ὑπόσχεσι στὸν ἀφέντη του. Καὶ πραγματικὰ τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ ἔδινε τὸ σύνθημα τῆς ἐκκινήσεως εἶπε κάτι στ' αὐτὶ τῶν Ἰταλῶν δρομέων:

Καί, ἀνέλπιστα, οἱ Ἰταλοὶ κέρδισαν τὸ Μαραθώνιο. Κι' ὄχι μόνο αὐτό. Ἀλλὰ εἶδαν κι' ἔπαθαν νὰ τοὺς σταματήσουν στὸ γρήγορο καὶ ἀδιάκοπο τρέξιμό τους.

— Μπράβο Ἀντώνιο, τὸν συγχάρηκε ἀργότερα ὁ Μουσσολίνι. Δὲν μοῦ λὲς ὅμως πῶς τὰ κατάφερες.

— Ντοῦτσε μου, τοῦ ἀπάντησε· τοὺς εἶπα μιὰ λέξη μονάχα!

—Καὶ τί τοὺς εἶπες; ρώτησε περίεργος ὁ Μουσσολίνι.

— Τσολιᾶς...

* * *

Καὶ ἕνας ἑλληνοϊταλικὸς διάλογος:

Ἰταλός: Τί καιρὸς διαολεμένος
ἔχω φοβερὸ συνάχι.

Ἕλληνας: Ἔχω τὴν κακὴ συνήθεια
μὲ δροσιὰ νὰ κάνω μάχη.

Ἰταλός: Ἔχω ὅπλα καὶ φυσίγγια
τὰ χαλάει, τὰ σκουριάζει

Ἕλληνας: Τὸ Ντουφέκι τὸ δικό μου
ἔχει σὰν καὶ μὲ ψυχή.
Κι' ὁ καιρὸς δὲν τὸ πειράζει.

Ἰταλός: Ἂν κρατήση ὁ καιρὸς
ἔχω σίγουρο τὸν τρόπο
εἰς τὴν Ρώμη νὰ γυρίσω.

Ἕλληνας: Ἔχω κάτι νὰ σοῦ πῶ:
Ἄδικα μὴν κάνεις κόπο
Θὰ γυρίσης ἂν σ' ἀφήσω!

Κι' ἕνα περίφημο τοῦ... Θύμιου τοῦ Γυμναστῆ:

Ἀκρ - αστασία! Στὸν κιρόν!
Μιταβουλή. Καὶ ἀτενῶς!
Κάμψατ' ὀλίγον τὸν μηρὸν
Ἐμπρὸς γινῆτε... καπινός!

Ρὲ προσοχή! Ὀρ' Ἰταλοὶ
ἀνάπαυσι ποτὲ δὲν ἔχ'.
Τρουχάδην πᾶτε ρὲ δειλοὶ
στ' ἀντίσκηνά σας γιατὶ βρέχ'...

Καὶ πάλι ἕνα ἀνέκδοτο ἀπὸ κεῖνα ποὺ γεμίζουν τὶς ἐφημερίδες τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1940:

Ὁ Μουσσολίνι ἐπιθεώρησε ἕνα φρενοκομεῖο. φυσικὰ εἶχε προειδοποιήσει ἀπὸ μέρες τὸ Διευθυντὴ τοῦ θεραπευτηρίου. Κι αὐτὸς εἶχε λάβει πολλὰ μέτρα ἀσφαλείας. Ἀλλὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὶς φασαρίες ποὺ εἶχε μὲ τὴν προετοιμασία «εἶδε κι' ἔπαθε» κι' αὐτὸς κι' οἱ φύλακές του νὰ μάθουν τοὺς τρελλοὺς νὰ χαιρετοῦνε φασιστικά!...

Πραγματικὰ ἡ διδασκαλία τους ἔπιασε τόπο. Γιατὶ ὅταν ἔφτασε ὁ Ντοῦτσε οἱ παραταγμένοι στὴν εἴσοδο τοῦ νοσοκομείου χαιρέτησαν φασιστικὰ μὲ τρόπο ποὺ ἱκα

νοποίησε τὸν Ντοῦτσε. Μὰ ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸ τῆς φασιστικῆς 'Ιταλίας δὲν διέφυγε πὼς κοντὰ στοὺς τρελλοὺς εἶταν καὶ δυὸ ἄντρες ποὺ δὲν χαιρέτισαν ὑψώνοντας τὸ χέρι.

Τοὺς πλησίασε καὶ τοὺς ρώτησε:

—'Εσεῖς γιατὶ δὲν χαιρετᾶτε;

— Μὰ ἐμεῖς δὲν εἴμαστε... τρελλοί! Εἴμαστε... οἱ φύλακες.

Παραθέτουμε ἀκόμη κι' αὐτὸ ποὺ δημοσιεύτηκε σὲ κάποια ἐφημερίδα μὲ τὸν τίτλο: «'Εδῶ κι' ἐκεῖ»:

Στὰ Μέτωπα τ' ἀντίπαλα ὑπάρχει διαφο-
(ρά!
'Ε δ ῶ: τσαρούχι τρομερό! 'Εκεῖ μόνο
(φτερά!
'Ε δ ῶ: λεβέντες εὐσταλεῖς, καμαρωτοὶ
(τσολιάδες
'Ε κ ε ῖ: μακαρονάδες.
'Ε δ ῶ: 'Ανδρεία, λεβεντιά, παλληκαριὰ
(καὶ πίστις
'Ε κ ε ῖ: ἀτσίγαροι, δειλοὶ καὶ πρὶν ἀπ' ὅ-
(λα νήστεις!...

* * *

Κι' ἕνα τηλεγράφημα ἀπὸ τὴ Βέρνη ποὺ δημοσιεύεται σὲ σατυρικὴ ἐφημερίδα τῆς ἐποχῆς:

Βέρνη: Κατὰ τὰς ἐκ Ρώμης πληροφορίας οἱ ἐπίσημοι κύκλοι τῆς 'Ιταλικῆς πρωτευούσης εἰρωνεύονται τὸ ἑλληνικὸν ἀνακοινωθὲν περὶ συλλήψεως 1000 αἰχμαλώτων ἐκ τῆς Μεραρχίας τῶν λύκων τῆς Τοσκάνης.

«Τί νομίζουν οἱ Ἕλληνες γράφουν οἱ ἐφημερίδες τῆς 'Ιταλίας. Μὲ τὴν σύλληψη 1000 λύκων θὰ ἐκλείψουν οἱ 'Ιταλοὶ λύκοι;

'Υπάρχουν τόσο πολλοί! Λύκοι εἰς τὴν Ρώμην, λύκοι εἰς τὸ παλάτσιο Βενέτσια, καὶ μάλιστα ὁ ἕνας ἐξ αὐτῶν εἶναι λύκος ποὺ...

...Ἂν ἐγέρασε
κι' ἄλλαξε τὸ μαλλί του
οὔτε τὴ γνώμη τ' ἄλλαξε
οὔτε τὴν κεφαλή του!...»

Καὶ τελειώνουμε μὲ τὸ περίφημο αὐτὸ ἔμμετρο πολεμικὸ σκέτς τοῦ κ. 'Ηλία Μπακόπουλου: Φέρνει τὸν τίτλο ἡ «ΑΡΒΥΛΑ» καὶ τὸ «ΤΣΑΡΟΥΧΙ».

ΑΡΒΥΛΑ: Στηριγμένη σὲ μιὰ πέτρα παίρνει λαχανιασμένες ἀνάσσες χωρὶς νὰ λὲη λέξη:

ΤΣΑΡΟΥΧΙ (ἔχει διάθεση γιὰ κουβέντα. Τῆς ρίχνει ἕνα λοξὸ βλέμμα καὶ ἀρχίζει»:

— Σὰν κουρασμένη φαίνεσαι:
'Αρβ. 'Απ' τὸ κυνήγι μπάφιασα
τὰ 'Ιταλάκια σύντροφε μὲ τὰ κρεμ-
(μύδια τάφκιασα.
κι' ἔτσι κουράστηκα πολύ!
Τσαρ. (ἀπορῶντας): Πῶς; Μὲ κρεμμύδια
(«'Ιταλοί»;
Μὴν εἶναι νέο φαγητό, ποὺ φέραν
(ἀπ' τὸν Πάδο;
'Αρβ. Ὄχι καϋμένε, σύντροφε! Εἶναι...
(λαγὸς στιφάδο!
Τσαρ. (Γελάει πλατειὰ ἡ φούντα του κουνιέται πέρα δῶθε): Χὰ χὰ καὶ θὰ
(μὲ πέρασες πολὺ πολὺ κουτὸ
ἀφοῦ ρωτῶ
γιὰ φαγητὰ
ποὺ τόφιαξα συνάδελφε πολλὲς φο-
(ρὲς κι' ἐγώ.

'Αρβ.: (μ' ἐνδιαφέρον): Τί θὲς
νὰ πῆς κυνήγησες καὶ σὺ
(τοὺς 'Ιταλούς;
Τσαρ. (περήφανα): 'Αλλά; Τοὺς
ἐκυνήγησα καὶ ξέκανα
(πολλούς!
'Αρβ. (εἰρωνικά): Μπᾶ; Μήπως
ἐκυνήγησες πιότερους ἀπὸ
(μένα;
Τσαρ. (Μὲ πεποίθησι): Σίγου-
(ρα. 'Ωρισμένα!
'Εγώ, νὰ ξέρης φίλτατη
(τὴν ἔρριξα τὴν μάσκα.
Τοῦ φουκαρᾶ τοῦ Πράσκα!
'Αρβ. Κι' ἐγὼ σὰν ἦρθεν ὁ Σοντοῦ
τὸν ἐκυνήγησα παντοῦ!
Τοὺς 'Ιταλούς, σὰν βλέπανε νὰ
(ἐξορμᾶ ἡ ἀρβύλα
Κρύος ἱδρὼς τοὺς ἔκοβε μαζὶ κι'
(ἀνατριχίλα!
Τσαρ. Ναί! Ὅμως ὅσοι φόρεσαν τὸ θρυ-
(λικὸ τσαροῦχι
Πατῆσαν ὅλα τὰ βουνὰ ἔνδοξοι τρο-
(παιοῦχοι!
(Μ' ἔξαρσι): Τοὺς 'Ιταλοὺς κυνήγησα
(στοὺς πάγους καὶ στὰ χιόνια
κι' αὐτὸ τὸ ρεζιλίκι τους θὰ τὸ θυ-
(μοῦνται χρόνια!
Μοῦ στείλανε 'Αλπινιστὰς καὶ
(Τζούλια καὶ Φερράρες!
καὶ σ' ὅλους τὸ ἀπέδειξα πὼς εἶ-
(ναι σαχλαμάρες!
'Απ' τὰ βουνὰ τοὺς πέταξα καὶ σ'
(ὅλους πέρα πέρα
τὸ αἷμα τους τὸ πάγωνα μὲ τὶς φω-
(νὲς ἀέρα!
Ὅπου νὰ κάνανε παντοῦ μὲ βλέ-
(πανε μπροστά τους
Καί, σὰν ὡρμοῦσε βρίσκανε στ' ἀ-
(λήθεια τὸν μπελά τους.
Τότε τὰ χέρια σήκωναν καὶ φώνα-
(ζαν ξετσίπωτα
Μπουόνο Γκρέκο, γκράτσια! Δὲν
(κάναμε καὶ τίποτα.
Τοῦ Μαραθῶνα, τὸ λοιπόν, πατῶν-
(τας τὰ ἀχνάρια
τοὺς ἔδενα αἰχμάλωτους, σὰν νά-
(τανε μουλάρια!
Καὶ στὴν κορφὴ τῆς δόξας των.
'Εγώ, ποὺ λές, τοὺς ἄλλαξα ἀγρίως
(τὸν... ἀδόξαστον.
Κι' ἕνα τραγοῦδι, ὅπως λὲν ἔμαθ'
(ὁ Μουσσολίνι
καί, λέγοντάς το, τὰ πικρὰ φαρμά-
(κια καταπίνει.
'Αρβ. (περίεργα): Μπορῶ νὰ μάθω ποιό;
Τσαρ. Μὰ βεβαιότατα! Αὐτό.
(τραγουδάει στὸ σκοπὸ τοῦ γνωστοῦ τραγουδιοῦ τοῦ 'Αττὶκ «Εἶν' ἡ ἀγάπη χίμαιρα».
Εἶναι ἡ Νίκη χίμαιρα
ποὺ μ' ἔφερε σὲ χάλι
καὶ τὰ τσαρούχια ἀνήμερα
μοῦ πρῆξαν τὸ... κεφάλι.
'Αρβ. (Μὲ θαυμασμό): Αὐτὴ εἶναι περί-
(φημα καὶ θὰ στὸ πῶ σπουδαίως
πὼς δίκαια τοὺς 'Ιταλούς, μὲ σᾶς
(τοὺς πιάνει δέος!
ὅμως καὶ σὺ θὰ τὸ δεχτῆς πὼς ὅλες
(οἱ ἀρβύλες
Εἰς τοὺς φρατέλλους κάνανε πολὺ
(μεγάλες νίλες.
(Περήφανα): Στοὺς Κένταυρους ἐβάλαμε
(σπουδαῖο χαλινὸ
κι' αἰχμάλωτους τοὺς στείλαμε γιὰ
(νὰ μασᾶν σανὸ
ἀργότερα σὰν ἤρθανε οἱ ἄγριοι οἱ
(«λύκοι».
'Αμέσως τοὺς ἐσκάσαμε τρελλὸ μασκαρα-
(λίκι.
ὅλους αὐτοὺς τοὺς πρήξαμε στὴν
(γρονθοπατινάδα

καὶ τώρα οἱ «Λύκοι» σὰν λαγοὶ
(μᾶς τρῶν τὴ φασουλάδα.
Κι' ὁ Μουσσολίνι σὰν σκεφτῆ τὶς
(τόσες γκάφες κλαίει
κι' ὅπως γιὰ σένα καὶ γιὰ μᾶς
(κάποιο τραγοῦδι λέει.
(Τραγουδάει στὸ σκοπὸ τοῦ γνωστοῦ Ρεφραίν: (Ἦταν ὄνειρο).
Ἦταν ὄνειρο ἄχ! ἦταν κολοκύθια
βγῆκαν ἀρλοῦμπες τόσα σχέδια
(παλιά,
ἦρθ' ἡ ἀρβύλα καὶ μὲ τάραξε στ'
(ἀλήθεια
κι' ἔγινε ἡ Νίκη μου σωστή...
(πρωταπριλιά.
Τσαρ. (θαυμάζοντας): Θερμὰ συγχαρητή-
(ρια εἶσαι καὶ σὺ σπουδαία
καὶ ἀγωνίζεσαι γερὰ γιὰ τὴ μεγά-
(λη ἰδέα.
'Αγκαλιασμένοι, γὼ καὶ σὺ
τώρα παρέα μου χρυσῆ
μὲ τόλμη νὰ βαδίσουμε ἀκόμη πά-
(ρα κεῖ.
'Αρβ. (συμπληρώνει μ' ἐνθουσιασμό).
καὶ τοὺς ἐχθροὺς θὰ ρίξουμε στὴν
('Αδριατική.

(Πλησιάζουν ἀκόμα. Καὶ τώρα ἀκουμπῶντας ἡ ἀρβύλα μὲ τὸ τσαροῦχι, τραγουδοῦν ἀδελφωμένα στὸ σκοπὸ τῆς «Μάρως» τοῦ Σακελλαρίου).

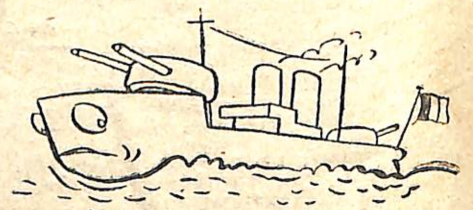
Τὸ φορέσαν τὸ τσαροῦχι
οἱ λεβέντες μὲ χαρὰ
καὶ πατῆσαν τροπαιοῦχοι
τῆς Κλεισούρας τὰ βουνά.
Κι' ἄλλοι πάλι μὲ ἀρβύλες
ἔνδοξες καὶ φτερωτὲς
κάνουν στοὺς Φρατέλλους νίλες
φοβερὲς καὶ ξακουστές.
Κι' ὅπως φεύγει τοῦ Γορίλλα
ὁ στρατὸς δειλά.
Τὸ τσαροῦχι κι' ἡ ἀρβύλα
λὲν ἀγκαλιαστά:

ΡΕΦΡΑΙΝ

Ντοῦτσε, Ντοῦτσε
μιὰ στιγμὴ σταμάτα
Ντοῦτσε πιὰ τὶς μποῦρδες σου πα-
(ράτα

Σὺ καὶ ὅλη σου ἡ κλίκα
δὲν γλυτώνεις τώρα, ποὺ σὲ βρῆκα.

(Τὸ τραγοῦδι τελειώνει 'Αρβύλα καὶ τσαροῦχι ἑτοιμάζονται νὰ συνεχίσουν τὸ κυνηγητό).

Γιὰ νὰ γίνουμε μεγαλόκαρδοι

Στὰ δύο προηγούμενα σημειώματά μας, εἴχαμε ἐξετάσει τὴ μεγάλη καρδιὰ ποὺ ἔδειχνε ὁ Κύριός μας ἀπέναντι στοὺς δικούς Του, στοὺς μαθητάς Του. Τώρα, ἂς προσπαθήσωμε νὰ ἰδοῦμε πῶς θὰ Τοῦ μοιάσωμε.

Ἀλλὰ ἂς ἐξετάσωμε πρῶτα τί κάνομε ἐμεῖς σὲ παρόμοιες περιπτώσεις. Φερόμαστε ὅ-
πως Ἐκεῖνος; Καὶ
ἂν ὄχι, πῶς πρέπει νὰ διορθωθοῦμε;
Ἐὰν π. χ. ἐμεῖς τύχη νὰ ξέρωμε κάτι
περισσότερο ἀπὸ κάποιον ἄλλον μέσα
στὸ σπίτι μας, πόσο φουσκώνομε, πό-
σο νομίζομε ὅτι εἴμεθα πολὺ ἀνώτεροι
ἀπὸ τοὺς ἄλλους τοὺς δικούς μας! Ἢ
ἐὰν ἡ οἰκογένειά μας τύχη νὰ θεωρεῖται
λίγο ἀνώτερη ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τῶν
ἄλλων συμμαθητῶν μας, νομίζομε ὅτι
εἴμαστε κάτι καὶ μόνον γι' αὐτό, παρ'
ὅλον ποὺ ἐμεῖς γιὰ τὴν πρόοδο τῆς
οἰκογενείας μας δὲν ἔχομε κάνει ἀκό-
μα τίποτε. Ἢ ἂς ποῦμε καὶ κάτι ἄλ-
λο ποὺ καὶ γι' αὐτὸ δὲν προσπαθήσαμε
τίποτε. Εἶναι καθαρὰ δῶρο τοῦ Θεοῦ.
Ἂν δηλαδή, εἴμαστε λίγο καλοφτιαγ-
μένοι, ἔχομε κανονικώτερο σῶμα, ὁμορ-
φώτερα χαρακτηριστικά. Πόσο τὸ πέρ-
νομε ἀπάνω μας καὶ εἴμαστε ἕτοιμοι
νὰ περιφρονήσωμε κάθε ἕναν ποὺ εἶχε
τὴν ἀτυχία νὰ ἔχη στὸ σῶμα του κά-
ποιο ἐλάττωμα, τὰ χαρακτηριστικά
του νὰ μὴ εἶναι τόσο κανονικὰ καὶ γε-
νικῶς θὰ θεωρῆται ἄσχημος.
Ἐπίσης κάτι ποὺ εἶναι ἐντελῶς πα-
ροδικό. Σχετικὰ μὲ τὴν δύναμή μας.
Ἂν ὁ Θεὸς μᾶς ἔχει δώσει κάπως πε-
ρισσότερη δύναμη στὰ χέρια, στὸ σῶ-
μα γενικῶς, καὶ πάλι εἴμεθα ἀμέσως
ἕτοιμοι νὰ ὑπερηφανευθοῦμε, νὰ θεωρήσωμε ὅλους τοὺς ἄλλους ὡς κατώτερους, ἐὰν ἐκεῖνοι τύχη καὶ εἶναι λίγο πιὸ ἀδύνατοι ἀπὸ μᾶς. Τέλος, γιὰ νὰ σαματήσωμε τὰ παραδείγματα, ἂν τύχη καὶ κάνωμε μιὰ παραμικρὴ καλωσύνη σὲ κάποιον καὶ δοῦμε ὅτι αὐτὸ δὲν τὸ εἶχαν σκεφθῆ οἱ ἄλλοι, εἴμεθα καὶ πάλι ἕτοιμοι, μέσα μας, νὰ θεωρήσωμε τοὺς ἄλλους ὅτι εἶναι πολὺ κατώτεροι ἀπὸ μᾶς.

Μὲ ὅλα αὐτά, τί ἐπιζητοῦμε; Ἐπιζητοῦμε κάποια διάκριση. Καὶ μέσα στὴν ψυχή μας, ἂν ψάξωμε.θὰ δοῦμε ὅτι ἂν δὲν περιφρονοῦμε τοὺς ἄλλους, πάντως, δὲν τοὺς θεωροῦμε ἴσους μὲ μᾶς. Ἀλλοίμονο καὶ τρὶς ἀλλοίμονο ἐὰν τότε κάποιος ἀπ' τ' ἀδέλφια μας θελήση νὰ δείξη ὅτι μᾶς θεωρεῖ τὸ ἴδιο μὲ τὸν ἑαυτό του. Ἂν κάποιος συμμαθητής μας δείξη κάποια οἰκειότητα, ἂν θελήση νὰ παρουσιασθῆ ὅτι θεωρεῖ καὶ μᾶς τὸ ἴδιο μὲ τὸν ἑαυτό του. Ἀμέσως, εἴτε θὰ τοῦ τὸ ποῦμε κατὰ πρόσωπο, εἴτε θὰ τὸ σκεφθοῦμε μέσα μας : «Μὰ τί μᾶς πέρασε, ὅτι εἴμαστε τὸ ἴδιο; ὅτι εἴμαστε σὰν κι' αὐτόν; ὅτι εἴμαστε σὰν τὰ μοῦτρα του;».

Κι' ὅμως, πόσο διαφορετικοὶ ἔπρεπε νὰ εἴμαστε! Ἂς ποῦμε, ὅτι πράγματι ξέοουμε κάτι περισσότερο ἀπὸ τὸν ἄλλο. Τί θὰ ἔπρεπε νὰ κάνωμε; Νὰ τὸ θεωρήσωμε πράγματι ὡς μία δωρεά. Μία δωρεὰ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἀντὶ νὰ ὑπερηφανευθοῦμε, νὰ σκεφθοῦμε ὅτι εἶναι ὑποχρέωσή μας ἀπέναντι στοὺς ἄλλους. Νὰ προσπαθήσωμε αὐτὸ ποὺ τυχὸν ἐμεῖς ξεύρομε, νὰ τὸ μεταδώσωμε καὶ στοὺς ἄλλους. Μὲ ἁπλότητα, μὲ καλωσύνη, μὲ ἀγάπη. Ἢ ἂς ποῦμε ὅτι εἴμαστε κάπως δυνατοί, ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἔχει χαρίσει ἕνα δυνατώτερο σῶμα. Τί θἄπρεπε νὰ γίνη; Νὰ σκεφθοῦμε ὅτι τὴ δύναμή μας αὐτή, θὰ πρέπει νὰ τὴν χρησιμοποιήσωμε γιὰ τὴ βοήθεια τῶν ἄλλων. Νὰ τοὺς βοηθήσωμε καὶ ἐκείνους. Νὰ τοὺς κάμωμε νὰ νοιώσουν πιὸ ἀνακουφισμένοι, ἀκουμπῶντας στὴ δύναμη τὴ δική μας. Ὅσο περισσότερα προσόντα ἔχομε, τόσο πρέπει νὰ αἰσθανώμαστε μεγαλύτερη ὑποχρέωση νὰ χρησιμοποιοῦμε τὰ προσόντα αὐτὰ γιὰ τὸ καλὸ καὶ γιὰ τὴν πρόοδο τῶν ἄλλων.

Μὰ θὰ μοῦ πῆτε : «Ἂν εὑρεθοῦμε σὲ δύσκολη θέση, ἐὰν ἐμεῖς ἔχωμε ἀνάγκη ἀπὸ βοήθεια;». Ἔ, τότε θὰ εἶναι ἡ περίστασις ποὺ θὰ δειχθῆ ὁ ἀνώτερος χαρακτῆρας μας. Τί παράδειγμα εἴδαμε ἀπὸ τὸν Κύριο; Ἐκεῖνος βρισκόταν στὶς τελευταῖες Του ὧρες πρὶν ἀπὸ τὸν μαρτυρικὸ θάνατο ἐπάνω στὸν Σταυρό. Τί λέγω πρίν; Ἦταν κρεμασμένος ἐπάνω στὸν Σταυρὸ καὶ τί εἶχε στὸ μυαλό Του; Τοὺς ἄλλους : τὴ μητέρα Του, τοὺς μαθητάς Του. Ἔτσι κι' ἐμεῖς. Ἀκόμα καὶ ὅταν βρισκόμαστε σὲ κάποια δύσκολη περίσταση, ὅταν π. χ. ἔχομε κάποια ἐπείγουσα μελέτη ἢ κάποια ἐπείγουσα δουλειὰ ἢ στὸ παιγνίδι μας δὲν πᾶμε καλὰ ἢ εἴμαστε στὸ σπίτι μας ἀπασχολημένοι καὶ ἕνα σωρὸ δουλειὲς ἔχουν μαζευτῆ καὶ εἶναι τὸ κεφάλι μας καζάνι. Τί πρέπει νὰ κάνωμε; Ἂν κάποιος ἔρθει καὶ ζητήσει τὴ βοήθειά μας ἢ ἀκόμα περισσότερο ἂν ἐμεῖς ἀντιληφθοῦμε ὅτι ἔχει κάποιος ἀνάγκη ἀπὸ τὴν βοήθειά μας, τί πρέπει νὰ κάνωμε; Νὰ κυττάξωμε μόνο τὸν ἑαυτό μας; Νὰ ἀδιαφορήσωμε γιὰ τὸν ἄλλον, ἐπειδὴ ἐμεῖς βρισκόμαστε σὲ κάποια δύσκολη περίσταση; Ὄχι, παιδιά μου. Ἂν θέλωμε νὰ μοιάσωμε μὲ τὸν Κύριό μας, θὰ πρέπει καὶ μέσα σ' αὐτὴν τὴν δυσκολία μας, στοὺς ἄλλους νὰ ἔχωμε τὸ μυαλό μας. Τί ὡ-
ραῖο πρᾶγμα ποὺ θὰ εἶναι, νὰ βιαζώ-
μαστε νὰ μελετήσωμε, ἀλλὰ παρ' ὅλα
αὐτά, γιὰ νὰ βοηθήσωμε κάποιον συμ-
μαθητή μας, χρησιμοποιοῦμε μέρος τοῦ
χρόνου μας ἀπ' τὴ μελέτη μας γιὰ νὰ
τοῦ δώσωμε τὴν βοήθειά μας. Τί ὅ-
μορφο, ἂν μέσα στὴ δυσκολία τοῦ παι-
γνιδιοῦ μας, δὲν ξεχνοῦμε καὶ τὸν σύν-
τροφό μας ποὺ παίζει καὶ προσπαθοῦ-
με νὰ τὸν βοηθήσωμε καὶ αὐτόν. Ἢ ἂν
μέσα στὶς ἐπείγουσες δουλειὲς τοῦ
σπιτιοῦ μας, δώσωμε ἕνα χέρι βοηθείας
καὶ στὸ ἀδελφάκι μας, στὴν ἀδελφοῦλα
μας, στὴν μητέρα μας, στὸν πατέρα
μας, στὸν παπποῦ μας καὶ μ' ὅλες τὶς
δουλειές μας, προσπαθήσωμε νὰ ἀνα-
κουφίσωμε καὶ κάποιον ἀπ' αὐτούς.

Τότε, θὰ μοιάζωμε μὲ τὸν Κύριό μας.

Ὁ Πάτερ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΠΟΙΟΣ ΗΤΑΝ Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΘΕΟΣ

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα στὸ σχολεῖο ὁ Δάσκαλος εἶχε μιλήσει στὰ παιδιὰ γιὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο καὶ γιὰ τὸ λόγο ποὺ ὁ ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν ἔβγαλε στὴν Πνύκα, στὸν ἱερὸ αὐτὸ βράχο κάτω ἀπὸ τὴ σκιὰ τῆς Ἀκροπόλεως...

Ὁ Γιῶργος ἔφτασε πρῶτος στὸ σπίτι. Ὁ παπποὺς βρισκόταν στὴν αὐλὴ καὶ περιποιόταν τὴν ἀγαπημένη μηλιά του.

— Καλῶς τὸ Γιῶργο, τοῦ εἶπε· πῶς τὰ περάσατε στὸ σχολειό;

— Μᾶς μίλησε σήμερα ὁ Δάσκαλος γιὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο.

— Καὶ φυσικὰ καὶ γιὰ τὸν Ἄγνωστο Θεό!... Ἔτσι δὲν εἶναι; ρώτησε ὁ παπούς.

— Ἀκριβῶς παπποῦ, εἶπε ὁ Γιῶργος. Μᾶς μίλησε γιὰ τὸν ἄγνωστο Θεό.

Κείνη τὴ στιγμὴ πλησίαζε ἡ Τασία καὶ ὁ Κωστάκης...

— Γιὰ ποιὸ Ἄγνωστο Θεὸ μιλᾶτε; ρώτησε τὸν παπποὺ πρώτη ἡ ἀγαπημένη ἐγγονή του;

— Εἶναι μιὰ πολὺ ὄμορφη ἱστορία ἔκαμε ὁ παπούς. Ἀφοῦ φᾶμε θὰ σᾶς τὴν διηγηθῶ...

— Μὰ μᾶς τὴν εἶπε ὁ Δάσκαλος, διάκοψε ὁ Γιῶργος.

— Δὲν σοῦ εἶπα νὰ μὴν εἶσαι παπατρέχας, μικρέ μου βιαστικέ, εἶπε ὁ παπούς...

Στὸ φαγητὸ ὁ Γιῶργος ἦταν ἀμίλητος. Μὰ σὰν τέλειωσαν ἀκολούθησε τὸν παπποὺ στὸ δωμάτιό του:

— Ποιὸς ἦταν, ἀλήθεια, παπποῦ ὁ Ἄγνωστος Θεός;

— Θὰ σοῦ πῶ, εἶπε. Φώναξε μόνο καὶ τ' ἀδέλφια σου!...

Ὅταν ἔφτασαν καὶ οἱ ἄλλοι ὁ παπποὺς ἄρχισε νὰ μιλάη:

— Στὴν Ἀθήνα ὑπῆρχαν πολλοὶ βωμοὶ ἀφιερωμένοι στὸν Ἄγνωστο Θεό!... Μὰ ὅπως μᾶς βεβαιώνουν οἱ θεολόγοι ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἄλλοι λαοὶ τῆς ἀρχαιότητας ἐλάτρευαν τὸν ἄγνωστο Θεό! Ἦταν ἀκριβῶς ἡ ἀνάγκη τῆς θεοποιήσεως τῆς ἄγνωστης ἐκείνης δυνάμεως ποὺ ὁ ἄνθρωπος τὴ διαισθανόταν μὰ δὲν μποροῦσε νὰ τὴν καθορίση.

Ἡ ἱστορία ὅμως τοῦ ἀγνώστου Θεοῦ στὴν Ἀθήνα ἔχει πολὺ περίεργη προέλευση.

— Δηλαδή; ρώτησε ὁ Γιῶργος...

— Ξέρετε τὸ Κυλώνειο ἄγος;

— Κάτι μᾶς εἶπαν στὸ σχολεῖο εἶπε πάλι ὁ Γιῶργος... Μὰ δὲν θυμᾶμαι ἀκριβῶς...

— Ὁ Κύλων ἦταν Ἀθηναῖος ἄρχισε ὁ παπούς, ἐνῶ τὰ παιδιὰ τὸν παρακολουθοῦσαν μὲ προσοχή. Εἶχε μάλιστα ἀνακηρυχθῆ ὀλυμπιονίκης. Ἡ κακοδαιμονία τῶν Ἀθηνῶν τὸν ἔκαμε συνωμότη. Συνεννοήθηκε μὲ ἄλλους Ἀθηναίους καὶ ἐπιχείρησε νὰ πάρη στὰ χέρια του τὴν ἐξουσία διὰ τῆς βίας. Οἱ συνωμότες κατάλαβαν τὴν Ἀκρόπολη.

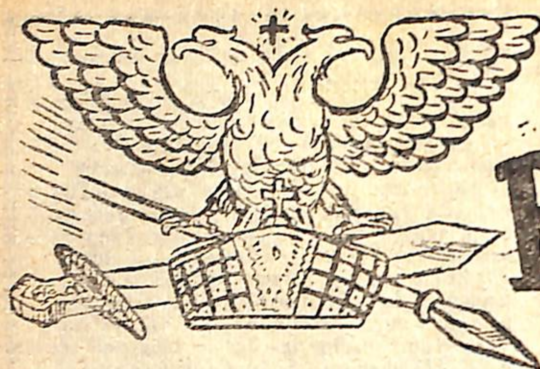
— Καὶ πῆραν τὴν ἐξουσία στὰ χέρια τους; ρώτησε ἡ Τασία.

— Ὄχι. Τὸ κίνημά τους ἀπέτυχε... Γιατὶ οἱ Ἀθηναῖοι στρατιῶτες ποὺ ἔμειναν πιστοὶ στὴν Κυβέρνηση τοὺς πολιόρκησαν στὴν Ἀκρόπολη. Εἶχαν χάσει τὸ παιγνίδι. Καὶ κατάφυγαν ἱκέτες στὸ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς...

— Καὶ τί θὰ πῆ ἱκέτης; παπποὺ ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ἱκέτες ἔλεγαν τοὺς ἀνθρώπους ποὺ

(Συνέχεια στὴ σελίδα 582)

Τόν καιρό του ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΔΕΛΤΑ

21ον.

— Τί κακὸ εἶναι αὐτό! εἶπε μὲ μεγάλες χειρονομίες ὁ ξενοδόχος. Γέμισε ζητιάνους ὁ τόπος, καὶ νομίζουν πιὰ πὼς ἄλλη δουλειὰ δὲν ἔχομε παρ' αὐτοὺς νὰ φροντίζομε!— καὶ βλέποντας τὴ Βουβή, ποὺ ἀκουμπισμένη στὸν τοῖχο κοίταζε μ' ἐπιμονὴ τὸν Κωνσταντῖνο: Πήγαινε καὶ σὺ στὸ καλό, κορίτσι μου! τῆς εἶπε μὲ παραξενιά. Βλέπεις πὼς δὲν μπορῶ τίποτα νὰ σοῦ πῶ γιὰ τὸν παπά σου.

Ἡ Βουβὴ δὲ στάθηκε πιὰ νὰ ζητήσει βοήθεια τοῦ Κωνσταντίνου. Ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ βγῆκε ἔξω χωρὶς νὰ κοιτάξει πίσω της.

— Δὲ σούκανε τίποτα τὸ κορίτσι, εἶπε ἀγανακτισμένος ὁ Κωνσταντῖνος. Γιατί τὸ ἔδιωξες;

— Μὰ τί νὰ τοῦ κάνω; ἀποκρίθηκε ὁ ξενοδόχος.

— Νὰ τὸ βοηθήσεις! εἶπε ὁ Κωνσταντῖνος,— καὶ σηκώθηκε κι ἄνοιξε τὸ παράθυρο: Τὸ ἔβγαλες στὸ δρόμο μὲ τέτοια βροχή, τὸ ἄμοιρο! Δὲν τὸ λυπήθηκες; Θὰ πάγω ἐγὼ νὰ βρῶ τὸν παπά. Πές μου μόνο ποῦ κάθεται τὸ κορίτσι;

— Ἡ Βουβή; ἔκανε ὁ ξενοδόχος καὶ τὸν πῆραν τὰ γέλια. Νά, κάθεται δῶ, στὸ στάβλο, στὸ δάσος, σὲ κανένα χαντάκι, ὅπου θέλεις.

— Πῶς, δὲν ἔχει σπίτι;

— Ὄχι βέβαια! Ἀπὸ μικρὸ παιδὶ γυρνᾶ ἔτσι ὅλη τὴ Μακεδονία. Πότε στὸ ἕνα μέρος βρίσκεται, πότε στὸ ἄλλο. Δὲν εἶναι Βούλγαρος, θαρρῶ, ποὺ νὰ μὴν ξέρει τὴ Βουβή. Καὶ ὅλοι τὴ βοηθοῦν, γιατὶ εἶναι καλὸ κορίτσι καὶ ὑποχρεωτικό.

— Μὰ ἀπὸ ποῦ εἶναι; ρώτησε ὁ Κωνσταντῖνος.

— Κανένας δὲν ξέρει. Πολὺ συχνὰ ἔρχεται δῶ, ὕστερα πάλι λείπει γιὰ μῆνες. Σὲ κανένα δὲ δίνει λογαριασμὸ ποῦ πηγαίνει. Κάποτε πλέκει πανέρια καὶ τὰ πουλᾶ, ἄλλη φορὰ μαζεύει κουκουνάρες ἢ ξερὰ ξύλα στὸ δάσος. Μὲ αὐτὰ ζεῖ.

Συλλογισμένος βγῆκε ἔξω ὁ Κωνσταντῖνος.

Στὴ γωνιὰ τοῦ σπιτιοῦ βρῆκε τὸν Νικήτα καὶ τὸν ρώτησε ἂν εἶδε τὸ κορίτσι ποὺ βγῆκε ἀπὸ τὸν ξενώνα.

— Μίλα βουλγάρικα, εἶπε ὁ Νικήτας, εἶναι ἐπικίνδυνα ἐδῶ τὰ ἑλληνικά. Ναί, τὴ Βουβὴ τὴν εἶδα, καὶ μὲ εἶδε καὶ αὐτὴ καὶ μὲ κοίταξε καλὰ - καλά.

— Καὶ ποῦ πῆγε;

— Δὲν ξέρω. Μὰ φύγε τώρα, πήγαινε κεῖ, εἶπε ὁ Νικήτας γνέφοντας μὲ τὰ φρύδια κατὰ ἕνα δασωμένο λόφο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, καὶ τώρα ἔρχομαι κι ἐγώ. Κάλλιο νὰ μὴ μᾶς δοῦν μαζὶ αὐτοὶ ποὺ ἔρχονται.

— Ποιὸς ἔρχεται;

— Πήγαινε τώρα, καὶ σοῦ λέγω σὰν ἔλθω στὸ λόφο.

Χωρὶς νὰ ζητήσει ἄλλη ἐξήγηση πῆρε ὁ Κωνσταντῖνος τὸ δρόμο του κι ἀνέβηκε στὸ βουνό. Ἦταν βαριὰ ἡ καρδιά του καὶ δὲν ἤξερε γιατί.

— Φταίγει ἡ βροχή, σκέφθηκε.

Καὶ κοίταξε τὰ μαῦρα σύννεφα ποὺ κατρακυλοῦσαν ψηλὰ ἀπὸ πάνω του.

Θέλησε νὰ σκεφθεῖ κάτι ἄλλο, μὰ ἡ καρδιά του ἦταν γεμάτη ἀπὸ παλιοὺς πόνους, ἐνθυμήσεις παλιὲς τῶν παιδικῶν του χρόνων, καὶ σ' ὅλες τὶς περασμένες ἀγαπημένες εἰκόνες, ἀδιάκοπα ἀνακατώνουνταν τώρα καὶ τὰ μαῦρα τρομαγμένα μάτια τῆς Βουβῆς.

— Γιατί ἄραγε; μουρμούρισε. Πότε τὴν ξαναεῖδα;

Καὶ πάλι μὲ τὴ μορφή της θυμήθηκε ἔξαφνα τὸ γλυκὸ μουρμούρισμα τοῦ νεροῦ, ποὺ σιγαλὰ τρέχει ἀνάμεσα στὰ χαλίκια.

Μπῆκε στὸ δάσος καὶ κάθησε ἀπὸ κάτω ἀπὸ ἕναν πυκνὸ πλάτανο, ποὺ τὸν

Ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε σηκωθῆ ὄρθιος.

προφύλαγε κάπως ἀπὸ τὴ βροχή, κι ἐκεῖ περίμενε. Ἀπὸ τὴ θέση του ἔβλεπε, χωρὶς νὰ φαίνεται, τὸν κυριότερο δρόμο τοῦ χωριοῦ ποὺ περνοῦσε μπρὸς στὸν ξενώνα.

Σὲ λίγο εἶδε ἕναν καβαλάρη μὲ πλούσια στολὴ Βουλγάρου στρατηγοῦ ποὺ πήγαινε κατὰ τὸν ξενώνα, καὶ τὴν ἴδια ὥρα ἄλλος Βούλγαρος στρατιώτης, μὲ περικεφαλαία καὶ χλαμύδα, ξεπρόβαλε ἀπὸ τὴ γωνιὰ ἑνὸς σπιτιοῦ καὶ τὸν ἐσίμωσε.

Ὁ καβαλάρης σταμάτησε τὸ ἄλογό του καὶ κάτι ρώτησε. Ὁ στρατιώτης μὲ τὸ χέρι ἔδειξε τὸν ξενώνα. Ἀντάλλαξαν μερικὰ λόγια, ὕστερα ὁ καβαλάρης ἐξακολούθησε τὸ δρόμο του, κι ὁ ἄλλος τράβηξε γιὰ τὸ λόφο.

Ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε σηκωθεῖ ὄρθιος καί, στηριγμένος στὸν πλάτανο, σκυμμένος ἐμπρός, κοίταζε τοὺς δυὸ ἄντρες μὲ ἄφραστη συγκίνηση. Ἀπὸ τὸ ἀγέρωχο ὕφος τοῦ καβαλάρη εἶχε ἀναγνωρίσει τὸν Ἰβάτζη. Καὶ ὁ στρατιώτης μὲ τὴν περικεφαλαία ἦταν ὁ Νικήτας.

Τόση ἦταν ἡ συγκίνησή του, τόσο δυνατὰ χτυποῦσε ἡ καρδιά του, ποὺ δὲν ἄκουσε τὰ κλαδιὰ ποὺ ἔτριζαν, καὶ δὲν εἶδε τὴ Βουβὴ ποὺ τὸν ἔτρωγε μὲ τὰ μάτια σφίγγοντας τὸ στῆθος της γιὰ νὰ συγκρατήσει τὴν καρδιά της ποὺ σποῦσε,

Ὁ Νικήτας ἀνέβαινε γοργά, μὲ μεγάλα βήματα, πηδώντας σὰν κατσίκι ἀπὸ πέτρα σὲ πέτρα, ἀποφεύγοντας τὸ γλιστερὸ ἀπὸ τὴ βροχὴ μονοπάτι. Ἔφθασε ἀπάνω, εἶδε τὸν Κωνσταντῖνο κι ἔτρεξε κοντά του.

— Λέγε γρήγορα, τοῦ εἶπε βουλγάρικα, ρίχνοντας ἐδῶ κι ἐκεῖ διαπεραστικὲς ματιὲς ἀνάμεσα στὰ δέντρα. Βιάζομαι νὰ ξαναφύγω. Ὅπου κι ἂν εἶναι φθάνει ὁ Δραξὰν μὲ τὸν Ρωμαῖο...

— Ποῦ βρῆκες τὴ στολή σου; ρώτησε ὁ Κωνσταντῖνος.

— Τὴ φοροῦσα κάτω ἀπὸ τὰ κουρέλια μου, ἀποκρίθηκε ὁ Νικήτας. Εἶναι περιττὸ πιὰ νὰ κάμνω τὸ ζητιάνο. Ὁ Ἀσὰν δὲ φοβᾶται τίποτα ἐδῶ. Ἔρριξα τὰ κουρέλια μου στὸ νερὸ καὶ τὰ πῆρε τὸ ποτάμι. Πέρασες ἀπὸ τὸ Βουτέλιο;

—Ὄχι, εἶπε ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ Δραξὰν δὲ θέλησε νὰ πάγει ὣς ἐκεῖ. Σὰ βεβαιώθηκε πὼς ὁ Αὐτοκράτορας ἔκαιε τὴν πόλη, γύρισε πίσω.

— Καλά. Νὰ πᾶς ἐσὺ τώρα ἀμέσως στὴ Σέταινα καὶ νὰ βρεῖς τὸν Τσάρο ποὺ εἶναι ἐκεῖ. Πές του πὼς ὁ Αὐτοκράτορας τῶν Ἑλλήνων στέλνει δυὸ στρατηγούς, μὲ σημαντικὴ δύναμη, νὰ πάρουν τὸν Πρίλαπο καὶ τὸ Στύπειον, κι ἐξήγησέ του πὼς εἶναι ἀνάγκη νὰ τρέξει εὐθὺς νὰ διαφεντέψη τὰ φρούρια...

— Σούτ! ἔκανε ὁ Κωνσταντῖνος. Κάτι ἔτριξε.

Οἱ δυὸ ἄντρες ἀκροάστηκαν. Τίποτα δὲν κούνησε.

— Πᾶμε στ' ἀνοιχτά, μουρμούρισε ὁ Νικήτας, τὰ δέντρα εἶναι πάντα ἐπικίνδυνα...

Καὶ βγῆκαν ἀπὸ τὸ δάσος καὶ κάθησαν παρακάτω, στὴν ξέσκεπη πλαγιὰ τοῦ λόφου.

— Γιατί πρέπει νὰ τὰ πῶ αὐτὰ τοῦ Ρωμανοῦ; ρώτησε σιγὰ ὁ Κωνσταντῖνος.

— Θὰ τὰ μάθει ποὺ θὰ τὰ μάθει, ἀποκρίθηκε ὁ Νικήτας. Ἔφυγαν ἀπὸ χθὲς τὰ ἑλληνικὰ σώματα κι ἔρχεται ἀγγελιοφόρος νὰ εἰδοποιήσει τὸν Ρωμανό. Καλὸ εἶναι νὰ τὰ μάθει ἀπὸ σένα πρῶτα. Ἔπειτα εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸν ἀπομακρύνουμε ἀπὸ δῶ τώρα, ἂν μαγειρεύεται καμιὰ προδοσία. Τί ἔμαθες γι' αὐτὴ τὴ δουλειά;

— Πολλὰ καὶ τίποτα, ἀποκρίθηκε ὁ Κωνσταντῖνος. Ὁ Δραξὰν συνεννοεῖται μ' ἕνα - δυὸ ἀξιωματικοὺς τῆς φρουρᾶς, μὰ δὲν εἶναι ἀκόμα βέβαιος πὼς τοὺς ἔχει ἀπὸ τὸ μέρος του, καὶ γυρεύει νὰ κερδίσει καιρό. Ὅλοι ὅμως οἱ κάτοικοι εἶναι, φαίνεται, ἕτοιμοι νὰ σηκωθοῦν.

— Ποιοὶ κάτοικοι; Σὲ ποιὸ φρούριο γίνονται αὐτά;

— Δὲ μπόρεσα νὰ μάθω! Τὸ ἀνέφεραν πάντα μὲ τὴ λέξη φ ω λ ι ά, καὶ συστηματικὰ ἀπέφυγαν νὰ ποῦν τ' ὄνομα.

— Πρέπει νὰ μάθεις, ἂν δὲν καταφέρω ἐγὼ νὰ τὸ μάθω.

— Γι' αὐτὸ ἦλθα ἐδῶ, εἶπε ὁ Κωνσταντῖνος. Καὶ πῆγα στὸν ξενώνα ὅπου θὰ ἔλθει ὁ Δραξὰν μὲ τὸν Ρωμαῖο τὸν Χειρότμητο. Γιατὶ μ' ἔβγαλες ἀπὸ μέσα;

— Γιατὶ ἔρχουνταν ὁ Ἰβάτζης καὶ δὲν πρέπει νὰ σὲ δεῖ. Σᾶς γυρεύει σένα καὶ τὸν Μιχαήλ, ἀπὸ καιρό. Ἔμαθε πὼς εἶσαι δῶ κάπου, κι ἔχει βάλει ἀνθρώπους νὰ σὲ βροῦν. Ὥστε πρόσεχε! Ἂν πᾶς στὴ Σέταινα δὲ θὰ σὲ δεῖ, γιατὶ αὐτὸς πάγει τώρα στὴν Ἀχρίδα, καὶ μοῦ παρήγγειλε νὰ πάγω μπροστά. Θὰ τραβήξω ὡς τὸ Βουτέλιο νὰ δῶ τὸν Αὔγουστο, καὶ ὕστερα, ἂν μπορέσω, θὰ ἔλθω στὴ Σέταινα ὅπου θὰ βρῶ τὸν Γρηγόρη. Ἂν ὅμως δεῖς τὴν ἀνάγκη νὰ φύγεις ἐσὺ ἀπὸ τὴ Σέταινα, μὴ μὲ περιμένεις. Ἐδῶ παίζεται μεγάλο παιχνίδι. Κάνε κατὰ τὴν κρίση σου. Ἔχε γειά, Κωνσταντῖνε...

Οἱ δυὸ ἄντρες ἀποχαιρετήθηκαν καὶ χωρίστηκαν. Ὁ Νικήτας γύρισε κατὰ τὴν Ἐγνατία ὁδό, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἀπὸ ἄλλο δρόμο, ἀποφεύγοντας τὸ χωριό, κατέβηκε τὸ ποταμάκι, μπῆκε στὰ νερά, πέρασε ἀντίκρυ, χώθηκε στὸ δάσος, καὶ ἀπὸ κεῖ πῆρε ἀπὸ τὰ μονοπάτια τοῦ βουνοῦ καὶ τράβηξε γιὰ τὴ Σέταινα.

ΙΣΤ'.
ΣΤΟ ΚΑΤΩΓΙ ΤΟΥ ΔΟΥΛΟΥ

Κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸ λόφο, ὁ Κωνσταντῖνος δὲν παρατήρησε μιὰ σκιά, ποὺ ἀπὸ δέντρο σὲ δέντρο ξεγλιστρώντας, τὸν ἀκολούθησε ὡς κάτω. Οὔτε τὴν εἶδε ποὺ κατέβαινε στὸ ποτάμι πίσω του, μισοκρυμμένη στὰ ψηλὰ καλάμια τῆς ἀκροποταμιᾶς, μπῆκε στὸ ποτάμι, καὶ πέρασε στὴν ἀντικρινὴ ὄχθη. Δὲν τὴν εἶδε ποὺ τὸν παραμόνευε νὰ μπεῖ στὸ δάσος ποὺ ἁπλώνουνταν πέρα στὸ βουνό, γιὰ νὰ χωθεῖ ὕστερα καὶ κείνη πίσω του, μιὰ λιγνὴ κοριτσίστικη σιλουέτα ποὺ στὸ βραδινὸ μούχρωμα γίνουνταν ἕνα μὲ τοὺς χίλιους κορμοὺς τῶν δέντρων.

Κάμποση ὥρα τὸν ἀκολούθησε ἡ Βουβή.

Ὅταν ὅμως τὸν εἶδε ν' ἀνεβαίνει τὸ βουνὸ καὶ νὰ παίρνει τὰ γνωστά της μονοπάτια ποὺ πήγαιναν στὴ Σέταινα, τὴν πλούσια αὐτὴ βουλγάρικη ἀποθήκη ὅπου φύλαγαν οἱ Τσάροι τὰ γεννήματά τους, ὅταν βεβαιώθηκε πὼς πήγαινε τὸ παλικάρι νὰ ἐκτελέσει τοῦ Ἀσὰν τὶς διαταγές, τότε ἡ Βουβὴ ἀκούμπησε στὸν κορμὸ ἑνὸς δέντρου καὶ ξέσπασε σὲ ἀχαλίνωτα κλάματα.

Ἔκλαιγε, ἔκλαιγε, σὰ νὰ σποῦσε ἡ καρδιά της. Τὴν ἔπνιγε τὸ ἀναφιλητό, κι ἔσφιγγε τὰ χέρια της στὸ στόμα, γιὰ νὰ πνίξει τὸ παράπονο, μὴν ἀκουστοῦν οἱ στεναγμοί της, μὴν τοὺς ἀκούσει καὶ κεῖνος στὸ σιωπηλὸ δάσος, μὴ γυρίσει πίσω, μὴν τὴ δεῖ καὶ τὴ ρωτήσει καὶ τὴν κοιτάξει πιὰ στὰ μάτια, τὸ παλικάρι της, τὸν ἥρωα, τὸ εἴδωλο ποὺ γκρεμίστηκε καὶ τσακίστηκε κι ἔγινε θρύμματα στὴ λάσπη...

Ἔκλαιγε, ἔκλαιγε. Καὶ βυθισμένη στὴν ἀπελπισία της δὲν ἔνιωθε τὴν ὥρα ποὺ περνοῦσε καὶ τὸ σκοτάδι ποὺ ἔπεφτε λίγο - λίγο στὸ δάσος.

Μαζὶ ὅμως μὲ τὸ σκοτάδι ἔπεσε καὶ ἡ νυχτιάτικη δροσιά, καὶ τὸ κρύο τὴν ἔπιασε στὰ κόκαλα. Ἀνατριχίλα χύθηκε σ' ὅλο της τὸ κορμί. Ἀνασηκώθηκε, κοίταξε γύρω, καί, στὰ σκοτεινά, γύρεψε τὸ μονοπάτι της.

Τρεχάτη πῆρε τὸ δρόμο της μὲς στὸ δάσος ποὺ, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ πήγαινε κι ἔρχουνταν στὰ μέρη ἐκεῖνα, σὰ σπίτι της πιὰ τὸ γνώριζε, μὲ ὅλες τὶς γωνιὲς καὶ τοὺς κρυψῶνες του.

Ἀπὸ ρεματιὲς καὶ κάμπους, ἔφθασε στὴ λαγκαδιὰ ὅπου βρίσκουνταν τὸ χωριό της, τὴν ὥρα ποὺ τὸ φεγγάρι ἔγερνε πιὰ νὰ κρυφθεῖ πίσω ἀπὸ τὸ βουνό.

Δέκα - δώδεκα ξύλινα καλύβια, χτισμένα ἐδῶ κι ἐκεῖ ἀπάνω στὴ βουνοπλαγιά, ἦταν τὸ χωριό της.

Ἡ Βουβὴ πήδηξε πάνω ἀπὸ ἕνα φράχτη, καὶ χωρὶς κρότο ζύγωσε στὴ μεγαλύτερη καλύβα. Πῆγε ἴσια σὲ μιὰ τρύπα, ἀνοιγμένη χαμηλὰ στὸν τοῖχο, παραμέρισε κάτι χαμόκλαδα ποὺ τὴ σκέπαζαν, καί, λύνοντας τὴ μακριὰ μάλλινη ζώνη της, τὴν ἔδεσε σ' ἕνα κλαδί. Ὕστερα χώθηκε σὰν ἑρπετὸ στὴν τρύπα, πιάστηκε στὴ ζώνη καὶ ξεγλίστρησε ὡς κάτω, σ' ἕνα στενὸ ὑπόγειο, μὲ τοίχους καὶ πάτωμα χωματένια, ποὺ βρωμοῦσαν σαπίλα ἀπὸ τὴν ὑγρασία καὶ τὴ μούχλα.

Σὲ μιὰ γωνιά, κουβαριασμένος ἀπάνω σὲ κάτι σαπισμένα ἄχυρα, κοίτουνταν ἕνας γέρος. Τὰ πόδια του ἦταν δεμένα μὲ ἁλυσίδα στερεωμένη στὸν τοῖχο. Πλάγι του δυὸ μυλόπετρες ἦταν πεσμένες στὸ χῶμα.

Τὸ ἀναίματο κι ἀδύνατο πρόσωπό του, ἀπὸ τὴ φοβερή του τὴ χλωμάδα μόλις ξεχώριζε ἀνάμεσα στὰ κάτασπρα μαλλιά του. Καὶ κάτω ἀπὸ τὰ κουρέλια, τὸ σῶμα του, σκελετὸς μονάχος, ἔτρεμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ τὴ θέρμη.

Μὲ τὸ λαφρὺ κρότο ποὺ ἔκανε ἡ Βουβή, ὁ γέρος ἄνοιξε τὰ μάτια κι ἀναγνώρισε τὴ μορφή της ποὺ ξεχώριζε, κρεμασμένη ἐμπρὸς στὴν τρύπα.

— Παιδάκι μου!... μουρμούρισε ἑλληνικά.

Ἡ κόρη πήδησε κάτω, καὶ ψάχνοντας ἔφθασε κοντά του, ἔρριξε τὰ χέρια της γύρω στὸ λαιμό του, καὶ μαζεύτηκε στὴν ἀγκαλιά του, σὰν ποὺ μαζεύεται ἕνα φοβισμένο πουλάκι κάτω ἀπὸ τὴ φτερούγα τῆς μάνας του.

Ὁ γέρος τὴν ἔσφιξε στὸ στῆθος του, χάϊδεψε τὰ μαλλιά της μὲ ἄφραστη ἀγάπη καὶ τὰ σκέπασε φιλιά.

— Κόρη μου... μουρμούρισε, παιδάκι μου... ἀγαπημένο μου...

Ἀκούμπησε τὸ κεφάλι της στὸ στῆθος του κι ἔμεινε ἀκίνητη, μὲ τὰ μάτια κλειστά.

Μ' ἀπὸ τὰ χρόνια ποὺ τὴ γνώριζε, ὁ γέρος εἶχε μάθει νὰ διαβάζει στὴν ψυχή της. Τὴν ἔσφιξε δυνατότερα στὴν ἀγκαλιά του καὶ ἀκούμπησε τὸ χέρι του στὸ σκυμμένο της κεφάλι.

— Τί τρέχει; ρώτησε. Ἡ καρδιά σου εἶναι μαύρη...

Ἕνα ἀναφιλητὸ τῆς ξέφυγε, ἔκρυψε τὸ πρόσωπο στὰ χέρια της καὶ ξέσπασε στὰ κλάματα.

Ὁ γέρος ἐξακολουθοῦσε νὰ χαϊδεύει μαλακὰ τὰ μαλλιά της.

— Τὸ βλέπω, παιδάκι μου, τὸ ξέρω πὼς πονεῖς, εἶπε μὲ ἥσυχη κατάβαθη λύπη. Πές μου τί ἔχεις.

Δὲ σήκωσε τὸ κεφάλι της, οὔτε κού-

Μιὰ λιγνὴ κοριτσίστικη σιλουέτα.

νησε. Ἔκλαιγε, ἔκλαιγε, κι ὁ γέρο[ς] χάϊδευε τὰ σγουρὰ μαλλιά της, καὶ τ[ὰ] δάκρυά της ἄνοιγαν πληγὲς στὴ δικ[ή] του τὴν καρδιά. Καὶ ὁ πόνος της τὸ[ν] βασάνιζε.

—Μὴν κλαῖς, παιδούλα μου, μὴν κλαῖς ἀγάπη μου... ἔλεγε σιγὰ - σιγά. Κάλ[λιο] νὰ μοῦ μπήξεις ἕνα μαχαίρι στὶ[ς] σάρκες μου παρὰ ἔτσι νὰ μὲ πληγώνει[ς] μὲ τὰ δάκρυά σου... Παιδί μου... μι[κρή μου], τί ἔχεις; Πές μου το!

Μὲ κομμένη φωνὴ μουρμούρισε [ἡ] κόρη:

— Παππού... εἶναι ἀλήθεια...

—Ἀχ ὄχι! ἔκανε ὁ γέρος μὲ πόνο[.] Ὄχι, παιδί μου! Πὲς πὼς δὲν εἶναι ἔτσι[!]

—Εἶναι ἀλήθεια, παππού! Τὸν ἄκουσ[α] μὲ τ' αὐτιά μου... καὶ τὸν εἶδα!...

Ὁ γέρος ἔβγαλε ἕνα ἀναστεναγμό[.]

— Θεέ μου... μουρμούρισε, ἔπρεπ[ε] νὰ ζήσω κι αὐτὸ νὰ τὸ δῶ;

Σιγά, χωρὶς νὰ σηκώσει τὸ πρόσωπ[ο] ἀπὸ τὰ χέρια της, ἡ κόρη ἐξακολούθησ[ε]:

— Δὲν ἤθελα νὰ τὸ πιστέψω... ἔλεγ[α] πὼς δὲν καταλαβαίνω, πὼς κάνει τὸ φ[ί]λο τοῦ Ἀσάν, μὰ πὼς ἦταν πιστός! Δ[ὲν] ἤθελα, δὲν μποροῦσα νὰ πιστέψω πὼ[ς] ἦταν...

Ἡ φωνή της ἔσβησε.

— Προδότης... Ὄχι! εἶναι ἀδύνατο[!] ἀναφώνησε ὁ γέρος. Ὅλα μπορῶ νὰ τ[ὰ] παραδεχθῶ, γιὰ ὅλους νὰ τὸ πιστέψ[ω], ἀκόμα καὶ γιὰ μένα πὼς μποροῦσα ν[ὰ] γίνω προδότης! Ὁ γιὸς ὅμως τοῦ Κρ[ι]νίτη, τὸ ὑπερήφανο ἐκεῖνο ἀγόρι πο[ὺ] γνώρισα, ποὺ μπροστά μου ὁρκίστη[κε] ἐκδίκηση ἀπάνω στὸ σταυρό, ποτέ! Ὄ[-] χι! Δὲν τὸ πιστεύω!

Ἔκλαιγε ἡ κόρη πνιγμένη στοὺς λυ[γ]μούς, καὶ ὁ γέρος δὲν ἔβρισκε πιὰ δ[ύ]ναμη οὔτε νὰ τὴν παρηγορήσει οὔτε κ[α]νὰ τὴ χαϊδέψει.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΝΑΣΤΡΑΔΙΝ ΧΟΤΖΑ

Ο ΝΑΣΤΡΑΔΙΝ ΠΡΑΜΑΤΕΥΤΗΣ

Ἦρθαν κάποτε δύσκολοι καιροὶ στὸ χωριό, ὁ Χότζας δὲν μποροῦσε νὰ τὰ βγάλη πέρα, ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ κάνη κάποια δουλειά, νὰ βγαίνη τὸ καθημερινό.

Ἀφοῦ συλλογίστηκε κάμποσο, ἀποφάσισε νὰ γίνη πραματευτής, γυρολόγος καὶ νὰ γυρίζη στὰ χωριὰ νὰ πουλάη τὴ πραμάτεια του.

Φόρτωσε λοιπὸν ὁ καλός σου ὁ Χότζας τὸν γάϊδαρό του μὲ κάθε λογῆς ψιλικά, καὶ ξεκίνησε νὰ πάη νὰ τὰ πουλήση.

Τὸν ἤξεραν στὰ χωριά, κι' οἱ γυναικοῦλες ἔτρεχαν, ποιὰ ν' ἀγοράση λίγα κουμπιά, ποιὰ λίγους πήχες ὕφασμα, κι' ἔτσι ὁ Χότζας ἔκανε καλὲς δουλειές.

Ἕνας ἄλλος πραματευτὴς ὅμως ποὺ ἔκανε τὴν ἴδια δουλειά, τοῦ κακοφάνηκε ποὺ βγῆκε ὁ Χότζας στὴν πιάτσα νὰ τὸν συναγωνιστῆ. Συλλογίστηκε τὶ νὰ τοῦ κάνη, καὶ πονηρὸς καθὼς ἦταν, ἔβαλε μπρὸς ἕνα σχέδιο.

Τὴν ἄλλη μέρα ἦταν πανηγύρι σ' ἕνα μεγάλο χωριὸ ποὺ λογάριαζαν νὰ πᾶν κι' οἱ δυό τους, κι' ὁ κόσμος θἄβγαινε νὰ ψωνίση.

Βάζει λοιπὸν ὁ καλός σου ὁ ἔμπορος μερικοὺς δικούς του ν' ἀγοράσουν πανὶ ἀπὸ τὸ Χότζα, ὕστερα νὰ κόψουν κρυφὰ ἕνα μέρος, καὶ ν' ἀρχίσουν νὰ φωνάζουν πὼς ὁ Χότζας τοὺς ἔκλεβε, πὼς ὁ πήχυς του ἦταν μικρότερος. Ὅταν τόσος κόσμος κατηγοροῦσε τὸν Χότζα πὼς ἦταν κλέφτης, ποιὸς θὰ τὸν πίστευε ἂν αὐτὸς διαμαρτύρονταν πὼς εἶναι ἀθῶος; Ἡ ρετσινιὰ μιὰ φορὰ θὰ τοῦ ἔμενε...

Ἔτσι κι' ἔγινε. Τὴν ἄλλη μέρα χάλασε ὁ κόσμος στὴν πλατεῖα ὅπου ὁ Χότζας κι' ὁ ἄλλος ἔμπορος πουλοῦσαν τὴν πραμάτεια τους, πὼς ὁ πήχυς τοῦ Χότζα ἦταν μικρότερος κι' ὅτι ἔκλεβε τὸν κόσμο.

Ὁ Χότζας ὡστόσο κατάλαβε πὼς τοῦ εἶχαν στήσει μηχανή, καὶ πὼς ὁ αἴτιος ἦταν ὁ ἄλλος πραματευτής.

Γι' αὐτὸ καὶ ἀποφάσισε νὰ πληρώση τὴν κατεργαριὰ μὲ ἀκόμα μεγαλύτερη κατεργαριά.

Γυρίζει λοιπὸν καὶ λέει στὸν ἄλλο ἔμπορο μπροστὰ σὲ ὅλους.

— Μωχαμέτη, πᾶρε πίσω τὸν πῆχυ ποὺ μοῦ δάνεισες τὸ πρωῒ ποὺ ἔσπασε ὁ δικός μου! Φαίνεται πὼς εἶναι μικρότερος, καὶ γι' αὐτὸ δὲν μοῦ κάνει ἐμένα, γιατὶ δὲν ἔχω συνηθίσει νὰ κλέβω τὸν κόσμο ὅπως ἐσύ!

Τί νὰ πῆ ὁ ἄλλος ἔμπορος;

Μάζεψε τὰ βρεμμένα του κι' ἔφυγε, κι' οὔτε ξαναφάνηκε στὰ χωριὰ ὅπου γύριζε ὁ Χότζας!

Ο ΧΟΤΖΑΣ ΑΥΓΟΥΛΑΣ

Ὁ Χότζας πήγαινε ταχτικὰ στὴν πολιτεία καὶ πουλοῦσε αὐγά.

οἱ μῦθοι τοῦ ΑΙΣΩΠΟΥ

Ο ΑΝΤΡΑΣ ΚΙ' Η ΚΑΚΟΤΡΟΠΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Μιὰ φορὰ ἕνας ἄνθρωπος παντρεύτηκε μιὰ γυναίκα ποὺ ἦταν ἐξαιρετικὰ κακότροπη κι' ὅλο ἀδικόβγαζε τοὺς δούλους τοῦ σπιτιοῦ.

Θέλοντας λοιπὸν νά μάθη ἂν ἔτσι φερνόταν καὶ στὸ πατρικό της, τὴν ἔστειλε γιὰ λίγο στὸ σπίτι τοῦ πατέρα της, κι' ὅταν γύρισε τὴν ρώτησε πῶς τὴν δέχτηκαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ.

— Οἱ βοσκοὶ κι' οἱ γελαδάρηδες μὲ στραβοκοίταζαν καὶ δὲν ἔβλεπαν τὴν ὥρα νὰ φύγω! εἶπε αὐτή.

— Ἀμ βρὲ γυναίκα, τῆς λέει ὁ ἄντρας της, ἂν αὐτοὶ σὲ στραβοκοίταζαν ποὺ βγάζουν τὰ κοπάδια στὴ βοσκὴ ἀπὸ τὰ χαράματα καὶ λείπουν ὅλη μέρα, τί νὰ ποῦν κι' οἱ δόλιοι οἱ δικοί μου δοῦλοι ποὺ σ' ἔχουν ὅλη μέρα πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τους;

Ὁ κακὸς ἀφέντης ποτὲ δὲν ἀγαπιέται, κι' ἄδικα κατηγορεῖ τοὺς ἀνθρώπους του πὼς τάχα εἶναι ἀχάριστοι.

ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΚΙ' Ο ΓΑΪΔΑΡΟΣ ΠΟΥ ΒΓΗΚΑΝ ΣΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Ἕνα λιοντάρι κι' ἕνας γάϊδαρος βγῆκαν συντροφικὰ κυνήγι.

Ὅταν ἔφτασαν σὲ μιὰ σπηλιὰ ποὺ μέσα ἦταν ἀγριόγιδες, τὸ λιοντάρι στάθηκε στὸ ἄνοιγμα νὰ τὶς προφυλάξη ὅταν θὰ ἔβγαιναν, ἐνῶ ὁ γάϊδαρος μπῆκε μέσα καὶ μὲ κλωτσιὲς καὶ μὲ γκαρίσματα τὶς ἀνάγκασε νὰ βγοῦν.

Τὸ λιοντάρι κατάφερε νὰ πιάση καὶ νὰ κατασπαράξη τὶς περισσότερες κι' ὁ γάϊδαρος ὅταν βγῆκε καμάρωνε καὶ ρώτησε τὸ λιοντάρι ἂν κατάλαβε τὸ πόσο γενναῖα πολέμησε.

— Νὰ ξέρης, τοῦ εἶπε τὸ λιοντάρι πὼς κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ σὲ φοβόμουν ἂν δὲν ἤξερα πὼς εἶσαι ... γάϊδαρος.

Ὅσοι κοκορεύονται μπροστὰ σ' ἐκείνους ποὺ τοὺς ξέρουν καλά, γίνονται καὶ πολὺ φυσικά, γελοῖοι.

ΤΟ ΠΑΓΩΝΙ ΚΙ' Η ΚΑΛΙΑΚΟΥΔΑ

Μιὰ φορὰ μαζεύτηκαν ὅλα τὰ πουλιὰ γιὰ νὰ βγάλουν βασιλιά. Τὸ παγῶνι εἶχε λοιπὸν τὴν ἀξίωση νὰ βγάλουν αὐτὸ βασιλιά, γιατὶ καθὼς ἔλεγε, εἶχε τὰ πιὸ ὄμορφα φτερὰ ἀπ' ὅλα τὰ πετούμενα.

— Καλά, εἶπε τότε μιὰ καλιακούδα, ὅταν ὅμως θὰ μᾶς κυνηγάη τὸ γεράκι, ποιὸς θὰ μᾶς προστατέψη; Τὸ παγῶνι μὲ τὰ ὄμορφα φτερά του;

Κι' ἔτσι τὰ πουλιὰ διάλεξαν γιὰ βασιλιά τους τὸν ἀητό.

Τὰ ὄμορφα καὶ τὰ πλούσια ροῦχα δὲν κάνουν τὸν καλὸ καὶ ἄξιο ἀρχηγό.

Ο ΤΥΦΛΟΠΟΝΤΙΚΑΣ ΚΙ' Η ΜΑΝΑ ΤΟΥ

Ἕνας τυφλοπόντικας ἔλεγε στὴ μάνα του:

— Μάνα, γιατὶ μᾶς λένε τυφλοπόντικες; Ἐγὼ βλέπω πολὺ καλά, καλύτερα μάλιστα ἀπὸ κάθε ἄλλο ζῶο.

Ἡ μάνα του γιὰ νὰ τὸν δοκιμάση, τοῦ ἔδωσε τότε ἕνα κομμάτι λιβάνι καὶ τὸν ρώτησε τί εἶναι.

— Λιθαράκι! εἶπε χωρὶς δισταγμὸ ὁ τυφλοπόντικας.

— Γιέ μου! Γιέ μου! εἶπε τότε ἡ μάνα του. Δὲν φτάνει ποὺ σοῦ λείπει ἡ ὅραση, παρὰ ἔχεις χάσει καὶ τὴν ὄσφρησή σου!

Ὅταν κανεὶς παραπενεύεται κάνει τοὺς ἄλλους πιὸ προσεχτικούς, κι' ἀποκαλύπτει πιὸ εὔκολα καὶ τὰ πιὸ κρυφά του ἐλαττώματα.

Ἦρθε ὅμως ὁ Αὔγουστος, κι' οἱ κόττες του πάψαν νὰ γεννοῦν, ὅπως συνήθως γίνεται τοὺς φθινοπωρινοὺς μῆνες.

Περίμενε ὁ Χότζας, περίμενε, ποὺ νὰ δῆ αὐγό! Ὅπου στὰ τελευταῖα μάζεψε τὰ φώλια, τἄβαλε μέσ' στὸ καλάθι καὶ πῆγε νὰ τὰ πουλήση στὴν πολιτεία.

— Γειὰ χαρὰ Χότζα, τὰ πουλᾶς τ' αὐγά;

— Τὰ πουλάω.

— Τῆς ἡμέρας εἶναι;

— Τῆς ἡμέρας.

Ἀγόρασε ὁ ἄνθρωπος τ' αὐγά, πάει σπίτι του, τὰ σπάζει γιὰ ὀμελέττα, μόνο ποὺ δὲν κελάδησε τὸ πουλὶ ποὺ εἶχαν μέσα!

Τὴν ἄλλη φορὰ ποὺ συνάντησε τὸν Χότζα, τοῦ φώναξε καταφουρκισμένος.

— Δὲν ντράπηκες βρὲ Χότζα νὰ μοῦ πουλήσης τοὺς κλουβῖτες γι' αὐγὰ τῆς ἡμέρας;

— Κι' ὅμως τῆς ἡμέρας ἦταν ἄνθρωπέ μου! ἀποκρίθηκε ὁ Χότζας.

— Μὰ τί λὲς τώρα Χότζα! Δὲν ξέρω ἐγὼ πὼς εἶναι τ' αὐγὰ τῆς ἡμέρας;

— Δὲν ξέρω τὶ ξέρεις! ἐπέμεινε ὁ Χότζας. Πάντως τὰ αὐγὰ ἦταν τῆς ἡμέρας. Γεννᾶνε ποτὲ οἱ κόττες τὴ νύχτα;

◆

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

— Γκαρσόν, αὐτὸ τὸ φαΐ εἶναι αἶσχος. Δὲν πρόκειται νὰ τὸ φάω. Φώναξέ μου τὸν προϊστάμενό σου.

— Δὲν ὑπάρχει λόγος κύριε. Οὔτε κι' αὐτὸς θὰ τὸ φάη...

* * *

Τρεῖς τρελλοὶ εἶναι πιασμένοι ἀπ' τὸ κλαδὶ μιᾶς βερυκοκιᾶς.

Κάποια στιγμὴ ὁ ἕνας ἀφήνει τὰ χέρια του καὶ πέφτει.

— Τραυματίστηκες; τοῦ φώναξαν οἱ ἄλλοι ἀπὸ πάνω.

— Ὄχι... ὡρίμασα!

Ἐστάλη ἀπ' τὸν
ΓΟΥΛΙΕΛΜΟ ΤΕΛΛΟ

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Περιποίηση τῶν ρούχων

Μὴν φυλᾶτε ποτὲ τὰ καλοκαιρινά σας ἂν δὲν τὰ πλύνετε πρῶτα καλά.

Φροντίστε νὰ εἶναι ἐντελῶς στεγνὰ ὅταν θὰ τὰ κρύψετε στὴν κασέλα. Ὕστερα, βγάλετε τὰ μάλλινα, χτυπῆστε τα ἢ βουρτσίστε τα καλὰ νὰ φύγη ἡ ναφθαλίνη, κι' ἀφῆστε τα εἰκοσιτέσσαρες ὧρες στὸν ἀέρα, νὰ φύγη ἡ μυρωδιὰ τῆς ναφθαλίνης. Τώρα ποὺ βγάζετε τὰ χοντρὰ ἀντρικὰ παπούτσια τῶν κοριτσιῶν καὶ τῶν ἀγοριῶν γιὰ νὰ φορεθοῦν τὸν χειμῶνα, δὲν εἶναι ἀπίθανο νὰ δῆτε πὼς ἔχουν κάπως μουχλιάσει.

Γι' αὐτό, βουρτσίστε τα πρῶτα καλά, καὶ τρίψτε τα πολὺ ἐλαφρὰ μ' ἕνα γυαλόχαρτο. Ἔπειτα πάρτε ἕνα φανελλένιο ἢ μάλλινο κουρελάκι, κι' ἀλείψτε τα μὲ νέφτι. Ἂν θέλετε — ἀλλὰ βέβαια εἶναι πολυτέλεια — τ' ἀλείφετε καὶ μὲ λίγη γλυκερίνη.

Σκουριασμένοι ἁρμοί

Τώρα μὲ τὰ πρωτοβρόχια, οἱ σιδερένιοι ἁρμοὶ (ρεζέδες) στὰ παράθυρα καὶ στὶς πόρτες, σκουριάζουν λίγο καὶ τρίζουν. Πάρτε κάποιον νὰ σᾶς βοηθήση ἀνασηκώνοντας λίγο τὴν πόρτα ἢ τὸ παράθυρο, κι' ἀλείψτε καλὰ τοὺς ρεζέδες μ' ἕνα φτερὸ κότας βουτηγμένο στὸ πετρέλαιο.

Πῶς φεύγει ἀπὸ τὰ χέρια ἡ μυρουδιὰ τῆς ψαρίλας

Ἀφοῦ καθαρίσατε ἕνα ψάρι σὰν καλὴ νοικοκυρούλα ποὺ πρέπει νὰ εἶστε, σαπουνίστε τὰ χέρια σας μὲ νερὸ καὶ σαπούνι, κι' ὕστερα ἂν ἡ μυρουδιὰ τοῦ ψαριοῦ ἐπιμένει, τρίψτε τα μὲ λίγα κατακάθια τοῦ καφέ. Τὰ κατακάθια τοῦ καφὲ βγάζουν τὴ μυρουδιὰ τῆς ψαρίλας κι' ἀπὸ τὰ πιάτα.

Πῶς πλένονται οἱ μάλλινες κουβέρτες

Μὲ χλιαρὸ νερὸ καὶ σαπούνι. Περάστε τις μὲ ἄφθονο χλιαρὸ νερό, κι' ὕστερα μὲ κρύο. Ἁπλῶστε τις στὸ σκοινὶ σὲ σκιά.

Πῶς θὰ πλέξετε ἕνα ἀντρικὸ κασκόλ

Ἔρχεται ὁ χειμώνας μὲ τὰ κρύα. Κι' ὁ μεγάλος ἀδερφός, κι' ὁ πατέρας, μὰ κι' ὁ ἀδερφούλης, περιμένουν ἀπὸ σᾶς ἕνα ζεστὸ κασκόλ. Πάρετε 140 δράμια μαλλὶ κοινὸ στὸ χρῶμα ποὺ θέλετε καὶ καλτσοβελόνες Νο 2½.

Πῶς πλέκεται

Βάλετε 182 πόντους στὶς 4 βελόνες. Ὕστερα ἀρχίσετε νὰ πλέκετε μὲ τὴν 5η βελόνα στρογγυλὰ (πλέξιμο ζέρσεϋ. Πάντα καλά). Κάθε δεύτερο γύρο, θὰ πλέκετε τὸν πρῶτο πόντο καὶ τὸ 92ο, ἀνάποδα.

Δὲν ἔχετε παρὰ νὰ ἐξακολουθήσετε ἔτσι, ὡς νὰ φθάσετε τὸ 1½ μέτρο, ἢ καὶ λιγώτερο.

Σιδερῶστε τὸ πλεχτό σας, καὶ τσακίστε το ἐκεῖ ποὺ ἔχετε πλέξει τὸν πόντο ἀνάποδα. Καλὸ εἶναι νάχη φάρδος τὸ κασκὸλ ὡς 25 πόντους.

Κόψτε κατόπι ἀπὸ τὸ μαλλὶ ἀρκετὲς ὀτρὲς 20 πόντους μάκρος. Κατόπιν μ' ἕνα ἀγκερίδι πλέξτε στὶς δυὸ ἄκρες τοῦ κασκὸλ μιὰ σειρὰ «ἀρριχτο» ἑνώνοντας τὸ ἕνα μέρος μὲ τὸ ἄλλο.

Ἔγινε τώρα μιὰ σειρὰ γαϊτανάκι στὴν κάθε πλευρά. Στὸ κάθε γαϊτανάκι, θὰ μπήγετε τὸ ἀγκερίδι, καὶ θὰ παίρνετε 4 ὀτρὲς ἀπὸ τὸ κομμένο μαλλὶ θὰ τὶς τραβᾶτε, καὶ στὴ μέση ἀκριβῶς ἀπὸ τὶς 4 ὀτρές, θὰ φτιάνετε θηλιά. Κατόπι θὰ περάσετε τὶς 8 ἄκρες μέσα ἀπὸ τὴ θηλιὰ καὶ θὰ τὶς σφίξετε καλά.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ γεμίσετε ὅλα τὰ γαϊτανάκια καὶ στὶς δυὸ πλευρές, καὶ τὸ κασκὸλ θὰ ἔχη τὰ κρόσια του.

Τὰ ἰσιάζετε λίγο μὲ τὸ ψαλίδι ἂν εἶναι ἀνάγκη, κι' εἶναι ἕτοιμο.

Κάλτσες ἀνδρικὲς

Μαλλὶ 40 δράμια. (Γιὰ Νο 42-43. Βελόνες Νο 2.

Πῶς πλέκονται

Βάλετε στὶς 4 βελόνες 84 πόντους. Πλέξετε στρογγυλὰ στριφτὸ λάστιχο (1 καλὴ + 1 πόντο ἀνάποδα,, 10ἑκατοστά). Ἐξακολουθήσετε μὲ ζέρσεϋ (πάντα καλὴ) πλέκοντας τὸ μέσα τοῦ γύρου.

1 πόντο ἀνάποδη, γιὰ νὰ γίνη ἡ ραφὴ τῆς κάλτσας στὸ πίσω μέρος. Πλέξετε μὲ ζέρσεϋ 9 ἑκατοστά. Ὕστερα πλέξτε δύο πόντους μαζὶ πρὶν ἀπὸ τὸν πόντο ἀπὸ τὴν ἀνάποδη, καὶ 2 πόντους μαζὶ ἀμέσως ὕστερα ἀπὸ τὸν πόντο ἀπὸ τὴν ἀνάποδη.

Αὐτὰ τὰ «κλεισίματα» θὰ τὰ ἐπαναλάβετε κάθε ὀχτὼ γύρους (δηλαδὴ 3 φορές).

Στὴ βελόνα σας θὰ μείνουν 76 πόντοι.

Συνεχίστε νὰ πλέκετε ἴσια ὡς νὰ ἔχετε γενικὸ μάκρος 31 ἑκατοστά.

Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο, θὰ χωρίσετε τοὺς πόντους ἔτσι.

Θὰ πάρετε μιὰ μεγάλη παραμάνα καὶ θὰ περάσετε 37 πόντους, ποὺ θὰ τοὺς ἀφήσετε προσωρινά. Μὲ τοὺς ὑπόλοιπους 39 πόντ., θὰ πλέξετε τὴν φτέρνα, «σφηκοφωλιὰ» Ἡ σφηκοφωλιὰ πλέκεται ἔτσι: Πρώτη βελόνα. 1 πόντος καλὴ ἕνας πόντος χωρὶς νὰ τὸν πλέξετε, καὶ οὕτω καθεξῆς. Δεύτερη βελόνα. Ὅλοι οἱ πόντοι ἀνάποδα.

Τρίτη βελόνα. 1 πόντος ἄπλεχτη, ἕνας πόντος καλή.

Τέταρτη βελόνα. Ὅλοι οἱ πόντοι ἀνάποδα. Θὰ τὴν πλέξετε λοιπὸν σφηκοφωλιὰ μὲ δυὸ βελόνες, ἐξακολουθώντας νὰ πλέκετε τὸν ἕνα πόντο τῆς ραφῆς ἀνάποδα. Πλέξτε ἔτσι 7 πόντους.

Κατόπιν θ' ἀρχίσετε νὰ κλείνετε τὴν φτέρνα πλέκοντας ζέρσεϋ ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πρῶτο πόντο τῆς ραφῆς, ποὺ θὰ ἐξακολουθοῦμε νὰ τὸν πλέκωμε ἀνάποδα.

Κλείνομε δὲ ἔτσι: 22 πόντους ἀνάποδη, δύο πόντους μαζί. Γυρίζομε. 1 πόντο ἄπλεχτο, 5 πόντους ἀνάποδη, 2 π. μαζί. Γυρίζομε. 1 πόντο ἄπλεχτο, 6 πόντους καλή, 2 πόντους μαζί.

Γυρίζομε κι' ἐξακολουθοῦμε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, ὡς νὰ πλεχτοῦν ὅλοι οἱ πόντοι.

Τώρα ποὺ ἔχομε 21 πόντους στὴ φτέρνα (στὴ μιὰ μεριά), σηκώνομε 18 πόντους στὴν ἴδια βελόνα.

Περνᾶμε στὴ βελόνα τοὺς πόντους ποὺ ἔχομε καὶ περιμένομε νὰ σηκώσωμε τοὺς πόντους (18) καὶ στὴν ἄλλη μεριὰ τῆς φτέρνας. Συνεχίζομε τὸ πλέξιμο στρογγυλὰ μὲ ζέρσεϋ ἐξακολουθώντας νὰ πλέκωμε τὸν 1 πόντο τῆς ραφῆς ἀνάποδη ὡς τὸ τέλος τοῦ ποδιοῦ.

Θ' ἀρχίσωμε νὰ κλείνωμε κάθε δεύτερο γύρο 1 πόντο πρὶν καὶ μετὰ ἀπὸ τὸν ἀνάποδο γύρο τῆς ραφῆς (10 φορές)

Συνεχίζομε ἴσια ἀκόμα 11 ἑκατοστά. Ὕστερα χωρίζομε τοὺς πόντους τοῦ κάτω μέρους τοῦ ποδιοῦ, γιὰ νὰ κάνωμε τὰ στενέματα. Ἀφοῦ δηλαδὴ χωρίσωμε τοὺς πόντους τοῦ κάτω καὶ τοῦ ἀπάνω μέρους τοῦ ποδιοῦ, θὰ τοὺς κλείσωμε στὸ πλάϊ πλέκοντας δυὸ πόντους μαζί, 2 πόντους καλή.

Θὰ συνεχίσωμε αὐτὸ τὸ πλέξιμο ὡς τὸ τέλος, ὡς τὸ ἄλλο πλάϊ, δηλαδὴ ὅπου θὰ κάνωμε τὰ ἴδια κλεισίματα.

Θὰ κλείσωμε ἔτσι στὰ δυὸ πλαϊνὰ μέρη κάθε δεύτερο γύρο, ὡς νὰ μείνουν στὴ βελόνα 8 πόντοι.

Ὕστερα αὐτοὺς τοὺς 8 πόντους τοὺς πλέκομε ἕνα γύρο ἀνάποδη. Κόβουμε τὸ μαλλὶ καὶ τὸ περνᾶμε μέσα ἀπὸ τοὺς 8 πόντους σφίγγοντάς το. Τοὺς στερεώνομε μὲ μιὰ βελόνα καὶ πλέκομε τὴν ἄλλη κάλτσα μὲ τὸν ἴδιο τρόπο.

ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ

**Μπακαλιάρος για
χνὶ**

Κόβουμε τὸν μπακαλιάρ
κομμάτια καὶ τὸν βάζουμε με
ρικὲς ὧρες σὲ ἀρκετὸ νερὸ ν
ξαρμυρίση (ἂν στὸ νερὸ ρίξου
με καὶ μιὰ φούχτα ἀλάτι, ξαρ
μυρίζει καλλίτερα).

Τὸν στραγγίζομε καὶ τὸν ξε
πλένουμε μὲ πολλὰ νερά.

Κόβουμε σὲ ψιλὰ ψιλὰ κομ
μάτια κρεμμύδια (ἡ συνηθισμέ
νη ἀναλογία εἶναι 1 ὀκᾶ μπα
καλιάρο μισὴ ὀκᾶ κρεμμύδια
100 δράμ. λάδι. Φυσικά, μπο
ροῦμε νὰ βάλουμε καὶ λιγώτε
ρο λάδι).

Βάζουμε τὰ κρεμμύδια μὲ τ
λάδι σὲ μεγάλη κατσαρόλα
προσθέτουμε ἄφθονη ντομάτ
μπελτὲ ἢ φρέσκια ψιλοκομμέν
κι' αὐτή, καθὼς καὶ μιὰ δυ
φοῦχτες μαϊντανὸ χοντροκομμ
νον, ὀλίγο νερό, ἀνάλογο ἀλά
τι καὶ πιπέρι. Ἂν ὁ μπακα
λιάρος εἶναι ἔστω καὶ λίγ
ἁλμυρός, παραλείπουμε τὸ ἁ
λάτι.

Ρίχνουμε τὸν μπακαλιάρ
σκεπάζουμε τὴν κατσαρόλα κ
ἀφήνουμε νὰ βράση σὲ σιγαν
φωτιὰ ὡς νὰ τραβήξη ὁ μπα
καλιάρος ὅλα τὰ ὑγρά, καὶ
ἀπομείνη μόνο λίγη λαδερ
σάλτσα.

ΞΕΡΟΤΗΓΑΝΑ

Νοστιμότατος μεζές, π
γίνεται στὴ στιγμή!

Ἑκατὸ δράμια ἀλεύρι, 3 α
γά, ζουμὶ δυὸ λεμονιῶν, μ
κουταλιὰ σούπας λάδι.

Βάζομε τὸ ἀλεύρι στὸ πλ
στήρι, ἀνοίγομε ἕνα λάκο σ
μέση, καὶ σπάζομε μέσα ἐ
τὰ αὐγά. Προσθέτομε τὸ λά
τὸ ζουμὶ τῶν λεμονιῶν καὶ
ἀλάτι. Τὰ ζυμώνομε καλά, κ
τρίβομε τὴ ζύμη 8-10 λεπτ
Τὴν πλάθομε μὲ τὸν πλάστη
γίνη λεπτή, τὴ κόβομε σὲ
κρὰ κομμάτια μὲ τὸ μαχαί
καὶ τὴ τηγανίζομε σὲ καφ
λάδι.

Μποροῦμε ἂν θέλομε, νὰ
πασπαλίσωμε μὲ καρύδια
σουσάμι, καὶ νὰ τὰ περιλ
σωμε μὲ ζεστὸ μέλι ἢ σιρό

Ἀλλὰ κι' ἔτσι ὅπως βγ
νουν ἀπὸ τὸ τηγάνι, εἶναι
στιμώτατα.

Ἡ θειὰ ΜΑΡΙΑΝΝ

Γύρω ἀπ' τὸν Ἀθλητισμό

ΟΙ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΙΒΟΥ

Μὲ συμμετοχὴ ἀθλητῶν ἀπὸ δέκα διάφορα κράτη διεξήχθησαν στὸ Στάδιο «Φουὰτ» τῆς Ἀλεξανδρείας οἱ Μεσογειακοὶ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες. Στὸ πρόγραμμα τῶν ἀγώνων συμπεριλαμβάνονταν τὰ ἀγωνίσματα στίβου, ποδοσφαίρου, μπάσκετ, πάλης, ὁπλομαχίας, γουότερ-πόλο, κωπηλασίας κλπ.

Ἡ ἑλληνικὴ ὁμάδα στίβου κέρδισε μιὰ θριαμβευτικὴ νίκη πρωτεύοντας στὴν γενικὴ βαθμολογία μὲ 85 βαθμούς. Ἀκολούθησαν ἡ Γιουγκοσλαβία μὲ 83 β, ἡ Αἴγυπτος μὲ 79 β., ἡ Γαλλία μὲ 77 β., ἡ Ἰταλία μὲ 71 β., ἡ Τουρκία μὲ 68 β., καὶ Συρία καὶ ὁ Λίβανος μὲ 1 β.

Ἡ νίκη τῶν Ἑλλήνων ἀθλητῶν ποὺ συναγωνίσθηκαν μὲ πεῖσμα τοὺς συναθλητὰς δέκα ἄλλων κρατῶν εἶναι ἕνας σημαντικὸς σταθμὸς στὴν ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἀθλητισμοῦ.

Οἱ ἀγῶνες στίβου ἄρχισαν στὶς 6 Ὀκτωβρίου στὸ Στάδιο «Φουάτ», παρουσία 25.000 θεατῶν. Τὴν ἔναρξη τῶν ἀγώνων κήρυξε ὁ Αἰγύπτιος Βασιλιᾶς Φαρούκ.

***

Μεγαλειώδης μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ ἡ νίκη τοῦ Πετράκη στὰ 100 μ. ποὺ ἐπεβλήθηκε τῶν δυναμικῶν ἀντιπάλων του Φριτσόνι (Ἰτ.), Μοντανάρι (Ἰτ.), Πέζελς (Γιουγκ.) καὶ Λετσέζε (Ἰτ.). Ὁ Ἰταλὸς Φριτσόνι ἐσημείωσε 11΄΄2.

Ὁ θαυμάσιος πρωταθλητής μας Κώστας Γιαταγάνας κέρδισε κι' αὐτὸς μιὰ ἐξαιρετικὴ πρώτη νίκη ἔπειτα ἀπὸ σκληρὸ συναγωνισμὸ μὲ τὸν Ἰταλὸ σφαιροβόλο Προφέτι. Ὁ Γιαταγάνας πέτυχε βολὴ 15.03 καὶ ὁ Προφέτι 15.02.

Ἀλλὰ ἡ νίκη ποὺ χαιρετίσθηκε μὲ ἀπερίγραπτο ἐνθουσιασμὸ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες φιλάθλους τῆς Αἰγύπτου ἦταν τοῦ Κοσμᾶ στὸ δέκαθλο. Ὁ δυναμικὸς αὐτὸς πρωταθλητής μας, μὲ μιὰ ὑπεράνθρωπη προσπάθεια κατώρθωσε καὶ πῆρε τὴν Α΄ βαθμολογία στὸ ἀγώνισμα αὐτό.

Συγκινητικὴ ὑπῆρξε ἡ κοῦρσα τῶν 1.500 μ. στὸ δέκαθλο. Μέχρι τὸ ἀγώνισμα αὐτὸ ὁ Ἰταλὸς δεκαθλητὴς Βεκιοῦτι προηγεῖτο μὲ 150 βαθμούς. Τὸ ἀποτέλεσμα, δηλαδή, τοῦ δρόμου αὐτοῦ θὰ ἀναδείκνυε τὸν τελικὸ νικητή.

Καὶ οἱ δυὸ ἀθληταὶ τσακισμένοι κυριολεκτικὰ ἀπὸ τὴν κούραση τῶν 9 ἄλλων ἀγωνισμάτων — ξεκίνησαν γιὰ τὸν ἀγῶνα. Ὁ Ἰταλὸς προηγεῖτο μέχρι τὰ 1250 μέτρα μὲ μιὰ διαφορὰ ἑνὸς μέτρου. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Φώτης Κοσμᾶς μὲ μιὰ ὑπερένταση τῶν δυνάμεων του προσπέρασε τὸν Βεκιοῦτι, καὶ τερμάτισε θριαμβευτικὰ πρῶτος. Ἦταν ὅμως τόση ἡ ἐξάντλησή του ποὺ ἔπεσε λιπόθυμος ἐνῶ ὅλοι οἱ θεαταὶ — καὶ ἰδιαίτερα οἱ ὁμογενεῖς ξεσποῦσαν σὲ ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγές.

Στὸ ἅλμα ἐπὶ κοντῷ ὁ Ρήγας Εὐσταθιάδης πήδησε τὸ ἴδιο ὕψος μὲ τὸν Γάλλο πρωταθλητὴ Σιγιὸν (4 μ.) καὶ κατετάγη δεύτερος.

Ἄτυχη γιὰ τοὺς ἀθλητές μας ἦταν ἡ κοῦρσα τοῦ Μαραθωνίου δρόμου. Ὁ Ραγάζος καὶ ὁ Δερβένης ἔδωσαν μιὰ σκληρὴ μάχη μὲ τοὺς ἀντιπάλους τους γιὰ νὰ κερδίσουν τὴν πρώτη θέση. Στὸ Μαραθώνιο πῆραν μέρος 5 ἀθληταί. Οἱ δυὸ δικοί μας, ὁ Τοῦρκος Ἀχμὲτ Ἀφτὰρ καὶ οἱ Αἰγύπτιοι Ὀμρὰν καὶ Χαπάφ. Ὁ καφτερὸς ὅμως ἥλιος τῆς ἐρήμου ἦταν ὁ πιὸ σκληρὸς ἀντίπαλος γιὰ τοὺς δικούς μας ἀθλητές, τοὺς ἐξάντλησε καὶ τοὺς ἀνάγκασε νὰ χάσουν τὴ νίκη.

Τὰ ἀναλυτικὰ ἀποτελέσματα ὅλων τῶν ἀγωνισμάτων ἔχουν ὡς ἑξῆς:

100 μέτρα: 1) Πετράκης (ΕΛΛΑΣ) 10΄΄9. 2) Φριτσιόνι (Ἰταλία) 11΄΄2. 3) Μοντανάρι (Ἰταλία) 11΄΄2. 400 μέτρα: 1) Ντεγκὰ (Γαλλία) 47΄΄8. 2) Σίντι (Ἰταλία) 47΄΄9. 3) Σαμπόλοβιτς (Γιουγκ.) 48΄΄.6. 110 μετ' ἐμποδίων: 1) Μπρισσὸν (Γαλλία) 15.5. 2) Καμπαδέλης (ΕΛΛΑΣ) 15.8. 3) Μπατμὰν (Τουρκία) 15.8. 10.000 μέτ.: 1) Μιμοὺν (Γαλλία) 31.07.2. 2) Μίχαλιτς (Γιουγκ.) 31.42.8. 3) Οτζὰν (Τουρκία) 34.27.5. 10.000 βάδην: 1) Ντορντόνι (Ἰταλ.) 50.39.6. 2) Ἀποσπόρης (ΕΛ.) 54.28. 3) Βαχ. Σαχὲλ (Αἴγ.) 64.20. 9. Σφυροβολία: 1) Ταντία (Ἰταλία) 52.33. 2) Γκουμπιγιὰν (Γιουγκ.) 51.91. 3) Γκαλὶν (Γιουγκ.) 50.43. Σφαιροβολία: 1) Γιαταγάνας (ΕΛΛΑΣ) 15.03. 2) Προφέτι (Ἰταλία) 15.02. 3) Τουρὰν (Τουρκία) 14.71. Ἅλμα εἰς μῆκος: 1) Μπρὰντ (Γιουγκ.) 7.28. 2) Κηπουρὸς (ΕΛΛΑΣ) 6.96. 3) Ἀγκνιοὺν (Τουρκία) 6.85. Τριπλοῦν: 1) Ἀκὶν (Τουρκία) 14.15. 2) Σιγιὸν (Γαλλία) 14.13. 3) Σααμπὰν (Αἰγ.) 14.09. Δέκαθλον: 1) Κοσμᾶς (ΕΛΛΑΣ) 5.135. 2) Βεκιοῦτι (Ἰταλία) 5.001. 3) Κὰρντ (Αἴγυπτος) 4.798. Δισκοβολία: 1) Τόζι (Ἰταλ.) 48.46. 2) Σύλλας (ΕΛΛΑΣ) 46.07. 3) Γιαταγάνας (ΕΛΛ.) 43.18. Δρόμος 800 μέτρ.: 1) Ἐλ Μαμπροὺκ (Γ.) 1.50.9. 2) Κλὰρ (Γαλλία) 1.54.2. 3) Κοτσὰκ (Τουρ.) 1.54.7. Δρόμος 5.000 μ.: 1) Μιμοὺν (Γαλλία) 14.38.3. 2) Τσεράϊγ (Γιουγκ.) 15.05.2. 3) Παύλοβιτς (Γιουγκ.) 15.05.5. 400 μὲ ἐμπόδια: 1) Φίλιππουτ (Ἰταλία) 53.8. 2) Ἀτάρμπαϋ (Τουρκ.) 55.1. 3) Σπάντσινς (Γιουγκ.) 55.4. Ἅλμα ἐπὶ κοντῷ: 1) Σιγιὸν (Γαλλία) 4.00. 2) Εὐσταθιάδης (ΕΛΛ.) 4.00. 3) Μπαλάφας (ΕΛΛΑΣ) 3.90. 4 X 100 μ.: 1) Ἰταλία 42.4. 2) Ἑλλὰς 43.5. 3) Γιουγκοσλαβία 43.9.

Μαραθώνιος: 1) Ἀϊτὰρ 3.07.25. 2) Ραγάζος 3.21.31. 3) Ὀμρὰν (Αἴγυπ.) 3.24.24. 3.000 Στήπλ: 1) Γιουράνοβιτς (Γιουγκ.) 9.36.5. 2) Σεγκεντὶν (Γιουγκ.) 9.39.7. 3) Ὀζτζὰν (Τουρκ.) 9.47.9. 1.500 μέτρα: 1) Ἐλ Μαμπροὺκ (Γαλλία) 3.55.8. 2) Ὀνὲλ (Τουρκία) 3.56.9. 3) Τσεράϊγ (Γιουγκ.) 4.01.5. 200 μέτρα: 1) Σίντι (Ἰταλία) 22΄΄. 2) Ντεγκὰ (Γαλλία) 22΄΄1. 3) Μοντανάρι (Ἰταλία) 22΄΄.1. Ἀκοντισμός: 1) Ντάκουβιτς (Γιουγ.) 65.82. 2) Ζιραμὰν (Τουρκία) 63.62. 3) Καλλιμάνης (ΕΛ.) 59.57.

Ἅλμα εἰς ὕψος: 1) Νταμιτιὸ (Γαλλία) 2 μ. 2) Παπαγκαλὸ (Γαλλία) 1.90. 3) Δημητρίεβιτς (Γιουγκ.) 1.80. Σκυταλοδρομία 4Χ400: 1) Γαλλία 3.19.5. 2)

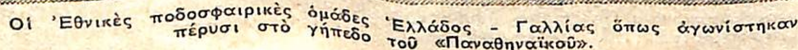
Ὁ ἄλτης μας Κηπουρός, ποὺ κατέλαβε τὴν δευτέρα θέση στὸ μῆκος, νικήσας τὸν Τοῦρκο ἀντίπαλό του Ἀγκνιούν.

Γιουγκοσλαβία 3.23.9. 3) Τουρκία 3.25.5.

Οἱ βαθμοὶ ποὺ κάθε ἀθλητής μας πέτυχε ξεχωριστὰ εἶναι οἱ ἑξῆς: Γιαταγάνας 10, Πετράκης 8 ¼, Κοσμᾶς 6, Καμπαδέλλης 5, Ἀποσπόρης 5, Κηπουρὸς 5, Εὐσταθιάδης 5, Ραγάζος 5, Καλλιμάνης 4, Μπαλάφας 4, Παπαγεωργίου 3, Παρόδος 3, Δερβένης 3, Μελιδώνης 3, Μαυραπόστολος 2, Παπαγεωργίου Π. 2, Τσολάκης 1 ¼, Βεντῖκος 1 ¼, Σίλλης 1 ¼, Δεπάστας 1, Καμπακλῆς 1, Σύμφωνα μὲ τὴν φιλλανδικὴ (νέα) βαθμολογία τὸ καλύτερο ἑλληνικὸ ρεκὸρ εἶναι τοῦ Πετράκη μὲ 946 βαθμούς. Γενικὰ ὅμως τὸ καλύτερο ρεκὸρ τῶν Μεσογειακῶν ἀγώνων εἶναι τοῦ ἅλματος εἰς ὕψος τοῦ Γάλλου Νταμιτιὸ μὲ 2 μέτρα μὲ 1063 βαθμούς.

Παραθέτουμε καὶ τὰ ἀναλυτικὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀγωνισμάτων τοῦ δεκάθλου ποὺ θριάμβευσε ὁ Φώτιος Κοσμᾶς:

Α΄ ΗΜΕΡΑ: 100 μ. Κοσμᾶς 11΄΄8. Βεκιοῦτι (ὁ δεύτερος Ἰταλὸς ποὺ συναγωνίστηκε σκληρὰ τὸν πρωταθλητή μας) 12΄΄3. Δρόμος 400 μ. Κοσμᾶς 51΄΄. Βεκιοῦτι 54΄΄3. Μῆκος: Κοσμᾶς 6 μ. 19. Βεκιοῦτι 6 μ. 33. Ὕψος: Κοσμᾶς 1 μ. 60. Βεκιοῦτι 1 μ. 76. Σφαιροβολία: Κοσμᾶς 10 μ. 52. Βεκιοῦτι 11 μ. 43. Γεν. βαθμολογία: Κοσμᾶς 2.998. Βεκιοῦτι 2.943. Β΄ ΗΜΕΡΑ: Δρόμος 110 μ. μετ' ἐμποδίων: Κοσμᾶς 16΄΄.8. Βεκιοῦτι 16΄΄4. Δρόμος 1.500 μ.: Κοσμᾶς 4΄40΄΄.7. Βεκιοῦτι: 4΄59΄΄.3. Δισκοβολία: Κοσμᾶς 31 μ. 54. Βεκιοῦτι: 34 μ. 48. Ἀκοντι-

Οἱ Ἐθνικὲς ποδοσφαιρικὲς ὁμάδες Ἑλλάδος - Γαλλίας ὅπως ἀγωνίστηκαν πέρυσι στὸ γήπεδο τοῦ «Παναθηναϊκοῦ».

σμός: Κοσμᾶς: 48 μ. Βεκιοῦτι: 39 μ. 80. Ἅλμα ἐπὶ κοντῷ: Κοσμᾶς 3 μ. 10, Βεκιοῦτι: 3 μ. 30. Τελικὴ βαθμολογία: Κοσμᾶς 5.135. Βεκιοῦτι: 5.001.

ΙΒΑΝ.

ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Ἡ σημαντικώτερη ἐπιτυχία τῆς Ἑλλάδος στοὺς Μεσογειακοὺς ἀγῶνες τῆς Ἀλεξάνδρειας ἦταν στὸ ποδόσφαιρο. Στὸ τουρνουὰ αὐτὸ ἡ Ἐθνικὴ ποδοσφαιρική μας ὁμάδα ἀναδείχθηκε περιφανὴς πρωταθλήτρια. Στὸ τουρνουὰ πῆραν μέρος τὰ ἐθνικὰ συγκροτήματα τῆς Αἰγύπτου, τῆς Συρίας καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Νά μὲ λίγες γραμμὲς ἡ περιγραφὴ τῶν δύο ἀγώνων ποὺ ἔδωσε ἡ ὁμάδα μας.

ΕΛΛΑΣ — ΣΥΡΙΑ: 4 — 0. Μὲ διαιτητὴ τὸν Αἰγύπτιο Μωχαμὲτ Ἔλ Σάγιενε οἱ δύο ὁμάδες παρέταξαν τὶς ἑξῆς συνθέσεις:

Ἑλλάς: Κουρουκλᾶτος, Ρωσίδης Λινοξυλάκης, Μουράτης, Ἰωάννου, Κυτρίδης, Ραδίτσας, Δαρίβας, Λεκατσᾶς, Μπέμπης, Δρόσος.

Συρία: Ντερντέρι, Μαροῦνι, Ταβίλ, Χαβέζ, Κασάβ, Ἐνάνι, Αὐριάν, Ζέρκα, Ταβὶλ ΙΙ, Γκάρμπι, Μασρί.

Οἱ παῖκτες τῆς Ἑλληνικῆς ὁμάδος ἀπὸ τὰ πρῶτα λεπτὰ ἀναλαμβάνουν τὴν πρωτοβουλία τῶν κινήσεων καὶ ἐπιβάλουν τὸ παιγνίδι τους.

Στὸ 18′ ὁ Λεκατσᾶς ἔπειτα ἀπὸ πασα - κεφαλιὰ τοῦ Μπέμπη σημειώνει τὸ πρῶτο τέρμα. Στὸ 23′ πάλι ὁ Λεκατσᾶς ἀφοῦ τροφοδοτήθηκε ἀπὸ τὸν Ραδίτσα διπλασιάζει τὸ σκόρ. Στὸ β′ ἡμίχρονο δύο ἀκόμη γκὸλ (26′ Λεκατσᾶς καὶ Μουράτης 30′ κατόπιν πέναλτυ) ἐπισφραγίζουν τὴν Ἑλληνικὴ νίκη μὲ 4 — 0.

(Ἡ Ἐθνικὴ Ἑλλάδος εἶχε νικήσει τὴ Συρία μὲ 8 — 0 καὶ τὸ 1950 στὴν Ἀθήνα).

Ἡ Ἐθνικὴ Συρίας νικήθηκε στὸ τουρνουὰ καὶ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο μὲ 8 — 0.

ΕΛΛΑΣ - ΑΙΓΥΠΤΟΣ 2—0. Τὴν μεγαλύτερη μεταπολεμική του νίκη τὴν πέτυχε τὸ Ἑλληνικὸ ποδόσφαιρο στὸν ἀγῶνα αὐτὸ ποὺ κέρδισε τὸ δυναμικὸ Αἰγυπτιακὸ συγκρότημα μὲ τὸ σκὸρ τῶν 2 — 0.

Ἡ νίκη τοῦ Ἐθνικοῦ μας συγκροτήματος ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς ἐξαιρετικῆς ἐμφανίσεως τῶν παικτῶν του. Ἡ ὁμάδα μας κράτησε τὴν πρωτοβουλία σ' ὅλο τὸ πρῶτο ἡμίχρονο καὶ στὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ δεύτερου.

Τὸ πρῶτο γκὸλ τὸ πέτυχε ὁ Κοτρίδης μὲ κεφαλιὰ ἔπειτα ἀπὸ ἕνα τεχνικὰ χτυπημένο κόρνερ τοῦ Δαρίβα, στὸ 10′.

Τὸ δεύτερο γκὸλ σημειώθηκε στὸ 8′ τοῦ β′ ἡμίχρονου ἔπειτα ἀπὸ ἕνα δυνατὸ σοὺτ τοῦ Λεκατσᾶ. Ἡ Ἑλληνικὴ ὁμάδα ἔπαιζε μὲ 10 παῖκτες στὸ β′ ἡμίχρονο ἔπειτα ἀπὸ σοβαρὸ τραυματισμὸ τοῦ μπὰκ Ρωσίδη.

Στὸ 45′ τοῦ α′ ἡμίχρονου ὁ Σύριος διαιτητὴς Φοζόντι κατελόγισε πέναλτυ ἐναντίον τῆς ὁμάδας μας, ἐνῶ τὸ σκὸρ ἦταν 1—0. Ἦταν μιὰ δύσκολη στιγμὴ γιὰ τὴν ὁμάδα μας. Ἂν τὸ πέναλτυ μετατρεπόταν σὲ γκὸλ οἱ Αἰγύπτιοι θὰ ἰσοφάριζαν τὸν ἀγῶνα. Ὁ τερματοφύλακάς μας ὅμως Κουρουκλᾶτος μὲ μιὰ ἡρωϊκή του προσπάθεια τὸ ἀπέκρουσε. Ἐννέα λεπτὰ πρὶν ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνα ὁ Δαρίβας τραυματίστηκε κι' ἔτσι ἡ ὁμάδα μας ἀγωνίστηκε στὸ ὑπόλοιπο διάστημα μὲ 9 παῖκτες.

Ἔτσι γράφηκε ἡ μεγάλη αὐτὴ νίκη, ποὺ χάρισε στὴν Ἑλλάδα τὸν ζηλευτὸ τίτλο τῆς πρωταθλητρίας τῶν Μεσογειακῶν ἀγώνων.

Οἱ δύο ὁμάδες ἔπαιξαν μὲ τὶς ἑξῆς συνθέσεις: Ἑλλάς: Κουρουκλᾶτος, Ρωσίδης, Μουράτης, Ἰωάννου, Λινοξυλάκης, Κοτρίδης, Ραδίτσας, Δαρίβας, Λεκατσᾶς, Μπέμπης, Δρόσος. Αἴγυπτος: Κάτο, Χαμάμι, Ντάλι, Χάναφι, Χαμπάγκα, Τάλε Φ., Ράσεντ, Μάκαουϊ, Ντίζουϊ, Γκουΐντι, Ἄουαντ.

Η ΡΕΒΑΝΣ

Στὸ Κάϊρο ἔπειτα ἀπὸ μιὰ σχετικὴ πρόταση τῆς Αἰγυπτιακῆς Ὁμοσπονδίας ἔγινε μιὰ δεύτερη φιλικὴ συνάντηση μεταξὺ τῶν ποδοσφαιρικῶν ὁμάδων τῆς Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου.

Οἱ παῖκτες μας κουρασμένοι ἀπὸ τὸν τιτάνιο νικηφόρο ἀγῶνα τους, ποὺ εἶχε γίνει πρὶν τρεῖς μέρες, ὑπέκυψε μὲ σκὸρ 3 — 0. Τὰ τέρματα σημειώθηκαν στὰ ἑξῆς λεπτά: 2′ Ἄουαντ 1 — 0, 9′ Ντίζουϊ 2 — 0, 88′ Ράσεντ 3 — 0.

ΜΠΑΣΚΕΤ - ΜΠΩΛ

Στὸ τουρνουὰ μπάσκετ - μπὼλ τῶν Μεσογειακῶν ἀγώνων πῆραν μέρος οἱ ὁμάδες τῆς Αἰγύπτου, τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Λιβάνου, τῆς Ἱσπανίας, τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Συρίας. Πρωταθλήτρια ἀναδείχτηκε ἡ Αἰγυπτιακὴ Ἐθνικὴ ὁμάδα, ποὺ κέρδισε στὸν τελικὸ τὴν Ἐθνικὴ Ἱσπανίας μὲ 41—39. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐθνικὴ ὁμάδα, ποὺ κατετάγη τελικῶς τρίτη, ἔφερε τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα:

Αἴγυπτος — Ἑλλὰς 39-37, Ἱσπανία — Ἑλλὰς 49-47, Ἰταλία — Ἑλλὰς 47-35, Ἑλλὰς — Τουρκία 43-37, Ἑλλὰς — Συρία 50-45, Ἑλλὰς — Λίβανος 47-33.

ΥΔΑΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗ

Μικρὴ ἦταν ἡ συμμετοχὴ τῶν ὁμάδων στὸ πρωτάθλημα γουώτερ - πόλο (ὑδατοσφαιρίσεως). Τρεῖς Ἐθνικὲς ὁμάδες, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Ἱσπανίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀγωνίστηκαν γιὰ τὸν τίτλο, ποὺ τελικὰ κέρδισε ἡ Ἱσπανία. μὲ δεύτερη τὴν Αἴγυπτο καὶ τελευταία τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Ἐθνική μας ὁμάδα ἡττήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἱσπανοὺς μὲ 10 — 3, 6 — 0, καὶ ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους μὲ 6 — 2, 6 — 1.

ΠΑΛΗ

Ὁ Γεωργούλης πέτυχε στοὺς παλαιστικοὺς ἀγῶνες τὴν μοναδικὴ ἑλληνικὴ νίκη κερδίζοντας τὴν δεύτερη θέση στὴν κατηγορία τῶν βαρέων βαρῶν.

ΓΑΛΛΙΑ - ΕΛΛΑΣ 1—0

Στὸ γήπεδο τῆς Μασσαλίας παρουσία 35.000 φιλάθλων δόθηκε τὸ μὰτς - ρεβὰνς τῶν Ἐθνικῶν ποδοσφαιρικῶν ἑνδεκάδων τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ὅπως καὶ πρὶν ἕνα χρόνο (Δεκέμβριος τοῦ 1950) ἡ Ἐθνικὴ ὁμάδα μας ὑπέκυψε μὲ σκὸρ 1 — 0.

Ὁ ἀγώνας παρουσίασε τεράστιο ἐνδιαφέρον. Οἱ ἄθλιες καιρικὲς συνθῆκες εἶχαν μετατρέψει τὸ γήπεδο σ' ἕνα βοῦρκο, ποὺ σὲ ὅλο τὸ ἀγωνιστικὸ διάστημα ἔπεφτε ραγδαία βροχή. Οἱ Ἕλληνες παῖκτες ἀσυνήθιστοι νὰ παίζουν σὲ λασπωμένο ἔδαφος κουράστηκαν φοβερά. Ἔπαιξαν ὅμως μὲ ἡρωϊσμὸ καὶ κατώρθωσαν νὰ ἀντιμετωπίσουν σὰν ἴσοι πρὸς ἴσους τοὺς ἄσσους Εὐρωπαίους συναδέλφους τους. Τὸ 1 — 0 ἀποτελεῖ ὄχι ἧττα ἀλλὰ νίκη γιὰ τὰ ἑλληνικὰ χρώματα. Τὸ μοναδικὸ γκὸλ σημειώθηκε ἀπὸ τὸν Σονιέρ.

Καλλίτερος ἀπὸ τοὺς παῖκτες μας ἦταν ὁ τερματοφύλακας Δελαβίνιας, ποὺ ἀποδείχτηκε ἀληθινὸς ἥρωας.

Οἱ δύο ὁμάδες ἔπαιξαν μὲ τὶς ἀκόλουθες συνθέσεις:

Γαλλία: Νταρου, Γκουεσί. Ντομίγκο, Μεουρίς, Μαρσέλ, Μπουγιώ,Μπουρί, Σονιέρ, Στοικάν, Μεανό.

Ἑλλάς: Δελαβίνιας, Παραγυιός, Γούλιος, Παπαθεοδώρου. Μουρατίδης. Πούλης, Βάβουλας, Νεστορίδης, Κανάκης, Παπαγεωργίου, Παπαντωνίου, Φυλακτός.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑ: Ἡ ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα τῆς σχολῆς σ' ἕναν ἀποχαιρετιστήριο ἀγῶνα ποὺ ἔδωσε κέρδισε τοὺς μαθητὲς τῆς Σιβιτανίδειου μὲ 2 - 1. Τὰ γκὸλ σημείωσε γιὰ τὴν νικήτρια ὁ Γκουντάνας καὶ γιὰ τὴν νικημένη ὁ Μαυρίδης. Η σύνθεση τῆς Σχολῆς: Δαδούδης, Χατζηγιάννης, Ραμμόπουλος, Μωραΐτης, Φλαμπουρόπουλος, Λιάλιος, Χαραλαμπίδης, Δελούδης, Γκουντάνας, Βασιλείου, Σταματάκης.

Ἐξ ἄλλου σ' ἕνα «ἐσωτερικὸ» ἀγῶνα ὁ «Πανιώνιος» ἐπεβλήθηκε τοῦ «Ὀλυμπιακοῦ» μὲ 4 - 2. Ἡ νικήτρια: Μιχαηλίδης, Κοφίδης, Πάτσης, Φύλιος, Λιάλιος, Παπαγιάννης, Ζώκης, Μωραΐτης. Γκουντάνας, Ἀναστασόπουλος, Βασιλείου.

ΛΑΛΙΟΣ - ΔΡΑΓΑΤΙΔΗΣ

ΣΤΗΝ ΦΑΛΑΝΘΗ ΚΟΡΩΝΗΣ: Τὸ συγκρότημα τῆς κοινότητας Φαλάνθης κέρδισε τὸ συγκρότημα τῆς Λογκᾶς μὲ 4 - 3 (0 - 3). Οἱ νικηταί: Μπαγατέλας, Τσαπέκης, Μποσινάκης, Μουλατσιώτης, Κωνσταντόπουλος, Τερτίπης, Πράνταλος.

Κ. ΜΠΟΣΙΝΑΚΗΣ

ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ: Στὴν Ἀγροτικὴ Παιδόπολη «Ἅγιος Κωνσταντῖνος» ἡ ὁμάδα τοῦ Π.Α.Ο.Κ. κέρδισε σὲ φιλικὸ ἀγῶνα τὸν «Ἄρη» μὲ 2 — 0. Τὰ τέρματα πέτυχαν οἱ Λαβασᾶς καὶ Δημητριάδης. Ἡ σύνθεση τῆς ὁμάδας ἦταν: Παναγιωτίδης, Πανταζίδης, Τοτονίδης, Ἀκτοφορίδης, Χαρτονίδης, Ἀγόρας, Δημητριάδης, Ἰωσηφίδης, Λαβασᾶς, Κουκλίδης, Τακαβίτης.

Χ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΣΤΟ ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ: Νικηταὶ στὰ διάφορα ἀγωνίσματα ποὺ ἔγιναν τελευταῖα στὸ Βρυσοχῶρι Ζαγορίου ἦσαν οἱ ἑξῆς:

Ἁπλοῦν: Α. Τσομίδης. Τριπλοῦν: Γκαράνης. Εἰς ὕψος: Μάνθος. Ἐπὶ κοντῷ: Γκαράνης. Ἀκοντισμός: Χαντόλιος. Σφαῖρα: Ντουμίδης. Δρόμος 100 μ. Πασχάλης.

Α. ΤΣΟΜΙΔΗΣ

ΣΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ: Οἱ μικροὶ φίλαθλοι τῆς Κοιμήσεως Σιδηροκάστρου ἔχουν ὀργανώσει μιὰ ποδοσφαιρικὴ ἑνδεκάδα ποὺ τὴν ὠνόμασαν «Δόξα». Νίκησε ἡ «Δόξα» μέχρι τώρα τὶς ὁμάδες Κάτω Ἀμπελῶν (6 — 0), Καμαρωτοῦ (3 — 0), Ζωρτεροῦ 2 — 0, Ἡρακλείου (2 — 0), Βαλεροῦ (3 — 1) καὶ Γονίμου (3 — 1). Οἱ παῖκτες τῆς «Δόξας»: Πενολίδης, Μυλωνᾶς, Δημητριάδης, Παπαδόπουλος, Κωστόπουλος, Καραγκιαρούδης, Χατσιτόλιος, Χατσίδης, Ἀντωνιάδης, Φινδανίδης.

Α. ΚΑΡΑΓΚΙΑΟΥΡΙΔΗΣ

ΣΤΟ ΣΟΥΦΛΙ: Στὴν ὁμάδα τοῦ «Ἕβρου» Σουφλίου ἀγωνίζεται ἕνας ἐξαιρετικὸς παίκτης. Αὐτὸς εἶναι ὁ Φ. Μακρυλάκης. Ἡ θέση του εἶναι ἔξω ἀριστερά. Ἀγωνίζεται ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ὁμάδα του καὶ μὲ τὴν ὁμάδα τοῦ Στρατοῦ καὶ τὸν «Παμφυλακτιακό». Εἶναι 19 χρονῶν καὶ ὅλοι πιστεύουν πὼς σύντομα θὰ πάρη τὴ θέση ποὺ τοῦ ἀξίζει σὲ μιὰ μεγάλη ἐπίσημη ὁμάδα.

Α. ΜΑΚΡΥΛΑΚΗΣ

ΣΤΑ ΚΟΚΚΙΝΟΓΕΙΑ: Μὲ τὴν ἔναρξη τῆς νέας σαιζὸν ἡ τοπικὴ ὁμάδα «Νέλσων» πέτυχε τὴν πρώτη της νίκη ἐπὶ τῆς «Ἐλπίδας» μὲ 3—0. Ἡ νικήτρια: Χριστίδης, Τσακρίδης, Κιουπρούλης, Χαραλαμπίδης, Ἄτσαλος, Τζιτζῆς, Ἀβραμίδης, Ἀ[...]σλανίδης, Συμεωνίδης, Ἀράπης, Τσομπάνογλου.

Β. ΤΖΙΤΖΗΣ

ΣΤΗ ΜΕΣΣΗΝΗ: Ἔπειτα ἀπὸ ἕναν δύσκολο ἀγῶνα ὁ «Πάμισος» Μεσσήνης ἐπεβλήθηκε μὲ τέρματ[α] 4—2 τοῦ «Ἀστέρα» Μεγαλοπόλεως. Ἡ σύνθεση τοῦ «Πάμισου» Παρα[σ]κευόπουλος, Χούλιαρης, Ψυχογιό[ΰ]πουλος, Τάμης, Ρηγόπουλος, Λειβα[δ]δᾶς, Σαλαμᾶνος, Μουζάκης, Ροῦσ[σ]σος, Παυλᾶκος, Καρακωνσταντόπουλος.

Μ. ΚΡΕΜΜΥΔΑ[Σ]

ΣΤΟ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΚΟΖΑ[Ν]ΝΗΣ: Τὰ παιδιὰ τοῦ Σταυροδρομίου Βοΐου Κοζάνης, ποὺ γύρισα[ν] ἀπὸ τὶς διάφορες παιδόπολεις ὀργάνωσαν μιὰ καλὴ ποδοσφαιρικὴ ὁμά[δα] καὶ τὴν ὠνόμασαν «Δόξα». Ἡ «Δόξα» κέρδισε τελευταῖα τὴν «Ἀ[...]σπρούλα» μὲ 3 — 1, καὶ τὸ «Μεσο[...]λόγγι» μὲ 3 — 2, ἀγωνίζεται δὲ μ[ὲ] τὴν ἑξῆς σύνθεση: Σησμανίδης, Ρο[...]πτόπουλος, Παπαδόπουλος, Κυριλί[...]δης, Σεβίλογλου, Ἐκουτσόγλου, Μά[...]μαλης, Παπαδόπουλος Π., Στεφανί[...]δης, Ξενιτιάδης, Πουρβανίδης, Κυ[...]ριαζίδης, Κυριλίδης.

Σ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ[Σ]

ΣΤΗΝ ΚΥΠΑΡΙΣΙΑ: Μὲ τὸ ἰσό[...]παλο ἀποτέλεσμα 2 — 2 ἔληξε τὸ πο[...]δοσφαιρικὸ μὰτς μεταξὺ Α.Ε.Κ. κα[ὶ] τοῦ «Μεγάλου Ἀλεξάνδρου». Τὰ τέρ[...]ματα πέτυχαν γιὰ τὸν «Μ. Ἀλέξαν[...]δρο» οἱ Δημητρακόπουλος, Κωνσταν[...]τόπουλος καὶ γιὰ τὴν Α.Ε.Κ. οἱ Κο[...]νελλάκης, Σωτηρόπουλος.

Δ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟ[Σ]

ΣΤΟΝ ΖΗΡΟ: Ἡ ποδοσφαιρικ[ὴ] ἑνδεκάδα τῆς παιδοπόλεως τοῦ Ζηρο[ῦ] κέρδισε μὲ 2 — 0 τὴν ὁμάδα τῆς Φ[ι]λιππιάδος. Ἡ νικήτρια: Γκέργκη[ς], Σαμσίων, Σιῶζος, Τσιάμης, Γιαννα[...]κός, Λάππας, Πασιόπουλος, Καραν[ί]κας, Ἀδάμου, Καρανίκας Α., Θω[...]μᾶς, Παπαχαρίσης.

Β. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟ[Σ]

ΣΤΟ ΠΕΤΡΙΛΟ: Ἡ Π.Ο.Π.Α. ε[ἶ]ναι ἡ ὁμάδα ποὺ συγκροτήθηκε στ[ὸ] Πετρίλο - Ἀργιθέας ἀπὸ τοὺς μ[ι]κροὺς ποδοσφαιριστές. Στὸν πρῶ[το] ἀγῶνα ἐπεβλήθη τοῦ «Μπεζούλα» [μὲ] 6 — 1. Ἡ σύνθεση τῆς ὁμάδας: Κε[...]ψάλης, Καμπούρης, Ε. Μαργάρη[ς], Π. καὶ Ι., Καμπούρης Δ., Ἀργύρη[ς] Ι. καὶ Χ., Κ. καὶ Π. Καπούλα[ς], Μακρῆς.

Π. ΚΑΨΑΛΗ[Σ]

ΣΤΗΝ ΚΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ: Ἔπε[ι]τα ἀπὸ ἕναν ἐνδιαφέροντα ἀγῶνα [ὁ] «Ἀτρόμητος» μὲ τέρματα 4 — 2 ν[ί]κησε τὸν «Ἀστέρα». Ὁ «Ἀτρόμη[τος]» χρησιμοποίησε τοὺς ἑξῆς πα[ί]κτες: Πουλῆν, Γεωργιάδη, Παπαν[...]κον, Τσιφλόγλου, Γραμματικόν, Τζ[...]βαν, Χαραλαμπίδη, Λειβαδᾶ, Πα[...]δρακλάκην, Εὐφραιμίδην.

Γ. ΤΣΙΦΛΟΓΛΟ[Υ]

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ὁ Θάνος καὶ ἡ 28η Ὀκτωβρίου

...Φέτος ὁ χειμώνας ἔπεσε πρώϊμος καὶ βαρύς... Κι' ἐκεῖνο τὸ σούρουπο τῆς παραμονῆς (27 Ὀκτωβρίου ἦταν), καθὼς ὁ παπποὺς γύριζε σπίτι μὲ τὸν Θάνο, στὸ παιδὶ φαινόταν πιὸ σκοτεινὰ καὶ πιὸ ἐπιβλητικὰ τὰ βουνὰ ποὺ ἔκρυβαν τὸν ὁρίζοντα.

Ὁ Θάνος συλλογιζόταν τὴν μέρα ποὺ θὰ ξημέρωνε αὔριο, τὴν 28η Ὀκτωβρίου, τὴν ἱστορικὴ μέρα τοῦ «Ὄχι».

Ἦταν πολὺ μικρὸς ὅταν τὸ πρόφερε ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐκεῖνο τὸ «ὄχι» προβάλοντας τὰ στήθια του γιὰ νὰ σταματήση τὶς σιδεροκίνητες μεραρχίες τοῦ ἐχθροῦ ποὺ προχωροῦσαν ὕπουλα μέσα στὴ νύχτα, λὲς καὶ φοβόνταν τὸ φριχτὸ κρῖμα ποὺ ἑτοιμάζονταν νὰ κάνουν, λὲς καὶ δὲν ἤθελαν νὰ δῆ τὸ φῶς τῆς μέρας, τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ τὴν ὑποδούλωση ἑνὸς ἀδούλωτου, κι' ὑπερήφανου μικροῦ λαοῦ...

Καὶ λυπόταν κατάκαρδα ὁ Θάνος ποὺ ἦταν μικρὸς καὶ δὲν θυμόταν...

Πόσες καὶ πόσες φορὲς δὲν τοῦ τὰ διηγήθηκε ὡστόσο ὁ παπποὺς!

Τὸ ξύπνημα ἐκείνης τῆς μέρας, — τῆς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 ὅπου ἡ φασιστικὴ Ἰταλία ἐπετέθηκε χωρὶς προειδοποίηση ἐναντίον τῆς Ἑλλάδας, ζητώντας της νὰ παραδωθῆ χωρὶς πόλεμο. Τὸ ξάφνισμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τὴν ἀγανάκτηση...

Κι' ὅμως τὸ «Ὄχι» εἶχε κιόλας εἰπωθῆ... Ἐκεῖ, στ' ἀντιαριασμένα σύνορα, ποὺ ἡ μικρὲς ἑλληνικὲς φρουρὲς εἶχαν κιόλας δόσει τὴν πρώτη μάχη... Ἐκεῖ, στὸν Καλαμᾶ ποὺ δὲν τὸν διάβηκε ὁ ἐχθρός...

Γενναῖοι... Μεγάλοι... Ἐλάχιστοι — μιὰ φοῦχτα Ἑλλήνων, ἔκαναν πίσω τὸν ἐχθρό! Ἦταν ἕνα «ὄχι» ποὺ γράφηκε μὲ αἷμα, ποὺ τὸ τραγούδησε τὸ βόλι, πρὶν ἀκόμη τὸ προφέρουν ἀνθρώπινα χείλη. Ἕνα «ὄχι» πεισματωμένο, τὸ «ὄχι» τῶν ἀνδρείων ποὺ δὲν δέχονται νὰ ζοῦν σκλαβωμένοι.

Καὶ τὸ «ὄχι» αὐτό, ἐκείνη τὴν ὕστατη κραυγὴ ποὺ βγῆκε ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ πρώτου ἡρωϊκοῦ παιδιοῦ ποὺ ἔπεσε γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τοῦ πρώτου Ἕλληνα φαντάρου ποὺ σκοτώθηκε στὰ σύνορα πρὸς τὴν Ἀρβανιτιά, τὴν πῆρε ὁλόκληρος ὁ λαός, ὁλόκληρο τὸ Ἔθνος, καὶ τὴν ἔκανε πολεμικὸ παιᾶνα, ἰαχὴ μάχης, σύνθημα καὶ ὅρκο ἱερό.

Ὄχι! Ὄχι! Ὄχι! Δὲν περνοῦν ἔτσι εὔκολα ἀπὸ τὴ χώρα αὐτὴ ποὺ τὴν ὑπερασπίζονται Ἕλληνες!

...Κι' ἀπὸ κραυγὴ λαοῦ, ἔγινε κραυγὴ Θεοῦ, καὶ ξεκίνησαν τὰ νειᾶτα ντυμένα στὸ χακὶ μὲ τὴν εὐχὴ τῆς μάννας καὶ τοῦ ἱερέα τὴν εὐλογία, μὲ τὴν προστασία τῆς Μεγαλόχαρης νὰ τὰ φυλάη στ' ἄγρια τραχώνια καὶ στὶς ἀετοράχες, ποὺ ἔμελλε σὲ λίγο νὰ πάρουνε φαλάγγι τὸν ἐχθρό...

...Ἀπόψε, τοῦτο τὸ κρύο βράδυ τῆς παραμονῆς τῆς Μεγάλης Μέρας, τὸ γλυκὸ ἑλληνικὸ τοπεῖο, τὸ τόσο γνώριμο στὸ Θάνο, τοῦ φάνηκε ξαφνικὰ τραχύ, ἐπιβλητικὸ ὅσο ποτὲ ἄλλοτε. Ἄθελα σφίχτηκε πάνω στὸν παπού, κι' αἰσθάνθηκε μ' εὐγνωμοσύνη τὸ γαλήνιο χάδι τοῦ χεριοῦ του πάνω στὸ κεφάλι του...

— Συλλογίζεσαι τὴν αὐριανὴ μέρα Θάνο σίγουρα, εἶπε ὁ παποὺς σιγά.

Τὸ παιδὶ ἔκανε «ναὶ» μὲ τὸ κεφάλι...

Ἦταν κι' ὁ παποὺς συλλογισμένος... Εἶχε κι' αὐτὸς προσφέρει στὸ βωμὸ τῆς πατρίδας τὸ ἀγόρι του — τὸν ἥρωα ποὺ ἔπεσε στὸ Ἀλβανικό, λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴν Κορυτσᾶ... Ἄ! Ξαγοράζεται ἀκριβὰ ἡ ἐλευθερία... Μὲ δάκρυ καὶ μὲ αἷμα τὴν πληρώνουν οἱ λαοὶ ποὺ εἶναι γεννημένοι γιὰ νὰ ζοῦν ἐλεύθεροι...

Εἶναι κάποιες μέρες Θάνο μου, ποὺ θαρρεῖς πὼς ὄχι μονάχα ὁ ἄνθρωπος, μὰ κι' ἡ γῆς ποὺ πάνω της ζοῦμε, ἀναθυμᾶται... εἶπε ὁ παπούς, Ἀπόψε... Ἀπόψε ἔχω κι' ἐγὼ τὴν ἐντύπωση ὅπως ἐσύ, πὼς εἶναι ἀλλοιώτικα τὰ βουνὰ πέρα, στὸν ὁρίζοντα... Διαφορετικὲς οἱ ρεματιὲς καὶ τὰ φαράγγια... Ἀπόψε, ὁλόκληρη ἡ Ἑλλάδα ξαναθυμᾶται... Καὶ γιατὶ νὰ μὴν εἶν' ἔτσι; Αὐτὸ τὸ χῶμα τὸ ἔχομε τόσο ποτίσει μὲ τὸ αἷμα μας, ποὺ ἔχει πιὰ ζυμωθῆ μὲ μᾶς, ἔχομε πιὰ γίνει ἕνα... Εἶναι ἡ χώρα μας. Ἡ ἐλεύθερη χώρα μας. Σπιθαμὴ μὲ σπιθαμὴ τὴν ἔχομε ἀπὸ χιλιάδες τώρα χρόνια ὑπερασπιστῆ, καὶ σπιθαμὴ μὲ σπιθαμὴ τὴν ἔχομε ξανὰ κερδίσει ὅταν τὴν χάναμε. Ὁ ποιητὴς τραγούδησε τοὺς ἥρωές μας, «τοὺς ἀθάνατους ἑλληνικοὺς νεκρούς». «Τὸ ὄνομά τους» εἶπε «ζῆ πάντα στῆς αὔρας τὴν πνοή, καὶ στὸ ἀπαλὸ κελάρυσμα τοῦ νεροῦ... Οἱ λόγγοι καὶ τὰ δάση, εἶναι γεμάτα ἀπὸ τὴ δόξα τους... Οἱ σκιές τους φτερουγίζουν στὰ σκοτεινὰ ὄρη, κι' ἡ μορφή τους καθρεφτίζεται σὲ κάθε πηγή. Τὸ πιὸ μικρὸ ρυάκι ὅπως καὶ τὸ πιὸ τρανὸ ποτάμι αὐτῆς τῆς χώρας, κυλᾶνε καὶ σμίγουν μὲ τὸ φλίφλισμα τῶν κυμάτων στὴ θάλασσα, τὴν δόξα τῶν Ἑλλήνων. Καὶ κάτω ἀπ' ὅποιο ζυγὸ καὶ νὰ στενάζη ἡ Γῆ αὐτή, ἀνήκει παντοτινὰ στοὺς Ἕλληνες καὶ στὴ Δόξα»...

— Καὶ κάτω ἀπ' ὅποιο ζυγὸ καὶ νὰ στενάζη ἡ Γῆ αὐτή, ἀνήκει παντοτινὰ στοὺς Ἕλληνες καὶ στὴ Δόξα... ξανάπε σιγὰ ὁ Θάνος. Ὦ παπού! Πόσο ἀληθινὰ εἶναι τὰ λόγια αὐτά! Μέσα μου φτερούγισε ἡ καρδιά μου ὅταν τὰ πρόφερες!

— Εἶναι οἱ ρίζες, οἱ ρίζες οἱ βαθειὲς ποὺ σὲ δένουν μ' αὐτὴ τὴ χώρα, μὲ τὸ λαὸ ποὺ ἀνήκεις, μὲ τὴν ἱστορία μας... εἶπε σιγὰ ὁ παπούς... Νάξερες ἀπὸ πόσο βαθειὰ ξεκίνησε ἐκεῖνο τὸ «ὄχι» ποὺ πρόφεραν οἱ Ἕλληνες στὶς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 1940! Ξεκίνησε ἀπὸ τὸν ἀχὸ τῆς μάχης τοῦ Μαραθῶνα — καὶ πιὸ παλιὰ ἀκόμα! Ἀπὸ τὴν κλαγγὴ τῶν ὅπλων ποὺ πάνω τους ἀνέμιζαν τὰ λάβαρα τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων — ἀπὸ τὸν βαρὺν ἀντίλαλο ποὺ ξυπνοῦσε στὰ βουνὰ τῆς κλεφτουριᾶς τὸ καριοφύλλι! Ἦταν τὸ ἴδιο «ὄχι», ποὺ τὸ πρόφερε ὁ ἴδιος λαός.

Ὁ ἴδιος λαός, στὴν ἴδια χώρα!

Ἀχὸς καὶ μπουμπουνητὸ πολέμου ποὺ κυλάει ἀνάλαχτο μὲς στοὺς αἰῶνες γιὰ νὰ τὸ προφέρουν τὰ χείλη τῶν τελευταίων ζωντανῶν Ἑλλήνων!

Βαρειὰ κληρονομιά, ἴδια πάντα, ποὺ μέσα της κλείνεται ἡ ἀκατάλυτη ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας, ἡ ἀσυνθηκολόγητη ἀγάπη ἑνὸς πανάρχαιου λαοῦ, γιὰ τὴν ἐλεύθερη χώρα του. Τί κι' ἂν ἀλλάζη μὲ τὰ χρόνια ὁ ἐχθρός, τί κι' ἂν παίρνη μὲ τοὺς καιροὺς ἄλλο ὄνομα, τί κι' ἂν ξεκινάη ἄλλοτε ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ Πέρσης ἢ Ἄραβας ἢ Τοῦρκος, κι' ἄλλοτε ἀπὸ τὸ Βορριά, σὰν Σλάβος, κι' ἄλλοτε ἀπὸ τὴ Δύση Φράγκος Ἰταλὸς φασίστας; Ἡ ἀπάντηση τοῦ Ἕλληνα, εἶναι ἴδια. «Ὄχι» ἀπαντάει ὁ Ἕλληνας. Αὐτὸ τὸ «ὄχι» ἀφήνει ἡ κάθε γενιὰ φεύγοντας στὴν γενιὰ ποὺ ἔρχεται ὕστερ' ἀπὸ κείνη, ἕνα «ὄχι» ποὺ καθὼς σοῦ εἶπα, ἔχει ζυμωθῆ μὲ τὴν ἴδια τὴ γῆ μας, καὶ γι' αὐτὸ εἶναι κάποιες μέρες — ὅπως ἡ σημερινή, ὅπως ἡ αὐριανὴ ποὺ θὰ ξημερώση — ποὺ ὁ κάθε ἕλληνας ἔχει τὴν ἐντύπωση πὼς ἀκόμη καὶ τὰ φαράγγια, κι' οἱ ρεματιές, καὶ τὰ βουνὰ ἀναθυμοῦνται... Λὲς κι' ὅλη τούτη ἡ γῆς ἀναρριγᾶ ὅταν θυμᾶται τὴν φοβέρα τῆς σκλαβιᾶς ποὺ δὲν δέχεται.

...Μέρες σὰν τὴν αὐριανή, ξυπνοῦν οἱ Μνῆμες... Θαρρεῖς πὼς γυρίζουν ἀόρατοι ἀνάμεσά μας οἱ ἀθάνατοι νεκροί, ποὺ ἔπεσαν γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Οἱ τόποι οἱ ἡρωϊκοὶ ποὺ τοὺς δόξασε μιὰ μάχη — καὶ ποιὰ πέτρα, ποιὸς βράχος, ποιὸ βουνό, ποιὸ ἀκρογιάλι σὲ τούτη τὴ χώρα δὲν ἀνιστορεῖ μιὰ δόξα; — ζωντανεύουν μέσα στὴν εὐλαβική μας μνήμη, καὶ μᾶς ζητᾶν νὰ μὴν ξεχάσωμε ποτέ... Ἔφερε τὸν πόλεμο ἐκείνη ἡ μέρα, καὶ δάκρυα κι' αἷμα πολύ. Ἔφερε ὅμως καὶ σ' ὅλον τὸν κόσμο τὴν ἀπόδειξη πὼς εἴμαστε ὁ ἴδιος περήφανος λαός, ποὺ εἶναι ἕτοιμος γιὰ κάθε θυσία γιὰ τὴν ἐλευθερία του. Κι' αὐτὴ τὴν περήφανη, τὴν τρανὴ ἀπόδειξη πὼς εἴμαστε ἄξιοι γιὰ τὴ βαρειὰ κληρονομιὰ καὶ γιὰ τὴν ἱστορία μας, ἕτοιμοι πάντα νὰ κάνωμε τὸν κάθε ἐχθρὸ νὰ πληρώση ἀκριβὰ τὴν ἀσέβειά του πρὸς τὴ χώρα μας, τὴν γιορτάζομε σεμνὰ καὶ ἐπιβλητικὰ κάθε εἰκοστὴ ὀγδόη Ὀκτωβρίου. Γιὰ νὰ θυμούμαστε ἐμεῖς, καὶ νὰ μὴν τὸ ξεχνοῦν κι' οἱ ἄλλοι...

Ὁ παποὺς ἔπαψε νὰ μιλάη, κι' ὁ Θάνος ἔρριξε μιὰ τελευταία ματιὰ στὰ βουνὰ ποὺ ἀρχισαν νὰ γίνονται ἕνα μὲ τὸ σκοτάδι.

Καὶ ξαφνικὰ τοῦ φάνηκε πὼς ὅσο ἐκεῖνος θὰ κοιμόταν — αὐτὴ τὴ νύχτα ὅπως καὶ ὅλες τὶς ἄλλες νύχτες — ἐκεῖ θ' ἀγρυπνοῦσαν πλάϊ στοὺς διπλοσκοποὺς τῶν συνόρων οἱ «ἀθάνατοι νεκροὶ» ὅλων τῶν αἰώνων, θ' ἀγρυπνοῦσαν μὲ τὰ μάτια στηλωμένα πέρα — Ἕτοιμοι νὰ ξυπνήσουν τὸ λαό μας τὴν ὥρα τοῦ κινδύνου, γιὰ νὰ μὴν πάψη ποτὲ ν' ἀνήκη αὐτὴ ἡ Γῆ στοὺς Ἕλληνες καὶ στὴ Δόξα...

ΜΑΡΙΝΑ Κ...

◇

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Ὁ Κωστῆς μὲ τὸ πριόνι στὸ χέρι, κόβει ἕνα ξερὸ δένδρο. Ὁ πατέρας του, τὸν ρωτάει.

— Τί κάνεις αὐτοῦ Κωστῆ;

Κωστῆς: Κόβω αὐτὸ τὸ δένδρο πατέρα διὰ νὰ τὸ φυτέψω στὴν αὐλή μας.

* * *

Ὁ Μιχαλάκης μὲ ἕνα τρυπάνι στὸ χέρι τρέχει στὴ βάρκα του, καὶ ἀρχίζει νὰ τὴν τρυπᾶ.

Πατέρας: Τί κάνεις στὴ βάρκα Μιχαλάκη;

Μιχαλάκης: Νά πατέρα, τρυπάω τὴ βάρκα διὰ νὰ χύνεται τὸ νερὸ ὅταν μπαίνη μέσα.

* * *

Μητέρα: Γιατὶ Νίκο ἔφαγες τὸ μῆλο; θὰ τὸ πῶ στὸν πατέρα σου καὶ θὰ σὲ τιμωρήση.

Νῖκος: Ὄχι μαμὰ δὲν τὸν ἔφαγα τὸ μῦλο γιατὶ δὲν θὰ εἴχαμε πιὰ ν' ἀλέσωμε τὸ σιτάρι.

* * *

Κάποτε ἕνας τρελλὸς κρεμάστηκε ἀπὸ μιὰ κλωστὴ γιὰ νὰ πνιγῆ. Ἡ κλωστὴ ὅμως κόπηκε καὶ ὁ τρελλὸς ἔπεσε κάτω στὸ ἔδαφος. Τότε ὁ τρελλὸς εἶπε ἄλλη φορὰ δὲν θὰ τὸ κάνω αὐτὸ γιατὶ παρὰ λίγο νὰ σκοτωθῶ σήμερα.

Τὰ ἔστειλε
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΕΤΣΙΛΑΣ
Μαθητὴς
Παιδόπολη — Σχολὴ
Ἁγίου Ἀνδρέα Ἀττικῆς

Τὰ παιδιὰ γράφουν

ΣΤΗ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΜΑΣ

Σεβαστὴ καὶ αἰώνια μητέρα τοῦ λυτρωτοῦ μας. Τόσες χιλιάδες ἁγνὰ Ἑλληνόπουλα, ποὺ ἔχετε σκεπάσει κάτω ἀπὸ τὴ στοργική Σας ἀγκάλη καὶ τὰ προφυλάξατε ἀπὸ τὰ αἱματοβαμμένα χέρια τῶν αἱμοβόρων κομμουνιστῶν, ποὺ θέλησαν νὰ τὰ πάρουν καὶ νὰ τὰ διδάξουν τὸ ἔγκλημα καὶ τὴν ἁμαρτία γιὰ νὰ γίνουν μιὰ μέρα προδότες καὶ τύραννοι ἐναντίον τῆς πατρίδας μας καὶ τῶν ἀδελφῶν μας. Ἐσεῖς μόνο βρεθήκατε ὁ μόνος προστάτης γιὰ νὰ σώσετε τὶς ἀθῶες αὐτὲς ψυχὲς ποὺ προχωροῦσαν πρὸς τὴν αἰώνια καταδίκη. Ἀπὸ ὅλες τὶς ψυχὲς αὐτὲς κάθε μέρα καὶ κάθε στιγμὴ ἀνεβαίνουν χιλιάδες εὐχὲς πρὸς τὸν Θεὸ κι' ἀπὸ ὅλες τὶς καρδιὲς ἕνα ὁλόθερμο ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ.

Ἰδιαίτερα τὰ παιδιὰ τῆς Σχολῆς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, τὰ ὁποῖα βρίσκονται ἐδῶ ὑπὸ τὴν ἰδική Σας προστασία κάθε μέρα στὴν προσευχή τους καὶ κάθε στιγμὴ στέλνουν χιλιάδες εὐχὲς καὶ παρακαλοῦν τὸ Θεὸ νὰ Σᾶς δίνη ὑγεία καὶ χαρὰ γιὰ τὸ μεγάλο καλὸ ποὺ μᾶς κάνατε.

Σᾶς ὑποσχόμεθα Μητέρα μας πὼς καὶ ἐμεῖς μιὰ μέρα θὰ φανοῦμε ἄξια τέκνα τῶν προγόνων μας, καὶ θὰ ἀκολουθήσουμε πιστὰ τὸ παράδειγμά τους.

Καὶ μέσα στὰ βάθη τῆς καρδιᾶς μας θὰ γράψουμε μ' ἄσβυστα χρυσὰ γράμματα τὸ ὄνομα ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ πρὸς ἔνδειξη αἰώνιας ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΨΙΩΤΗΣ
Παιδόπολη - Σχολὴ Ἁγίου Ἀνδρέου Ἀττικῆς

ΤΟ ΤΣΟΠΑΝΟΠΟΥΛΟ

Χαροπάλευαν, γερμένα ἀπ' τὴν καταιγίδα τὰ λουλουδάκια. Ἔπεφτε τώρα μπόρα δυνατὴ καὶ στὸν πλατὺ κάμπο...

Τὸ μικρὸ τσοπανόπουλο ἀρχίζει νὰ σκουπίζη τὰ δάκρυά του σφιχτὰ σφιχτά, κι' ἕνας βαθὺς στεναγμὸς βγῆκε ἀπὸ μέσα του. Σφίγγεται ἡ καρδιά του καὶ μεγάλη μελαγχολία τὸν πιάνει τὴν ὥρα ποὺ τριγύρω του ἁπλώνεται ἡ παγωμένη τῆς νύχτας σιγή. Ἂν τύχη καὶ ξεφύγει τοῦ καϋμένου κανένας βαρυαναστεναγμός, τὴν ἴδια τὴ στιγμὴ ὁ ἀντίλαλος τὸν ἁρπάζει καὶ τὸν ξαναλέει. Τὰ προβατάκια του εἶναι ἡ μοναδική του συντροφιά. Ὧρες ὁλόκληρες ὁ καϋμένος μὲ τὴ φλογέρα του πανηγυρίζει τὴν ἐρημιά του. Λογῆς - λογῆς μελωδίες ξεφωνζει. Γυάλισαν ἀπὸ χαρὰ τὰ ματάκια του. λὲς κι' ἔστελνε χαιρετίσματα στὸ φίλο του τὸν ἥλιο. Ἐδῶ πνίγεται ἡ φωνούλα του ἀπὸ χαρά. Ὁλόχρυσος ὁ ἥλιος κατεβαίνει γιὰ ν' ἀγκαλιάση τὴν ἀφρισμένη θάλασσα ποὖναι κρυμμένη πίσω ἀπ' τὸ βουνό. Εἶναι ὁ τακτικὸς περαστικὸς διαβάτης ποὺ πηγαίνει νὰ κοιμηθῆ σὲ ξένους τόπους μακρυὰ ἀπ' τοὺς δικούς μας.

— «Θέλω νὰ χαρῶ κι' ἐγὼ τὴ ζωὴ στὶς πόλεις» — ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ του τὸ τσοπανόπουλο.— «Νὰ χορτάσω τὰ καλὰ τῆς πόλης! Μονάχα ἐμένα ἡ τύχη μου μ' ἔστειλε νὰ ζῶ μὲ τὰ βουνὰ καὶ τὰ λαγκάδια. Μόνη μου συντροφιὰ τὰ πρόβατά μου. Τί κι' ἂν ὁ ἥλιος μοῦ χαϊδεύει τὸ πρόσωπο; Τί κι' ἂν μὲ δροσίζη τ' ἀγέρι τῆς νύχτας; Ὅλοι ἀφήνουν τὴν ἐρημιὰ καὶ γυρίζουν στὰ χωριά τους! Ἐγὼ μόνο δὲν ἔχω τελειωμὸ στὴ δουλειά μου». Κι' ὁ φτωχὸς τσοπάνος προχωρεῖ, τραγουδῶντας πιὰ μὲ τὴ φλογέρα του, νἄβρη κανένα ἐρημοκκλῆσι νὰ μπῆ νὰ κοιμηθῆ. Ἦταν σούρουπο τὴν ὥρα ποὺ πλάγιασε. Τρεῖς ὧρες νύχτα, στὴν ἀστροφεγγιά, σηκώθηκε νὰ βοσκήση τὰ πρόβατά του. Πέταξε ἀπ' τὸ νοῦ του κάθε στενοχώρια κι' ἄρχισε τὸ τραγούδι. Γιατὶ ἦταν εὐτυχισμένος.

ΚΩΝ. Η. ΚΑΛΑΠΑΝΙΔΑΣ
Ε΄ τάξη Γυμν. Δομοκοῦ

ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Εἶχε ἀρχίσει νὰ βραδυάζη. Ὁ ἀέρας σφύριζε μανιασμένος. Στὴν ἄκρη τοῦ τζακιοῦ ἦταν καθισμένη ἡ γιαγιὰ μὲ τὴ μικρὴ γατούλα, ποὺ ροχάλιζε διαρκῶς. Ξάφνου μέσ' τὴν ἡσυχία τῆς νύχτας φωνὲς χαρούμενες μπαίνουν μέσ' στὸ δωμάτιο...

— Γιαγιά, γιαγιάκα μας, θὰ μᾶς πῆς ἕνα παραμυθάκι;

— Ναί καλά μου παιδιά, καθῆστε φρόνιμα στὰ σκαμνάκια σας κι' ἐγὼ θ' ἀρχίσω.

Τότε ἡ γιαγιὰ ἑτοιμάστηκε κι' ἀφοῦ ἔβαλε στὴ φωτιὰ νὰ ψήνουνται τὰ κάστανα ἄρχισε τὸ μικρό της παραμυθάκι: Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ σὲ μιὰ χώρα, ποὺ οἱ ἄνθρωποι ζοῦσαν χαρούμενοι κι' εὐτυχισμένοι, ξεσηκώθηκαν ὅλοι οἱ ἐγκληματίες καὶ τὰ ἀποβράσματα τῆς κοινωνίας καὶ ἀφοῦ συνεννοήθηκαν μὲ ξένους ἐχθροὺς τῆς χώρας των θέλησαν νὰ τὴν ὑποδουλώσουν. Αὐτοὶ λοιπὸν ἀνέβηκαν στὰ βουνὰ καὶ λεγόνταν ἀντάρτες καὶ ὅταν τοὺς κυνηγοῦσε ὁ στρατὸς αὐτοὶ κατέβαιναν ἀπ' τὰ βουνὰ καὶ λεηλατοῦσαν, ἔκαιγαν καὶ ρήμαζαν τὰ χωριά. Αὐτὸ συνεχίστηκε πολὺ καιρό. Δὲν τοὺς ἔφτανε ὅμως αὐτὴ ἡ καταστροφὴ ποὺ κάναν, θελήσαν νὰ κάνουν καὶ κάτι χειρότερο, νὰ ἁρπάξουν ἀπὸ τὶς ἀγκαλιὲς τῶν μανάδων τὰ παιδιά τους καὶ νὰ τὰ πηγαίνουν μακρυὰ σ' ἄλλες χῶρες ἐχθρικές.

Τὰ μικρὰ ἐγγονάκια λυπημένα κυττάχτηκαν τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο καὶ ρώτησαν τὴ γιαγιά:

—Ἀλήθεια, γιαγιά;

— Ναί, παιδιά μου.

— Κι' ἐκεῖ τί θέλαν νὰ τοὺς κάνουν γιαγιά;

— Νὰ τοὺς ἀλλάξουν τὴ θρησκεία καὶ νὰ τοὺς κάνουν νὰ ξεχάσουν τὴν Πατρίδα τους. Ἔτσι μ' αὐτὸν τὸν τρόπο πῆραν πολλὰ παιδιά. Φαντασθῆτε τώρα παιδιά μου, τὸν πόνο τῶν μανάδων. Σ' αὐτὸ ὅμως τὸ Κράτος εἶχαν μιὰ πολὺ καλὴ Βασίλισσα. Μαζὶ μὲ τὸν πόνο ὅλων τῶν μανάδων πονοῦσε καὶ αὐτὴ πολύ. Τότε σκέφτηκε καὶ μάζεψε ὅλα τὰ παιδάκια ἀπὸ τὰ χωριὰ ποὺ ὑπῆρχε φόβος νὰ τὰ πάρουν οἱ βάρβαροι ἐχθροί. Καὶ τὰ ἔβαλε σὲ κάτι ὡραῖα ἱδρύματα, ποὺ τὰ ὠνόμασε «Παιδοπόλεις». Ἐκεῖ ζοῦσαν χαρούμενα κι' εὐτυχισμένα μαθαίνοντας γράμματα καὶ τέχνες. Ὁ ἡρωϊκὸς στρατὸς ἔδιωξε τέλος τοὺς ἐχθροὺς κι' ἡ χώρα ἔμεινε ἐλεύθερη καὶ ἥσυχη χωρὶς νὰ τὴν ἐνοχλῆ κανείς...

Ἐκεῖ πήγαινε νὰ τελειώση τὸ παραμυθάκι της ἡ γιαγιά, ὅταν ξάφνου ἕνα δάκρυ κύλησε ἀπὸ τὸ πρόσωπό της, ποὺ ἦταν κρυμμένο μέσ' τὸ μαῦρο της μαντήλι. Ἔπειτα συνέχισε:

— Καλά μου παιδιά, τὸ παραμυθάκι ποὺ σᾶς εἶπα δὲν ἦταν παραμύθι παρὰ μιὰ ἀληθινὴ ἱστορία, ποὺ ἔγινε στὸν τόπο μας ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια. Καὶ μέσ' τὰ τόσα παιδιὰ ποὺ ἔσωσε ἡ Βασίλισσά μας Φρειδερίκη ἤμουν κι' ἐγὼ μικρὸ παιδὶ καὶ τρόφιμος σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς τόσες παιδοπόλεις.

Ἔτσι μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐμεῖς τὰ παιδιὰ τῶν παιδοπόλεων, ὅταν ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια θὰ γίνουν τὰ ἀγόρια παπποῦδες καὶ τὰ κορίτσια γιαγιάδες, θὰ διηγούμαστε στὰ μικρά μας ἐγγονάκια τὸ μεγάλο ἔργο τῆς Βασίλισσάς μας σὰν ἕνα μικρὸ παραμυθάκι, ποὺ κάποτε ἔγινε στ' ἀλήθεια.

ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΑΠ. ΝΑΤΣΟΥΛΗΣ
Τρόφιμος παιδοπόλεως Ἁγ. Ἀνδρέου Ἀττικῆς

ΤΡΥΓΟΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ξημερώνει στὸ χωριὸ καὶ ὅλα εἶναι στὸ πόδι. Σὲ λίγο, ἄλογα, σοῦστες, καλάθια, σύνεργα, τρυγίστρες καὶ τρυγητάδες ξεκινοῦν γιὰ τ' ἀμπέλια. Ἀόρατα, μυστηριώδη χέρια ἀρχίζουν νὰ μαζεύουν στ' ἀραχνοΰφαντα πέπλα τῆς σκοτεινῆς νύχτας καὶ ἕνα ἄστρο μοναδικὸ ποὺ ἀπέμενε στὸ καθάριο οὐρανὸ ἀρχίζει κι' αὐτὸ νὰ τρεμοσβύνη κι' ἀργότερα νὰ χάνεται μὴ μπορώντας ν' ἀντισταθῆ στὶς χρυσαφένιες ἀχτίδες τοῦ ἡλίου καὶ ἀρχίζει ν' ἀνατέλη. Χάνονται τώρα καὶ τὰ τελευταῖα ἀπομεινάρια τῆς νύχτας.

Νά καὶ τ' ἀμπέλια, ποὺ ἀπὸ τὴν πρωϊνὴ δροσιὰ φαίνονται σὰν νὰ εἶναι στολισμένα μὲ μαργαριτάρια. Οἱ βέργες τους ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ χυμώδους καρποῦ γέρνουν πρὸς τὴ γῆ. Ἀνασκουμπωμένοι οἱ τρυγητάδες λυγίζουν τὰ σφιχτοδεμένα κορμιά τους, ἁρπάζουν τὰ καλάθια στὰ γερὰ μπράτσα τους καὶ πέφτουν μ' ὄρεξη στὴ δουλειά. Τὸ τραγούδι συνοδεύει ρυθμικὰ τὶς κινήσεις τους. Τραγουδοῦν τὴν ὕπαιθρο, τὸ χωριὸ καὶ τὴ στάνη. Ὅσο τὰ καλάθια γεμίζουν τόσο τὸ τραγούδι δίνει καὶ παίρνει. Πότε - πότε ἀντιλαλοῦν στὸν ἀέρα χαρούμενα ξεφωνητὰ καὶ τρανταχτὰ γέλια σὰν κελάρυσμα κάποιας πηγῆς. Τὰ τσαμπιὰ μὲ τὶς σφιχτὲς τραγανὲς ρόγες τους σωριάζονται στὶς βοῦτες, φορτώνονται στ' ἄλογα καὶ ἀπὸ κεῖ γιὰ τὸ μοῦστο. Ἔτσι περνάει ὅλη ἡ μέρα μὲ χαρὲς καὶ τραγούδια καὶ τὴν ὥρα ποὺ ὁ ἥλιος χάνεται στὴ δύση γιὰ νὰ στολίση τὸν οὐρανὸ μὲ τὶς φωτεινὲς του διαμαντόπετρες γυρνοῦν γιὰ τὸ χωριό.

Ἡ νύχτα φορεῖ ξανὰ τὸ μολυβένιο πέπλο της, ἐνῶ ἡ φλογέρα τοῦ βοσκοῦ ἀντιλαλεῖ στὶς σκοτεινὲς πλαγιές.

ΔΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
(Πρόεδρος Παραρτήματος «Πνευματικῆς Χαραυγῆς» - Βόλου)

ΜΟΝΟ ΛΙΓΟ ΧΩΜΑ

Ἴσως πῆτε πὼς εἶναι μικρή. Ἴσως πῆτε πὼς εἶναι φτωχή. Ἴσως πῆτε πώς... πώς... Μὰ ἡ τρισένδοξη Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει. Ὁ Γεώργιος Δροσίνης λέγει πὼς ἂν εἶσαι στὰ ξένα θὰ ἤθελες βέβαια νὰ ἔχης σὰν φυλαχτὸ ἀπὸ κάθε λύπη κάθε τι κακό, μόνο λίγο χῶμα, ΧΩΜΑ Ἑλληνικό! Ναί, χῶμα Ἑλληνικό. Ἂν κανείς μας φύγη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ πάει πολὺ μακρυὰ στὰ ξένα, τότε θὰ θυμᾶται τὸ γαλανὸ οὐρανό, θὰ θυμᾶται τὴν πολυαγαπημένη πατρίδα, θὰ θυμᾶται τὴ γαλάζια θάλασσα, θὰ θυμᾶται... θὰ θυμᾶται... Ἄχ! πόσο τὴν ἀγαπᾶμε καὶ δὲν θέλουμε νὰ ἀπομακρυνθοῦμε ἀπὸ τὴ μικρὴ αὐτὴ λουσμένη καὶ φεγγόβολη ἀχτίδα ποὺ εἶναι στὴ χερσόνησο τῆς Βαλκανικῆς.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΨΑΛΗΣ
(Γυμν. Καρδίτσας Στ΄ τάξη)

ΒΡΑΔΥΑΖΕΙ

Ὁ ἥλιος βυθίζεται στὴ δύση. Κάπου - κάπου κανένα συννεφάκι χάνεται κι' αὐτὸ πίσω ἀπ' τὰ βουνά. Τ' ἀστέρια ξετρυπώνουν ἕνα - ἕνα μέσ' ἀπ' τὸν οὐράνιο θόλο καὶ ρίχνουν τὸ τρεμόσβυστο φῶς τους στὴ γῆ. Τὰ πουλάκια γυρίζουν στὶς φωλιές τους ἐνῶ ὁ Γκιώνης ξετρυπώνει ἀπ' τὴ φωλιά του καὶ ἀρχίζει τὸ μονότονο κελάϊδημά του. Τὰ κοπάδια γυρίζουν ἀπ' τὶς βοσκὲς καὶ ὁ βοσκὸς ἀφήνει τὴ φλογέρα του, ὁ ζευγᾶς τ' ἀλέτρι του. Τὸ φεγγάρι προβάλλει πίσω ἀπ' τὸ βουνὸ σὰν ἕνας πελώριος χρυσὸς δίσκος καὶ φωτίζει τὶς πλαγιές, τοὺς κάμπους, τὰ βουνά. Τὰ παιδιὰ ἀφήνουν τὰ χαρούμενα παιγνίδια τους καὶ ἐπικρατεῖ πάλι παντοῦ ἡ γαλήνη.

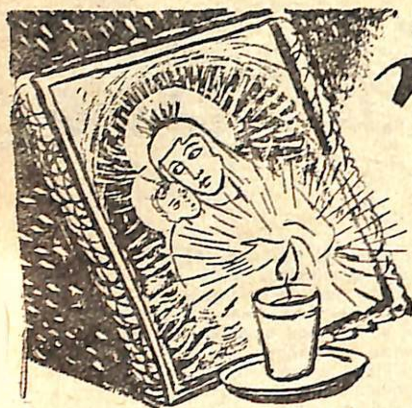
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

ΤΟ ΓΕΙΤΟΝΙΚΟ ΜΟΥ ΣΠΙΤΙ

Μὲ μισοπεσμένους τοίχους, ξεθωριασμένα παράθυρα, χωρὶς στέγη, σωστὸ ρημάδι εἶναι τὸ γειτονικό μου σπίτι. Κανεὶς δὲν κατοικεῖ. Περιφρονημένο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ τ' ἄλλα ἀδελφάκια τὰ κατάλευκα σπίτια τοῦ χωριοῦ. Στέκει ἐκεῖ, καὶ τρίζει καὶ βογγᾶ τὸ χειμῶνα ὅταν σφυρίζει μὲ τὴν ἀπαίσια σφυρήχτρα ὁ βορριᾶς, λὲς καὶ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ θὰ σωριαστῆ χάμω γιὰ νὰ τὸ σαβανώση τὸ χιόνι.

Τὰ καλοκαιρινὰ βράδυα πάλι εἶναι ὅλο φόβο καὶ μυστήριο, καὶ ἐκεῖ βρίσκουν ἄσυλο νυχτοπούλια καὶ κουκουβάγιες. Καὶ ἀντηχεῖ στὰ χαλάσματα ἡ κλαψάρα φωνή τους. Κάθε φθινόπωρο ὁ οὐρανὸς τὸ ξεπλένει μὲ τὰ δάκρυά του καὶ σωριάζει χάμω λίγες πέτρες. Μόνη συντροφιὰ ἔχει μιὰ γέρικη βελανιδιὰ ποὺ εἶναι φυτρωμένη στὴ χορταριασμένη αὐλή του. Ἡ βρύση τῆς αὐλῆς δειλὰ καὶ κλαψάρικα κυλᾶ τώρα τὸ λιγοστὸ νερό της μέσα ἀπὸ τ' ἀγριόχορτα γιὰ νὰ ὁδηγηθῆ στὰ ὑπόγεια καὶ νὰ σκορπίση τὴν ὑγρασία καὶ τὴν μούχλα. Καὶ τὰ πουλάκια κάθε ἄνοιξη μᾶς λένε τὸν πόνο τους.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ι. ΧΑΤΖΗΣ
(Παιδόπολη Ἀγριᾶς - Βόλου)

Ἡ ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗ

Η ΒΡΟΧΗ ἔπεφτε ραγδαία κι' ὅσο νύχτωνε, τόσο κι' ἀγρίευαν τ' ἀστραπόβροντα. Μαύρη νύχτα! Σκοτάδι πηχτό. Ὁρμητικὲς κατρακυλοῦσαν ἀπ' τὶς πλαγιὲς οἱ νεροσυρμὲς καὶ τὰ στενοφάραγγα γίνηκαν καταρράχτες. Ἡ Πίνδος βρισκόταν στὴν ἄγρια ὥρα της, τυλιγμένη στὰ μαῦρα σύννεφα καὶ στὶς χαμηλὲς καὶ πυκνὲς καταχνιές. Ποῦ καὶ ποῦ ἀνακατευόταν μὲ τὶς βροντὲς καμμιὰ ἔκρηξη ἀπὸ ὅλμο ἢ κάποιος ἀπόμακρος πολυβολισμός.

Οἱ φαντάροι μας ἔγειραν στὸν καταυλισμό, ἔξω ἀπ' τὴν κωμόπολη Ἐφταχῶρι, νὰ πάρουν δυὸ ὧρες ὕπνο νὰ ξαποστάσουν. Τρεῖς μέρες σκαρφάλωναν πολεμώντας τ' ἀετορράχια τῆς Πίνδου, τρεῖς νύχτες δὲν ἔκλεισαν μάτι σ' ἀέναη σύγκρουση μὲ τοὺς Ἰταλοὺς ποὺ τοὺς ρίχτηκαν ἔτσι μπαμπέσικα στὶς ἀκραῖες ἐκεῖνες γραμμὲς κάποια χαραυγή. Τέτοια νύχτα ἀκόμα καὶ τ' ἄγρια θεριὰ συμμαζεύονται στὶς μονιές τους κι' ἀκοῦνε περίτρομα τὰ ξεφρενιασμένα στοιχειά.

Ὁλάκερη μεραρχία ἀνηφόριζε πρὸς τὸ χωριό...

Εἶχαν στήσει ἀπὸ νωρὶς τὶς προφυλακές τους. Ἂν ἔκανε πὼς ξεμύτιζε ἐχθρὸς θὰ βαροῦσαν συναγερμὸ μὲ τρεῖς τουφεκιὲς τὴ μιὰ πίσω ἀπ' τὴν ἄλλη.

Ἐξ ἄλλου εἶχαν ἀκούσει πὼς ἡ περίφημη μεραρχία «Τζούλια», ποὺ νόμιζε πὼς ἐδῶ θὰ τοὺς ἔσπαζαν μὲ τὴν πρώτη ἐπίθεση, εἶχε τραβηχτεῖ γιὰ τὴ Σαμαρίνα. Κούνια ποὺ τοὺς κούναγε τοὺς φρατέλους. Δὲν κάνουν μιὰ δοκιμὴ γιὰ νὰ πάρουν τὸ μάθημά τους;

— Ἔ, Θύμιο, ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα; φώναξε ὁ ταγματάρχης σὰν ἔδωσε προσταγὴ νὰ ξαπλώσουν οἱ ἄντρες.

Ὁ Θύμιος ἦταν ὁ σύνδεσμός του, ἕνα ἀγόρι δεκάξη χρονῶν ποὔξερε τὴν Πίνδο σὰν τὸ σπιτάκι τους. Εἶχε μόνος τοῦ προσφερθῆ γιὰ νὰ γίνη ὁδηγὸς τοῦ στρατοῦ μας σ' ἐκεῖνα τὰ μέρη. Ἦταν ὡραῖο ἀγόρι, μ' ἀτίθασο βλέμμα ποὺ ὅμως γινόταν γλυκὸ ὅταν κοίταζε τὸν καλό του τὸν ταγματάρχη.

— Στὶς προσταγές σας, μουρμούρισε.

— Δὲν πᾶς στὸ σπιτάκι σου νὰ σὲ δοῦν οἱ δικοί σου; τοῦ εἶπε ὁ ἀξιωματικός. Δὲν ἔχουμε ἀπόψε πορεία.

— Δὲν πάω, κὺρ ταγματάρχη, εἶπε μὲ γέλιο τ' ἀγόρι. Φοβοῦμαι τ' ἀστροπελέκια!

— Τὸ πέτυχες, εἶπε ὁ ταγματάρχης μὲ κέφι. Ἐσὺ δὲ φοβᾶσαι τὶς σφαῖρες ποὺ ὅλο βουΐζουνε γύρω σου σὰν τὰ μελίσσια καὶ θὰ μοῦ πῆς πὼς φοβᾶσαι τοὺς κεραυνούς; Πὲς πὼς δὲν ξεκολλᾶς ἀπὸ τοὺς φαντάρους.

— Θὰ μείνω κοντά σας, εἶπε μὲ θάρρος ὁ Θύμιος.

— Σοῦ εἶπα δὲ σὲ χρειάζομαι ἀπόψε.

— Νὰ δοῦμε τί λένε κι' οἱ Ἰταλοί, ἀπάντησε τὸ παιδί. Δὲ μ' ἀφήνεις, κὺρ ταγματάρχη μου, λέω γώ, νὰ τοὺς κάμω μιὰ βίζιτα; Κι' ἂν κοιμοῦνται κι' αὐτοὶ θὰ γυρίσω πιὸ ἥσυχος νὰ τὸ ρίξω στὸν ὕπνο.

— Πᾶς φιρὶ φιρὶ δηλαδὴ νὰ μᾶς βάλης σὲ φασαρία. Ἄντε κοιμήσου, γιατὶ δὲ μ' ἀρέσουν οἱ ἀπειθάρχητοι.

Ὁ Θύμιος χώθηκε κάτω ἀπ' τ' ἀντίσκηνο καὶ τυλίχτηκε μὲ τὴν κάπα του καὶ μὲ μιὰ κουβέρτα.

Τὰ λιανοτούφεκα εἶχαν πάψει νὰ κελαηδοῦν, σβύστηκαν οἱ ὅλμοι, τὰ πολυβόλα σταμάτησαν τὸ τραγούδι τους.

Σύννεφα γκρίζα κατέβηκαν πάνω στὰ μάτια τοῦ Θύμιου. Ἄξαφνα ἀπὸ γκρίζα ἔγιναν ρόδινα κι' ὕστερα μαύρισαν πάλι καὶ τύλιξαν στὰ θολὰ κύματά τους τ' ἀγόρι. Ὁ ὕπνος τὸν σκέπασε μὲ τὴν ξενιασιά του. Μὰ ἄξαφνα, κάποιος σὰ νὰ τὸν κούνησε μέσα στὸν ὕπνο του.

— Σήκω Θύμιο!

— Ποιὸς εἶσαι; μουρμούρισε τὸ παιδί.

Ἄνοιξε τὰ μάτια του κι' ἔστησε ἀνήσυχο αὐτὶ νὰ γροικήση. Τίποτε... Ἡ βροχὴ εἶχε πάψει. Μονάχα ὁ θόρυβος τοῦ νεροῦ ποὺ κατέβαινε τάραζε τὴ γαλήνη τῆς νύχτας. Τὸν ξαναπῆρε ὁ ὕπνος στὴ νάρκη του. Πάλι τὰ ἴδια:

— Μὰ δὲν ἀκοῦς; Σήκω Θύμιο. Ἔλα στὸ σπίτι μου ποὺ σὲ θέλω.

— Ποιὸς μὲ φωνάζει;

Ἀνοίγει τὰ μάτια. Ναὶ κάτι πρόφτασε τώρα νὰ δῆ. Ἕνας ἴσκιος ἀπόσβυνε ἀνάικρυ του, σὰ μιὰ αἰθέρια γυναίκα, ντυμένη μενεξελιά.

— Παναγία μου, Μεγαλόχαρη, εἶπε ὁ Θύμιος.

Ναί, τὄχε ἀκούσει πὼς τοῦτες τὶς μέρες τὴ βλέπανε τακτικὰ οἱ φαντάροι στὴν Πίνδο. Ἄλλοι μὲ ἄσπρα, ἄλλοι μὲ κόκκινα, ἄλλοι μὲ μαῦρα. Κι' ὁ Θύμιος — μεγάλη ἡ χάρη Της — τὴν ἀντίκρυσε ἀπόψε ντυμένη μενεξελιά.

Τί τὸν ἤθελε; Τὸν καλοῦσε νὰ πάη στὸ σπίτι της. Τί παράξενα λόγια!

Ἀνασηκώθηκε κι' ἔτριψε τὰ μάτια του. Τίποτε, ὄνειρο θἄταν, κι' ἐκεῖνος ὁ ἴσκιος, τῆς φαντασίας του γέννημα. Ξανακουκουλώθηκε στὴν κουβέρτα κι' ἄρχισε νὰ μετρᾶ ὡς τὰ ἑκατὸ νὰ τὸν πάρη ὁ ὕπνος.

Μὰ πόσα δὲν ἔρχονταν νὰ τοῦ ξεστρατίσουν τὴ σκέψη ἀπ' τὴν ἀρίθμηση.

— Ναί, ἡ Μεγαλόχαρη ἦταν μὲ τοὺς Ἕλληνες. Σύμμαχος τους καὶ βοηθός τους. Θυμᾶται ποὺ τοὺς τὸ εἶπε ὁ καθηγητὴς τότε ποὔπνιξαν τὸ καράβι μας οἱ φρατέλοι στὴν Τῆνο, τὴ μέρα ποὺ γιόρταζε Ἐκείνη.

— Μωραίνει ὁ Θεὸς παιδιά μου αὐτὸν ποὺ θέλει νὰ καταστρέψη! Μ' αὐτὸ ποὺ ἔκαμαν οἱ ἐχθροί μας μᾶς ἔδωκαν σύμμαχο τὴν Ὑπέρμαχο Στρατηγό, τὴν Παρθένα, τὴ Μεγαλόχαρη. Γιατὶ πρῶτα σ' ἐκείνη κήρυξαν τὸν πόλεμο, βουλιάζοντας, ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα της, τὸ καράβι ποὺ εἶχε πάει νὰ Τὴν τιμήση γιὰ τὴ γιορτή Της.

Ναὶ κάτι τέτοιο θυμᾶται ὁ Θύμιος πὼς διάβασε σ' ἕνα βιβλίο παλιό. Ποῦ καὶ πότε; Ποιὸς ξέρει; Ἐκεῖ, στὰ θρανία τοῦ Γυμνασίου, λίγο προτοῦ νὰ τ' ἀδειάση ὁ πόλεμος... Κάποιος λέει στρατηγὸς θυσίαζε στοὺς θεοὺς του κι' οἱ ἐχθροί, ποὔρθαν ξαφνικά, ἔρριξαν κάτω τὰ ἱερὰ κι' ἔσβυσαν ἀπὸ τοὺς βωμοὺς τὶς φωτιές.

— Εὐχαριστῶ τοὺς ἐχθρούς μου, εἶπε τότε ὁ στρατηγός, γιατὶ μὲ τὴν πράξη τους μοὔδωκαν τοὺς θεοὺς γιὰ συμμάχους.

Ναὶ κάτι τέτοιο τοὺς εἶπε ὁ καθηγητὴς τους πὼς ἔγινε καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίσταση.

Μὰ ποῦ τρέχει τώρα ὁ νοῦς του; Τὰ βλέφαρά του εἶναι βαρειὰ κι' ἡ βροχὴ ποὺ σιγάνεψε, νανουρίζει ὡραῖα.

Κι' ὅμως, τὸ ὅραμα συνεχίζεται μόλις κλείση τὰ μάτια ὁ Θύμιος. Ἡ θεία μορφὴ δὲν εἶναι ἴσκιος πιά. Πῆρε πρόσωπο, ντύθηκε σῶμα. Μοιάζει μὲ τὴν εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης στὸ ξωκλῆσι τῆς Κρύας Βρύσης. Πόσες φορὲς δὲ γονάτισε ὁ Θύ-

μιος μπροστά Της, δὲν ἄναψε τὸ καντήλι Της, δὲν τῆς ἀνταπόδωσε τὸ χαμόγελό Της.

Καὶ νά Την, ποὺ σκύβει μὲ πρόσωπο σοβαρὸ καὶ τραντάζει τὸ Θύμιο.

—Λίγο ἀκόμα καὶ θἆναι ἀργά, ψιθυρίζει στ' αὐτί του.

Πετιέται ὀρθός. Ὅταν δῆς ἕνα ὄνειρο τρεῖς φορές, ἔχει ἀκούσει νὰ λένε, δὲν εἶναι ὄνειρο. Εἶναι κάποια φωνὴ ἀπ' τοὺς οὐρανούς.

Ὁ Θύμιος σηκώνεται, βάζει τὴν κάπα του καὶ κρεμᾶ τὸ τουφέκι στὸν ὦμο. Θὰ πάη στὸ ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας στὴν Κρύα Βρύση. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι τὰ φυλάκια. Ἴσως τὸν φωτίση ὁ Θεὸς τί νὰ κάμη.

Ἀπὸ μακριὰ ξεχωρίζει τὸ καντηλάκι. Ὁ ἴδιος τὸ ἄναψε, ὅταν πῆγε μὲ τοὺς φρουροὺς ποὺ θὰ στήνανε τὰ προχωρημένα φυλάκια γιὰ τὴ νύχτα.

Τσαλαβουτᾶ μέσ' τὶς λάσπες, ἀνηφορίζει πρὸς τὸ ξωκλῆσι. Σὲ λίγο, θὰ γονατίση καὶ πάλι μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης. Ἴσως βρῆ ἐκεῖ τὴν ἐξήγηση τῆς παράξενης ὀπτασίας ποὺ εἶδε.

Μά, σὰ νὰ γροίκησε μουρμουρίσματα, θόρυβο πνηχτὸ ἀπὸ βήματα. Ποιοὶ γυρίζουν σ' ἐτοῦτα τὰ μέρη, μιὰ τέτοια νύχτα; Καὶ γιατὶ κρύβουν τὰ βήματά τους;

Παραμερίζει πίσω ἀπ' τὰ θάμνα. Πάνω στὴν ὥρα. Εἶναι ἐχθροί. Κάποια μπαμπεσιὰ ἑτοιμάζουν. Ποῦ πᾶνε; Πῶς πέρασαν τὰ φυλάκια; Θἄχη γοῦστο νὰ βρήκανε κοιμισμένους τοὺς στρατιῶτες καὶ νὰ τοὺς πετσόκοψαν... Ὁλοφάνερο, γιατὶ δὲν ἀκούστηκαν τουφεκιές. Μὰ τότε; Δὲ θἆναι μόνο αὐτοί; Πίσω τους θἄρχονται κι' ἄλλοι. Γιὰ κοίτα; Τρεῖς τρεῖς, πέντε πέντε, ὁλάκερη μεραρχία ἀνηφόριζε πρὸς τὸ χωριό. Ὅπου νἆναι θὰ πέσουν ἐπάνω στὸν κοιμισμένο στρατό.

Ἀφήνει τοὺς πρώτους νὰ προσπεράσουν κι' ὕστερα χύνεται πίσω τους καὶ σκοπεύει.

Μιά, δυό, τρεῖς τουφεκιές, Πέφτουν κάτω! Ἀναστατώνεται τὸ βουνὸ ἀπὸ τὸν ἀντίλαλο... Ναὶ τὸ σύνθημα δόθηκε... Ὁ ταγματάρχης πηδᾶ μονομιᾶς ὄρθιος, βγαίνει ἔξω ἀπ' τ' ἀντίσκηνο. Ἕνας σαλπιχτὴς σημαίνει συναγερμὸ μὲ τὴ σάλπιγγά του... Σὲ τρία λεφτά, ὁ στρατὸς βρίσκεται στὸ πόδι. Περνᾶ στὰ τουφέκια τὴν ξιφολόγχη, παίρνει στὰ χέρια τους ὅλμους.

—Ἀέρα παιδιά! Μᾶς νομίσαν γιὰ κοιμισμένους.

Ἡ μάχη ἀρχίζει πεισματική. Ὁ σαλπιχτὴς ἀνεβαίνει στὴ ράχη ἐνῶ βουΐζουν ὁλόγυρά του οἱ σφαῖρες. Ὅλοι σὰν ἠλεκτρισμένοι ξεχνοῦν τὴ βροχή, ξεχνοῦν τοὺς κόπους, τὸν κίνδυνο.

—Προχωρεῖτε, προχωρεῖτε, προχωρει ει εῖ τε!

Φωνάζει ἡ σάλπιγγα. Πῶς νὰ σταθοῦν.

Ὁ Θύμιος, ποὺ εἶχε χωθῆ μέσ' στὴν ἐκκλησία, χτυπᾶ ἀπὸ τὸ παράθυρο ὅσους τὸ βάνουν στὰ πόδια. Ἕνας προφταίνει, πρὶν πέση, καὶ τοῦ γυρίζει τὸ βόλι. Τὸ αἷμα τρέχει ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Θύμιου. Ἀβάσταχτος εἶναι ὁ πόνος. Μὰ τὸ παιδὶ δὲ σαλεύει ἀπ' τὴ θέση του. Ὥσπου ξεχωρίζει ἀπ' τὶς φωνὲς πὼς αὐτοὶ ποὺ περνοῦν τώρα πιὰ δὲν εἶναι Ἰταλοί. Εἶναι οἱ Ἕλληνες ποὺ τοὺς κυνηγοῦν. Τοὺς νίκησαν, τοὺς πῆραν φαλάγγι. Ἀέρα!

Τότε ἀνοίγει τὴν πόρτα καὶ τρέχει μαζί τους, γιὰ τ' ἄγριο κυνηγητό. Μὰ τὸ αἷμα, ποὺ τρέχει ἀκράτητο, ἐξαντλεῖ τὸ παιδί. Οἱ φαντάροι τὸ βλέπουν νὰ πέφτη λιπόθυμο. Σταματοῦν καὶ τὸ παίρνουν στὴν ἀγκαλιά τους...

* * *

Τὴν ἄλλη μέρα, κατὰ τὸ σούρουπο, ὁ Θύμιος ἀνοίγει τὰ μάτια του σ' ἕνα πρόχειρο χειρουργεῖο. Τοῦ ἔχουν δέσει τὸ μπράτσο, τοῦ τὄχουν κρεμάσει στὸ λαιμό. Σὰν νὰ μὴν ὑποφέρη καὶ τόσο. Ἀκούει συζήτηση δίπλα του. Θέλει νὰ μιλήση, μὰ δὲν μπορεῖ. Κι' ὅμως, ἐκεῖνα ποὺ λὲν οἱ φαντάροι, ἀπ' τὰ κρεββάτια τοῦ πόνου, βρίσκουν μιὰ τέτοια ἀπήχηση στὴν καρδιὰ τοῦ μικροῦ, ποὺ τοῦ φέρνουνε δάκρυα. Πῶς στερεώνουν τὴν πίστη τὰ λόγια τους!

—Θὰ σοῦ φάνηκε, λέει ὁ ἕνας πὼς εἶχε χοντρὴ δυνατὴ φωνή.

—Ὄχι, τὴν εἶδα μ' ὀρθάνοιχτα μάτια, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ ἄλλος ποὺ τρέμει ἡ φωνή του ἀπ' τὴ συγκίνηση. Πήγαινε μπροστὰ ἀπὸ τὸ στρατὸ καὶ τὰ πέπλα της ἀνεμίζονταν σὰ σημαία. Ἕνα φῶς τῆς χρυσοστεφάνωνε τὸ κεφάλι. Τὰ πόδια της δὲν ἀγγίζανε τὴ γῆ. Ἀνάερη ἦταν! Καὶ πότε χανόταν μέσα στὰ σύννεφα, πότε θάμπωνε πάλι στὰ μάτια ἡ παρουσία Της μὲ τὸ φῶς ἀστραπῆς.

—Καὶ τὴ γνώρισες; Εἶπε ποιὰ ἦταν; ποῦ πήγαινε; ποῦ μᾶς ὁδηγοῦσε;

—Δὲ μιλοῦσε. Γύριζε μόνο τὸ πρόσωπο κατὰ μᾶς πότε πότε, σὰ νὰ μᾶς μάλλωνε ποὺ δὲν παίρναμε τὴν ὁρμή της.

—Καὶ τί φοροῦσε; ρώτησε ὁ πρῶτος, κι' ὁ Θύμιος σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτηση κράτησε πιὸ πολὺ τὴν ἀνάσα του.

—Κάθε τόσο ἄλλαζε χρῶμα ἡ φορεσιά της, εἶπε συγκινημένος ὁ στρατιώτης ποὺ διηγόταν. Περνοῦσε ἀπὸ τ' ἄσπρο στὸ μαῦρο, μ' ὅλα τὰ ἐνδιάμεσα χρώματα, ποὺ θαυμάζουμε στὸ οὐράνιο τόξο. Σὰν ἔπεφτε κανένας ἀπ' τοὺς δικούς μας, ἔσκυβε μαυροφόρα καὶ τ' ἄγγιζε τὴν πληγή. Κι' ὅταν ὁρμοῦσε ξανὰ πρὸς τὴ μάχη ντυνόταν στὸ χρῶμα τῆς φλόγας. Ὁλόλευκη ὀπτασία χανόταν μέσα στὰ σύννεφα, ἀπ' ὅπου ντυνόταν ξανὰ στὰ μενεξελιὰ καὶ στὰ ρόδινα.

—Ποιὰ νἆταν λοιπὸν ἡ Οὐράνια ἐκείνη Παρθένα; ξανάπε ὁ πρῶτος.

—Ποιὰ νἆταν; ψιθύρισε δίπλα στὸ Θύμιο ἕνας βαρειὰ πληγωμένος.

—Ἡ Μεγαλόχαρη! ἀποκρίθηκε ὁ Θύμιος, χωρὶς νὰ μπορῆ νὰ κρατήση ἄλλο τὴ σιωπή του. Τὴν εἶδα, κι' ἐγὼ στ' ὄνειρό μου. Νά, ἦταν ὅραμα, ὄχι ὄνειρο. Ὁλοσώματη, ὅπως στὴν εἰκόνα μὲ πέπλο μενεξελί, καὶ μὲ τ' ἁγιοστέφανο στὸ κεφάλι.

Οἱ στρατιῶτες σταυροκοπήθηκαν καὶ κοιτάξανε πρὸς τὸ μέρος τοῦ Θύμιου. Εἶχε τὰ μάτια κλειστὰ καὶ νομίσανε πὼς παραληροῦσε. Μὰ τ' ἀγόρι συνέχισε μέσα σ' ἔκσταση:

—Ἂν δὲν ἦταν κοντά μας ἡ Χάρη Της θὰ μᾶς εἶχαν ξαφνιάσει οἱ Ἰταλοί, θὰ μᾶς εἶχαν κυκλώσει καὶ κατασφάξει μέσα στὸν ὕπνο μας. Μὰ Ἐκείνη μὲ ξύπνησε καὶ μὲ κάλεσε: «Σήκω Θύμιο, σὲ λίγο θἆναι ἀργά...».

Πῆγα τότε στὸ ἐκκλησάκι τῆς Κρύας Βρύσης κι' εἶδα στὸ δρόμο τοὺς Ἰταλοὺς π' ἀνεβαίναν πνιχτὰ τὴν ἀετορράχη... Οἱ φαντάροι στὶς προφυλακὲς ἦταν κιόλας νεκροί. Ποιὸς νὰ δώση τὸ σύνθημα; Ποιὸς νὰ ρίξη τὶς τρεῖς τουφεκιές;

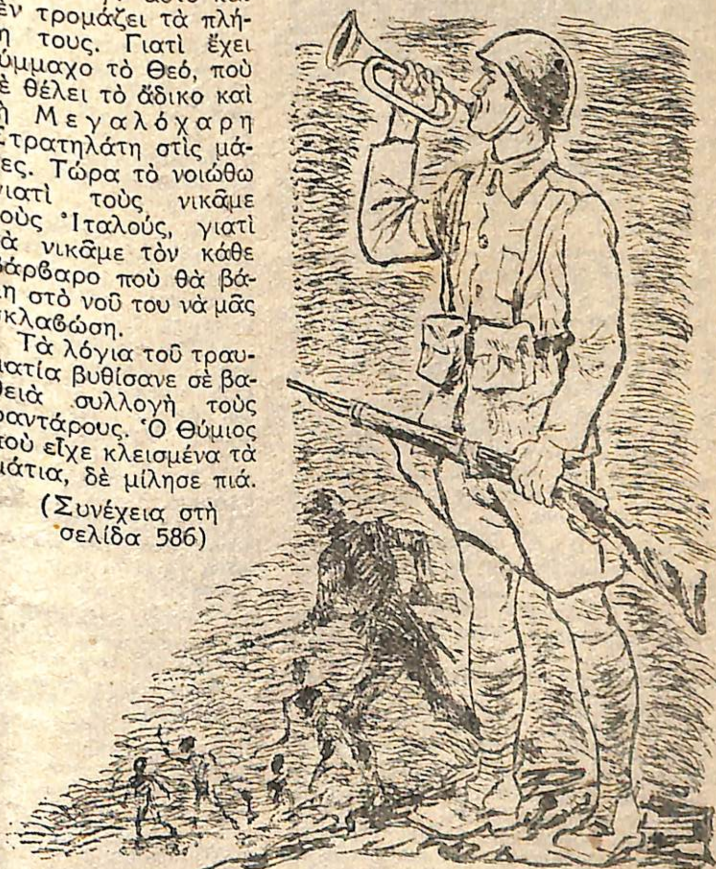
—Αὐτὸς ἦταν ποὺ σήμανε τὸ συναγερμό, εἶπαν οἱ στρατιῶτες... Κι' ὁ ταγματάρχης τὸ ἔχει γιὰ θάμα...

—Καὶ μὴ δὲν ἦταν, εἶπε ὁ νέος μὲ τὴ φωνὴ τὴ συγκινημένη. Δὲν τὸν ἀκούσατε τί μᾶς εἶπε; Ἡ Παναγία τὸν ξύπνησε καὶ τὸν κάλεσε στὸ ναό της. Ναί, ἦταν Ἐκείνη ποὺ μᾶς ὡδήγησε χτὲς τὸ βράδυ στὴ Νίκη. Ὁ τρόμος τῶν Ἰταλῶν ἦταν τόσο μεγάλος ποὺ σίγουρα θὰ Τὴν εἶδαν πολλοὶ κι' ἀπ' αὐτούς. Πῶς νὰ μὴν τοὺς συντρίψουμε ἀφοῦ εἴχαμε τέτοιο Ὑπέρμαχο Στρατηγό!

—Ὅπως τότε στὰ χρόνια τοῦ Βυζαντίου, ποὺ ἔκαμαν τὸ τροπάριό Της, χαρίζοντάς Της τὰ νικητήρια, εἶπε ὁ πρῶτος φαντάρος ποὺ στὴν ἀρχὴ εἶχε δυσπιστήσει. Ναί, ἡ Ἑλλάδα σ' αὐτὸ τὸν πόλεμο, ὅπως καὶ τότε, ἔχει μαζί της τὸ δίκιο. Ἐκείνη δὲ χτύπησε, τὴν χτυπῆσαν. Ἐκείνη ἀμύνεται, πολεμᾶ γιὰ τὴ λευτεριά της, ποὺ πάντα ἐπιβουλεύονται οἱ μεγαλύτεροι. Μὰ γι' αὐτὸ καὶ δὲν τρομάζει τὰ πλήθη τους. Γιατὶ ἔχει σύμμαχο τὸ Θεό, ποὺ δὲ θέλει τὸ ἄδικο καὶ τὴ Μεγαλόχαρη Στρατηλάτη στὶς μάχες. Τώρα τὸ νοιώθω γιατὶ τοὺς νικᾶμε τοὺς Ἰταλούς, γιατὶ θὰ νικᾶμε τὸν κάθε βάρβαρο ποὺ θὰ βάλη στὸ νοῦ του νὰ μᾶς σκλαβώση.

Τὰ λόγια τοῦ τραυματία βυθίσανε σὲ βαθειὰ συλλογὴ τοὺς φαντάρους. Ὁ Θύμιος ποὺ εἶχε κλεισμένα τὰ μάτια, δὲ μίλησε πιά.

(Συνέχεια στὴ σελίδα 586)

Ἕνας σαλπιχτὴς σημαίνει συναγερμό...

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ͅ α γ ώ σ ι μ ε ς ἐ λ ι ὲ ς (π ρ ά σ ι ν ε ς).

Τὶς πράσινες ἐλιὲς ποὺ θὰ κάνουμε γιὰ ὸ σπίτι μας, πρέπει νὰ τὶς ξεπικρίνουμε αὶ νὰ τὶς φτιάσουμε μὲ μέθοδο ἁπλὴ καὶ ρόχειρη.

Ὁ πιὸ ἁπλὸς τρόπος εἶναι νὰ τὶς χαάξουμε ἢ νὰ τὶς τσακίσουμε καὶ νὰ τὶς επικρίνουμε μὲ σκέτο νερὸ ποὺ τὸ ἀλλάομε κάθε μέρα. Εἶναι ἁπλὸς κι' εὔκολος ρόπος, μὰ ἀργεῖ καὶ μπορεῖ ὣς νὰ γλυάνουν νὰ σαπίσουν.

Γιὰ νὰ ξεπικρίνουν πιὸ γρήγορα ρίχνοε στὸ νερὸ μισὴ ὀκὰ ἁλάτι γιὰ κάθε 10 κ. ἐλιές.

Τὸ ἀλλάζομε μονάχα 3 - 4 φορὲς ὣς νὰ επικρίνουν, πρέπει ὅμως σὲ κάθε ἀλλαγὴ οῦ νεροῦ νὰ βάζουμε τὴν μισὴ ὀκὰ ἁλάτι.

Οταν ξεπικρίνουν, μπαίνουν στὴν ἅρμη, στερα στὸ ξύδι, καὶ τελευταῖα σὲ διαεχτὸ καὶ μπόλικο λάδι γιὰ νὰ διατηροῦν. Ἔτσι γίνονται οἱ πράσινες ἐλιὲς ἀλαμῶν, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἄλλοι τρόποι.

Τ σ α κ ι σ τ έ ς: Γίνονται μὲ ματσοιὲς (Καλαματιανὸ σόϊ). Τὶς μαζεύομε ράσινες καὶ τὶς τσακίζομε πάνω σὲ μαράρινη πλάκα χτυπῶντας τις ἐλαφρὰ μ' να ξύλο. Ἀφοῦ τσακιστοῦν, τὶς ξεπικρίομε σὲ καθαρὸ νερὸ ποὺ τὸ ἀλλάζομε δυὸ ορὲς τὴν ἡμέρα. Σὲ 12 μέρες ἔχουν γλυάνει. Τότε τὶς ἁλατίζουμε σὲ πυθάρι ἢ σκί, χύνουμε λάδι κι' ἀνάμεσα βάζομε φέες λεμονιοῦ ἢ νερατζιοῦ. Τὶς πιὸ πράινες καὶ γερὲς ἐλιὲς μποροῦμε νὰ μὴν ὶς τσακίσουμε, παρὰ νὰ τὶς ἀφήσουμε άραγες σὲ νερὸ χωρὶς νὰ τὸ ἀλλάξουμε. ' ἕνα μῆνα τὶς φτιάνομε τσακιστές.

Τ σ α κ ι σ τ ὲ ς Σ π ά ρ τ η ς: Τσαίζομε τὶς πράσινες ἐλιὲς καὶ τὶς ρίχνομε ὲ ἅρμη ποὺ κάνομε λυώνοντας μισὴ ὀκὰ λάτι γιὰ κάθε 10 ὀκ. ἐλιές. Κι' ὥσπου ὰ γλυκάνουν, ἀλλάζουμε τὴν ἅρμη 3 - 4 ορές. Τότε τὶς ἁλατίζομε, καὶ τὶς ἀδειάομε σὲ πυθαράκι ποὺ τὸ ἀπογεμίζομε μὲ άλτσα ἀπὸ ἐκλεκτὸ λάδι καὶ χυμὸ νεραζιᾶς ποὺ τὰ χτυπᾶμε μαζύ.

ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΣ

Θ ε ρ μ α ν τ ι κ ὴ σ τ ρ ω μ ν ὴ (τ ζ ά κ ι).

Τὸ τζάκι χρησιμεύει γιὰ νὰ σπέρνουμε ὸ φθινόπωρο καὶ τὴν ἄνοιξη - ἀπὸ τὸν ενάρη ὣς τὸ Μάρτη — τὰ ντελικάτα λααγικὰ γιὰ νὰ τὰ προφυλάξουμε ἀπὸ τὸ ρύο, κι' αὐτὰ ποὺ θέλομε νὰ εἶναι πρώϊα ἡ ἀνάπτυξή τους γιὰ νάχουμε πρώϊμο υντάνι γιὰ μεταφύτεψη.

Τὰ κυριώτερα φυτὰ ποὺ σπέρνονται τὴν ν ο ι ξ η (μετὰ τὸν Μάρτη) στὸ τζάκι ἶναι ἡ μελιτζάνα, ἡ ντομάτα, ἡ πιπεριά, ὁ παντζάρι τὸ πράσσο, τὸ κρεμμύδι μπαροῦτι), τὸ λάχανο, τὸ κουνουπίδι, τὸ αρούλι, τὸ σέλινο.

Τὸν χ ε ι μ ῶ ν α σπέρνομε τὴν μελιζάνα, τὴν ντομάτα, τὴν πιπεριά, τὸ πανζάρι.

Τὸ φ θ ι ν ό π ω ρ ο στὴν ἴδια κοπριὰ πέρνομε ρεπανάκια, μαρούλια καὶ ραδίια.

Μποροῦμε νὰ προβλαστήσουμε στὸ σποεῖο μας τὸ ἀγγούρι, τὸ κολοκύθι τὴν κοοκύθα, τὸ φασόλι, τὸ πεπόνι, τὸ καρποῦι. Ὅταν αὐτὰ ἀποκτήσουν μερικὲς ρίζες, ὰ παίρνομε μὲ τὸ φτιάρι καὶ τὰ φυτεύομε τὸ ὁριστικό τους μέρος.

Ὁ σκελετὸς τοῦ τζακιοῦ γίνεται ἀπὸ ίδερο ἢ ξύλο πεύκου, καὶ πρέπει εὔκολα νὰ ιεταφέρεται. Πρέπει νὰ ὑπάρχουν τζάμια οὺ νὰ τ' ἀνασηκώνομε ὅταν εἶναι λιακάδα, γιὰ νὰ παίρνουν ἀέρα τὰ φυτά. Κοντὰ σὲ μεσημβρινὸ τοῖχο ἢ σὲ θέση τὸ ἴδιο ζεστή, κάνομε τὴν ὁριστικὴ τοποθέτηση τοῦ σκελετοῦ, δηλαδὴ ἀνοίγομε λάκκο στὰ μέτρα τοῦ κασονιοῦ ὣς 75 πόντους βαθύ, καὶ τὸ ἀποθέτομε ἐκεῖ. Ἢ ἀποθέτομε πρῶτα τὸ σκελετό, κι' ὕστερα ἀνοίγομε τὸν λάκκο. Κατὰ τὸν Φλεβάρη στρώνομε ὣς δυὸ πιθαμὲς φρέσκια κοπριὰ ποὺ μόλις ἀρχίζει νὰ χωνεύη, καὶ τὴν πατοῦμε μὲ τὰ πόδια. Σ' αὐτὴν ἀπάνω ἁπλώνομε στὴν ἴδια ἀναλογία φυτόχωμα ἢ πολὺ χωνεμένη κοπριά. Ὕστερα ἀπὸ 4 μέρες σπέρνομε, σκεπάζομε τὸ σπόρο ἐλαφρὰ μὲ χωνεμένη κοπριὰ καὶ ποτίζομε μὲ ψιλὸ ποτιστήρι. Ἀμέσως μὲ τὸ φτιάσιμο τοῦ τζακιοῦ δὲν πρέπει νὰ σπέρνωμε, γιατὶ τὶς πρῶτες μέρες ἡ ζύμωση τῆς κοπριᾶς βγάζει μεγάλη θερμότητα ποὺ μπορεῖ νὰ βλάψη τοὺς σπόρους. Ὅταν ὁ χειμώνας εἶναι δυνατός, ρίχνομε γύρω ἀπὸ τὸ τζάκι ἄχερα ἢ ξερὰ φύλλα γιὰ νὰ διατηρήσουμε τὴν ζέστη. Καὶ τὴ νύχτα σκεπάζομε τὸ τζάμι μὲ χοντρὴ ψάθα ἢ παχὺ στρῶμα ἀπὸ ἄχερα. Τὸ πρωΐ τὸ ξεσκεπάζομε. Ὅταν κάνη ζέστη, ἀνασηκώνουμε κατὰ τὸ μεσημέρι τὸ τζάμι λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας γιὰ νὰ πάρουν ἀέρα τὰ φυτά. Ἀργότερα, ὕστερ' ἀπὸ τὸν Μάρτη ἀερίζομε τὸ τζάκι περισσότερο γιὰ νὰ συνηθίσουμε τὰ φυτὰ σιγὰ - σιγὰ μὲ τὴν θερμοκρασία τοῦ ἀέρα.

Μ ε τ α φ ύ τ ε υ σ η: Ἡ ντομάτα, ἡ μελιτζάνα, τὸ λάχανο, τὸ κουνουπίδι, ἡ πιπεριά, κλπ. εἶναι λαχανικὰ ποὺ μεταφυτεύονται. Ἡ μεταφύτευση γίνεται ὅταν μεγαλώσουν λίγο, δηλαδὴ 1 - 2 μῆνες ἀφοῦ σπαροῦν. Πρέπει νὰ προσέχουμε νὰ μὴ χαλάσουμε τὶς ρίζες τους.

Στὶς πρασιὲς ποὺ θὰ φυτέψουμε, κάνομε γουβίτσες μὲ σκαλιστηράκι ἢ ἀνοίγομε τρύπες μὲ φυτευτήρι, καὶ χώνομε τὸ φυτὸ ὣς τὰ πρῶτα φυλλαράκια του.

Φυτεύοντας ζουλᾶμε τὸ χῶμα μὲ τὸ χέρι μας γύρω στὸ φυτὸ γιὰ νὰ μὴν πάρουν ἀέρα οἱ ριζίτσες. Δὲν πρέπει μεταφυτεύοντας νὰ κόβουμε τὰ φυλλαράκια στὴ μέση ἢ τὶς ριζίτσες.

Ἀφαιροῦμε μόνο τὰ χαλασμένα φύλλα.

Ἡ μεταφύτευση εἶναι καλὸ νὰ γίνεται τὸ σούρουπο, καὶ νὰ ποτίζωνται ἀμέσως τὰ φυτὰ μὲ ποτιστήρι χωρὶς νὰ βρέχωνται τὰ φυλλαράκια τους.

Τ ζ ά κ ι χ ω ρ ὶ ς σ κ ε λ ε τ ό.

Ἀνοίγουμε ἕνα λάκκο σὲ μέρος μεσημβρινὸ καὶ ἡλιόλουστο. (Πλᾶτος 1 - 1.50 μέτρο, βάθος ὀγδόντα πόντους. Ἂν τὸ χῶμα στὸν πάτο δὲν εἶναι στραγγερό, στρώνουμε χοντρὰ ποταμάκια ἄμμο ἢ χαλίκια ὣς 20 πόντους.

Ρίχνουμε ὣς 50 πόντους κοπριὰ ἀλόγων φρέσκια ἀνακατωμένη μὲ ἄχερα. Τὴν στρώνουμε καλὰ καὶ τὴν πατοῦμε.

Ἀπάνω ἁπλώνουμε σὲ πάχος 15 πόντων καλοχωνεμένη κοπριὰ κοσκινισμένη καὶ ἀνακατωμένη μὲ λίγο χῶμα. Ἀνακατεύουμε καὶ λίγο γύψο (1 στὰ 100 καὶ 2 - 3 ὀκάδες ὑπερφωσφορικὸ τύπου 0 - 16 - 0. Καλὸ εἶναι νάχη μιὰ μικρὴ κλίση ἀπὸ τὸν βορρᾶ στὸ νότο. Ποτίζουμε κι' ἀφήνουμε νὰ ζεσταθῆ ἡ κοπριά.

Ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἑβδομάδα ποὺ θὰ κρυώση, σπέρνουμε τοὺς σπόρους, τοὺς σκεπάζομε μὲ τσουγκράνα καὶ ποτίζομε.

Στὶς ἄκρες τοῦ λάκκου, χτίζομε λίγα τοῦβλα, ὣς 30 πόντους μπρὸς καὶ 50 πίσω, ποὺ τὰ σκεπάζομε μὲ τζαμωτὰ σανίδια, καὶ ψάθες.

Οἱ σπόροι τῶν λαχανικῶν βλασταίνουν κι' ἀναπτύσσονται πολὺ γρήγορα ὅπως σ' ὅλα τὰ τζάκια κι' ὅπως στὰ θερμοκήπια (σέρρες).

Οἱ σπόροι στὰ σπορεῖα πρέπει σὲ 8 - 10 μέρες νὰ φυτρώσουν. Αὐτὸς ὁ μῆνας, ὁ Νοέμβρης εἶναι ἀπὸ τοὺς λίγους μῆνες ποὺ δὲν μποροῦμε νὰ φυτέψουμε τίποτε στὸν λαχανόκηπό μας.

Αὐτὸ συμβαίνει καὶ τὸν Γενάρη. Ἐξακολουθοῦμε ὅμως τὶς καλλιεργητικὲς φροντίδες γιὰ ὅ,τι σπείραμε τὸν Ὀκτώβρη: ἀρακά, μπιζέλια, πράσσα καὶ σπανάκι.

ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΤΟΥ ΜΗΝΑ

Σ τ ὰ χ ω ρ ά φ ι α: Στὸ πρῶτο δεκαήμερο τοῦ Νοέμβρη, πρέπει ὁ γεωργὸς νὰ ἔχη τελειώση τὴν σπορὰ τῶν πρωΐμων γεννημάτων. Τελειώνομε τὸ μάζεμα τοῦ μπαμπακιοῦ. Ξεριζώνομε καὶ καῖμε τὰ μπαμπακόφυτα καὶ τὶς καπνόβεργες. Ἐξακολουθοῦμε τὰ ὀργώματα γιὰ τ' ἀνοιξιάτικα γεννήματα γιὰ νὰ στραγγίσουν νερὸ τὰ χωράφια.

Σκαλίζομε τὸν λαχανόκηπο. Μεταφυτεύομε τὰ μαρούλια.

Σ τ ὰ ὀ π ω ρ ο φ ό ρ α: Φυτεύομε τ' ἀειθαλῆ. Καθαρίζομε, κλαδεύομε καὶ ψεκάζομε μὲ Βορδιγάλειο πολτὸ κυρίως τὴν βερυκοκκιά, τὴν κερασιὰ καὶ τὴν μυγδαλιά. Φυτεύομε τὶς μυγδαλιές.

Σ τ ὸ ἀ μ π έ λ ι: Ἀρχίζει ὁ κάθαρος, δηλαδὴ κόβομε στ' ἀμπέλια τὶς βέργες ποὺ δὲν χρειάζονται. Ξελακκώνομε τὰ κλίματα σὲ μέτριο βάθος, γιὰ νὰ κοποῦν μόνο οἱ ρίζες ποὺ εἶναι στὴν ἐπιφάνεια.

Κοπρίζομε τ' ἀμπέλια καὶ τὰ λιπαίνομε μὲ πλῆρες λίπασμα. Στὸν κάθαρο, ἀφήνομε τὶς κλιματσίδες νὰ τὶς κλαδέψωμε ἀργότερα.

Μεταγγίζομε τὰ κρασιὰ σὲ καλὰ πλυμένα βαρέλια.

ΤΟ ΚΟΤΕΤΣΙ ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΗ

Πρέπει νὰ δώσουμε ἰδιαίτερη προσοχὴ στὴν ὑγρασία. Γι' αὐτὸ τὸ μῆνα ποὺ εἶναι βροχερός, περιορίζομε κάπως τὸν ἀερισμὸ τῶν ὀρνιθώνων, χωρὶς ὅμως νὰ τὸν παραλείψωμε ἐντελῶς. Ὁ ἀερισμὸς χρειάζεται ἀκόμη καὶ μὲ τὰ μεγαλύτερα χειμωνιάτικα κρύα, καὶ τὶς βροχές, γιὰ νὰ στεγνώνη ἡ ὑγρασία. Ἰδιαίτερα πρέπει νὰ προσέχουμε τώρα τὶς πουλάδες ποὺ γεννοῦν. Τὸ ζεστὸ κοτέτσι καὶ τὸ χλιαρὸ νερό, κάνουν ὥστε νὰ γεννοῦν περισσότερα αὐγά. Ποτίστρες, ταγίστρες, καὶ φωλιὲς πρέπει νὰ εἶναι πολὺ καθαρά. Οἱ κότες ποὺ πέφτουν τὰ φτερά τους τώρα, ἔχουν κι' αὐτὲς ἀνάγκη ἀπὸ ζέστη γιὰ νὰ τοὺς φυτρώσουν πιὸ γρήγορα, κι' ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ περισσότερο λεύκωμα τώρα (ζωϊκὲς τροφές, κρεατάλευρο, ψαροκεφαλὲς κλπ.) ἀπὸ ἄλλοτε.

Γενιὰ πουλερικῶν Μινόρκα, ποὺ εὐδοκιμοῦν στὴν Ἑλλάδα.

Τ ρ ο φ ή. Τοὺς ρίχνουμε κοντὰ στ' ἄλλα καὶ φυτρωμένη βρώμη, ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει χλωρὸ χόρτο (6 - 8 δράμια στὸ κεφάλι καὶ 1 - 3 γιὰ τὰ κλωσσοπούλια).

Δὲν γεννᾶνε πολλὰ αὐγὰ αὐτὸν τὸν μῆνα. Ζήτημα ἂν φτάνουν τὰ ἔξη στὸ κεφάλι.

Βγάζουμε τὶς κότες ἀπὸ τὸ κοτέτσι μόνον ὅταν ὁ καιρὸς εἶναι καλός.

Ἂν βγάλωμε κλωσσοπούλια τώρα τὰ κοτόπουλα αὐτὰ εἶναι ἀκατάλληλα γιὰ ἀναπαραγωγή. Τὰ πουλᾶμε τὴν ἄνοιξη γιὰ τὸ κρέας τους.

Ὁ μπάρμπα ΜΗΤΡΟΣ

ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Τὸ γράμμα τῆς Μαρίτσας

Ἀγαπητά μου παιδιά,

Τὸν καιρὸ ποὺ πολεμοῦσε ὁ δοξασμένος στρατός μας στ' Ἀλβανικὰ βουνὰ — πρὶν ἀπὸ δέκα ἕντεκα χρόνια ποὺ ἐσεῖς θἆστε ἀγέννητα ἴσως ἀκόμη, — τὰ παιδιὰ τῶν σχολείων εἶχαν ἀνοίξει ἀλληλογραφία μὲ τοὺς φαντάρους: τοὺς ἔστελναν δῶρα, βιβλία, πλεκτά.

Τὰ γράμματά τους, τὰ πιὸ ὡραῖα τὰ διάβαζαν κι' ἀπ' τὰ ραδιόφωνα νὰ τ' ἀκούση ὁ κόσμος κι' ὅλοι οἱ ἀκρῖτες ποὺ πολεμοῦσαν στὰ σύνορα. Ἔχω κρυμμένο ἀπὸ κεῖνο τὸν καιρὸ ἕνα ὄμορφο γράμμα. Τόγραψε ἡ Μαρίτσα, ἕνα μικρὸ κοριτσάκι ὡς δέκα χρονῶν. Θέλετε νὰ τ' ἀκούσετε; Σᾶς τὸ ἀντιγράφω ἐδῶ.

«Ἀγαπητὲ στρατιώτη ποὺ πολεμᾶς στὸ μέτωπο.

Δὲ μὲ ξέρεις κι' οὔτε ἐγὼ ξέρω τ' ὄνομά σου. Μὰ δὲν πειράζει. Μοῦ φτάνει πὼς πολεμᾶς γιὰ τὴν Ἑλλάδα μας. Σὲ φαντάζομαι γίγαντα σὰν τὸν Ἡρακλῆ ποὔχω μάθει στὴν ἱστορία. Νὰ στέκεσαι μὲ τὰ πόδια ἀνοιχτὰ στὰ βουνὰ τῆς Ἠπείρου, νὰ κλείνης μὲ τὸ κορμί σου τὸ πέρασμα τοῦ ἐχθροῦ.

Σοῦ στέλνω αὐτὴ τὴ φανέλλα ποὺ ἔπλεξα μὲ τὰ ἴδια μου τὰ χεράκια. Στὴν ἀρχὴ δυσκολεύτηκα κι' οἱ βελόνες ἔφευγαν ἀπ' τὰ δάχτυλά μου. Μὰ λίγο λίγο, συνήθισα. Τὸ πλεκτό μου θὰ σὲ φυλάξη ἀπὸ τὸ κρύο. Ὅλοι στὸ σπίτι δουλεύουμε γιὰ σᾶς. Ἀκόμα κι' ὁ παπούλης ποὺ πέρασε τὰ ὀγδόντα. Αὐτὸς τυλίγει τὸ μαλλὶ τῆς γιαγιᾶς, ποὺ μὲ τὰ γυαλάκια της ὅλο πλέκει.

Ἐδῶ στὸ σπίτι ἔχουμε ζέστη. Καθισμένοι κοντὰ στὸ τζάκι, σᾶς συλλογιόμαστε ὅλη τὴν ὥρα, καλοὶ στρατιῶτες, ποὺ πολεμᾶτε, μέσα στὰ χιόνια, μακριὰ ἀπ' τὰ σπίτια σας καὶ κρυώνετε.

Γι' αὐτὸ ἔπλεξα γιὰ σένα αὐτὴ τὴ φανέλλα. Εἶμαι μικρὴ καὶ δὲ μπορῶ τίποτε ἄλλο νὰ κάμω.

Ἂν δῆς καὶ τὸν ἀδερφό μου, ποὺ εἶναι κι' αὐτὸς στὸ μέτωπο, πές του χαιρετίσματα καὶ πὼς ἡ Μαρίτσα, ἡ ἀδερφούλα του, εἶναι περήφανη γιατὶ πολεμᾶ γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Μ' ἀγάπη
ΜΑΡΙΤΣΑ»

Δὲν εἶναι πολὺ συγκινητικὸ τὸ ἁπλὸ αὐ-
τὸ γραμματάκι, παιδιά μου; Ἡ Μαρίτσα
εἶναι ἀνηψιά μου κι' εἶναι πιὰ τώρα μιὰ
εἰκοσάχρονη κοπελλίτσα. Ὅμως πάντα θυ-
μᾶται τὰ δοξασμένα ἐκεῖνα χρόνια, ποὺ
ἔγραφε γράμματα στοὺς Ἀκρῖτες τῆς Πίν-
δου. Κι' ἀκόμα τάχει σ' ἕνα κουτάκι αὐτὰ
ποὺ τῆς ἔστελναν ἀπ' τὸ μέτωπο τὰ ἡ-
ρωϊκὰ παλληκάρια. Καμμιὰ φορὰ τὰ δια-
βάζουμε καὶ ξαναθυμόμαστε τὶς μεγάλες
ἐκεῖνες μέρες ποὺ κάποτε θὰ τὶ μαθαίνετε
ἐσεῖς στὴν ἱστορία.

Μ' ἀγάπη
Η ΓΙΑΓΙΑ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

ἡ ἀμίλητη ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑ

Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρὸ ζοῦσε κά-
ποιος βασιλῆας ποὔχε μιὰ κόρη, μιὰ
βασιλοπούλα, ὄμορφη σὰν τὸ κρύο
νερό.

Κι' ὅλοι μέσα στὸ βασίλειό του λά-
τρευαν τὸν βασιλῆᾶ καὶ τὴν κόρη του
καὶ τοὺς μακάριζαν γιὰ τὴν εὐτυχία
ποὺ εἶχαν. Οὔτε ὁ βασιλῆας ὅμως,
οὔτε ἡ βασιλοπούλα ἦταν εὐτυχισμέ-
νοι γιατὶ μιὰ κακιὰ Μοῖρα εἶχε ὡρί-
σει, σὰν γίνη ἡ βασιλοπούλα εἴκοσι
χρονῶν νὰ πάψη νὰ μιλάη καὶ νὰ ξα-
ναγίνη καλὰ μόνον ὅταν πιῆ «ἀνθρώ-
πινο νερό, ἀλεσμένο στὴν μυλόπετρα».
Κι' ἡ βασιλοπούλα κάθε μέρα μεγά-
λωνε καὶ κανεὶς δὲν ἤξερε νὰ ξεδια-
λύνη τὰ λόγια τῆς κακιᾶς «Μοίρας».
Ἔτσι ἔφτασε κι' ἡ στιγμή, ποὺ ἡ
ὄμορφη κόρη τοῦ βασιλῆᾶ πάτησε
στὰ εἴκοσι χρόνια κι' ἀπὸ τότε ἔκλει-
σε τὸ στόμα της γιὰ νὰ μὴν τὸ ξα-
νανοίξη.

Οἱ μεγαλύτεροι σοφοὶ τοῦ κόσμου ἦρθαν ἀπ' τὰ πέρατα τῆς γῆς γιὰ νὰ κάνουν καλὰ τὴν βασιλοπούλα. Ὅλα τὰ γιατρικά τους, ὅμως, πῆγαν ἄδικα. Ἡ βασιλοπούλα ἔμενε βουβὴ καὶ κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ ξεδιαλύνη τὰ λόγια τῆς κακιᾶς μοίρας.

Κι' ὁ βασιλῆας ἔβγαλε τελάλη κι' ἔταζε:

—Ὅποιος κάνει τὴν κόρη μου νὰ μιλήση, θὰ τὴν πάρη γυναῖκα του.

Τὰ πιὸ γενναῖα παλληκάρια τῆς χώρας ἔτρεξαν στὸ κάλεσμά του, μὰ οἱ κόποι τους πῆγαν χαμένοι κι' ἡ βασιλοπούλα ἔμενε πάντα βουβή.

Μιὰ μέρα, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα παλληκάρια ἔφτασε στὸ παλάτι κι' ἕνας φτωχὸς βοσκός. Οἱ φρουροὶ θέλησαν νὰ τὸν διώξουν μὰ ὁ βοσκὸς ἐπέμενε νὰ μπῆ μέσα κι' ὁ βασιλῆας ποὺ ἄκουσε τὶς φωνές του διάταξε νὰ τὸν ἀφίσουν νὰ περάση.

Σὰν ἔφτασε ὁ βοσκὸς μπροστὰ στὸν βασιλῆᾶ, ἔπεσε καὶ προσκύνησε καὶ εἶπε:

— Βασιλῆᾶ μου. Πολυχρονεμένε, θὰ μοῦ δώσης τὴν κόρη σου γυναῖκα, ἂν τὴν γιατρέψω; Εἶμαι ἕνας ταπεινὸς βοσκός, ἀλλὰ ἡ καρδιά μου εἶναι πιὸ τίμια ἀπ' τοῦ καθενός.

— Εἶναι τόσο δύσκολο αὐτό, ποὺ θέλεις νὰ ἐπιχειρήσης, τοῦ ἀπάντησε ὁ βασιλῆας. Ἐδῶ τόσοι καὶ τόσοι σοφοί, τόσοι καὶ τόσοι ἄρχοντες δοκίμασαν καὶ ἀπέτυχαν. Τί θὰ μπορέσης νὰ κάμης ἐσύ;

— Ἄσε με, βασιλῆᾶ μου, νὰ δοκιμάσω. Ὁ Θεὸς βοηθάει τοὺς θαρρετούς.

Κι' ὁ βασιλῆας τοὔδωσε τὴν εὐχή του κι' ὁ ταπεινὸς βοσκὸς ξεκίνησε νὰ βρῆ «τ' ἀνθρώπινο νερό, τὸ ἀλεσμένο σὲ μυλόπετρα».

Δρόμο παίρνει δρόμο ἀφίνει φθάνει σ' ἕνα δάσος κι' ἐκεῖ βλέπει μιὰ ἀλεποῦ πιασμένη μέσα σὲ μιὰ παγίδα.

Ὁ καλὸς βοσκὸς λυπήθηκε τὴν ἀλεποῦ, ἄνοιξε τὴν παγίδα καὶ τὴν ἄφισε ἐλεύθερη.

— Σ' εὐχαριστῶ, καλέ μου ἄνθρωπε, εἶπε τότε ἡ ἀλεποῦ.

Ξέρω τὶ ζητᾶς καὶ θὰ σὲ βοηθήσω. Μόλις περάσης τὸ δάσος θὰ δῆς ἕνα φῶς. Τράβηξε ἐκεῖ καὶ ζήτησε νὰ σοῦ δώσουν φαΐ.

Κι' ἡ ἀλεποῦ μόλις εἶπε αὐτά, ἔτρεξε καὶ κρύφτηκε στὸ δάσος.

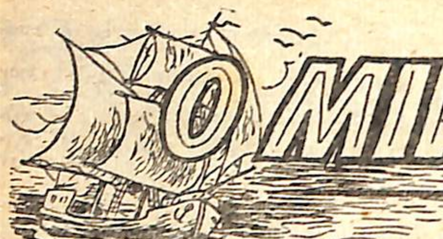
Ξεκινᾶ, λοιπόν, ὁ βοσκός μας κι' ἀφοῦ περπάτησε ὧρες ὁλόκληρες βλέπει μακρυὰ ἕνα φῶς μέσα στὸ σκοτάδι. Μιὰ καὶ δυὸ τραβᾶ γιὰ κεῖ καὶ χτυπᾶ τὴν πόρτα τῆς μικρῆς καλύβας ποὺ ἦταν μπροστά του.

— Ποιὸς ἦρθε νὰ φάη τὸ φαΐ μου;
ἀκούει μιὰν ἄγρια φωνή.

— Εἶμαι ἕνας διαβάτης ποὔχασε
τὸν δρόμο του, ἀπαντᾶ χωρὶς νὰ δει-
λιάση ὁ βοσκός.
Ἔχω ὧρες νὰ βάλω μπουκιὰ στὸ
στόμα μου. Δός μου κάτι νὰ φάω...
Ἡ πόρτα τῆς καλύβας ἀνοίγει ἀ-
μέσως κι' ἕνας δρᾶκος παρουσιάζε-
ται.
— Θὲς νὰ φᾶς; ρωτᾶ μὲ τὴν ἄ-
γρια φωνή του. Θὰ σοῦ δώσω νὰ
φᾶς μὰ θὰ μοῦ δουλέψης.
Ὁ βοσκός μας δέχτηκε τὴν συμ-
φωνία, ἔφαγε μὲ ὄρεξη τὴν ἀλευρό-
σουπα ποὺ τοῦ ἔδωσε ὁ δράκος κι'
ἔπειτα ἔπεσε καὶ κοιμήθηκε.
Τὴν ἄλλη μέρα, ξύπνησε μ' ἕνα
σκούντημα:
— Σήκω, εἶναι ὥρα γιὰ δουλειά.
Ὁ βοσκός μας πετάχτηκε ἀπ' τὸ
κρεββάτι του κι' ἀκολούθησε τὸν
δράκο, ποὺ τὸν ὡδήγησε σ' ἕνα ψή-
λωμα ποὺ ἦταν στιβαγμένο μ' ἀτέ-
λειωτα σακκιὰ κριθάρι.
Δυὸ μεγάλες πέτρες βρισκόντου-
σαν λίγο πιὸ πέρα.
— Σ' αὐτὲς τὶς πέτρες θ' ἀλέσης
τὸ κριθάρι, διέταξε ὁ δράκος. Καὶ
σὰν τὸ τελειώσης ἔλα μόνος σου στὸ
σπίτι γιὰ νὰ βρῆς φαΐ.
Μὲ μεγάλο κόπο ὁ βοσκός μας σή-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 581)

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Εἶναι μύγα! ἔκανε θριαμβευτικὰ ὁ Βενέδικτος.

— Μύγα... πρόφερε μὲ ἀπογοήτευση ὁ Ντίκ.

— Φίλε μου, μιλᾶς ἔτσι, γιατὶ δὲν ξέρεις. Αὐτὴ ἡ μύγα δὲν εἶναι κοινὴ μύγα... Εἶναι μύγα «τσὲ - τσέ», ἡ φοβερὴ μύγα, ποὺ ρημάζει τὰ κοπάδια, καὶ ποὺ πρώτη φορά, ἀκοῦς! Πρώτη! Βρίσκεται στὴ Νότιο Ἀμερική!

Ὁ μικρὸς πλοίαρχος ἔσβυσε τὸ φανάρι του κι' ἔπεσε νὰ κοιμηθῆ.

Ὁ ὕπνος ὅμως δὲν τὸν πῆρε παρὰ ἀργά, κοντὰ νὰ χαράξη. Τόσο οἱ ἀνησυχίες του ἦταν μεγάλες.

Καὶ δὲν εἶχε τολμήσει νὰ ρωτήση τὸν ξάδερφο Βενέδικτο σὲ ποιὸ μέρος τοῦ κόσμου βρίσκεται ἐκείνη ἡ μύγα.

Η ΦΟΒΕΡΗ ΜΥΓΑ

Ἦταν πιὰ καιρὸς νὰ φτάσουν...

Ἡ κυρία Οὐέλντον ποὺ τὴν βασάνιζε σκληρὰ ἡ ἀρρώστεια τοῦ Τζάκ, κυριολεκτικὰ δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ κρατηθῆ στὰ πόδια της. Ὅσο γιὰ τὸν Τζάκ, γερμένος στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας του μὲ τὸ πρόσωπο ἀναψοκοκκινισμένο ἀπὸ τὸν πυρετό, εἶχε γίνει πιὰ ἡ σκιὰ τοῦ παλιοῦ ἑαυτοῦ του.

Ἀχ ναί! Ἦταν πιὰ καιρὸς νὰ φτάσουν.

Τὸ βράδυ τῆς ἡμέρας ποὺ ξημέρωσε — ἦταν 18 τοῦ Ἀπρίλη — θὰ κοιμόνταν στὸ ἀγρόκτημα τοῦ Σὰν Φελίτσε. Ἔτσι τὴν βεβαίωσε ὁ Χάρις.

Ὡστόσο ὁ μικρὸς πλοίαρχος παρατήρησε πὼς ὅσο πλησίαζαν στὸ ἀγρόκτημα, τόσο ὁ Χάρις φτινόταν ἀνήσυχος καὶ συλλογισμένος. Θάλεγε κανεὶς πὼς ἀπόφευγε νὰ τοὺς κοιτάξη κατάματα.

Ὅμως τί συμφέρον εἶχε ὁ Χάρις νὰ τοὺς γελάση;

Τί συμφέρον εἶχε νὰ τοὺς κάνη νὰ διαβοῦν ἐκεῖνο τὸ ἀτέλειωτο τροπικὸ δάσος;

Νά σὲ τί δὲν θὰ μποροῦσε ν' ἀπαντήση ὁ Ντίκ.

Ὅσο γιὰ τὸν Ἀμερικανό, δὲν ἦταν δυνατὸν παρὰ νὰ αἰσθάνεται τὴν ἀντιπάθεια ποὺ ἔνιωθε γι' αὐτὸν ὁ νέος.

Λίγη ὥρα ἀφοῦ ξεκίνησαν, ἐκεῖνο τὸ τελευταῖο πρωΐ, ὁ Δίγκος ἄρχισε νὰ δείχνη ἀνησυχία.

Μὲ τὴ μύτη κολλημένη στὸ χῶμα σὰ ν' ἀκολουθοῦσε κάποια ἴχνη, προχωροῦσε γρυλίζοντας, ἀγριεμμένος, μὲ τὸ τρίχωμα ὄρθιο καὶ τὰ μάτια θολά.

Κάθε τόσο γαύγιζε, μὰ τὸ γαύγισμά του ἦταν θάλεγε κανεὶς γεμάτο ἀπελπισία, ἢ θυμό...

Ὡστόσο ὅσο προχωροῦσαν, ὁ θυμὸς κυριαρχοῦσε, ὥσπου στὸ τέλος ἔγινε ἀληθινὴ μανία.

Ὁ σκύλος ἔκανε ὅπως ὅταν αἰσθανόταν κοντὰ τὸν Νεγκόρο. Ὅλοι τὸ παρατήρησαν, κι' ὁ γέρο Τὸμ εἶπε:

— Δὲν σᾶς φαίνεται παράξενο τὸ φέρσιμο τοῦ σκύλου, κύριε Ντίκ; Θάλεγε κανεὶς πὼς νιώθει ὅτι κάποιος εἶναι κοντά.

— Ὁ Νεγκόρο!... Αὐτὸν δὲν συλλογίστηκες Τόμ;

— Μάλιστα, κύριε Ντίκ. Νὰ σᾶς πῶ τὴν ἀλήθεια, ὁ νοῦς μου πῆγε ἀμέσως στὸν Νεγκόρο. Δὲν εἶναι ἄλλωστε ἀπίθανο νὰ μᾶς πῆρε ἀπὸ πίσω...

— Καὶ μπορεῖ νὰ βρίσκεται κάπου ἐδῶ κοντά!

— Ναί, ἀλλὰ γιὰ ποιὸ λόγο κύριε Ντίκ; Ποιὸς θὰ τὸν ἐμπόδιζε νὰ ἔρθη μαζί μας ἂν ἤθελε;

— Ποῦ νὰ ξέρω Τὸμ τί εἶχε στὸ μυαλό του ὁ Νεγκόρο; Πάντως ἢ δὲν ξέρει διόλου τὸν τόπο ὁπόταν ἔχει συμφέρον νὰ μὴ μᾶς χάση ἀπὸ τὰ μάτια του, ἤ...

— Ἤ;..; ἔκανε ὁ Τόμ, ποὺ κοίταξε μὲ ἀνησυχία τὸν μικρὸ πλοίαρχο.

— Ἢ τὸν ξέρει πολὺ καλά. Καὶ τότε...

— Μὰ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ξέρη αὐτὸν τὸν τόπο; Δὲν ἔχει ἔρθει ποτέ του!

— Καὶ ποῦ ξέρομε ἐμεῖς ποῦ ἔχει πάει καὶ ποῦ δὲν ἔχει πάει ὁ Νεγκόρο;

— Ὅπως καὶ νᾶναι τὸ σκυλὶ κάνει σὰν νὰ τὸν αἰσθάνεται κοντά, κύριε Ντίκ.

Ὁ μικρὸς πλοίαρχος σφύριξε στὸ σκυλὶ νὰ πλησιάση.

Κι' ὅταν ὁ Δίγκος ἦρθε κοντά, ἄρχισε νὰ φωνάζη.

— Νεγκόρο! Νεγκόρο!

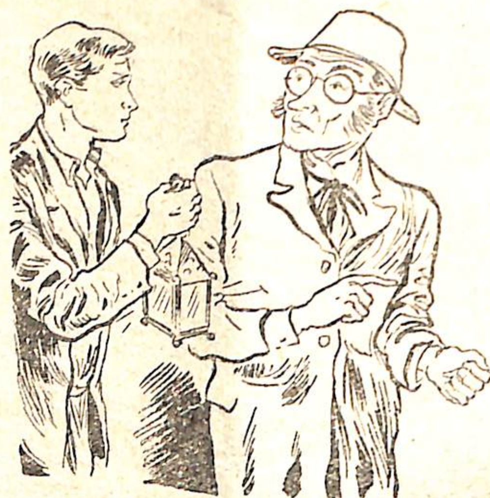
Ὁ Δίγκος ἄρχισε νὰ γαυγίζη μανιασμένα, καὶ χάθηκε σὲ κάτι θάμνους, λὲς κι' ἤθελε στ' ἀλήθεια νὰ κυνηγήση τὸν Νεγκόρο.

Ὁ Χάρις εἶχε παρακολουθήσει αὐτὴν τὴν τελευταία σκηνή.

— Τί γυρεύετε τοῦ Δίγκου; εἶπε.

— Ὤ, τίποτε κύριε Χάρις! ἔκανε ὁ Ντίκ. Τοῦ ζητᾶμε νέα γιὰ ἐκεῖνον τὸν σύντροφό μας, ποὺ σᾶς ἔλεγα καὶ ποὺ χάθηκε ὕστερ' ἀπὸ τὸ ναυάγιο.

— Ἀ! εἶπε ὁ Χάρις. Ἐκεῖνον τὸν Πορτογάλο τὸν Νεγκόρο;

— Εἶναι μύγα τσὲ-τσέ...

— Μάλιστα! εἶπε ὁ Τόμ. Ἀπὸ τὰ γαυγίσματα καὶ τὸ θυμὸ τοῦ Δίγκου, θάλεγε κανεὶς πὼς ὁ Νεγκόρο βρίσκεται κάπου ἐδῶ κοντά.

— Καὶ πῶς μπόρεσε νὰ φτάση ὡς ἐδῶ; Δὲν ξέρει τὸν τόπο.

— Ἴσως νὰ τὸν ξέρη καὶ νὰ μὴ μᾶς τὸ εἶπε, εἶπε ὁ Ντίκ.

— Ἴσως καὶ νὰ μᾶς ἀκολούθησε.

— Πολὺ περίεργο! εἶπε ὁ Χάρις. Ἂν ὅμως θέλετε, μποροῦμε νὰ ψάξουμε στοὺς θάμνους. Μπορεῖ ὁ δυστυχὴς νὰ ἔχη ἀνάγκη ἀπὸ βοήθεια.

— Ὄχι, κύριε Χάρις, εἶπε ὁ δόκιμος. Ὁ Νεγκόρο δὲν εἶναι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ δὲν μποροῦν νὰ τὰ καταφέρουν μόνοι τους. Ἀφοῦ ὡς τὰ τώρα τὰ κατάφερε χωρὶς ἐμᾶς, δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος νὰ τὸν ξαναφέρωμε στὴ συντροφιά μας.

— Ὅπως θέλετε! εἶπε ὁ Χάρις.

— Ἔλα Δίγκο! Σῶπα! φώναξε ὁ Ντίκ.

Τὸ σκυλὶ οὔρλιασε γιὰ τελευταία φορά, καὶ ὕστερα, ἐσώπασε.

Ὁ Ντὶκ Σὰντ ὅμως ἔκανε καὶ μιὰ δεύτερη παρατήρηση. Ὅπως ἔλεγε ὁ Χάρις, τὸ ἀγρόκτημα ἦταν κοντά.

Τὸ ἄλογο ὅμως, ποὺ εἶχε ξεθεωθῆ στὴν πορεία, δὲν ἔδειχνε καμμιὰ χαρά, καμμιὰ ἀνυπομονησία, ὅπως κάνουν πάντα τ' ἄλογα σ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου ὅταν αἰσθάνονται κοντὰ τὸ στάβλο τους.

Τὸ ἄλογο ὅμως τοῦ Χάρις ἔδειχνε τὴν ἴδια ἀπάθεια ὅπως εἴπαμε, ποὺ ἔδειχνε καὶ τὶς ἄλλες μέρες.

Ἡ κυρία Οὐέλντον πάλι, ἄρχισε νὰ εἶναι ἀνήσυχη καὶ γιὰ κάποιον ἄλλον λόγο: νὰ εἶναι κοντὰ σ' ἕνα τόσο μεγάλο ἀγρόκτημα, καὶ νὰ μὴ συναντήσουν οὔτε ἕναν ὑπηρέτη, οὔτε ἕνα κἂν δεῖγμα πὼς ἀπὸ κεῖ διάβηκαν ἄνθρωποι!

Τὸ δάσος μάλιστα σ' ἐκείνη τὴ μεριὰ ἦταν σωστὴ ζούγκλα. Ὡστόσο κατὰ τὶς ἔξη τὸ βράδυ, ἔφτασαν σ' ἕνα μέρος ὅπου φαινόταν πὼς εἶχαν διαβῆ πρόσφατα πολὺ μεγάλα ζῶα.

Ὡστόσο τέτοια ἴχνη μόνον οἱ ἐλέφαντες ἀφήνουν, καὶ στὴν Νότιο Ἀμερικὴ δὲν ὑπάρχουν διόλου ἐλέφαντες.

Ὁ Ντὶκ Σὰντ ὅμως, οὔτε κἂν ρώτησε τὸν Χάρις αὐτὴν τὴν φορά.

Γιὰ ποιὸ λόγο; Ὁ Ἀμερικάνος θὰ εἶχε μιὰ ἀπάντηση ἕτοιμη, ποὺ ὅμως δὲν θὰ ἱκανοποιοῦσε τὸν Ντίκ, οὔτε θὰ τοῦ ἔλυνε τὴν ἀπορία. Τί νὰ περιμένη κανεὶς ἀπὸ ἕναν ἄνθρωπο, ποὺ προσπάθησε νὰ τοὺς πείση πὼς οἱ καμηλοπαρδάλεις ποὺ εἶδαν ὅλοι ἦταν στρουθοκάμηλοι;

Ὁ Ντὶκ Σὰντ εἶχε πιὰ σχηματισμένη γνώμη. Ὁ Χάρις ἦταν προδότης. Καὶ δὲν περίμενε παρὰ τὴν εὐκαιρία νὰ τὸν ξεμασκαρώση.

Ποιὸς ὅμως ἦταν ὁ κρυφὸς σκοπὸς τοῦ Χάρις; Ποιὸ εἶναι τὸ μυστικό του; Τί νὰ περίμενε ἄραγε ἀπὸ τοὺς ναυαγοὺς τοῦ «Προσκυνητή»; Γιατί τοὺς τράβηξε στὴν καρδιὰ ἐκείνου τοῦ δάσους;

Ὁ Ντὶκ Σάντ, λύγιζε κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῆς εὐθύνης... Γιατὶ αἰσθανόταν πὼς αὐτὸς ἦταν ὑπεύθυνος γιὰ τὴν κυρία Οὐέλντον καὶ τὸν μικρὸ Τζάκ, γιὰ τὴν γριὰ Νὰν καὶ τοὺς καλοὺς νέγρους.

Αὐτὸς μόνον μποροῦσε νὰ τοὺς σώση. Ναυτικὸς ὅμως καθὼς ἦταν, ποιὰ ἦταν ἡ δύναμή του στὴ στεριά; Στὸν «Προσκυνητὴ» ἦταν ὁ πλοίαρχος. Καὶ νά ποὺ ἔφτασε ὁ καιρὸς νὰ γίνη καπετάνιος καὶ στὴ στεριά!

Ὡστόσο δὲν ἤθελε ν' ἀναστατώση πρὶν τῆς ὥρας τὴ δυστυχισμένη μητέρα, καὶ γι' αὐτὸ δὲν εἶπε τίποτε.

Δὲν εἶπε τίποτε, ἀκόμη κι' ὅταν εἶδε μερικὰ ζῶα νὰ τσαλαβουτᾶνε σ' ἕνα μεγάλο βάλτο, κι' ὅλοι ἄρχισαν νὰ φωνάζουν:

— Ἱπποπόταμοι! Ἱπποπόταμοι!

Ἱπποπόταμοι στὴ Νότια Ἀμερική; Ἦταν πρωτάκουστο!

Ναί, ἦταν πράγματι ἱπποπόταμοι, αὐτὰ τὰ παχύδερμα μὲ τὰ τεράστια κεφάλια καὶ μὲ τὰ τεράστια στόματα, ποὺ εἶναι ὁπλισμένα μὲ δόντια φοβερά.

Αὐτὰ τὰ ἄσχημα, βαρειὰ ζῶα, ποὺ ὡστόσο ποτὲ δὲν ρίχνονται στὸν ἄνθρωπο ἂν δὲν τὰ πειράξη. Ἀλλὰ γιὰ φαντασθῆτε! Ἱπποποτάμους στὴν Ἀμερική! Ἐξακολουθοῦσαν νὰ περπατᾶνε ὁλόκληρη τὴν ἡμέρα.

Ἦταν ὅμως ὅλοι ἄκεφοι καὶ κατάκοποι καὶ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλους ἡ κυρία Οὐέλντον, ποὺ ἦταν πολὺ ἀνήσυχη γιὰ τὸ ἀγοράκι της.

Κατὰ τὸ βραδάκι, ὁ γέρο Τὸμ βρῆκε ἕνα πολὺ παράξενο εὕρημα: ἦταν ἕνα στριφτὸ μεγάλο μαχαίρι σὰν δρεπάνι, μὲ λαβὴ ἀπὸ κόκκαλο.

Τρέμοντας πῆγε καὶ τόδειξε κρυφὰ τοῦ Ντίκ.

— Κύριε Ντίκ... ψιθύρισε. Κύριε Ντίκ... Αὐτὸ τὸ μαχαίρι.

— Σούτ... τὸν ἔκοψε ὁ Ντίκ. Μὴ λὲς τίποτε γέρο Τόμ. Μὴν πῆς τίποτε σὲ κανέναν. Κρύψτο αὐτὸ τὸ μαχαίρι καὶ σώπασε!

Ὁ μικρὸς πλοίαρχος, πλησίασε τὸν Χάρις.

— Εἶναι κοντὰ τὸ ἀγρόκτημά σας; ρώτησε λιγάκι ἀπότομα.

— Πρέπει νὰ πλησιάζουμε. Ὅπου νἆναι θὰ φανῆ...

— Δὲν τὸ βλέπω κύριε Χάρις.

— Τί νὰ σᾶς πῶ. Λέτε νάχασα τὸ δρόμο;

— Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ ξέρετε σεῖς, ὄχι ἐγώ.

— Κάνετε λίγη ὑπομονή. Φτάσαμε.

— Κάναμε ἀρκετὴ ὑπομονή.

— Ἴσως θἄταν καλύτερα νὰ πήγαινα ἐγὼ μπροστά, εἶπε ὁ Χάρις.

— Ὄχι κύριε Χάρις, εἶπε ὁ νέος κοιτάζοντας κατάματα τὸν Ἀμερικανό. Προτιμῶ νὰ μὴν χωριστοῦμε.

— Ὅπως θέλετε. Μὰ θὰ εἶναι δύσκολο νὰ βρῶ τὸν δρόμο ὅταν νυχτώση.

— Τότε θὰ στρατοπεδεύσουμε ἀκόμη μιὰ νύχτα στὸ ὕπαιθρο. Δὲν πειράζει δὰ καὶ τόσο!

— Πολὺ καλὴ ἰδέα!

Ἐκείνη τὴν στιγμὴ ὁ Δίγκος ἄρχισε πάλι νὰ γαυγίζη μὲ μανία.

— Ἔλα Δίγκο! Ἥσυχα! πρόσταξε ὁ Ντίκ. Ξέρεις πὼς δὲν εἶναι κανεὶς ἐδῶ κοντά. Πὼς βρισκόμαστε στὴν ἔρημο!

Σταμάτησαν, κι' ὁ Ντὶκ μὲ τὸν γέρο Τὸμ ἄρχισαν νὰ ψάχνουν γιὰ νὰ βροῦν τὴν καλύτερη θέση γιὰ νὰ περάσουν τὴν νύχτα.

Ξαφνικὰ ὁ γέρο Τὸμ ποὺ εἶχε χαθῆ μέσα δειχνε ὁ Τόμ, καὶ τὸ αἷμα του πάγωσε στὶς φλέβες του.

— Κύριε Ντίκ! Κύριε Ντίκ! Γιὰ ἐλᾶτε δῶ μιὰ στιγμή!

Ὁ μικρὸς πλοίαρχος πλησίασε.

— Τί εἶναι Τόμ; Τί εἶδες πάλι;

— Ἐδῶ... Ἐκεῖ... ψιθύρισε ὁ νέγρος ποὺ εἶχε γίνει.. πράσινος. Κοιτᾶξτε κύριε Ντίκ. Αὐτὰ τὰ αἵματα χάμω... Καὶ τὶς φουρκάλες... Κι' ἐκεῖνο τὸ σπασμένο μαστήγιο. Ὁ Ντὶκ κοίταξε αὐτὰ ποὺ τοῦ ἔδειχνε ὁ Τόμ, καὶ τὸ αἷμα ἔφυγε ἀπὸ τὸ πρόσωπό του.

— Κύριε Ντίκ... Θυμᾶμαι... Ὅλα μοῦ ξανάρχονται στὸ νοῦ. Βογγοῦσε πλάϊ του ὁ γέρο Τόμ... Θυμᾶμαι...

— Πᾶψε Τόμ. Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ πᾶψε. Μὴ λὲς τίποτε!

— Κύριε Ντίκ. Ἔχω ξαναδῆ αὐτὸ τὸ γυριστὸ μαχαίρι. Κι' αὐτὰ τὰ μαστίγια. Καὶ τὶς ἁλυσσίδες. Καὶ τὶς φουρκάλες. Ὅλα τὰ ἔχω ξαναδῆ. Τὰ θυμᾶμαι σὰν σὲ ἐφιάλτη.

Οἱ ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, οἱ φριχτὲς ἀναμνήσεις τῆς πρώτης του σκλαβιᾶς, ξυπνοῦσαν μιὰ μιά...

— Γιὰ τὴν κυρία Οὐέλντον. Γιὰ τὸν μικρὸ Τζάκ. Γιὰ τοὺς ἄλλους σου συντρόφους, Τὸμ σ' ἐξορκίζω νὰ πάψης, εἶπε ὁ Ντίκ. Αὔριο ποὺ θὰ εἶναι μέρα, θὰ δοῦμε τί θὰ κάνουμε!

Εὐτυχῶς κανεὶς δὲν εἶχε ἀντιληφθῆ τίποτε.

Ὁ Ντὶκ μὲ τὸν Τὸμ γύρισαν στὸ ξέφωτο ὅπου οἱ ἄλλοι ἑτοίμαζαν γιὰ νὰ περάσουν τὴ νύχτα κι' ὅπου ἡ γριὰ Νὰν μαγείρευε τὸ δεῖπνο.

Ἔφαγαν ὅλοι σιωπηλοί, κι' ἔπεσαν νὰ κοιμηθοῦν ἀμέσως.

Ξαφνικά, — θὰ ἦταν περασμένα μεσάνυχτα — ἕνα φοβερὸ βρουχητὸ τάραξε τὴν ἡσυχία τῆς νύχτας. Ὁ Ντὶκ κι' οἱ νέγροι βρέθηκαν μονομιᾶς ὄρθιοι μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι.

— Λιοντάρι! Εἶναι λιοντάρι! φώναξε ὁ γέρο Τόμ.

Εἶχε ἀναγνωρίσει τὸ βρουχητὸ ποὺ τόσες φορὲς τάραξε τὸν ὕπνο του σὰν ἦταν παιδί...

Εὐτυχῶς τὸ θηρίο ἀπομακρύνθηκε, γιατὶ ὕστερα ἀπὸ ἀρκετὴ ὥρα, ἄκουσαν μακριὰ πολὺ τὸν σβυσμένο ἀντίλαλο τοῦ θυμοῦ του.

— Ἔφτασε ἡ ὥρα νὰ λογαριαστοῦμε Χάρις! ψιθύρισε ὁ Ντίκ. Σήκωσε τὴν σκανδάλη τοῦ ὅπλου του, καὶ πλησίασε στὸ μέρος ὅπου εἶχε πλαγιάσει ὁ προδότης.

Μὰ ἐκεῖνο τὸ μέρος ἦταν ἄδειο. Ὁ Χάρις εἶχε γίνει ἄφαντος. Τὸ ἴδιο καὶ τ' ἄλογό του. Εἶχε προφτάσει νὰ φύγη, πρὶν ἀναμετρηθῆ μὲ τὸν Ντίκ...

Ὁ μικρὸς πλοίαρχος τώρα ἦταν πιὰ βέβαιος. Ὁ «Προσκυνητὴς» δὲν εἶχε ναυαγήσει στ' ἀνοιχτὰ τῆς Νότιας Ἀμερικῆς. Δὲν ἦταν ἡ νῆσος τοῦ Πάσχα ἐκείνη ποὺ εἶδαν ἀπὸ τὸ καράβι.

Τὸ καράβι ποὺ τὸ παράσυρε ἡ καταιγίδα μὲ χαλασμένη τὴν πυξίδα, πέρασε τὸ ἀκρωτήριο Χόρν, κι' ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό, εἶχε βρεθῆ στὸν Ἀτλαντικό. Ἡ τρικυμία τὸ ἔρριξε σὲ ἄλλην, ἀφιλόξενη ἀκτή!

Γι' αὐτὸ δὲν ἦταν ἐκεῖ δέντρα ποὺ κάνουν τὸ καουτσοὺκ καὶ κολίβρια!

Εἶχαν δῆ πραγματικὰ καμηλοπαρδάλεις κι' ὄχι στρουθοκαμήλους σ' ἐκεῖνο τὸ ξέφωτο.

Οἱ ἐλέφαντες εἶχαν ἀνοίξει δρόμο μὲς στὸ δάσος. Οἱ ἱπποπόταμοι δροσίζονταν στὸν μεγάλο βάλτο. Καὶ τὸ ἔντομο ποὺ ἔπιασε ὁ ξάδερφος Βενέδικτος ἦταν πραγματικὰ ἡ φοβερὴ τσὲ-τσὲ ποὺ ἀφανίζει τὰ κοπάδια καὶ ποὺ εἶναι ἄγνωστη στὴν Ἀμερική. Καὶ τώρα ποὺ τοὺς ξύπνησε τὸ βρουχητὸ τοῦ λιονταριοῦ ἤξεραν ὅλοι τους πιὰ τὸ τρομερὸ μυστικό: ὄχι... δὲν ἦταν στὴ Ν. Ἀμερική... Ἦταν στὴν Μαύρη Ἤπειρο, τὴν χώρα τῶν σκλάβων καὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν σκλάβων. Ἦταν στὴν Ἀφρική, τὴν καταραμένη Ἤπειρο, ὅπου ἄνθρωποι κυνηγοῦσαν ἄλλους ἀνθρώπους σὰν θηρία, καὶ τοὺς φόρτωναν στὰ σκλαβοκάραβα σὰν κτήνη. Ἐκεῖνο τὸ γυριστὸ μαχαίρι, τὰ αἵματα, ἡ φουρκάλα, τὸ μαστίγιο, ἔδειχναν τὸ πέρασμα ἑνὸς κοπαδιοῦ ἀπὸ σκλάβους...

— Κοιτάξτε, κύριε Ντίκ, αὐτὰ τὰ αἵματα χάμω...

Κι' ὁ Πορτογάλος ὁ Νεγκόρο κι' ὁ Ἀμερικανὸς ὁ Χάρις, εἶχαν συμφωνήσει νὰ τοὺς παρασύρουν στὰ βάθη αὐτῆς τῆς ἀπαίσιας Ἀφρικῆς, ποὺ κανένας τίμιος ἄνθρωπος δὲν τολμοῦσε νὰ πλησιάση ἐκεῖνον τὸν καιρό...

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΩΝ ΔΟΥΛΩΝ

Τὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ Ντὶκ Σὰντ καὶ ἡ μικρὴ συντροφιά του ἀνακάλυψαν πὼς βρισκόνταν στὴν Ἀφρική, τὸ ἐμπόριο τῶν μαύρων δὲν εἶχε πάψει ἀκόμη ἐντελῶς. Γιὰ νὰ καταλάβουν καλύτερα οἱ ἀναγνῶστες μας αὐτὴν τὴν ἱστορία, πρέπει νὰ ποῦμε δυὸ λόγια γι' αὐτὸ τὸ ἀπαίσιο ἐμπόριο.

Τὸν δέκατον πέμπτο αἰῶνα, ὅταν οἱ Ἱσπανοὶ ἔδιωξαν τοὺς Ἄραβες ἀπὸ τὴν Ἱσπανία, οἱ Ἄραβες βρῆκαν καταφύγιο στὶς ἀκτὲς τῆς Ἀφρικῆς, ἀπέναντι. Οἱ Πορτογάλοι ποὺ εἶχαν ἀποικίες σ' ἐκεῖνες τὶς ἀκτές, τοὺς κατεδίωξαν ἄγρια, κι' ἔπιασαν αἰχμαλώτους ἀρκετοὺς ἀπ' αὐτούς. Αὐτὸ ἄλλωστε ἤθελαν. Γιατὶ ἐκεῖνα τὰ χρόνια ποὺ εἶχε ἀνακαλυφθῆ ἡ Ἀμερική, οἱ Πορτογάλοι ποὺ μὲ τοὺς σπουδαίους θαλασσοπόρους τους εἶχαν καταφέρει νὰ ἔχουν σημαντικὲς ἀποικίες στὸν Νέο Κόσμο, χρειζόνταν σκλάβους γιὰ νὰ δουλεύουν σ' αὐτές. Οἱ Ἄραβες ὅμως ποὺ αἰχμαλωτίστηκαν κι' ἔγιναν οἱ πρῶτοι σκλάβοι τῶν Εὐρωπαίων, ἦταν ἀπὸ σόϊ ἀρχοντικό, οἱ οἰκογένειές τους ἦταν πλούσιες. Γι' αὐτὸ κι' ἐπρόσφεραν ἄφθονο χρυσάφι στοὺς Πορτογάλους γιὰ νὰ ξαναγοράσουν τοὺς δικούς τους.

Μὰ ἡ Πορτογάλοι δὲν εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ χρυσάφι. Εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ σκλάβους.

Τότε οἱ Ἄραβες πρότειναν κάτι ἄλλο: νὰ ἐξαγοράσουν τὸν κάθε δικό τους μὲ ἀρκετοὺς ἀφρικανοὺς νέγρους, ποὺ δὲν ἦταν διόλου δύσκολο νὰ τοὺς πιάσουν στὰ χωριά τους.

Αὐτὸ οἱ Πορτογάλοι τὸ δέχτηκαν πρόθυμα.

Κι' ἔτσι ἄρχισε τὸ κυνήγι τῶν νέγρων στὴν Ἀφρική.

Τὸν 16ο αἰώνα, ὅλα τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης ἔκαναν τὸ ἐμπόριο τῶν μαύρων. Χιλιάδες καὶ χιλιάδες νέγροι, φορτώνονταν σὲ καράβια, γιὰ νὰ πᾶνε νὰ δουλέψουν σκλάβοι στὶς ἀποικίες τῶν λευκῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Ὡστόσο αὐτὴ ἦταν μιὰ κατάσταση ποὺ πολλοὶ λευκοὶ δὲν μποροῦσαν νὰ τὴν παραδεχτοῦν.

Δὲν μποροῦσαν νὰ παραδεχτοῦν ν' ἀγοράζωνται καὶ νὰ πουλιῶνται ἄνθρωποι σὰν κτήνη.

Πρῶτοι οἱ Κουάκεροι τῆς Ἀμερικῆς (μιὰ θρησκευτικὴ ὁμάδα) διαμαρτυρήθηκαν τὸ 1751, κι' ἄρχισαν νὰ ἐργάζωνται γιὰ τὴν κατάργηση τῆς δουλείας. Πολλὲς βόρειες πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς, κατάρ-γησαν τὴν δουλεία στὸ ἔδαφός τους, κ[αὶ] ἀπελευθέρωσαν τοὺς σκλάβους.

Μὰ καὶ ἡ Εὐρώπη δὲν ἔμενε ἀδιάφορ[η] σ' αὐτὴν τὴν ἀνθρωπιστικὴ κίνηση.

Πρώτη ἡ Ἀγγλία τὸ 1804 κατάργησ[ε] τὸ ἐμπόριο τῶν σκλάβων στὶς ἀποικίε[ς] της. Τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ ἡ Γαλλία τὸ 1814.

Ὡστόσο τὰ καράβια τῶν ἄλλων κρα[τῶν], πηγαινόρχονταν φορτωμένα σκλάβου[ς].

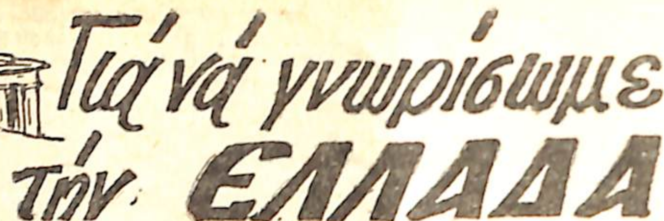
Οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες τὸ 1820 καὶ [ἡ] Ἀγγλία τὸ 1824, ἀνακήρυξαν τὸ ἐμπόρ[ιο] τῶν σκλάβων πράξη ἀξιόποινη σὰν τὴ[ν] πειρατεία. Ὅσα καράβια συναντοῦσαν πο[ὺ] ἔκαναν αὐτὸ τὸ ἐμπόριο, τὰ βούλιαζαν, κα[ὶ] κρεμοῦσαν καπετάνιο καὶ πλήρωμα στ[ὰ] κατάρτια. Ἦταν μιὰ θαυμάσια πράξη δ[ι]καιοσύνης, ποὺ ξεκαθάρισε κάπως τὶς θ[ά]λασσες ἀπ' αὐτὴ τὴν ντροπή, ἂν καὶ [ἡ] Πορτογαλία, ἡ Ἱσπανία καὶ οἱ Νότι[ες] Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς, ἐξακολουθοῦσ[αν] κρυφὰ αὐτὸ τὸ ἄτιμο ἐμπόριο. Ὡστόσο [ἂν] καὶ ἀπαγορευόταν πιὰ τὸ ἐμπόριο τ[ῶν] μαύρων, οἱ μαῦροι ποὺ ἦταν στὶς ἀπο[ι]κίες δὲν εἶχαν τὴν ἐλευθερία τους.

Πρώτη ἡ Ἀγγλία τὸ 1830 μὲ ἕνα γ[ε]νικὸ νόμο, ἔδωσε τὴν ἐλευθερία στοὺς 7[...] χιλιάδες σκλάβους τῶν ἀποικιῶν της.

Τὸ 1848, ἡ Γαλλικὴ δημοκρατία, ἔδι[νε] τὴν ἐλευθερία στοὺς δικούς της σκλάβου[ς], σὲ διακόσιες ἑξῆντα χιλιάδες μαύρους δ[η]λαδή.

Τὸ 1759, ὁ ἐμφύλιος πόλεμος στὴν Ἀμερικὴ ποὺ τελείωσε μὲ νίκη τῶν Βορείω[ν], ἔδωσε τὴν ἐλευθερία σὲ ὅλους τοὺς νέγρο[υς] τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Στὴν Εὔβοια

Τὶς λίγες μέρες, ποὺ μείναμε στὴ Χαλκίδα, τὶς διαθέσαμε γιὰ νὰ δοῦμε τὴν Εὔβοια, τὸ νησὶ μὲ τὴν ἄφθονη πρασινάδα, τὶς γραφικὲς ἀκτὲς καὶ τὰ δασωμένα ψηλὰ βουνά.

Ἀκολουθώντας ἕνα ὑδραγωγεῖο παλιὸ Βενετσιάνικο, βγαίνουμε στὸν κάμπο. Εἶναι τὸ ἀρχαῖο Ληλάντιο πεδίο. Καταμεσῆς σ' αὐτό, ἦταν χτισμένη στὴν ἀρχαιότητα, μιὰ πανίσχυρη πολιτεία, ποὺ πάντα καυγάδιζε μὲ τὴ Χαλκίδα. Ἦταν ἡ Ἐρέτρια. Ἐπισκεπτόμαστε τὰ ἐρείπιά της... Ἐδῶ βρέθηκε κι' ἐκεῖνο τὸ θαυμάσιο ἄγαλμα τοῦ Θησέα, ποὺ εἴδαμε στὸ Μουσεῖο τῆς Χαλκίδας.

—Ἐρέτρια! Ἐρέτρια!... κάτι ἔχω ἀκούσει γι' αὐτήν, λέει ὁ Φάνης... Μὰ δὲ θυμᾶμαι καλά. Κάτι μὲ τοὺς Πέρσες θαρρῶ.

—Ναὶ καλὰ τὸ θυμήθηκες Φάνη, εἶπα βοηθώντας τὴ μνήμη του. Ἡ Ἐρέτρια καταστράφηκε ἀπὸ τοὺς Πέρσες λίγο πρὶν ἀπ' τὴ μάχη τοῦ Μαραθῶνα, τὸ 490 π.Χ. Θυμᾶσατε ποιὰ ἦταν ἡ ἀφορμὴ ποὺ βρῆκαν οἱ Μῆδοι γιὰ νὰ χτυπήσουνε τὴν Ἑλλάδα.

—Κάτι θυμᾶμαι, εἶπε ἡ Μυρτώ. Ὅταν ἐπαναστάτησε ἡ Μίλητος κατὰ τοῦ Δαρείου, ζήτησε βοήθεια ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες. Ἡ Σπάρτη ἀρνήθηκε.

—Ὅπως πάντα, τὴν ἔκοψα, γιὰ νὰ κάμω γοῦστο.

Κι' ἀλήθεια, οἱ τρεῖς Σπαρτιᾶτες μου μὲ κεραυνοβόλησαν θυμωμένοι.

—Ναί, ὅπως πάντα, ἀπάντησε ὁ Λεωνίδας, ἡ Σπάρτη δείχτηκε συνετή. Ξέρετε τ' ἀνέκδοτο. Ὁ βασιλιάς της, σὰν ἔμαθε πόσο ἀπέχει ἡ Μίλητος ἀπ' τὴ Σπάρτη, δήλωσε πὼς δὲν ἔχει καμιὰ δουλειὰ ἐκεῖ πέρα καὶ πὼς δὲν κάνουν ποτὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι μακρυνὲς ἐκστρατεῖες. Οἱ πρέσβεις ἀπὸ τὴ Μίλητο ὅμως δὲν ἔφευγαν κι' ὅλο ἔλεγαν κι' ἔταζαν καὶ περίγραφαν τὰ ὠφέλη ποὺ θἄχε ἡ Σπάρτη ἂν κατατρόπωνε τὸ Δαρεῖο. Τὴ στιγμὴ ὅμως αὐτή, ἄνοιξε ξάφνου ἡ πόρτα καὶ μπῆκε στὴν κάμαρα ἕνα κοριτσάκι, ὡς δέκα χρονῶν. Ἦταν ἡ Γοργώ, ἡ βασιλοπούλα. «Πατέρα, εἶπε, διῶξε τοὺς ξένους ὅσο πιὸ γρήγορα μπορεῖς. Θὰ σὲ διαφθείρουν».

Κι' ὁ Κλεομένης τοὺς ἔδιωξε κι' ἔμεινε πιστὸς στὸ πατροπαράδοτο ἔθιμο.

—Νὰ μὴ νιάζεται παρά, γιὰ τὴ Σπάρτη, εἶπα ξανά. Ἡ Ἀθήνα ὅμως αὐθόρμητα, ὅπως πάντα, δὲν ἔδιωξε τοὺς Μιλήσιους. Τοὺς ἔστειλε εἴκοσι πλοῖα, καὶ τούτη ἡ πολιτεία ποὺ τώρα πατοῦμε τὸ χῶμα της, ἡ Ἐρέτρια, ἔστειλε πέντε.

—Καὶ τ' ἀποτέλεσμα; ρώτησε ὁ Λεωνίδας. Νικήθηκαν οἱ Μιλήσιοι κι' οἱ Πέρσες βρῆκαν τὴν ἀφορμὴ ποὺ ζητοῦσαν νὰ κάμουν ἐπιδρομὴ στὴν Ἑλλάδα. Θυμᾶμαι ἕνα ἀνέκδοτο. Ὁ Δαρεῖος πείσμωσε τόσο πολὺ γι' αὐτὴ τὴ βοήθεια, ποὔστειλαν οἱ Ἕλληνες στοὺς Μιλήσιους, ποὺ ἔβαλε ἕναν δοῦλο του νὰ τοῦ λέῃ κάθε πρωΐ: «Ἀφέντη, μὴν ξεχνᾶς τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς Ἐρετριεῖς». Κι' ὅταν, ὕστερα ἀπὸ τρανὲς ἑτοιμασίες ἔστειλε τὸ μεγάλο του στόλο, ποῦ νὰ βαστήξῃ ἡ καϋμένη ἡ Ἐρέτρια, ἡ πρώτη ποὺ δέχτηκε τὴν ὁρμὴ τῶν Περσῶν; Κυριεύτηκε καὶ κατεδαφίστηκε ἀπ' τὰ θεμέλια. Οἱ κάτοικοί της, ὅσοι δὲ βρῆκαν τὸ θάνατο, σύρθηκαν αἰχμάλωτοι στὴν Περσία.

—Ναὶ ἦταν τὸ μόνο λάφυρο ποὔχαν νὰ ἐπιδείξουν οἱ Πέρσες: Ὀχτακόσιοι Ἐρετριεῖς μεταφέρθηκαν λίγο ἔξω ἀπ' τὰ Σοῦσα κι' ἔκτισαν ἕνα συνοικισμὸ μέσ' στὴν ἔρημο, ὅπου διατήρησαν γιὰ πολλὲς γενιὲς τὴν Ἑλληνική τους γλῶσσα καὶ τὸν Ἑλληνικό τους πολιτισμό, ζώντας ἀνάμεσα σὲ νομάδες. Ὁ Πλάτων ἔγραψε ἕνα ὡραῖο ἐπίγραμμα, ὅταν εἶδε σ' ἐκείνη τὴ μακρυνὴ χώρα τοὺς τάφους των.

«Ὅ,τι ἀπομένει ἀπ' τὴν Ἐρέτρια, τὴν Εὐβοϊκή, εἶναι τοῦτα τὰ μνήματα, ἀλλοίμονο, πόσο μακρυὰ ἀπ' τὴν πολυαγαπημένη πατρίδα!».

Ὁ Φάνης φαινόταν συγκινημένος.

—Κι' ὅμως τὸ τέλος τῆς πολιτείας αὐτῆς ἦταν δοξασμένο, εἶπε σιγά.

—Κι' ὁ Μιλτιάδης στὸ Μαραθῶνα τὴν ἐκδικήθηκε, εἶπε ἡ Μυρτώ.

—Ὅπου ὅμως δὲν πρόφθασαν πάλι νὰ πολεμήσουν πάλι οἱ Σπαρτιάτες, τὴν ἔκοψα, γιατὶ τοὺς ἐμπόδιζε τὸ φεγγάρι ποὺ... ἦταν μισό.

—Ἄφησε τὰ πειράγματα, θείτσα, εἶπε ἡ μικρὴ Σπαρτιάτισσα. Οἱ Θερμοπύλες κι' οἱ Πλαταιὲς ἄλλα μαρτυροῦν. Εἶναι ἡ ἀλήθεια πὼς ἡ ἀπομονωτικὴ πολιτικὴ τῆς Σπάρτης δὲν ἦταν ὅλως διόλου σωστὴ κι' ἡ ἰδέα τῆς Πανελλήνιας Ἕνωσης βγῆκε ἀπ' τὸν Περικλῆ, ποὔταν Ἀθηναῖος. Μὰ ὄχι δὰ νὰ ἀρνιόμαστε πὼς ἡ Σπάρτη ἦταν γενναία.

—Αὐτὸ δὲν τὄπε κανένας, Μυρτώ. Αὐτὸ ποὔπες μὲ φτάνει. Ἦταν ἀπομονωτική, ἐγωΐστρια, κι' ἔκλεινε τὴν Ἑλλάδα μέσ' στὰ στενὰ ὅρια τῆς Λακωνικῆς. Ἴσως δὲν εἶχε ἀκόμα μαντέψει τὸν κίνδυνο. Γιατὶ βέβαια, ἂν κυριαρχοῦσαν οἱ Πέρσες στὴ Στερεά, κι' ἂν κατάστρεφαν τὴν Ἀθήνα, δὲ θὰ γλύτωνε ἡ Σπάρτη. Αὐτὸ τὸ κατάλαβε ἀργότερα καὶ γι' αὐτὸ πολέμησε μὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνες τὸν Ξέρξη. Μά, ἂς προχωρήσουμε κατὰ τ' ἀκρογιάλι. Ἔχουμε τόσα νὰ δοῦμε στ' ὡραῖο αὐτὸ νησί.

Εἶναι φθινόπωρο, μὰ ὁ ἥλιος ζεσταίνει ἀκόμα πολύ, μ' ὅλο ποὺ ἡ γῆ εἶναι μουσκεμένη ἀπ' τὶς βροχές. Τὰ χωράφια ἐδῶ κι' ἐκεῖ πῆραν κιόλας τὸ σκοῦρο καφετὶ χρῶμα, ποὺ τοὺς ἔδωκε τ' ἀλέτρι. Ἡ γῆ ἀνασκάπτεται, ἑτοιμάζεται γιὰ σπορά. Τὰ χωράφια κατεβαίνουν ὡς τὴν ἀκτὴ θραψερὰ κι' ὑποσχετικά, γιὰ καινούργιες σοδειές.

Ἀνεβαίνουμε στὶς πλαγιὲς τῆς Δίρφης. Τί θέαμα ἀξέχαστο ἀντικρύζουν τὰ μάτια. Τὸ νησὶ ἀνάμεσα στὶς δυὸ θάλασσες μοιάζει νὰ κοιμᾶται νωχελικά, καταπράσινο μεσ' στὴ γαλανὴ ἀγκαλιὰ τοῦ πόντου. Πόσες μορφὲς ἔχει ἀλήθεια ἡ γῆ νὰ παρουσιάση. Βουνά, ρεμματιὲς καὶ φαράγγια, πλαγιὲς καὶ κοιλάδες, κορφὲς καὶ πλατώματα, πολιτεῖες, χωριὰ καὶ λιμάνια. Ὅλα αὐτὰ φιγουράρουν, σὰν μέσα σ' ἕναν καθρέφτη ποὺ τὸν κοιτάζουμε ἀπὸ τὴ Δίρφη ψηλά. Νά κι' ἡ δικόρυφη Ὄχη. Πέρα μακρυά, ὅπου ἦταν κτισμένος ὁ παμπάλαιος ναὸς τοῦ παντοκράτορα Ποσειδῶνα. Σὲ τοῦτα τὰ ἐπικίνδυνα μέρη, ἡ ἄσπρη του θέα θἄταν μιὰ ἀνακούφιση, μιὰ ὑπόσχεση καλοτάξιδη γιὰ τοὺς ναυτικούς.

Λένε πώς, κάπου ἐκεῖ κοντὰ στὸ ναό, βρέθηκε κι' ἕνα φυλάκιο ἀπὸ τρία δωμάτια, μὲ κυκλώπεια τείχη. Ἐκεῖ ἔμεναν οἱ σκοποὶ γιὰ τὸν ὀπτικὸ τηλέγραφο. Αὐτὸ τὸ φυλάκειο πρωτοπῆρε τὴν εἴδηση γιὰ τὴν ἅλωση τῆς Τροίας καὶ τὴ μετάδωσε στὶς Μυκῆνες, τὴν ἴδια ἐκείνη νύχτα, ἀνάβοντας στὴν κορφὴ τῆς Ὄχης μεγάλες φωτιές.

Τὰ δάση ἔχουν ντυθῆ τὴ φθινοπωριάτικη φορεσιά τους. Ἀνθισμένα ρείκια, θυμάρι εὐωδιαστὸ κυκλάμινα ἄφθονα στὶς πλαγιὲς κοκκινόχρυσα φύλλα στὰ δέντρα.

Γαλήνη. Ἕνα ἀγεράκι ἀνάλαφρο ἀναδεύει τὰ πεῦκα, ποὺ τάχει ξεπλύνει ἡ βροχὴ κι' ἔχει ζωηρέψει τὰ σμαραγδένια κλαδιά τους. Ψηλὰ στὶς κορφὲς μελαγχολικά, μαῦρα κι' ἥσυχα μᾶς προσμένουν τὰ ἔλατα.

Μ'όλο ποὺ βρισκόμαστε τόσο ψηλά, ξεχωρίζουμε ὁλοῦθε τὸ χέρι τ' ἀνθρώπου. Οἱ ράχες ἔχουν παντοῦ ἰσιωθῆ κι' ἔχουν γίνει χωράφια γιὰ καλλιέργεια, ἰσοπεδώνονται οἱ ξερότοποι μὲ σκαλοπάτια στενὰ στενά, ποὺ μὲ κόπο κρατᾶνε τὸ λίγο τους χῶμα νὰ μὴν κατρακυλήση κατὰ τὴ θάλασσα. «Ἐγκρεμοὺς» τὰ λένε αὐτὰ τὰ ἰσώματα στὶς ἀετορράχες οἱ χωρικοὶ καὶ τὰ ταρατσώνουν μὲ ἄπειρο μόχθο καὶ τὰ ποτίζουν μ' ἱδρῶτα. Ἔτσι ἑνώνεται τ' ἄγριο ἔλατο καὶ τὸ πεῦκο, μὲ τ' ἀραπόσιτο ποὺ κατηφορίζει ἀργὰ γιὰ νὰ φτάση νὰ πλημμυρίση τὸν κάμπο.

—Πολὺ βασανίζεται ἐδῶ ὁ γεωργός, λέει ὁ Φάνης. Γι' αὐτὸ ξενητεύονται τόσοι πολλοὶ Ἕλληνες.

—Κι' εἴμαστε σ' ἕνα νησὶ τόσο εὔφορο, λέει ὁ Λεωνίδας. Φαντάσου τί γίνεται σ' ἄλλα ξερονήσια, ποὔναι σπαρμένα μὲ βράχια γυμνὰ κι' ἀφιλόξενα.

—Ἐκεῖ πάλι ὁ ἄνθρωπος καταφεύγει στὴν ἄλλη του μάννα, τὴ θάλασσα, εἶπα. Γίνεται ψαράς, βουτηχτής, ταξιδιώτης ἢ μετανάστης... Μὰ πᾶμε γιατὶ σουρούπωσε. Ἀπόψε θὰ κοιμηθοῦμε στὴν Κύμη.

Μισὴ ὥρα ἀπὸ τὴ θάλασσα, τετρακόσια μέτρα ψηλά, βλέπουμε τὴν Κύμη ἀνάμεσα σὲ περβόλια ἀπὸ πορτοκαλλιές.

Σ' ἕνα μαγαζάκι θὰ κοιμηθοῦμε ἀπόψε κι' αὔριο θὰ πᾶμε νὰ δοῦμε τὰ μεταλλεῖά της.

Τρῶμε ζεστὴ ὀμελέτα, τυρὶ καὶ σταρένιο ὡραῖο ψωμί. Πίνουμε καὶ λίγο ἀπ' τὸ περίφημο μαῦρο κρασὶ τῆς Κύμης. Στὸ διπλανὸ τραπέζι, ἕνας, πολὺ ταξιδεμένος Κουμιώτης, πηγαίνει ἀπ' τὴν Ἀμέρικα στὴ Ρωσσία κι' ἀπ' τὰ νησιὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ στὶς Ἀνταρκτικὲς χῶρες. Οἱ χωρικοὶ τὸν ἀκοῦνε νὰ διηγιέται τὰ θάματα ποὔχει δῆ κι' ἀπομένουν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Μιὰ περιγραφὴ ποὺ κάνει γιὰ τ' ἄγαλμα τῆς Ἐλευθερίας, στὴ Νέα Ὑόρκη, κάνει τὸ Φάνη νὰ σκάση στὰ γέλια.

Ὁ Ὀδυσσέας μας κατσουφιάζει, θυμώνει, φαίνεται γνήσιος Ἕλληνας, λύνει τὸ ζουνάρι του γιὰ καυγά.

Μὰ τ' ἀγόρι μας εἶναι τόσο εὐγενικὸ ποὺ τὸν ἡμερεύει.

—Μὲ συγχωρεῖς, πατριώτη, εἶπε, γέλασα γιατὶ τάλεγες τόσο ὄμορφα. Εἶμαι ἀπὸ κεῖνα τὰ μέρη.

Καὶ πιάσανε τὴν κουβέντα, ταξιδεύοντας τώρα κι' οἱ δυὸ στὴ Φλωρίδα, στὴν Καλλιφόρνια, στὸ Σικάγο.

Τὴν ἄλλη μέρα, ὁ νέος μας φίλος, ὁ ναυτικός, ἀπ' τὴν Κύμη, μᾶς πῆγε στὰ λιγνιτορυχεῖα μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του ποὺ ἦταν ἀρχιεργάτης ἐκεῖ. Μὲ μιὰ λάμπα ἀσετυλίνης στὸ χέρι καθένας χωθήκαμε στὶς ὑπόγειες χαμηλὲς στοές, ποὺ κάθε τόσο ἀντιδονοῦσαν ἀπ' τὰ φουρνέλα. Εἴδαμε τὴν ἐξαγωγὴ τοῦ λιγνίτη ἀπὸ τὰ σπλάχνα τῆς γῆς, τὴ μεταφορά του μὲ βαγονέτα ἐναέρια στὴ «Λιανὴ Ἄμμο» τὸ λιμανάκι, καὶ τέλος τὸ φόρτωμά του στὰ πλοῖα ποὺ περιμένουν ἐκεῖ.

—Τί μεγάλος πλοῦτος κρύβεται κάτω ἀπὸ τὴ γῆ, εἶπε ὁ Λεωνίδας ποὺ τώρα βρισκόταν στὸ στοιχεῖο του.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ κατάκοποι μείναμε πάλι στὴν Κύμη. Τὴν ἄλλη μέρα ὁ φίλος μας, ὁ Κουμιώτης — ἂς εἶναι καλὰ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἐλευθερίας ποὺ μᾶς τὸν γνώρισε — θὰ μᾶς πήγαινε στὰ νησιὰ ποὔναι ἀντίκρυ στὴν Εὔβοια: στὴ Σκῦρο καὶ στὸ νησὶ τοῦ Παπαδιαμάντη, Τὴ Σκιάθο.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

Μὲ ρωτοῦν καὶ ἀπαντῶ!

Ὁ Σωτήριος Καρλῆς μ' ἐρωτᾶ: 1) Πότε ἀνεκαλύφθη ὁ ἠλεκτρισμός. 2) Τί λέγονται ΔΑΔΕΣ καὶ 3) Ποία ἡ διαφορὰ τοῦ χωροφύλακος ἀπὸ τὸν στρατιώτην.

Ἀπάντηση: 1) Τὸν ἠλεκτρισμὸ ἀνακάλυψε ὁ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ποὺ ἔζησε στὰ 640 - 546 π. Χ. Βρῆκε δηλαδὴ ὅτι τὸ ἤλεκτρον (κεχριμπάρι) ὅταν τρίβεται ἐπάνω σὲ μάλλινο ὕφασμα ἀποκτᾶ μιὰ δύναμη ποὺ ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ τραβάη (ἕλκει) διάφορα ἐλαφρὰ ἀντικείμενα. Ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἠλέκτρου βγῆκε καὶ τὸ ὄνομα ἠλεκτρισμός. Ἡ μελέτη ὅμως αὐτοῦ τοῦ φαινομένου ἄρχισε τὸ 16ο μετὰ Χριστὸ αἰώνα. Στὰ 1791 ὁ Ἰταλὸς Βόλτα κατασκεύασε τὴ στήλη ποὺ φέρνει τὸ ὄνομά του. Στὰ 1820 ὁ Ἔρστεδ ἀνακάλυψε τὸν ἠλεκτρομαγνητισμὸ ὅπου στηρίχθηκε ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὡς δυνάμεως καὶ ἡ χρησιμοποίησή του ὡς ἐνεργείας (φωτισμός, κίνηση).

2) Δάς, σημαίνει σχίζα δέντρου ρητινώδης, ἡ ὁποία ἀνάβει εὔκολα, διατηρεῖ φλόγα καὶ χρησιμοποιεῖται γιὰ φωτισμό! Ἦταν σὲ χρήση κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἀργότερα οἱ δάδες ἔγιναν τεχνικές. Εἰς τὸ ἕνα ἄκρον ἑνὸς ραβδιοῦ τοποθετοῦσαν δοχεῖο μὲ εὔφλεκτες ὗλες. Αὐτὲς προκαλοῦσαν τὴ φλόγα. Τῆς τεχνητῆς ὅμως δάδας τὸ ὄνομα εἶναι Πυρσός. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν φλόγα τῆς «δαδὸς» παρεχόταν φῶς ἐπικράτησε νὰ λέμε μεταφορικὰ δάδα ἢ δάδες κάθε τί ἀπὸ τὸ ὁποῖον προέρχεται πρόοδος καὶ πολιτισμός. Καὶ λέμε: Κρατεῖ «ἄσβεστες τὶς δάδες» τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ χριστιανισμοῦ κλπ. κλπ.

3) Ὁ χωροφύλαξ εἶναι ὁ πρῶτος βαθμὸς τῶν ὁπλιτῶν τῆς χωροφυλακῆς τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι ἡ διατήρηση τῆς Δημοσίας τάξεως καὶ ἡ καταδίωξη τοῦ ἐγκλήματος. Ἡ χωροφυλακὴ στὴ χώρα μας εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ τρία σώματα Ἀσφαλείας. Στρατιώτης εἶναι ὁ πρῶτος βαθμὸς τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς. Σκοπὸς τοῦ στρατοῦ εἶναι ἡ διαφύλαξη τῶν συνόρων καὶ ἡ προάσπιση τῆς πατρίδας ἀπὸ τὸν ἐξωτερικὸ ἐχθρό.

Οἱ φίλοι μου Ἀλέξανδρος Μακρυλάκης καὶ Ἀντώνιος Πατέλης, μὲ ρωτοῦν: 1) Τί εἶναι ζωή. 2) Ποιὸς εἶναι, πότε καὶ ποῦ γεννήθηκε ὁ Ἰούλιος Βέρν. 3) Ἀληθινὰ εἶχαν οὐρὲς οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι;

Ἀπάντηση: 1) Οἱ φίλοι μου εἰδικεύουν στὴν σχετικὴ ἐπεξήγηση ποὺ μοῦ κάνουν τὸ ἐρώτημά τους, ὥστε νὰ μπορῶ νὰ τοὺς ἀπαντήσω μὲ λίγα λόγια: Ὄχι. Ἡ ζωὴ δὲν εἶναι ἕνα ταξίδι καλοπέρασης καὶ μακαριότητας. Ἡ ζωὴ εἶναι ἕνας ἀγώνας ἀδιάκοπος, ἕνας μόχθος ποὺ ὅταν γίνεται δημιουργικὸς χαρίζει στὸν ἄνθρωπο τὴν χαρά.

2) Ὁ Ἰούλιος Βὲρν εἶναι Γάλλος. Γεννήθηκε στὰ 1828 καὶ πέθανε στὰ 1905. Εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλείτερους μυθιστοριογράφους καὶ τὰ ἔργα του ἔχουν μεταφραστεῖ σ' ὅλες τὶς γλῶσσες τοῦ κόσμου καὶ ἔχουν διαβαστεῖ ἀπὸ πολλὰ ἑκατομμύρια σ' ὅλη τὴ γῆ. Εἶναι ὁ δημιουργὸς τῆς μορφῆς αὐτῆς τοῦ διδακτικοῦ μυθιστορήματος ποὺ στηρίζεται στὴν περιπέτεια καὶ τὴν ἐπιστήμη. Πραγματικὰ ὁ Ἰούλιος Βὲρν στὰ μυθιστορήματά του προφήτεψε ὅλες σχεδὸν τὶς πρόσφατες ἀνακαλύψεις τοῦ ἀνθρώπου.

3) Ἡ ἀνθρωπολογία παραδέχεται ὅτι ἡ οὐρὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἄλλων θηλαστικῶν ἐξεφυλίσθη καὶ δὲν ὑπάρχει σήμερα. Δὲν ἔχουμε ἀποδείξεις ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶχαν ποτὲ οὐρά.

Ὁ Βασίλειος Σιωμόπουλος μὲ ρωτᾶ: Τί εἶναι ὑποσυνείδητο;

Ἀπάντηση: Δίνω ἕνα ὁρισμὸ ποὺ ἐλπίζω νὰ γίνη νοητὸς ἀπὸ τοὺς μικροὺς ἀναγνώστας: Συνείδηση λέγεται ἡ ἱκανότητα ποὺ ἔχομε νὰ αἰσθανόμεθα τὰ ψυχικὰ φαινόμενα. Ὑποσυνείδητον εἶναι ἡ σκοτεινὴ μορφὴ τῆς συνειδήσεως. Εἶναι δηλαδὴ ἡ διὰ τοῦ ἐνστίκτου ἢ τῆς διαισθήσεως ἱκανότητα τοῦ νὰ αἰσθανόμεθα τὰ ψυχικὰ φαινόμενα.

Ἡ Ζελίνα μὲ ρωτᾶ: 1) Ποιὸς εἶναι ὁ ψηλότερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου καὶ τί ἀνάστημα ἔχει; 2) Ποιὸς πῆρε τὸ χιτῶνα τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴ σταύρωσή Του;

Ἀπάντηση: 1) Τὸ ἀνάστημα τοῦ τελείως ἀναπτυγμένου ἀνθρώπου εἶναι μεταξὺ 1.21 ἕως 1.99 μέτρα. Ὑπάρχουν καὶ γίγαντες. Εἰς τὴν Ὀλλανδίαν εἶχεν ἐμφανισθῆ κάποιος μὲ ὕψος 2.20 μέτρα. Εἰς ὅλες τὶς χῶρες ὑπάρχουν γίγαντες. Ποιὸς ὅμως εἶναι ὁ ὑψηλότερος δὲν τὸ γνωρίζω καὶ ἡ τυχὸν ὑπάρχουσα σχετικὴ πληροφορία δὲν εἶναι εὔκολον νὰ ἐλεγχθῆ καὶ νὰ ἐξακριβωθῆ.

2) Δὲν ὑπάρχει ἐπίσημη μαρτυρία γιὰ τὸν χιτῶνα τοῦ Χριστοῦ. Τὸ Εὐαγγέλιο ἀναφέρει τὸ γνωστὸ «διεμοιράσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον». Ὁ Ἀμερικανὸς συγγραφεὺς Ντάγκλας ἔγραψε τὸ μυθιστόρημα «Χιτών». Σ' αὐτὸ ἀναφέρει πῶς ὁ χιλίαρχος Μάρκελλος πῆρε τὸ χιτῶνα καὶ πλάθει ὁλόκληρη ἱστορία. Μὰ καθὼς ὁ ἴδιος λέγει στὸν πρόλογο τῆς ἑλληνικῆς ἐκδόσεως μόνο τὰ οὐσιαστικὰ σημεῖα τοῦ μυθιστορήματός του εἶναι ἱστορικῶς ἀκριβῆ. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι μύθοι.

Ὁ Γεώργιος Ν. Ἀγγελάκης (Κατερίνη) μὲ ρωτᾶ: Ὑπάρχει τύχη καὶ πῶς τὴν φαντάζεσθε;

Ἀπάντηση: Δὲν πιστεύω στὴν Τύχη. Ὁ ἄνθρωπος δημιουργεῖ τὴν τύχη του μὲ τὴν ἀποφασιστικότητά του καὶ τὴ φιλεργία του. Καὶ ἀκόμα μὲ τὶς πράξεις ἢ τὶς προλήψεις του κάθε ἄνθρωπος εἶναι ἄξιος τῆς «τύχης» του. Ἀνεξάρτητα ὅμως τῶν ἰδικῶν μου ἀπόψεων οἱ μὲν ἀρχαῖοι πίστευαν στὴ θεὰ Τύχη ἀλλὰ καὶ οἱ νεώτεροι ποὺ τὴν θεωροῦν σὰν μιὰ ἄσχημη καὶ στραβὴ γυναίκα ποὺ περπατᾶ ἄσκοπα κι' ὅποιον πέση στὰ χέρια της τὸν κάνει εὐτυχισμένο!...

Ὁ Τιμολέων Νατσούλης μὲ ρωτᾶ: Ἀπὸ ποῦ προέρχεται τὸ ὄνομα Ἐλασσών;

Ἡ Ἐλασσὼν εἶναι πολὺ ἀρχαία πόλη τῆς Θεσσαλίας, τῆς Περραιβίας. Ὁ Ὅμηρος τὴν ἀναφέρει ὡς Ὀλοοσσών. Ὁ ἴδιος τὴν ὀνομάζει καὶ Λευκήν, ἴσως γιατὶ ἀπὸ τὸν λόφον ποὺ βρίσκεται ἐκεῖ ἔβγαζαν οἱ λατόμοι ἄσπρο χῶμα. Ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἡ πόλη ἀναφέρεται μὲ τὸ ὄνομα Λοσσόνα. Οἱ Τοῦρκοι στὸ ΙΔ' αἰώνα ποὺ τὴν κατέλαβαν τὴν ὀνόμασαν Ἀλασόνα. Περὶ τῆς ἐτυμολογίας τῆς λέξεως δὲν ἔχω δυστυχῶς πληροφορίες.

Ο ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΣ

Η ΑΜΙΛΗΤΗ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 577)

κωσε τὴν μιὰ πέτρα ἔβαλε πάνω στὴν ἄλλη τὸ κριθάρι, ποὺ ἦταν στὸ πρῶτο σακκὶ κι' ἔπειτα ἄρχισε νὰ γυρνᾶ τὴν ἀπὸ πάνω πέτρα γιὰ νὰ τ' ἀλέση.

Ἡ δουλειὰ δὲν ἦταν εὔκολη, μὰ ὁ καλὸς βοσκὸς δὲν κουραζόταν. Κι' ὅλο δούλευε κι' ὅλο δούλευε κι' ὁ ἱδρώτας ἔσταζε ποτάμι ἀπ' τὸ μέτωπό του. Καὶ σιγὰ - σιγὰ πλημμύρισε τὴν μυλόπετρα καὶ χυνόταν ἀπ' τὴν ἄλλη ἄκρη.

Καὶ ξαφνικά, σὰν εἶδε ὁ βοσκὸς τὸν ἱδρῶτα, ποὺ ἀνακατευόταν μὲ τὸ κριθάρι κι' ἔτρεχε κάτω ἀπ' τὴν μυλόπετρα θυμήθηκε τὰ λόγια τῆς Μοίρας.

«Ἀνθρώπινο νερό, ἀλεσμένο σὲ μυλόπετρα».

Παράτησε τότε τὸ ἄλεσμα, ἔτρεξε στὴν καλύβα τοῦ δράκου, ἅρπαξε μιὰ κούπα καὶ τὴν γέμισε μὲ τὸν ἀλεσμένο ἱδρῶτα καὶ τρέχοντας ξαναγύρισε στὸ παλάτι.

Κι' ἤπιε ἀπ' αὐτὴν ἡ βασιλοπούλα κι' ἀμέσως μίλησε.

Μὲ γέλια καὶ χαρὲς γιόρτασε ὅλο τὸ βασίλειο τοὺς γάμους τῆς βασιλοπούλας καὶ τοῦ καλοῦ βοσκοῦ, κι' ἔζησαν αὐτοὶ καλὰ κι' ἐμεῖς καλλίτερα.

Η ΑΝΕΜΗ

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

(Τὸ ἀλφάβατο τοῦ φιλοτελιστῆ

Ὅσοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴ συλλογὴ ἢ τ[...] ἐμπόριο τῶν γραμματοσήμων λέγοντα[...] «φιλοτελισταί», ἡ δὲ ἀσχολία αὐτὴ λέγε[...]ται «φιλοτελισμός». Ὑπάρχουν τρεῖς κα[...]τηγορίες φιλοτελιστῶν: 1ον) Οἱ συλλέ[...]κτες γραμματοσήμων, δηλ. αὐτοὶ ποὺ κα[...]ταρτίζουν μιὰ συλλογή, 2ον) οἱ ἔμπορο[...] γραμματοσήμων, δηλ. αὐτοὶ ποὺ πωλοῦ[...] καὶ ἀγοράζουν γραμματόσημα, καὶ 3ον[...] οἱ μελετηταί, δηλ. αὐτοὶ ποὺ ἀσχολοῦντα[...] μὲ τὴν ἱστορία, κατάταξη πραγματογνω[...]μοσύνη καὶ μὲ κάθε τι ποὺ σχετίζεται μ[...] τὴ φιλολογία τῶν γραμματοσήμων.

Συλλέκτες γραμματοσήμων ὑπάρχου[...] σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, μικροί, με[...]γάλοι, ἐπιστήμονες, ἀξιωματικοὶ καὶ βα[...]σιλεῖς ἀκόμη. Εἶναι δὲ τόσο μεγάλη ἡ ἀ[...]γάπη τους γιὰ τὰ γραμματόσημα, ὥστ[...] ἔχουν συλλόγους, ἐντευκτήρια ὅπου συγ[...]κεντρώνονται, ἐκδίδουν καταλόγους κάθ[...] χρόνο, περιοδικά, διοργανώνουν ἐκθέ[...]σεις κτλ.

Σὲ μερικὲς χῶρες ὁ φιλοτελισμὸς ἔχε[...] εἰσχωρήσει στὰ σχολεῖα ὅπου γίνονται τα[...]κτικὰ μαθήματα ἀπὸ καθηγητὰς ἢ καταρ[...]τισμένους δασκάλους. Πολλὰ ἀπὸ τ[...] σχολεῖα αὐτὰ ἔχουν καὶ τοὺς φιλοτελικοὺ[...] συλλόγους των εἰς τοὺς ὁποίους ἀνήκου[...] μόνον μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι.

Σήμερα οἱ φιλοτελισταὶ ὑπολογίζοντα[...] σὲ ὅλο τὸν κόσμο, σὲ 40.000.000. Ἀπ[...] αὐτοὺς στὶς Ἡνωμένες Πολιτείες τῆς Ἀ[...]μερικῆς ὑπάρχουν 10.000.000.

Καὶ ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπάρχου[...] πολλοὶ φιλοτελισταί, ἰδίως στὴν Ἀθήνα[...] στὴ Θεσσαλονίκη καὶ στὸ Βόλο. Ἐπίση[...] εἰς διαφόρους πόλεις ὑπάρχουν καὶ σύλ[...]λογοι, ἐκδίδονται δὲ δύο περιοδικά, ἡ «Φ[...]λοτέλεια» καὶ τὰ «Φιλοτελικὰ Νέα».

Πιθανὸν νὰ θέλετε νὰ μάθετε ποῖον ε[...]ναι τὸ κέρδος τοῦ συλλέκτου. Εἰς τὴν πολ[...] ὀρθὴν αὐτὴν ἐρώτηση σπεύδω νὰ ἀπαντή[...]σω ἀφοῦ μάλιστα οἱ περισσότεροι ἀνα[...]γνῶστες τοῦ περιοδικοῦ εἶναι μαθηταὶ κα[...] μαθήτριες.

Πρῶτα - πρῶτα ἐπειδὴ ὅλα τὰ κράτ[...] τοῦ κόσμου χρησιμοποιοῦν χωρὶς ἐξαίρεσ[...] διὰ τὴν ἀλληλογραφίαν τῶν πολιτῶν του[...] γραμματόσημα, δίδεται εἰς τὸν συλλέκτη[...] ἡ εὐκαιρία νὰ μάθη καλὰ τὴν γεωγραφία[...] σὲ βαθμὸν ποὺ θὰ εἶναι ἴσως ὁ καλλίτ[...]ρος τῆς τάξεως. Διότι ἁπλούστατα μὲ τ[...] νὰ ζητῆ νὰ μάθη τὸ εἶδος τοῦ ξένου γραμ[...]ματοσήμου, θὰ μάθη καὶ τὴν χώραν εἰς τ[...] ὁποίαν ἀνήκει.

Ἐπίσης πολλὲς εἰκόνες τῶν γραμματ[...]σήμων ἀναφέρονται εἰς πρόσωπα ἢ γεγ[...]νότα τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὴν ἱστορία[...] Ὡς παράδειγμα ἀναφέρω διὰ τὰ ἑλληνικ[...] γραμματόσημα ὅτι ἡ Ναυμαχία τοῦ Ναυα[...]ρίνου, ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Βύρων, ἡ Μάχ[...] τῆς Κρήτης, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅλ[...] εἰκονίζονται εἰς τὰ ἰδικά μας γραμματό[...]σημα. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπον κάθε ξένον κρ[...]τος κυκλοφορεῖ γραμματόσημα τῶν [...]ποίων οἱ εἰκόνες ἔχουν σχέση μὲ τὴν [...]στορίαν τοῦ τόπου.

Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα πολλὰ ὠφέλη τ[...] ὁποῖα δὲν δύναμαι νὰ συμπεριλάβω σ[...] σημερινὸ ἄρθρο ἐλλείψει χώρου, τὰ ὁποῖ[...] ὅμως θὰ γνωρίσετε εἰς τὰ ἑπόμενα φύ[...]λα, διότι τὸ περιοδικὸ ἐγκαινιάζει μία[...] νέαν στήλην ἡ ὁποία ὀνομάζεται ΦΙΛΟΤ[...]ΛΙΚΗ ΣΤΗΛΗ καὶ θὰ δίδη σὲ κάθε τε[...]χος ἕνα σημείωμα κατάλληλο διὰ τοὺς μα[...]θητὰς μὲ τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορία[...] καὶ ὁδηγίας διὰ τὸν τρόπον τῆς καταρτ[...]σεως μιᾶς συλλογῆς. Σιγὰ - σιγὰ θὰ δ[...]ση καὶ τὸ ἱστορικὸν τῶν γραμματοσήμω[...] ὅσον δὲ ἀφορᾶ τὰ ἑλληνικὰ γραμματόσ[...]μα θὰ φροντίση νὰ ἀποκτήσετε πολλ[...] καὶ ἐνδιαφέρουσες γνώσεις.

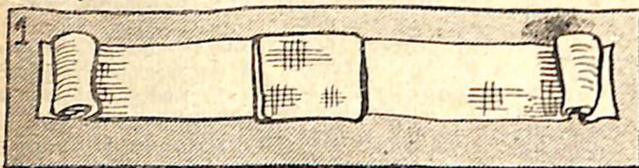
Τί πρέπει νὰ κάνουμε

ΩΣΠΟΥ ΝΑΡΘΗ Ο ΓΙΑΤΡΟΣ

Ἔχουμε πῆ στὰ προηγούμενα ὅτι ὑπάρχει κίνδυνος γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἀρρώστου ἢ τοῦ τραυματία, κυρίως σὲ τέσσαρες περιπτώσεις:

α. Αἱμορραγία.
β. Ἀσφυξία.
γ. Δηλητηρίαση.
δ. Κατάσταση ἀναισθησίας.

Σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις, ἂν εἴμαστε σὲ θέση νὰ δώσωμε τὶς πρῶτες βοήθειες μπορεῖ νὰ σώσωμε τὴ ζωὴ ἑνὸς ἀνθρώπου.

Ἰδεώδης ἐπίδεσμος γιὰ ἐπίμονη αἱμορραγία. Μπορεῖ νὰ τὸν φτιάση κανεὶς μὲ ὕφασμα, βαμβάκι καὶ ἀποστειρωμένες γάζες.

(Φυσικὰ ἂν πρόκειται γιὰ περίπτωση σοβαρή. Γιατὶ βέβαια οὔτε ἡ κάθε αἱμορραγία εἶναι ἐπικίνδυνη, οὔτε ἡ κάθε λιποθυμία).

Ὡστόσο ὁ τρόπος νὰ σταματήσωμε μιὰ αἱμορραγία μ' ἕναν κατάλληλο ἐπίδεσμο, ἢ νὰ δοκιμάσωμε τεχνητὴ ἀναπνοὴ στὴν περίπτωση τῆς ἀσφυξίας, ἢ νὰ συνεφέρωμε κάποιον ποὺ εἶναι ἀναίσθητος, δὲν μαθαίνετε μόνο ἀπὸ τὰ βιβλία. Χρειάζεται πρακτικὴ καὶ ἐξάσκηση. Πάντως σὲ ὡρισμένα πράγματα μπορεῖ κανείς νὰ ἐξασκηθῆ μόνος του, ζητώντας κάθε τόσο τὴ συμβουλὴ ἢ τὶς ὁδηγίες ἑνὸς γιατροῦ, ὡς νὰ μάθη νὰ κάνη ὅ,τι πρέπει σχεδὸν αὐτόματα, χωρὶς νὰ σκέπτεται.

Ἂς πάρωμε πρῶτα τὴν περίπτωση τῆς ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑΣ.

Ἡ αἱμορραγία εἶναι δύο εἰδῶν:

Ἐκείνη ποὺ προκαλεῖται ἀπὸ ἕνα ἐξωτερικὸ τραῦμα καὶ βλέπουμε τὸ αἷμα νὰ τρέχη, (ἐξωτερικὴ αἱμορραγία), κι' ἐκείνη ποὺ ἔχει γιὰ αἴτιο κάποια ἐσωτερικὴ βλάβη, ἢ ἐσωτερικὸ τραῦμα, ὁπόταν τὸ αἷμα δὲν τρέχει ἀπέξω, ἀλλὰ χύνεται μέσα στὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου (στὸ κεφάλι, στὸ στομάχι, στὴν κοιλιά, κλπ.).

Καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις, δηλαδὴ καὶ στὴν ἐξωτερικὴ αἱμορραγία καὶ στὴν ἐσωτερική, ἂν ἐξακολουθῆ γιὰ πολλὴ ὥρα κι' ἂν ὁ ἄρρωστος ἢ ὁ τραυματίας ἔχασε πολὺ αἷμα, παρατηροῦμε αὐτὰ τὰ συμπτώματα:

Πρῶτον: Ἀτονία καὶ ἀδυναμία. Πρὸ παντὸς ὅταν ὁ τραυματισμένος κάθεται ἢ ὅταν θελήση νὰ σηκωθῆ.

Δεύτερον: Τὸ πρόσωπο καὶ τὰ χείλη εἶναι ὠχρά. Τὸ δέρμα κρύο. Τὰ πτερύγια τῆς μύτης ἔχουν αὐλακιές.

Τρίτον: Ὁ σφυγμὸς εἶναι γρήγορος κι' ἀδύνατος. Κάποτε δυσκολεύεται κανεὶς νὰ τὸν βρῆ.

Τέταρτον: Ἡ ἀναπνοὴ εἶναι γρήγορη, δύσκολη, λαχανιαστή. Μπορεῖ ὁ ἄρρωστος καὶ ν' ἀναστενάζη.

Πέμπτον: Ὁ ἄρρωστος διψάει. Δὲν βλέπει καλὰ καὶ τ' αὐτιά του βουΐζουν.

Ἕκτον: Εἶναι ἀνήσυχος καὶ δὲν μπορεῖ νὰ σταθῆ σὲ μιὰ θέση. Μπορεῖ νὰ τραβάη τὰ ροῦχα του στὸ λαιμό, νὰ τὸν στενοχωροῦν, ἢ νὰ τινάζη τὰ χέρια του. Ἂν δὲν βλέπωμε νὰ τρέχη αἷμα, αὐτὴ ἡ ἀνησυχία τοῦ τραυματία, μπορεῖ νὰ μᾶς κάνη νὰ καταλάβωμε πὼς ἴσως νὰ ὑπάρχη ἐσωτερικὴ αἱμορραγία. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἶναι ἀναίσθητος ἁπλῶς, χωρὶς αἱμορραγία, στέκεται ἥσυχος καὶ ἀπαθής.

Αὐτὴ ἡ ἀνησυχία στὴν περίπτωση τῆς αἱμορραγίας, ὀφείλεται στὸ ὅτι ὁ τραυματίας αἰσθάνεται «ἀνάγκη γιὰ ἀέρα».

Ὅλα αὐτὰ τὰ συμπτώματα, μᾶς δείχνουν πὼς τὸ αἷμα ποὺ κυκλοφοροῦσε, λιγόστεψε στὸν ὀργανισμὸ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ κατεβῆ ἡ πίεση, καὶ νὰ λείψη τὸ ὀξυγόνο.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑ

Συνήθως διαιροῦμε αὐτὲς τὶς αἱμορραγίες σὲ ἀρτηριακές, (ὅταν κόπηκε μιὰ ἀρτηρία), σὲ φλεβικὲς (ὅταν κόπηκε φλέβα) καὶ σὲ τριχοειδεῖς (ὅταν κόπηκε κανένα τριχοειδὲς ἀγγεῖο).

Ὡστόσο στὰ σοβαρὰ τραύματα ἢ τὶς βαθειὲς κοψιές, μπορεῖ νὰ κόπηκαν ὅλα, καὶ τὸ αἷμα νὰ τρέχη ἀπὸ τὶς ἀρτηρίες, τὶς φλέβες καὶ τὰ τριχοειδῆ. (Τριχοειδῆ ἀγγεῖα εἶναι κάτι σωλῆνες μικροὶ σὰν τὶς τρίχες, ποὺ μέσα τους κυκλοφορεῖ τὸ αἷμα).

Στὴν περίπτωση τῆς αἱμορραγίας πρέπει νὰ τὴν κάνωμε νὰ σταματήση ἀμέσως. Δὲν πρέπει νὰ μετακινήσωμε τὸν τραυματία, πρέπει νὰ μείνη ξαπλωμένος ἐκεῖ ποὺ ἔπεσε, καλὰ σκεπασμένος μὲ κουβέρτες γιὰ νὰ μὴν κρυώνη. Ἂν τραυματίστηκε στὸ πόδι ἢ στὸ χέρι σηκώνομε τὸ τραυματισμένο μέλος ψηλότερα ἀπὸ τὸ ἄλλο σῶμα. Τὸ ἴδιο κάνομε κι' ἂν τρέχη αἷμα ἀπὸ τὸ κεφάλι. Πρὶν ποῦμε πῶς σταματάει ἡ αἱμορραγία, ἂς μάθωμε νὰ βρίσκωμε ποῦ μπορεῖ νὰ ὀφείλεται:

Ὁ πιὸ πρακτικὸς ἐπίδεσμος. Τὸ τρίγωνο πανί.

Ἂν κόπηκε μιὰ ἀρτηρία: Τὸ αἷμα εἶναι ἄλικο, καὶ τινάζεται κανονικὰ μὲ κάποιο ρυθμό, ἀκολουθώντας τοὺς παλμοὺς τῆς καρδιᾶς. Ἂν κόπηκε φλέβα: Τὸ αἷμα εἶναι σκοῦρο κόκκινο καὶ τρέχει ἥσυχα κι' ἀδιάκοπα. Ἂν κόπηκε τριχοειδὲς τὸ αἷμα τρέχει συνέχεια ἀπὸ διάφορα σημεῖα, ὅπου ἔχει ὁ τραυματίας κοπή. Ὅταν ἡ ἐξωτερικὴ αἱμορραγία δὲν εἶναι μεγάλη τὴν σταματᾶμε δένοντας τὸ τραῦμα (σφιχτὸς ἐπίδεσμος). Πρῶτα βάζομε μιὰ καθαρὴ γάζα στὴν πληγή, καὶ τὴν δένομε σφιχτὰ μὲ καθαρὸ μαντήλι ἢ ὅ,τι ἄλλο. Ἂν παρ' ὅλο τὸ σφιχτὸ δέσιμο δὲν σταματάει τὸ αἷμα, τότε σφίγγομε δυνατὰ τὸ μαντήλι πάνω ἀπὸ τὴν πληγή.

Συνηθισμένος ἐπίδεσμος. Πῶς κόβεται γιὰ νὰ στερεωθῆ.

Ἂν κατορθώσαμε νὰ σταματήσωμε τὸ αἷμα, δὲν πρέπει νὰ βιαστοῦμε νὰ λύσωμε τὸ μαντήλι, ἔστω κι' ἂν μουσκεύτηκε μὲ αἷμα, γιατὶ ἔτσι ἐμποδίζομε τὸ αἷμα νὰ πήξη καὶ νὰ κλείση καλὰ τὴν πληγή. Πολλὲς αἱμορραγίες ξαναρχίζουν γιατὶ βιάστηκαν νὰ λύσουν ἢ νὰ λασκάρουν τὸν ἐπίδεσμο. Ἂν ἐξακολουθῆ νὰ τρέχη αἷμα, ἀλλὰ λιγώτερο, βάλτε πάνω στὸν πρῶτο ἐπίδεσμο ἕνα δεύτερο, καὶ σφίξτε τον καλά.

ΕΠΙΔΕΣΜΟΙ

Γιὰ μικροκοψίματα κλπ. μιὰ γάζα μὲ λίγο λευκοπλάστη φτάνει γιὰ νὰ σταματήση τὸ αἷμα καὶ νὰ μὴ μολυνθῆ ἡ πληγή.

Ἂν ὅμως ἡ πληγὴ εἶναι πιὸ σοβαρή, τότε χρειάζεται κανονικὸς ἐπίδεσμος.

Τὸ σωστὸ εἶναι νὰ βάλωμε κατευθεῖαν στὴν πληγὴ γάζα ἀποστειρωμένη (πολλὰ στρώματα), βαμβάκι, κι' ὕστερα νὰ τὰ δέσωμε ὅλ' αὐτὰ καλὰ μὲ ἄλλη, μακριὰ γάζα, ἢ ἕνα τρίγωνο μαντήλι.

Ποτὲ δὲν βάζομε τὸν ἐπίδεσμο κατευθεῖαν στὴν πληγή: Πάντα βάζομε τὴν ἀποστειρωμένη γάζα (λίγο πιὸ μεγάλη ἀπὸ τὴν πληγὴ) κι' ὕστερα τὸν ἐπίδεσμο.

Ὁ Γιατρὸς Κ.—

ΑΠΟ ΤΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 565)

κατάφευγαν σ' ἕνα ναό, ἢ σ' ἕνα βωμὸ ἢ ἀκόμα σ' ἕνα ἄγαλμα θεοῦ γιὰ νὰ ζητήσουν προστασία. Τοὺς ἱκέτες δὲν εἶχε δικαίωμα κανεὶς νὰ τοὺς πειράξη ἔστω καὶ ἂν ἦσαν οἱ χειρότεροι ἐγκληματίες... Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκάλεσαν τότε τοὺς συνωμότες νὰ παραδοθοῦν, τοὺς ὑποσχέθηκαν ὅμως πὼς δὲν θὰ τοὺς πειράξουν. Οἱ συνωμότες, κι' ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ὁ Κύλων παραδόθηκαν. Καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐξουσίας ἀθετώντας τὴν ὑπόσχεση ποὺ ἔδωκαν τοὺς σκότωσαν.

— Τώρα θυμᾶμαι τὴν ἱστορία διέκοψε ὁ Γιῶργος. Καὶ γιὰ τὸ ἔγκλημά τους αὐτὸ ἡ Ἀθηνᾶ σκόρπισε σ' ὅλη τὴν Ἀθήνα τρομερὲς ἀρρώστειες.

— Ἀκριβῶς! εἶπε ὁ παπούς. Ἡ Ἀθηνᾶ θυμωμένη γιὰ τὸ σκότωμα τῶν ἱκετῶν της, ἔρριξε στὴν Ἀθήνα τρομερὴ δυστυχία. Τὸ «Κυλώνειο ἄγος» ὅπως τὸ εἶπαν.

— Μὰ καλά! εἶπε ἡ Τασία. Καὶ τί δουλειὰ ἔχει τὸ «Κυλώνειο ἄγος» μὲ τὸν Ἄγνωστο Θεό!...

— Θὰ σᾶς πῶ ἀμέσως.

— Οἱ Ἀθηναῖοι ρώτησαν τὸ Μαντεῖο γιὰ τὴ δυστυχία ποὺ τοὺς βρῆκε. Πληροφορήθηκαν ἐκεῖ ποιὰ ἦταν ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ. Ἔπρεπε, λοιπόν, νὰ καθαρισθῆ ὁ τόπος ἀπὸ τὸ «μίασμα». Καὶ νὰ διώξουν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς «ἐναγεῖς».

— Ποιοί ἦταν, παπού οἱ «ἐναγεῖς»; ρώτησε τότε ἡ Τασία.

— Αὐτοὶ ποὺ σκότωσαν τὸν Κύλωνα καὶ τοὺς συντρόφους του. Καὶ τοὺς εἶπαν ἐναγεῖς διότι εἶχαν προκαλέσει τὸ «ἄγος» μὲ τὰ κακουργήματά τους.

— Καὶ τί θὰ πῆ ἄγος; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ἄγος θὰ πῆ κατάρα, ὀργὴ θεοῦ.

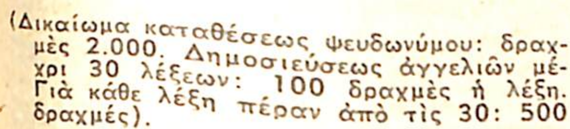
Ὅταν, λοιπόν, οἱ Ἀθηναῖοι πῆραν τὸ χρησμὸ νὰ καθαρίσουν τὴν πόλη γιὰ νὰ τὴν ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὴν κατάρα τοῦ θεοῦ ἔστειλαν στὴν Κρήτη καὶ φώναξαν τὸν Ἐπιμενίδη ποὺ ἦταν ἕνας ἄνθρωπος θεοσεβής... Καὶ δέχτηκε νὰ ἔλθη στὴν Ἀθήνα καὶ νὰ τὴν σώση ἀπὸ τὸ Κυλώνειο ἄγος.

Μάζεψαν τότε πολλὰ πρόβατα, μισὰ μαῦρα καὶ μισὰ κάτασπρα. Τὰ ἔφεραν στὸν Ἄρειο Πάγο. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ τὰ ἄφησαν ἐλεύθερα. Κάθε ἀρνὶ θὰ τὸ ἀκολουθοῦσε καὶ ἕνας Ἀθηναῖος. Ἐκεῖ ποὺ θὰ στεκόταν τὸ κάθε ἀρνὶ ἐκεῖ καὶ θὰ τὸ θυσίαζαν στὸ θεὸ ποὺ τὸ ἱερό του ἢ ὁ βωμός του θὰ βρισκόταν πλησιέστερα. Μὰ τὰ ἀρνιὰ τράβηξαν καὶ στάθηκαν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη στὴν πεδιάδα ποὺ δὲν ὑπῆρχαν, οὔτε ἱερὰ οὔτε βωμοί... Τί νὰ κάμουν οἱ Ἀθηναῖοι; Ἔστησαν ἐκεῖ βωμοὺς τοῦ «Ἀγνώστου Θεοῦ» καὶ σ' αὐτὸν ἐθυσίασαν τὰ πρόβατα.

— Κι' ἔτσι βρῆκε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὸ βωμὸ τὸν ἀφιερωμένο στὸν ἄγνωστο Θεό! εἶπε θριαμβευτικὰ ὁ Γιῶργος.

Καὶ τώρα, εἶπε ὁ παπούς, δρόμο. Πηγαίνετε στὰ δωμάτιά σας νὰ διαβάσετε τὰ μαθήματά σας. Κι' αὔριο θὰ σᾶς πῶ τὴν περίεργη ἱστορία τοῦ Ἐπιμενίδη.

Α. Κ. Μ.

(Δικαίωμα καταθέσεως ψευδωνύμου: δραχμὲς 2.000. Δημοσιεύσεως ἀγγελιῶν μέχρι 30 λέξεων: 100 δραχμὲς ἡ λέξη. Γιὰ κάθε λέξη πέραν ἀπὸ τὶς 30: 500 δραχμές).

1534) Πονεμένε μαθητὴ ἀντιχαιρετῶ (Κρητικὸς ε;) Μαῦρε Πειρατὴ γειά σου, Πριλλάντη μὲ μεγάλη μου χαρὰ (1158). Ἂν θέλης γράψε πρῶτος.
Ἡρωϊκὴ Κρητικοπούλα

1535) Ρομπὲν τῶν Δασῶν (συμπατριῶτες;) σὲ θερμοχαιρετῶ. Ἔλσα γειά.
Ἡρ. Κρητικοπούλα

1536) Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση τῶν Πεννομαχιῶν χαιρετῶ ὅλους - ες. Ξεχωριστὰ Θανάση Μπέμπη καὶ Χ. Δρόσο.
«Χαραυγὴ» (Μυτιλήνη)

1537) Ζορρὸ ὁ Ἐκδικητὴς = Μωρὸ κλαψάρικο.
Δράκος Ἀνίκητος

1538) Χαιρετῶ Ζορρὸ (νάνο) ἐκδικητή.
Δράκος Ἀνίκητος

1539) Ὅλα τὰ διαβολάκια ἂς ὑποκλιθοῦν στόν...
Δράκο Ἀνίκητο

1540) Προσοχὴ Πεννομάχοι! Ἕν βῆμα πρὸς τὰ ὀπίσω.
Δράκος Ἀνίκητος
(Ὁ τύραννος τῶν Πεννομάχων)

1541) Εἶμαι κατευχαριστημένος Π. Μαλεβέ, διότι ἡ (1174) μοῦ δίδει τὴν εὐκαιρία νὰ σὲ βάλω στὴ θέση σου. Ὅταν ἐδημοσιεύθη ἡ (792) ἐχάρηκα, διότι ὅπως ἔξυπνα περίμενα ἔγραφες. Δηλαδή: στὰ ἔμμετρα, ἔξυπνα πειράγματά μου, ἀπήντησες, ὠμά, ἀραδιάζοντας μερικὰ κοσμικὰ ἐπίθετα ποὺ ἁρμόζουν σὲ σένα. Ἔτσι ἡ (792) διὰ τὴν ὁποίαν ὑπερηφανεύεσαι, στερεῖται ἐξυπνάδας, καὶ φανερώνει κατωτερότητα ποὺ δὲν σὲ τιμᾶ.
Ἐλεύθερο Πουλὶ

1542) Χαιρετῶ τοὺς Ἄλκη Ροδόπουλο, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὸν Ταπεινό.
Περήφανος Ἀετὸς

1543) Ὅποιος θέλει νὰ ἀλληλογραφήση μὲ μένα ἂς γράψη: Μητάκην Παναγιώτην, Παιδόπολη Ἅγιος Δημήτριος, Θεσσαλονίκη.
Περήφ. Ἀετὸς

1544) Ντροπή σου Ἀετιδέα (920). Θανόπουλε πρέπει νὰ πιστεύης (874). Ἀετιδέα, Ἁγνὸ Περιστεράκι = Κωνσταντῖνος Θανόπουλος πρὸς συμμόρφωσιν.
Ἀνωνυμογράφος

1545) Προσχωρῶ στὴν «Πνευματικὴ Χαραυγὴ» τὸ σύλλογο μὲ τὶς ὑψηλὲς ἰδέες καὶ τὰ ἁγνὰ ἰδανικά.
ΦΩΤΟΔΟΤΗΣ
(Παρ)τος Πνευματικῆς Χαραυγῆς Κρεσταίνων)

1546) Χαιρετῶ τοὺς Ν. Σάντ, Μ. Φοῖβο (χρόνια πολλά).
ΦΩΤΟΔΟΤΗΣ

1547) Ναὶ (1178) ἀλλὰ καί: «Χαῖρε Ἀντιγραφὴ Τζιτζιφρίκου ἡ ἀδιάκριτη». Ὥστε ἔχεις πολλὰ «Ἑλληνόπουλα»; Μὰ γιὰ νὰ ἀντιγράφης τόσες ἀγγελίες ἀπὸ κεῖ, κάτι τέτοιο συμβαίνει. Πρόσεξε γιατὶ τὰ κανόνι θὰ σκάση, καί...
Πιτσιρδόνι

1548) Ζιζάνιο = Κ. Διαβολάκι. Σὲ ξέρω ποιὰ εἶσαι. Πρόσεξε μὴ μὲ θυμώσεις καὶ σὲ στείλω ἐξορία ἀπὸ τὴν Ἀθήνα στήν... Κεφαλλωνιά!!
Πιτσιρδόνι (Παρ)τος Πνευματικῆς Χαραυγῆς Κρεσταίνων)

1549) Στὸ σύλλογο μὲ τὰ τρανὰ ἰδεώδη, τὴν Πνευματικὴ Χαραυγὴ προσχωρῶ. Τὸ παρ)μα τῶν Κρεσταίνων θὰ δράση.
Ἀρτανιὰν (παρ)τος Πνευματικῆς Χαραυγῆς Κρεσταίνων)

1550) Ἀπὸ τὴ γνωριμία τῶν φίλων Ἀθηναίων: Τ. Γιούλη, Φ. Ἀρετῆς, Μ. Ἀμάραντον, Τ. Παραδείση, Ἐλ. Κρητικόπουλου, Ἔλσας κλπ. ὑπερενθουσιαμένος.
Θρύλος (ΠΑΝΑΘΗΝΑ·Ι·ΚΟΣ)

1551) Μᾶς παρασκότισες μὲ τοὺς βρυκόλακες καὶ τοὺς νεκροὺς Τζιτζιφρῖκο. Ἢ μήπως ξεννᾶς ὅτι γυρίζουμε πάντα μαζὺ μιὰ κι' εἴμαστε φίλοι καὶ συμμαθηταί!!!
Θρύλος
(Ὁ Καταπράσινος Τορπιλλαδόρος)

1552) Ἕνας χρόνος κύλησε! Οἱ σύλλογοι τίποτα τὸ πρωτότυπο δὲν παρουσιάσανε. Ἔλλειπε τὸ ἐνεργητικὸ πνεῦμα... Ὅταν ἡ τύχη μᾶς χαμογέλασε! Καὶ τότε φώτισε!... Ἕνα φῶς ἁπλώθηκε τρίγυρα... μιὰ ὀνειρόπλεχτη ΧΑΡΑΥΓΗ! Κι' ὁ ἥλιος τοῦ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ μεσουράνησε! Νά την ἡ Πνευματικὴ Χαραυγή! Τρέξτε κοντά της! Σᾶς περιμένει.
Θρύλος (ἀρχ. παρ)τος Πνευματικῆς Χαραυγῆς Κρεσταίνων)

1553) Θερμοαντιχαιρετῶ: Γ. Ἀγκύρας, Κ. Μπλούντ, Δίκαιο Ἀπόλλωνα, Ἀφ. Θερμαϊκό, Μ. Φοῖβο (ἔγραψα) κλπ. Ἀγαπητοί μου Σαίξπηρ, Ἄστεγε, Βοιωτὲ εὐχαρίστως πρωτογράψτε: Βασ. Βασιλόπουλον, Κρέσταινα - Ὀλυμπίας.
Θρύλος

1554) Κατεβαίνοντας κι' ἐγὼ ἀπὸ τὴν Ὀρεινὴ Ὀλυμπία γίνομαι μέλος τῆς Πνευματικῆς Χαραυγῆς στὸ παρ)μα Κρεσταίνων χαιρετώντας τὸν φίλο μου Θρύλο, καθὼς κι' ὅλους τοὺς Ὀλύμπιους.
Τάκης Ὀλύμπιος

1555) Γεράκι τῆς Ἐρήμου ποιὸν ἐννοεῖς. Πάψε Δροσοπηγή. Μὴν φοβᾶσαι Ρούντη (167). Δροσοσταλίδα παραμιλᾶς; Ἀκόμη δὲν μὲ φοβηθήκατε πεννομάχοι;
Ἀπόλλων

1556) Τότε Τὸς - τὸ κάνει καὶ γιὰ τὸ Πολυτεχνεῖο! Ἀδικήθηκες! Καλὰ βρὲ Ρενουάρ, δὲ σοῦπαμε καί... Ζωγράφο!... Ἀντιχαιρετῶ Μάριον.
Ρούντης (Σαλονικιὸς)

1557) Δὲ συνηθίζω Αὐγερινέ. Δηλαδὴ Λάκη Λαβέρη; (1297). Ἀναμένω ἐναγωνίως Ἐξάψαλμε. Τότε πέστα Ἄλκηστη. Καλὰ ποὺ τὄγραψε ὁ Αὐγερινός, Εὔζωνα. Ὅσοι ἐπιθυμοῦν ἀλληλογραφία μου ἂς πρωτογράψουν.
Ρούντης (Σαλονικιὸς)

1558) Ἀνατέλλοντας χαιρετῶ ὅλους.
Ἄστρον τῆς Αὐγῆς

1559) Ντολορὲς ἔχεις λάθος· οἱ κουτοὶ εἶναι ἀξιολύπητοι καὶ ἀξιοσυμπάθητοι καὶ ἐγὼ εἶμαι πολυεύσπλαχνος (ὁ νοῶν νοείτω). Ρούντη ἔχεις λάθος (1167). Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἀπ. Ἱππότης. Τὸ εὔθυμο Βολιωτόπουλο. Τ. Ρούμελη· κεῖ ποὺ δὲν σὲ βάζουν μάγερα... 1112'
Ἀποκληρωμένος Ἱπότης

1560) Θανάσης Μπέμπης = Πινόκιο. Ὀλυμπιακὸς Μυτιληναῖος = Ἐθνικὸς ποιητής.
Πανύψηλος Κοτρίδης

1561) Τ. Ρούμελη (1113) δὲν μπορεῖς.
Πανύψηλος Κοτρίδης

1562) Τὰ ἀνωτέρω γράφω ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο.
Πανύψηλος Κοτρίδης

1563) Ἄδωνι σὲ θερμοαντιχαιρετῶ. Ἂν εἶσαι ὑπερασπιστὴς ἔλα νὰ χτυπήσωμε τὸ Τζιτζιφρῖκο γιατὶ «ψηλὰ τὸν πῆρες τὸν ἀμανέ». Γλυκοαντιχαιρετῶ Μυρσίνη.
Ζελίνα

1564) Χαιρετῶ τὸν ἐκλεκτὸ πρόεδρό μας Φάρο Ἀρετῆς. Τζιτζιφρῖκο ἡ 1181 ἀκαταλαβίστικη. Λανθάνεις (1185). Σὲ πικροχαιρετῶ καθὼς καὶ τοὺς Ἐξάψαλμο, Γάτο Ἀγκύρας.
Ζελίνα

1565) Μισὲλ ντὲ Τιὲν σὲ γνωρίζομε ὅλες οἱ Αἰγιοτοποῦλες. Εἶσαι ὁ Μιχ. Παπ. Ἵδρυσε παράρτημα ἀγοριῶν «Πνευματικῆς Χαραυγῆς» στὴν πόλη μας. Σὲ χαιρετῶ, ἐπίσης τοὺς Ντολορές, Ζωγράφον, Γεωργίου.
Ζελίνα

1566) Καὶ μιὰ φιλικὴ ἀγγελία: Χίλιες καρδιόβγαλτες εὐχοῦλες σ' ὅλους τοὺς Δημήτρηδες κι' ἰδιαίτερα στὸν Μίμη Ἀξέχαστο, Σέρλοκ Χόλμς, Μίμη Ἀμάραντο, Σωφεράκι.
Νῖκος Σαλονικιὸς (ὁ ξακουστὸς)

1567) Εὐχαριστῶ θερμά, Αὐγερινέ. Μά, παιδί μου, εἴμαστε ἐμεῖς οἱ Σαλονικιοί! Ἔτσι;
Νῖκος Σαλονικιὸς

1568) Μ' ἀρέσεις, Ζελίνα. Ἀλληλογραφοῦμε; Τί λές;
Νῖκος Σαλονικιὸς

1569) Προσοχή! Προσοχή! Ζητῶ νὰ προσχωρήσω σὰν ἐπίτιμος πρόεδρος σ' ὅλους τοὺς συλλόγους.
Νῖκος Σαλονικιὸς
(ὁ θρυλικὸς πεννομάχος)

1570) Σ' ὅλους τοὺς ἀριανοὺς ὑπενθυμίζω ΠΑΟΚ - ΑΡΗΣ 4 - 0 καὶ 4 - 2.
Τριπλὲρ Μουρατίδης

1571) Κεφαλλωνήτικο Διαβολάκι, δὲν φοβᾶμαι κανένα. Ὄχι μόνο διαβολάκια ποὺ δὲν μποροῦν νὰ πειράζουν ἀλλὰ οὔτε καὶ ΔΙΑΒΟΛΟΥΣ μὲ τρεῖς... οὐρές. Λοιπὸν στρίβε. Ἡ ἀφεντιά μου (...) δὲν ἔχει νὰ φοβηθῆ τίποτα. Ἄδικα λοιπὸν οἱ ψευτοαπειλές σου.
Ἀνίκητος

1572) Μωρὲ τί μοῦ λὲς βρὲ Πονηρούλι (1228). Σοβαρολογεῖς; Θαρῶ ὅμως πὼς θὰ νικηθῆς ἐσὺ καὶ θὰ σοῦ μείνη μόνο ἡ χαρὰ καϋμενοῦλι μου.
Ἀνίκητος

1573) Τὰ κορίτσια δὲν ἔχουν ἀνάγκη Ἄδωνι ἀπὸ τὴν ὑπεράσπισή σου. Ἄλλωστε δὲν εἶσαι ἄξιος. Ἔτσι δὲν εἶναι Ρεζεντὰ καὶ Ντολορές;
Ἀνίκητος

1574) Τζιτζιφρῖκο κάνεις λάθος (...). Ἀντιγράφει ὁ ἑαυτούλης σου καὶ ἀπὸ πάνω μοῦ παριστάνεις τόν... ἔξυπνο.
Ἀνίκητος

1575) ΔΙΑΒΟΛΟΠΑΙΔΟ, πρόσεξε μὴν σὲ στείλω παντοτεινὰ στὴν κόλαση.
Ἀνίκητος

1576) Π. Κοτρίδη σὲ γνωρίζω. Κ. Διαβολάκι πολὺ τὸ παραξυλώνεις (812) πρόσεχε γιατὶ εἶμαι ὁ...
Χ. Δρόσος

1577) Ἐξάψαλμε ἂν δὲ περάση τέρμα ὁ Μπέμπης (1121) θὰ περάσω ἐγὼ ὁ...
Χ. Δρόσος

1578) Χαιρετῶ Ἀμφιτρύων καὶ Π. Κοτρίδη.
Χ. Δρόσος

1579) Πεννομάχοι προσοχὴ στὴν ἀσπίδα μου.
Μέγας Ἀλέξανδρος
ταμίας συλλόγου «Μακεδονόπουλα»

1580) Παρέδωσα τὸ Παράρτημα Λευκάδος στὸ «Λευκαδίτικο Θαλασσοποῦλι» ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξαρτᾶται ἡ δράση του. Βρίσκομαι στὴν Καλαμάτα. Πρωτοπόροι γειὰ - χαρά.
Κόμης Βερνὸν
«ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΧΑΡΑΥΓΗΣ»

1581) Κεφαλλωνήτικο Διαβολάκι συμμαζέψου διότι «ὅποιος φυλάει τὰ ροῦχα του ἔχει τὰ μισά».
Ἀντρειωμένος

1582) Προσχωρῶ στὶς «ΔΑΔΕΣ» πεννομάχοι ἀλουθᾶτε με.
Ἁγνὸ Ἑλληνόπουλο

1583) Εὐχαριστῶ θερμῶς τὰ μέλη τοῦ συλλόγου «ΔΑΔΕΣ». Ταπεινὲ θὰ σ' ἀπαντήσω ἀργότερα.
Ἁγνὸ Ἑλληνόπουλο

1584) Φίκη γιατί δὲν ἔγραψες; Ἀντιχαιρετῶ Ἁγνὸ Θραψανιώτη. Κατεπάνω ἔγραψα. Ἐρυθρόλευκι Θ. Μπέμπη. Ζήτω ἡ ΑΕΚ. Τάκη Ρούμελη συγχαρητήρια!!! Μπράβο!!!
Βαρῶνος Μυνχάουζε[n]

1585) Στὸ προσεχές: «Ποῖοι οἱ καλύτερο[ι] πεννομάχοι τοῦ 1951».
Πλάτω[ν]

1586) Προσχωρῶ στὴν «Πνευματικὴ Χαραυγή» Μ. Ἄγγελε γειά.
Πλάτω[ν]

1586) Ταπεινέ, Ν. Κρίνη. Ἔγραψα. Περιμένω
Πλάτω[ν]

1587) Χαιρετῶ: Κεφαλλωνήτικο Διαβολάκι Γλωσσοκοπάνα, Ρενουάρ, Ἐξάψαλμο, Τζιτζιφρίκο
Ἀστερόπαιδ[ο]

1588) Νεραϊδόπαιδο σὲ γνωρίζω. Δὲν εἴμαστ[ε] συμμαθηταί; (Κόνιτσα).
Ἀστερόπαιδ[ο]

1589) Μυγχάουζεν, Ζιζάνιο, Σκαλιστῆρι = ξέμυαλοι βατραχομυομάχοι. Λάμπρος = βλάχικ[ο] τσαροῦχι.
Ἀστερόπαιδ[ο]

1590) Ἥρωα τῆς Πίνδου ἀλληλογραφοῦμε; Ἄ[ν] ναί, γράψε πρῶτος.
Νεραϊδόπαιδ[ο]

1591) Σκαλιστῆρι, ἐπειδὴ ἔχασα τὸ σκαλιστήρ[ι] μου ἔρχεσαι νὰ σκαλίσω τήν... Τσουκνίδα; Σ[ὲ] περιμένω.
Νεραϊδόπαιδ[ο]

1592) Κεφαλλωνήτικο Διαβολάκι, Πειραχτῆρι Γλωσσοκοπάνα, Ἐξάψαλμος = σκουριὰ τοῦ Λαυρίου.
Νεραϊδόπαιδ[ο]

1593) Χαιρετῶ: Μυγχάουζεν (ψεύτη), Ἀετιδέα Ντολορές, Ρεζεντά.
Νεραϊδόπαιδ[ο]

1594) Εὐχαρίστως Τέλλε Ἄγρα. Πρωτογράψε Καλῶς ὥρισες Πλάτων.
Δροσοπηγὴ
(«Πνευματικῆς Χαραυγῆς»)

1595) Χαιρετῶ ὅλους - ες. Ἰδιαιτέρως Ντὶ Σὰντ καὶ Ρόδινες Μποῦκλες.
Θιακοπούλ[α]

1596) Δροσοπηγή, γκὶβ μι σο οὐῶτερ πλήι[ς]
Ἀνδρέας Θεοδωρίδης (Ἀνεξάρτητος)

1597) Βουβάθηκε ἡ Ντολορὲς
κλαίει τὴ συμφορά της
μοιρολογᾶ τὴν τύχη της
ραγίζετ' ἡ καρδιά της.
Τὰ δάκρυα ποὺ ἔχυσε
ἂν τὰ μαζέψης ὅλα
ἄθροισμα βγάζεις: δυὸ σταμνιὰ
καὶ μία κατσαρόλα.
Ἀνδρέας Θεοδωρίδ[ης]

1598) Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση χαιρετ[ῶ] ὅλους - ες. Εἶμαι ἀνεξάρτητη. Ὑπόσχομαι δράσ[η]
Ἀνθισμένη Ἀμυγδαλ[ιὰ]

1599) Θεάματα:
Γουλιέλμος Τέλλος = 10 αἰῶνες πίσω. Κ. Νάϊλον = Ἐπίκαιρα. Ρουκέττα - Βολίδα = Σύγχρον[α] μέσα. Νῖκος Σαλονικιὸς = Γελᾶτε χωρὶς βέτ[ο] Ἴκαρος = Ἀνώμαλη προσγείωση. Ρ. Μπουμπού[λι] —Ἀνάμεσα στ' ἀγκάθια.
(Ἕπεται ἡ συνέχεια)
Ρουκέττ[α]

1600) Ἐκλεκτοὶ ἀρραβῶνες: Ἀρραβωνιάζετ[αι] ἐν μέσῳ τρελλῶν, ἡ νικήτρια τῆς ποιήσεως Ρεζε[ν]τὰ μὲ τὴν ὑπερμεγέθη ρίνα τοῦ Ἄλκη Ροδόπο[υ]λου.
Μυστήριο

1601) Καλὲ Φαέθων, κάνε μας λίγο νάζ[ι] (1274). Ζήτω ὁ Ὀλυμπιακός.
Μυστήριο

1602) Ἄλλαξα τὸ ψευδώνυμό μου καὶ ἀπὸ Ἀ[τ]τρόμητη γίνουμε
Πρωϊνὴ Δροσ[ιὰ]

1603) Στρατιώτη τοῦ Χριστοῦ δὲν σὲ ρώτησ[α] σὲ ποιὸν σύλλογο ἀνήκεις, καὶ σὲ συγχαίρω γ[ιὰ] τὴν ἐκλογή σου, ἀλλὰ ἂν ἀνήκης στὴ (Χ.Μ.Ο.
Πρωϊνὴ Δροσιὰ (πρώην Ἀτρόμητ[η])

1604) Χαιρετῶ θερμότατα: Ταπεινόν, Στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ, Χριστιανόπουλο καὶ Κατεπάνω
Πρωϊνὴ Δροσιὰ (πρώην Ἀτρόμητ[η])

1605) Ἀπὸ ποῦ τὸ συμπεραίνεις αὐτὸ Ἐξάψαλμε (972).
Μέλισσ[α]

1606) Χαιρετῶ Δροσοπηγή, Τώνη Γιούλη, Ἀ[λ]βανικὸ Ἔπος, Ἁγνὴ Ψυχή. Γιὸ τοῦ Βελουχίου κ[αὶ] Φωτοδότη.
Μέλισσ[α]

1607) Πρωτομπαίνοντας στὴν πεννομαχικὴ στή[λη]

Θερμοχαιρετῶ ὅλους - ὅλες. Ὁ σύλλογος «Ἔνδοξη Ναυπακτία» = κάλαθος τῶν ἀχρήστων.
Οἱ δύο φίλοι

1608) Φτ. Καβαλλάρη οἱ «Δάδες» πάντα μαζί σου. Κατεπάνω (Δάδων)

1609) Ἡρωϊκὸ Ρουμελιωτόπουλο ξέρεις καὶ ἐκφράζεσαι (2222). Ἀντιχαιρετῶ Μάριο (εὖγε). Χαιρετῶ χριστιανικὰ τούς: Αὐγερινό, Φωτοδότη, Ρεμῆ. Κατεπάνω (Δάδων)

1610) Μὰκ - Ἄρθουρ εὐτυχῶς ποὺ ἦρθε ὁ χειμώνας κι' ἔχουμε χειμωνιάτικα (1234). Δάδες: Σύλλογος - συλλόγων. Τρυποκάρυδο (Π.Α.Ο.)

1611) Φτ. Καβαλλάρη (1211) πρέπει νὰ ἀμφιβάλης; Πάντα μαζί. Μάριε (1226) εὐχαριστοῦμε. Καταχαρούμενοι. Ἀγνὸ Ἑλληνόπουλο (1253) ἀντιχαιρετῶ. Γράψε. Ἐλ. Πουλὶ (1281) σὲ ὑπερευχαριστοῦμε. Περιμένω γράμμα σου. Πλάτων ἐπίσης. Ἄγνωστε Χ (1314) θὰ πρέπει νὰ στείλης τὴ διεύθυνσή σου. Περιμένουμε. Ἀφρ. Θερμαϊκὲ πολλὰ εὐχαριστῶ (1345). Νῖκο Κρίνη τὸ «κηλιδώνεις», βαρύ. Πρόσεχε. Ταπεινὸς (πρόεδρος Δάδων)

1612) Τὸς - Τὸ (1259) ἐκεῖνο τὸ «φίλος τῶν Δάδων» ὁμολογῶ ὅτι δὲν τὸ καταλαβαίνω καὶ τόσο. Ντολορὲς τὸ ἐπιχείρημά σου ὅτι οἱ ἄλλοι δὲν εἶναι Μωαμεθανοὶ δὲν εἶναι σοβαρό. Οὔτε ὁ Νίτσε, οὔτε ὁ Ρενάν, οὔτε ὁ Βολταῖρος ἦσαν Μωαμεθανοί. Χτύπησαν ὅμως τόσο τὸν χριστιανισμό... Δὲν λέω φυσικὰ ὅτι τὸν χτυποῦν καὶ οἱ ἄλλοι σύλλογοι. Ὄχι. Πρόσεχε ὅμως.
Ταπεινὸς (πρόεδρος Δάδων)

1612α) Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση δέχομαι τὰς ἐπιθέσεις ὅλων. Χανιωτάκι (Δάδων)

1613) Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση χαιρετῶ Ἐλεύθερο Πουλὶ καὶ Μαλεβό. Χαλανδριώτης

1614) Θανάση Μπέμπη καὶ ἐγὼ Ὀλυμπιακός.
Χαλανδριώτης

1615) Φαέθων = τρελλός. Χαλανδριώτης

1616) Ταπεινὲ μὲ δέχεσθε στὸ σύλλογό σας; Ἂν ναὶ στεῖλε καταστατικό. Χαλανδριώτης

1617) Πρωτομπαίνοντας στὸ σαλονάκι τῶν πεννομαχιῶν χαιρετῶ ὅλους-λες. Ἰδιαιτέρως Βαρῶνον Μυγχάουζεν, Ντὶκ Σὰντ καὶ Α. Ροδόπουλον.
Μικρὸς Ναύτης

1618) Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση χαιρετῶ ὅλους - ες. Ἄουντα

1619) Δέχομαι ἀλληλογραφία ἀπὸ τοὺς Μεσολογγίτες καὶ Ζακυνθινούς. Ἀπὸ 13 - 17 ἐτῶν. Προσγράψτε: Τούλαν Κωστοπούλου, Γυμνάσιον Τσολίου. Ἄουντα (Ἀνεξάρτητη)

1620) Ἡ προσπάθεια γιὰ νὰ κάνετε τὴν «Πεννομαχόστηλη» χριστιανικὴ σύλλογε «Δάδες» ἀξιέπαινη. Μπράβο. Χριστιανόπουλο (Φίλος Δάδων)

1621) Πολὺ ὑποτιμητικὸ ἀγαπητὴ Ντολορὲς τὸ ἀντιχριστιανικὰ καὶ Μωαμεθανοί. Ἔπρεπε νὰ τὸ ἀπόφευγες. Συλλυποῦμαι θερμά. Χριστιανόπουλο

1622) Ἀντιχαιρετῶ φίλτατε Μπούλη. Καὶ σένα Λοῖσβε Εὐρώτα. Θερμοχαιρετῶ τοὺς Ταπεινό, Ἄλκη Ροδόπουλο, Κατεπάνω καὶ Ρεμῆ.
Χριστιανόπουλο

1623) Τὰ «ΔΩΡΑ» μου:
Στὸ Σαλονικιὸ τὸν Νῖκο
δίνω ὥριμη ντομάτα
νὰ γινῆ μὲ τὸ μυαλό του
μιὰ.. ποιητικὴ σαλάτα!
'Εξάψαλμος

1624) Δίνω καὶ στὸν Τζιτζιφρίκο
ποὖν' στὰ μάτια του... μπαλώματα
μιὰ μπουκάλα Ντὶ-τί-τὶ
γιὰ νὰ γειάνη τὰ... τραχώματα!
(Συνεχίζονται)
'Εξάψαλμος

1625) Μὲ τὴν ἄκρη τῆς πέννας μου δίνω ἕνα θερμὸ χαιρετισμὸ στούς: Ταπεινό, Ἄλκηστη, Κεφαλλωνήτικο Διαβολάκι, Ρεζεντὰ καὶ Εὐζωνοπούλα.
Εὔζωνας

1626) Μάριε συμφωνῶ (1224). Εὔζωνας

1627) Αὐγερινὲ διάλεξε σὲ ποιὸν σύλλογο θὰ μπῆς. Εἶμαι ἕτοιμος νὰ σὲ ἀκολουθήσω.
Εὔζωνας

1628) Ἀντιχαιρετῶ Ζορὸ Ἐκδικητή. Α. Θεοδωρίδη (πότε σὲ χαιρέτησα;). Πριλλάντη, γι' αὐτὸ μὴν ἀμφιβάλης. Δυστυχῶς παιδιὰ δὲν ἀλληλογραφῶ. Τζιτζιφρίκο κορίτσι εἶσαι; Ὅπως θέλεις... Τὸς - Τὸ (1260). Προσοχή! Εἶμαι κορίτσι θαῦμα. Εἶμαι: Κορίτσι Νάϋλον

1629) Καλὰ σοῦ λένε Ν. Σαλονικιέ, γιατὶ δὲν κιτσάρεις τὴν ἀφεντομουτσουνάρα σου; Δὲν μὲ ἔνε Ματωμένο Πειρατὴ Φωτοδότη καὶ δὲν κατάλαβα τίποτα. Ζήτω ἡ Α.Ε.Κ.
Μαῦρος Πειρατὴς

1630) Μπαίνοντας ἂν καὶ λίγο καθυστερημένη στὴ χαρούμενη κίνηση τοῦ περιοδικοῦ μας στέλνω θερμὸ χαιρετισμὸ ἀπὸ τὸ Σμαράγδι τοῦ Αἰγαίου, τὴ Ρόδο, σ' ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα.
Ἄννα Ροδίτη

1631) Στὸν Μυγχάουζεν:
Πολὺ τὸ παρακάνατε
κι' ἐγίνατε ἀηδία.
Θαρρῶ πὼς ἦρθε ὁ καιρὸς
ν' ἀρχίση ἡ ψαλμωδία!
'Εξάψαλμος

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

ΚΥΚΝΕΙΟ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΠΑΧΗΔΩΝ

Μὲ τὴ δημοσίευση τῆς παρούσης αὐτοδιαλύονται καὶ οἱ ΑΠΑΧΗΔΕΣ. Ἐξετέλεσαν πλήρως τὸν σκοπόν τους καὶ εἶναι ἀρκετὰ ἱκανοποιημένοι. Ζητοῦμε συγγνώμην γιὰ τὴν ἀνωμαλίαν ποὺ ἐπιφέραμε στὸ σύλλογο ΔΑΔΕΣ. Τὸ διαμάντι αὐτὸ ποὺ ὑποσχόμεθα νὰ τὸ βοηθήσωμε νὰ φθάση κεῖ ποὺ ὠνειρεύτηκε. Ἀκυρώνομε κάθε μας ἀγγελία καὶ ἀνακοίνωση. Εἴμαστε βέβαιοι πὼς οἱ Πενομμάχοι δὲν θὰ δυσφορήσουν μὲ τὴν ἀποχώρηση.

Συνάμα προκηρύσσομεν διαγωνισμὸν μὲ θέμα ἕνα ποίημα χαρισμένο στὶς ΔΑΔΕΣ. Προθεσμία ὡς τὶς 15 τοῦ Δεκέμβρη. Σᾶς ὑποσχόμεθα βραβεῖα πολὺ προτότυπα.

ΠΕΝΝΟΜΑΧΟΙ σᾶς παρακαλοῦμε θερμὰ στεῖλτε τὴ συμμετοχή σας ἢ βοηθῆστε τὶς ΔΑΔΕΣ. Νὰ δείξετε δηλαδὴ ὅτι μόνο συλλόγους ποθεῖτε παιδοπολιτικοὺς καὶ ὄχι ΔΥΠΡΟΣΩΠΟΥΣ. Καὶ ὄχι συλλόγους ποὺ ἔχουν μέλη χωρὶς καθόλου νὰ διαβάζουν τὸ ἀγαπημένο μας περιοδικό. Τὸ «Σ. τ. Π.» Συλλόγους ποὺ μένουν ἕνα διάστημα καὶ φεύγουν! (Ἡ δική μας περίπτωση αὐτὸ τὸ σκοπὸ εἶχε).

ΓΕΙΑ — ΧΑΡΑ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΑΠΑΧΗΔΩΝ»

1632) Στὸν Ἀεκτζῆ (1275):
Ἡ Ἄεκ κι' ὁ Ὀλυμπιακὸς
καὶ τ' ἄλλα παρακλάδια
μπρὸς στὸν Παναθηναϊκὸ
κατάντησαν... ρημάδια!
'Εξάψαλμος

1633) Στὴν Ντολορὲς (1277):
Μὲ νόμισες γιὰ... μαλλιαρό,
— τί λόγος ἀκριβός! —
Ἀλλοίμονο! Γεννήθηκα
κι' ἀπόμεινα... σπανός!
'Εξάψαλμος

1634) Στὸν Ταπεινὸ καὶ ἄ-Φωτός:
Ἂν στὴν πραγματικότητα
θὲ νὰ προσγειωθῆτε
— μεγάλη τραγικότητα —
Δάδες σβυστὲς θὰ δῆτε!
'Εξάψαλμος

1635) Στὸν Ἀνίκητο (1328):
Οἱ ἧττες σὲ παλάβωσαν
μὰ κύτταξε ἀκόμα:
Ὅταν τὶς κάλτσες ἔβγαζες
δὲν σ' ἔσκασε ἡ...
'Εξάψαλμος

1436) Στὴν Ζελίνα (1291):
Ἡ πέννα μου χορτάστηκε
ποτὲ δὲν εἶχε πεῖνες.
Οἱ φλοῦδες ὅμως — ξέρε το —
πὼς ἔχουν... βιταμίνες!
'Εξάψαλμος

1637) Θερμοαντιχαιρετῶ: Φυστίκι, Ξ. Μίκυ (1247) ἀποκάλυψέ με. Ξ. Μπουκλίτσα, δουλειά μου εἶναι: 1) Σκάλισμα μυαλῶν. 2) Σατύρισμα.
Σκαλιστῆρι

1638) Προκηρύσσω δημοψήφισμα: Ποιὰ ὁμάδα εἶναι ἡ καλύτερη; Φίλαθλοι τὸ καθῆκον σᾶς καλεῖ. Ὀλυμπιακοὶ ψηφίστε!
Σκαλιστῆρι

1639) Δάδες προσέχετε, θὰ σᾶς ἀποκαλύψω.
Σκαλιστῆρι

1640) Ἔχεις λάθος Μάριε, ὁ καλύτερος πεννομάχος εἶναι τὸ Κ. Διαβολάκι καὶ ἂς νευριάζης ἐσύ, Ὑπάρχει ξύδι καὶ καταπραΰνει τὰ νεῦρα.
Ξανθὴ Μπουκλίτσα

1641) Σὲ συγχαίρω Ἀποκληρωμένε Ἱππότη (1039) κι' ἐγὼ συμμετέχω μαζὶ γιὰ τὸ Κ. Διαβολάκι.
Ξανθὴ Μπουκλίτσα

1642) Ἀντιχαιρετῶ: Κ. Διαβολάκι, Γλωσσοκοπάνα, Ντολορὲς σὲ θαυμάζω γιὰ τὰ ποιήματά σου. Ἀνίκητον, Καρπαθοπούλα, Ρούντη, Τὸς - Τό, Δροσοπηγή, Δροσοσταλίδα. Ξανθὴ Μπουκλίτσα

1643) ΑΕΚ — ΠΑΟ 4-2, 2-1, 2-2, 3-0, 1-1.
Ἁγνὸ Περιστέρι

1644) Ἀλληλογραφῶ μὲ ὅλους τοὺς Ἀεκτζῆδες. Ζήτω ἡ ΑΕΚ. Ἁγνὸ Περιστέρι

1645) ΑΕΚ — ΠΑΟ 4-2. Πωπωπώ.
Ἁγνὸ Περιστέρι

Ἔγκριση ψευδωνύμων

Ἐγκρίνονται τὰ ψευδώνυμα: Χαραυγή, Καρώ, Ἀργοπορημένος Διαβάτης, Τάκης Ὀλύμπιος, Ἀθιακοπούλα, Ἄνστρο τῆς Αὐγῆς, Χαλανδριώτης, Μικρὸς Ναυαθισμένη Ἀμυγδαλιά, Οἱ Δυὸ Φίλοι, Μικρὸς Ναυαγός, Ἄννα Ροδίτη, Χανιωτάκι.

Προαιρετικὲς εἰσφορές

Ἐλάβαμε τὶς παρακάτω προαιρετικὲς εἰσφορές:

	Δραχ.
Ι. Τσελεπίδης	1.000
Σωτ. Χρ. Καρλῆς	1.000

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΜΑΚΕΔΟΝΟΠΟΥΛΑ»

Ὁ σύλλογος «Ἐλεύθερα Παιδιὰ» μετονομάζεται σὲ «Μακεδονόπουλα». Πρόεδρος τοῦ συλλόγου: «Ἀπόλλων». Ταμίας: «Μέγας Ἀλέξανδρος».

ΚΡΗΤΙΚΗ ΝΕΟΤΗΣ
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Πεννομάχοι προσοχή! Προσετέθη καὶ ἄλλος νεανικὸς σύλλογος στὸν κύκλο τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ Παιδιοῦ». Ὁ νεοϊδρυθεὶς σύλλογος «ΚΡΗΤΙΚΗ ΝΕΟΤΗΣ» μὲ ἕδρα τὰ Χανιά. Πεννομάχοι βοηθεῖστε τὴν προσπάθειά μας. Δεχόμαστε μέλη καὶ ἀντιπροσώπους ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Ὁ σύλλογός μας θὰ ἐργασθῆ μέσα σὲ Παιδοπολιτικά, Νεανικὰ Ἐθνικὰ καὶ Χριστιανικὰ πλαίσια. Πεννομάχοι προσχωρεῖστε.

Ἀποτείνεσθε στὴν διεύθυνση τοῦ συλλόγου: Γεώργιον Ἀρδαχθιανάκην. Ὁδὸς Ἀγγέλου 28, Χανιὰ Κρήτης. Προσωρινὴ Διοίκηση: Πρόεδρος Ἀδαμάντιος Ὠριγένης. Ἀντιπρόεδρος Φασούλης. Γενικὸς Γραμματεὺς Φαντομᾶς.

Νεανικὸς σύλλογος
«ΚΡΗΤΙΚΗ ΝΕΟΤΗΣ»

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΑΔΕΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΑΝΙΩΝ
ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Γίνεται γνωστὸν εἰς ὅλους τοὺς πεννομάχους καὶ ἰδίως στὰ Κρητικόπουλα, ὅτι ἱδρύθη εἰς τὰ Χανιὰ παράρτημα τοῦ συλλόγου ΔΑΔΕΣ. Θέλομεν τὴν ὑποστήριξη ὅλων τῶν Χριστιανόπουλων. Γίνεται ἐπίσης γνωστὸν ὅτι τὸ Δ. Σ. ἀποτελεῖται ἀπὸ τούς: Πρόεδρος Πριλλάντης, ἀντιπρόεδρος Φῶς καὶ ταμίας Κίπλιγκ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΑΔΩΝ
ΧΑΝΙΑ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΑΔΕΣ
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ἀνακοινοῦμεν ὅτι ἐφεξῆς τὰ γράμματα τὰ ἀφορῶντα ἐν γένει τὸν σύλλογον θὰ στέλνωνται στὴν ἑξῆς διεύθυνση: ΓΙΑΝΝΗΝ ΒΟΛΙΩΤΗΝ, Πάροδος Κώτσου 5, Χαλκίδα. Ὅσα ἐστάλησαν σὲ ἄλλες συστάσεις ἐλήφθησαν ἢ θὰ ληφθοῦν.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΔΑΔΕΣ»

ΥΠΟΜΝΗΣΗ

Ὑπενθυμίζουμε τὸ μεγάλο διαγωνισμό μας θεάτρου ἢ σκέτς. Βραβεῖα ἐκλεκτά. Πάντας τοὺς μέχρι τοῦδε συμμετασχόντας εὐχαριστοῦμε θερμά. Τὰ ἀποτελέσματα θὰ ἀνακοινωθῶσιν ἀνυπερθέτως τὴν Πρωτοχρονιά.

ΕΚ ΤΩΝ ΔΑΔΩΝ

ΙΔΡΥΣΙΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

Μὲ μεγάλη μας χαρὰ ἀνακοινοῦμε τὴν ἵδρυση παρατήματός μας στὸ Ρέθυμνο τῆς Κρήτης. Ὑπὸ τὴν προεδρίαν προσωρινῶς τοῦ Β. Παπαδάκη. Εὐχόμεθα μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεανθρώπου νὰ πετύχουν τοῦ σκοποῦ τῆς ἱδρύσεως γιὰ μιὰ Χριστιανικὴ Ἑλλάδα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΑΔΩΝ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΑ

Μὴ διστάζετε ὑποστηρῖχτε μας! Ἐπίσης σᾶς θερμοπαρακαλοῦμε ὑποστηρῖχτε τὶς διάφορες ἐκδηλώσεις τῆς συναδέλφου «ΠΡΟΟΔΟΣ». Εἶναι καθῆκον μας ἱερόν.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΔΑΔΕΣ»

ΙΩΝΙΚΗ ΦΛΟΓΑ

Εἰς τὴν Ν. Ἰωνίαν ἱδρύθη σύλλογος μὲ τὴν ὀνομασίαν «Ἰωνικὴ Φλόγα». Σκοποὶ τοῦ συλλόγου εἶναι χριστιανικοὶ καὶ παιδαγωγικοί. Ὁ σύλλογος ὑπόσχεται μεγάλους διαγωνισμοὺς παντὸς εἴδους μὲ ἐκλεκτὰ βραβεῖα. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον κατηρτίσθη ὡς ἑξῆς: Πρόεδρος Ἀετιδεύς, Ἀντιπρόεδρος Εὔθυμος Ροδίτης, Γενικὸς Γραμματεὺς Κρινολούλουδο, Ταμίας Αἴσωπος, Σύμβουλος Τσουκνίδα.

Πεννομάχοι ὅλοι ἐμπρὸς προσχωρεῖστε στὸ νέο σύλλογο. Εἶναι ὁ σύλλογος τῆς εἰλικρινείας. Γράψατε: Θανόπουλον Δ. Κωνσταντῖνον, Νικαίας 11, Ν. Ἰωνία - Ἀθῆναι.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΧΑΡΑΥΓΗΣ — ΛΕΥΚΑΔΟΣ

1) Ὁ διοργανωθεὶς λογοτεχνικὸς διαγωνισμός μας σημειώνει ὁλοένα καὶ μεγαλύτερη ἐπιτυχία. Συνεχῶς μᾶς ἔρχονται συμμετοχαὶ ἀπὸ τὸ Σουφλί, τὴν Πύλο, τὴν Δράμα, τὴν Χαλκίδα, τὴν Ἀθήνα καὶ ἀπὸ πολλὲς πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

2) Τὸ παράρτημα Λευκάδος ἀρχίζει νὰ γίνεται ἀξιόλογον.

3) Τὸ νέον Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Π. Καββαδᾶ ὡς πρόεδρον, Α. Κακλαμάνη ὡς ἀντιπρόεδρο Ε. Δάγλα ὡς ταμίαν καὶ Α. Μάντζαρην ὡς γραμματέα. Σύμβουλοι ἀκόμη δὲν ὡρίσθησαν.

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΜΑΣ

Σύλλογε «ΔΑΔΕΣ». Ναί. Πάντα ἀδελφωμένοι. Πάντα μαζὶ ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζοντες...». Μιὰ ψυχὴ ἕνας παλμὸς καὶ μιὰ καρδιά. Κρατᾶτε ψηλὰ ἀναμμένες τὶς Δᾶδες καὶ τραβᾶτε στὸν ἴσιο δρόμο τὸν ὁποῖον ἐχάραξε ὁ Ἀρχηγός μας ὁ Χριστός. Στὸ πλευρό σας θὰ στεκόμαστε κι' ἐμεῖς.

Σύλλογος: ΠΡΟΟΔΟΣ, φίλος τῶν ΔΑΔΩΝ

∴ Εὐχαριστοῦμε θερμὰ κ. ΑΘΑΝΑΣΙΕ διευθυντὰ τοῦ 33ου δημοτικοῦ σχολείου Παστίδας Ρόδου. Οἱ λόγοι σας μᾶς συγκινοῦν βαθύτατα.

∴ Σοῦ εὔχομαι νὰ εἶναι ἀνώδυνη ἡ ἐγχείριση ποὺ θὰ ὑποστῆς φίλε ΤΙΜ. ΝΑΤΣΟΥΛΗ καὶ νὰ ξαναγυρίσης γρήγορα στὴν Παιδόπολη.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ ὅλα ἀγαπητὴ φίλη ΖΩΗ ΜΑΛΑΞΟΥ. Σὲ θεωροῦμε σὰν μιὰ ἀπὸ τὶς καλλίτερες φίλες τοῦ περιοδικοῦ.

∴ Πολὺ καλὰ ΝΙΚΟΛΑΕ ΝΑΝΟ· ἡ ἐπιστολή σου διαβιβάστηκε στὴ διεκπεραίωση, ποὺ ἔχει ἀσχοληθῆ μὲ τὸ ζήτημα αὐτό.

∴ Σοῦ ἀλλάξαμε τὴ διεύθυνση ΓΕΩΡΓΙΕ ΧΡΙΣΤΑΚΗ.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ κύριε ΗΛΙΑ ΝΤΕΚΕΛΕ γιὰ τὸ τόσο ἐνδιαφέρο σας. Γράψαμε συνδρομητὲς τοὺς μαθητές σας.

∴ Πήραμε τὸ γράμμα σου ἀγαπητὲ ΜΕΝΕΛΑΕ ΤΣΙΡΙΤΑ, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὴ δήλωση ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ προηγούμενο φύλλο, οὐδεμία αἴτηση ἐγγραφῆς θὰ γίνεται πιὰ δεκτὴ ἂν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὸ ἀντίτιμο.

∴ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΙΩΑΝΝΗ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΕ.

∴ Μπράβο ΜΕΝΕΛΑΕ ΝΙΚΕΛΗ. Αὐτὸ ποὺ ἔκαμες εἶναι σπουδαῖο. Σὲ συγχαίρω. Εἶσαι ἄξιος τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ Παιδιοῦ».

∴ Πῆρα ΚΩΝΣΤ. Ν. ΠΑΠΑΜΑΝΩΛΗ καὶ τὸ ὡραῖο σου γράμμα καὶ τὴ συνεργασία σου. Σ' εὐχαριστῶ θερμά. Αἰσθάνομαι ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση ὅταν παίρνω τέτοια γράμματα τῶν φίλων μου.

∴ Θὰ σοῦ σταλῆ τὸ τεῦχος ΙΩΑΝΝΗ ΝΑΣΟΥΛΑ.

∴ Τὸ ξέρω πολὺ καλά, ἀγαπητὴ ΗΡΩ·Ι·ΚΗ ΚΡΗΤΙΚΟΠΟΥΛΑ, πὼς εἶσαι μιὰ ἀπὸ τὶς καλλίτερες καὶ πιστὲς φίλες μας. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ ὅλα ΝΙΚΟ ΤΣΑΜΤΣΑΚΗ.

∴ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΝ. ΖΗΚΟΠΟΥΛΕ.

∴ Πήραμε τὸ γράμμα σου ΔΗΜ. Δ. ΤΖΟΚΑ. Ἔχε μόνο ὑπ' ὄψη σου πὼς τὸ πρῶτο καθῆκον τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ εἶναι ἡ ἔγκαιρη ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς του.

∴ Δὲν ἔχεις δίκηο, φίλε ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΡΑΜΠΕΛΑ. Γιατὶ ὅταν κανεὶς δίνει τὴν ἐντολὴ ἐγγραφῆς ἀναλαμβάνει καὶ κάποιες ὑποχρεώσεις. Ἔτσι δὲν εἶναι; Γιὰ τὰ τεύχη ἔδωσα ἐντολή.

∴ Διάβασα μὲ πολὺ ἱκανοποίηση τὰ ὅσα μοῦ γράφεις ἀγαπητέ μου φίλε ΣΤΕΛ. ΣΜΠΥΡΑΚΗ. Εἶμαι σύμφωνος μαζί σου κι' ἐλπίζω πὼς οἱ «Δάδες» θὰ ἐξελιχθοῦν σὲ ἕνα ἰσχυρὸ καὶ σοβαρὸ σύλλογο. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴ ποὺ θέσαμε στὸ προηγούμενο τεῦχος, καμμιὰ ἐγγραφὴ δὲν θὰ γίνεται χωρὶς προκαταβολὴ τῆς συνδρομῆς. Ἀναγκαστήκαμε νὰ ἀκολουθήσουμε αὐτὸ τὸ δρόμο, γιατὶ δυστυχῶς πολλὰ παιδιά, δὲν ἐτήρησαν τὴν ὑπόσχεσή τους νὰ καταβάλλουν ἐγκαίρως τὴ συνδρομή τους. Κι' ἔτσι τελειώνει ὁ χρόνος, παίρνουν τακτικὰ τὸ περιοδικὸ καὶ παρὰ τὴν ὑπόσχεσή τους, δὲν ἔστειλαν λεπτά. Ἔπειτα ἀπ' ὅλα αὐτά, εἶμαι ὑποχρεωμένος κι' ἐγὼ νὰ λάβω τὰ μέτρα μου. Γιατὶ ὅλες αὐτὲς οἱ ὀφειλὲς νὰ μὲ βαρύνουν προσωπικῶς; Δὲν ἔχω βέβαια κανένα λόγο νὰ δυσπιστῶ στοὺς δικούς σου φίλους. Ἔχω πλεῖστα δείγματα γύρω ἀπὸ τὴ δική σου περίπτωση. Εἶμαι ὅμως ὑποχρεωμένος ἕνα κανόνα νὰ τὸν ἐφαρμόσω πιστὰ καὶ γιὰ ὅλους. Καὶ ὅπως ξέρεις «κοντὰ μὲ τὰ ξερά, καίγονται καὶ τὰ χλωρά!».

∴ Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ ΜΑΚΡΥΛΑΚΗ καὶ ΑΝΤ. ΠΑΤΕΛΗ. Ἐργάζεσθε γιὰ τὸ περιοδικό.

∴ Σὲ γράψαμε συνδρομήτρια ΜΑΡΙΝΑ ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΟΥ. Καὶ σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ τόσο ὄμορφο γράμμα σου.

∴ Σ. Β. Π. θὰ σοῦ γράψουμε.

∴ Σὲ συγχαίρω ἀγαπητὲ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΕ γιὰ τὸ τόσο ὡραῖο γράμμα σου. Σὲ συγχαίρω ἀκόμη γιὰ τὸν ὡραῖο τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον ἐκδηλώνεις τὴν ἀφοσίωσή σου στὴ Μεγάλη Μάννα, τὴ Βασίλισσα Φρειδερίκη. Εὔχομαι καλὴ πρόοδο στὴν τόσο στοργικὴ παιδόπολή σου τοῦ Ζηροῦ.

∴ Θὰ σοῦ σταλοῦν ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΥΛΕ. Θὰ εἴμαστε εὐτυχεῖς νὰ μαθαίνουμε πιὸ τακτικὰ νέα σας.

∴ Εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὸ ὡραῖο σου γράμμα ΑΓΝΟ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΟ.

∴ Ἐν τάξει ΣΤΑΥΡΟ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ καὶ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΤΖΙΚΑ.

∴ Μὲ τοὺς μαθητὰς ΚΩΝ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΧΑΛΜΟΥΚΗΝ καὶ ΚΩΝ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΓΓΕΛΑΚΗΝ διακόπτω ἐφεξῆς πᾶσαν ἀλληλογραφίαν. Δὲν δύνανται νὰ ἀνήκουν πλέον μεταξὺ τῶν φίλων τοῦ περιοδικοῦ, διότι τὸ περιοδικὸν ἐπιθυμεῖ νὰ ἔρχεται εἰς ἐπικοινωνίαν μόνον μὲ νέους οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν τί θὰ πῆ εὐπρέπεια καὶ τί εἶναι σεμνότης. Κατὰ τοὺς τελευταίους καιροὺς ἐπεχείρησα τοὺς νέους αὐτοὺς καὶ τὸν σύλλογον των «Ἔνδοξον Ναυπακτίαν», νὰ φέρω εἰς κάποιον λογαριασμόν. Δυστυχῶς, ἡ προσπαθειά μου ἀπέτυχε διότι δὲν εὗρεν γόνιμον ἔδαφος πρὸς καλλιέργειαν. Τὴν τελευταίαν των ἐπιστολὴν εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ διαβιβάσω εἰς τὸ Γυμνάσιον Θέρμου διὰ νὰ κληθοῦν καὶ λάβουν γνῶσιν οἱ γονεῖς των καὶ πράξουν ὅ,τι ἐπιβάλλεται πρὸς σωφρονισμόν των. Καλῶ ὅλους τοὺς συνδρομητὰς καὶ φίλους τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ Παιδιοῦ» νὰ διακόψουν πᾶσαν μετὰ τῆς «Ἐνδόξου Ναυπακτίας» ἐπικοινωνίαν καὶ ἰδιαιτέρως μὲ τοὺς δύο νέους τῶν ὁποίων ἀναφέρω τὰ ὀνόματα. Ἡ «Ἔνδοξος Ναυπακτία» καὶ τὰ παραρτήματά της ἀποκλείονται πλέον τοῦ περιοδικοῦ. Λυποῦμαι πάρα πολὺ διότι προβαίνω εἰς τὴν στηλίτευσιν αὐτήν. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ἡ ἠθικὴ νόσος τῶν νέων τῆς «Ἐνδόξου Ναυπακτίας» εἶναι βαρυτάτη καὶ ἐπιβάλλονται δραστικὰ φάρμακα διὰ τὴν θεραπείαν της. Τοὺς καλῶ τὸ ταχύτερον νὰ ἐξοφλήσουν τὰ πρὸς τὸ περιοδικὸν χρέη των. Ὀφείλω ἐπίσης νὰ προσθέσω ὅτι οἱ νέοι τῆς «Ἐνδόξου Ναυπακτίας» εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ ὁποῖοι δὲν βάζουν γραμματόσημα εἰς τὰ γράμματά των καὶ μὲ ὑπεχρέωναν νὰ καταβάλω διπλοῦν τέλος. Εἶναι οἱ ἴδιοι, οἱ ὁποῖοι ἐχρησιμοποίησαν εἰς ἐπιστολήν των τὴν σφραγίδα ἀνύπαρκτης πλέον στρατιωτικῆς μονάδος τῆς Ἐθνοφυλακῆς. Εἶναι οἱ ἴδιοι διὰ τοὺς ὁποίους τοὺς τελευταίους καιροὺς ἀναγκάσθηκα νὰ κάμνω φιλικὲς καὶ ἀνώνυμες παραινέσεις πρὸς συμμόρφωσή των. Δυστυχῶς ἡ ὑπομονὴ ἐξαντλήθηκε καὶ ἡ ὥρα τῆς ἐπιβολῆς κυρώσεων ἔφτασε.

∴ Διάβασα μὲ προσοχὴ τὸ γράμμα σου ΔΙΟΝΥΣΙΕ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΕ. Καὶ βρίσκω πὼς τὰ πράγματα δὲν τὰ βλέπεις καθόλου καλά. Ποῦ ξέρεις ὅτι πρῶτα ἔστειλες ἐσὺ τὸ αἴνιγμα καὶ κατόπιν ὁ ἄλλος ποὺ τὸ δημοσίευσα; Ἐν πάσῃ περιπτώσει, εἶπα τόσες φορές, γιατὶ δὲν μπορῶ νὰ ἀνταποκριθῶ στὶς ἀπαιτήσεις σας.

Σὲ παρακαλοῦμε, εἰ δυνατόν, νὰ μᾶς ἐπιστρέψης τὰ διπλὰ τεύχη. Ἢ νὰ τὰ διαθέσης σὲ συμμαθητή σου καὶ νὰ μᾶς στείλης τὰ χρήματα.

∴ Πῆρα τὴ συνδρομή σου ΑΝΑΣΤΑΣΙΕ ΝΕΖΗ καὶ σ' εὐχαριστῶ θερμά.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΗ. Εἶσαι ἕνας καλὸς φίλος. Τὰ σκίτσα σου ἀρκετὰ καλά.

∴ Θὰ σοῦ σταλῆ ΑΛΕΞ. ΚΩΝ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ.

∴ Δὲν γίνονται δυστυχῶς αὐτὰ ποὺ μοῦ ζητᾶς μὲ τοὺς ποδοσφαιριστάς, ἀγαπητὲ ΔΗΜΗΤΡΙΕ ΚΑΡΑΒΕΡΓΙΩΤΗ. Τὶς 4000 τὶς κρατᾶμε στὴ διάθεσή σου. Γράψε μας σὲ τί νὰ τὶς χρησιμοποιήσουμε. Καὶ σημείωσέ μας γιὰ τὴ λογιστικὴ τακτοποίηση ὅ,τι ἀφοροῦν οἱ 4000 τὴν κατάσταση 16)13.

∴ Σᾶς ἀλλάξαμε τὶς διευθύνσεις ΔΗΜ. ΣΥΡΡΟ καὶ ΜΙΧ. ΜΠΑΧΑΡΑΚΗ. Γράψαμε συνδρομητὴ τὸν ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΘΕΟΔ. ΚΑΖΗ.

∴ Σοῦ ἄρεσε, λοιπόν, τόσο πολὺ τὸ διήγημά μας «Ὁ θεῖος ἀπὸ τὴν Ἀμερική», ΓΙΩΡΓΟ ΛΟΒΕΡΔΟ. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴ συνδρομὴ ποὺ μᾶς ἔστειλες. Τὰ τεύχη θὰ σοῦ σταλοῦν.

∴ Διαβίβασα τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση ΛΙΝ. ΑΝΥΦΑΝΤΗ.

∴ Ἐν τάξει ΒΑΣ. ΕΜΜ. ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗ.

∴ Τὸ ὄνομά σου Ε. Τ. καθὼς καὶ ἡ ἰδιότης σου θὰ μᾶς ἦταν πολὺ χρήσιμες γιὰ μιὰ κρίση. Δὲ φαίνεσαι ἀπὸ τὸ γράψιμο πολὺ νέος. Ἂν ὅμως εἶσαι νέος — μαθητὴς — τότε τὸ γράψιμό σου εἶναι σπουδαῖο καὶ σὲ συγχαίρω. Ἐὰν εἶσαι μεγάλος τότε τὸ γράψιμό σου εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μου μέτριο.

∴ Ἕνας φίλος μου ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα μοῦ γράφει μὲ δυσανάγνωστη τὴν ὑπογραφή του. Δρακοτάκης εἶναι; Μοῦ στέλλει καὶ 3.000 δραχμὲς γιὰ συνδρομή. Ἐννοεῖ μήπως προαιρετικὴ εἰσφορά; Ἂς μοῦ ξαναγράψη.

∴ ΓΙΩΡΓΟ ΝΙΚΑ: Ὅπως ἔγραψα ἤδη οὐδεμία ἐγγραφὴ συνδρομητοῦ γίνεται χωρὶς προπληρωμὴ τῆς συνδρομῆς.

∴ Πρέπει νὰ ἐξηγηθοῦμε σαφέστατα φίλε ΣΩΤΗΡΗ ΧΡ. ΚΑΡΛΗ. Πρῶτα ἀπ' ὅλα: Χωρὶς σινικὴ μελάνη σκίτσο δὲν δημοσιεύεται. Δὲν γίνεται κλισσὲ σκίτσο σχεδιασμένο μὲ κοινὴ μελάνη ἢ μὲ κοινὸ μολύβι. Τὸ ὅτι δὲν ἔχετε στὴν Πύλο σινικὴ μελάνη δὲν φταίω ἐγώ. Δὲν ἔχετε παρὰ νὰ πῆτε στὸ χαρτοπώλη σας νὰ σᾶς προμηθεύσῃ. Τὸ τί εἶναι ἡ Πύλος τὸ ξέρω πολὺ καλὰ γιατὶ τὴν ἔχω πολλὲς φορὲς ἐπισκεφθῆ. Δὲν ἔχω καμμιὰ ἀπολύτως ἀντίρρηση ὅτι στὸ περιοδικὸ ἔχεις προσφέρει ὑπηρεσίες. Γι' αὐτὸ σ' εὐχαριστῶ. Ἀλλὰ οἱ συνεργασίες, τὰ σκίτσα κλπ. δημοσιεύονται ὅταν εἶναι καλὰ καὶ ὄχι ὅταν ὁ ἀποστέλλων προσφέρει ὑπηρεσίες. Ἔπειτα πιστεύω ὅτι μᾶς βοηθῆτε σ' ἕνα μεγάλο σκοπὸ καὶ ὄχι φυσικὰ γιὰ νὰ δημοσιεύετε τὴν πνευματικὴ παραγωγή σας ἀνεξάρτητα τῆς ποιότητός της. Ὁ τόμος τοῦ 1951 διατίθεται πρὸς 23.000 δραχ. ἄδετο καὶ 45.000 δεμένος. Ἡ «Παιδόπολη» ἐκυκλοφόρησε γιὰ πρώτη φορὰ τὸν Ἰανουάριο 1950. Ὁ πάτερ Ἱερώνυμος δὲν ἔπαψε νὰ συνεργάζεται στὸ περιοδικό. Λόγῳ ὅμως ἀπουσίας του ἐξ Ἀθηνῶν δὲν μᾶς ἔγραψε σὲ μερικὰ φύλλα τὴν τακτική του συνεργασία. Στὶς ἐρωτήσεις σοῦ ἀπαντῶ στὴν στήλη «Μὲ ἐρωτοῦν καὶ ἀπαντῶ». Μόνο γιὰ τὶς πεννομαχίες σὲ πληροφορῶ ὅτι ἡ λέξη καθιερώθηκε στὸ περιοδικό μας καὶ σημαίνει μάχη μὲ τὴν πέννα. Δηλαδὴ στὴ στήλη αὐτὴ διεξάγεται μιὰ φιλικὴ μάχη μὲ τὶς πέννες — γραπτὰ — μεταξὺ τῶν φίλων μας. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν προαιρετικὴ εἰσφορά. Τὴν διεύθυνση τὴν ἀλλάξαμε. Ἀλλά... Τὸ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» γραμμένο στὸ ἴδιο χαρτὶ δὲν τὸ ἔλαβα ὑπ' ὄψη.

∴ Δὲν ἐζητήσαμε ἐμεῖς τὴ φωτογραφία ΕΙΑΓΓΕΛΕ ΗΛ. ΑΡΑΒΙΔΗ ἀλλὰ κάποιος σύλλογος. Κατὰ συνέπειαν... Στεῖλε την ἀπευθείας. Τὰ ἀθλητικὰ κλπ. τὰ ἐπῆρα. Εὐχαριστῶ.

∴ Ἡ συνδρομὴ εἶναι προπληρωτέα φίλε ΕΜΜ Δ. ΚΑΒΟΥΣΑΔΗ.

∴ Σοῦ γράφουμε ἰδιαιτέρως ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΕΜΜ ΧΑΝΤΖΙΑΡΑ.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΡΑΜΠΑΜΠΑ γιὰ τὴν ἐγγραφὴ ὡς συνδρομητοῦ τοῦ φίλου μα Γεωργίου Καράμπαμπα.

∴ Ὁ ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΩΝΤΑΝΟΣ ἀπὸ τὸ Γυμνάσιο Πύλου μᾶς στέλλει 10.000 δραχμὲς καὶ τὶ συνοδεύει μὲ ἕνα ἐπιστολόχαρτο λευκό. Δὲν ξέρ ἂν διάβασα καλὰ τὸ ὄνομά του γιατὶ καὶ στ φάκελλο εἶναι κακογραμμένο! Πάντως ἂς μου ξανα γράψη τί ζητάει καὶ πιὸ εἶναι τὸ πραγματικό το ὄνομα.

∴ Θὰ πρέπει νὰ τὰ ἔχης πάρει τὰ περιοδικ ΕΛΕΝΗ ΜΙΚΕΛΑΤΟΥ.

∴ Τὴν ἐπιστολή σου ΓΕΩΡΓΙΕ Ν. ΑΓΓΕΛΑΚΗ Κατερίνη, τὴν διαβίβασα στὴ διεκπεραίωση.

∴ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ Θεόδωρε ΦΩΤΙΑΔΗ Εὐχαριστοῦμ ε γιὰ ὅλα.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΚΕΡΑΜΙΔΙΩΤΗ Καλλιθέα.

∴ Καὶ γιὰ σένα ΔΑΒΙΔ ΝΙΚ. ΚΟΥΤΣΗ.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὶς φροντίδες σου κα τὰ καλά σου λόγια ΓΕΩΡΓΙΕ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΚΑΛΛΕΡΓΗ. Οἱ φίλοι σου θὰ ἐγγραφοῦν συνδρομητ μόλις πάρουμε τὶς συνδρομές τους.

∴ Ἐν τάξει ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΟΛΑΚΙΔΗ. Θ σοῦ σταλῆ τὸ τεῦχος.

∴ Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὶς τόσο εὐνοϊκές σου κρι σεις φίλε ΓΙΩΡΓΟ ΤΣΙΦΛΟΓΛΟΥ.

∴ Πήραμε τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Τι Νατσούλη, Ἀπ. Τσελεπῆ, Κων. Μαρκοπούλου, Φι Λιώλη, Ἀντ. Πατέλη καὶ Ἀλεξ. Μακρυλάκη, Γρ 6α Ροδάκη, Μηνᾶ Γεωργιάδη, Ἀλεξίας Ἀργυρ Νίκου Κρίνη Κων. Γούση.

∴ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας Ἀντ. Πατέλη καὶ Ἀλεξ. Μακρυλάκη Δημ. Ε Παπᾶ, Κων. Ἀναστασοπούλου, Τριαντ. Θεοχαρ δη, Σεραφεὶμ Β. Χαντζιάρα, Σωτηρίου Χρ. Κα λῆ, Ἰωάννη Θεοδώρου, Γεωργίου Παπᾶ - Ἰωάν Θεοδώρου, Γεωργίου Λοβέρδου καὶ Ἀριστείδη Λα πρακοπούλου.

∴ Ἐπίσης τὰ σκίτσα τῶν: Α. Τσελεπῆ, Κω Ἀθανασοπούλου, Χ. Ζαρκινοῦ Χ. Βασιλάκου, Κ ρώ, Σωτ. Καρλῆ Π. Ἀνυφαντῆ.

∴ Ἐπίσης τὶς ἀθλητικὲς συνεργασίες τῶν φ λων μας: Πελοπίδα Διαμάντη, Π. Παύλου κ Πελ. Διαμάντη, Χαριλάου Κέφαλου, Ζαχ. Σιώζο Ἀλ. Μακρυλάκη, Ν. Πατέλη καὶ Ἰωάννη Θε δώρου.

∴ Πήραμε ἐπίσης τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φ λων μας: Ἀπ. Τσελεπῆ, Βασίλη Σιωμοπούλο Κων. Ἀθανασοπούλου, Ἀπ. Παναγιωτοπούλου (τ εὔχομαι νὰ εἶναι πάντα καλά), Κων. Μαρκοπούλο Φιλίππου Λιώλη, Ἀντ. Πατέλη καὶ Ἀλ. Μακρ λάκη, Γεωργίου Τσέτσιλα.

∴ Δυστυχῶς φίλε ΟΡΦΕΑ ΑΝΤΩΝΟΓΛΟΥ δ μπορῶ νὰ ἀντιδράσω περισσότερο στοὺς ἀντιγρ φεῖς. Καλῶ ὅλους τοὺς φίλους μου νὰ μὲ βοηθ σουν! Ἂς μοῦ ποῦν ὅλοι τί πρέπει νὰ γίνη τοὺς ἀντιγραφεῖς.

∴ Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη ΝΙΚΟ ΧΑΡΙΤ

∴ Μόνο οἱ ἀγγελίες σου ΑΝΩΝΥΜΟΓΡΑΦΕ δ μοσιεύονται. Γιὰ τὰ ἄλλα δὲν ἐφρόντισα, για ἦταν γραμμένα στὸ ἴδιο χαρτί.

∴ Πληροφορῶ τὸν φίλο ποὺ μοῦ ἔγραψε μὲ ψευδώνυμο ΦΟΙΒΟΣ ἢ ΦΩΣ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ὅ δὲν ἔλαβα τίποτε ὑπ' ὄψη μου: Πρῶτο γιατὶ δ μοῦ στέλνει κανένα στοιχεῖο καὶ δεύτερο γιατὶ δ συνοδεύει τὶς παραγγελίες του μὲ τὸ ἀντίτιμο.

∴ Ἐπήραμε τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μα Μιχαὴλ, Γκινοπούλου, Βασιλείου Νίκου, Κωνσ Νικ. Λάππα, Μιλτιάδη Λαλαχοῦ, «Φωτὸς Ἑλλ νικοῦ», Γεωργίου Δημητρίου Ἀποστόλου, Γεω γίου Καρανίκα, Εὐαγγέλου Χανιωτάκη, Β. Ἰωα νίδη (εὐχαριστῶ θερμά), Θρύλου, Νίκου Γερολ δου (πολὺ μὲ ἱκανοποίησε τὸ τόσο ὡραῖο γράμ σου), Παύλου Σαμαρτζίδη (ἐφόσον αὐτὰ ποὺ στειλες τὰ ἐπῆρα θὰ πρέπει νὰ πῆρες ἀπάντησ ἔτσι;) Ἰωάννου Καραμποΐτη.

∴ ΣΤΑΥΡΟ ΓΕΩΡΓΙΟΥ. Τί νὰ πρωτοδιαλέξω ἀπὸ αὐτὰ ποὺ μοῦ στέλνεις; Γράμμα, ἀθλητικά, Γιὰ νὰ γελᾶτε, συνεργασίες σὲ ἕνα χαρτὶ κι' ἀπὸ τὶς δυὸ σελίδες γραμμένες. Χάρηκα πολὺ γιὰ ὅσα μοῦ γράφης, ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ μείνη κανένα ἀπὸ ὅσα μοῦ στέλνεις παραπονούμενο τὰ πετάω ὅλα στὸ καλάθι τῶν ἀχρήστων. Ὅτι ἔχεις στέλνε μου ἀλλὰ κάθε θέμα σὲ ξεχωριστὸ χαρτὶ γραμμένο.

∴ Πήραμε τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φίλων μας: Γ. Σ. Ἰακωβίδη καὶ Ι. Τσελεπίδη.

∴ Ἐπίσης τὰ σκίτσα τῶν φίλων μας: Νίκου Σαλονικιοῦ, Ἁγνοῦ Θραφανιώτη, Ἰωάννου Καραμπαΐτη, Ἀλ. Σπυράκη.

∴ Πήραμε τὶς ἀθλητικὲς συνεργασίες τοῦ φίλου μας: Γ. Σ. Ἰακωβίδη.

∴ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας: Γεωργίου Τσιφλόγλου, Νίκου Σαλονικιοῦ, Κων. Δ. Κατσούκη.

∴ Ὁ Σύλλογος «Ἔνδοξος Ναυπακτία» μοῦ ἔστειλε δυὸ ἐπιστολὲς μὲ ἀνακοινώσεις κλπ. Λυποῦμαι πολὺ ποὺ δὲν μπορῶ νὰ τὰ δημοσιεύσω! Μεταξὺ τοῦ περιοδικοῦ καὶ τοῦ συλλόγου ἐδημιουργήθησαν ζητήματα ἠθικῆς μορφῆς, τέτοια ὥστε νὰ ἀποκλείεται εἰς τὸ μέλλον κάθε συνεργασία. Αἱ πέντε χιλιάδες ποὺ μοῦ ἐστάλησαν ὡς προαιρετικὴ εἰσφορὰ θὰ πιστωθοῦν εἰς τὸ λογαριασμὸ τοῦ χρέους των.

∴ Ὄχι ΝΙΚΟ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΕ. Δὲν πρόκειται νὰ σταματήση.

∴ Ὁ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ μοῦ καταγγέλλει ὅτι τὰ δημοσιευθέντα σκίτσα «Ὄμφακες εἰσίν». «Μῶλος» καὶ ἡ «Σπορὰ» εἶναι ἀντιγραφή. Ἐκφράζω τὴ λύπη μου γιὰ τοὺς κ.κ. ἀντιγραφεῖς.

∴ Θὰ σοῦ σταλῆ τὸ τεῦχος Μ. ΒΑΦΕΙΑΔΗ. Πήραμε τὴν ἐπιταγή.

∴ Μπορεῖτε νὰ μᾶς κρατᾶτε ἂν θέλετε ἐνήμερους τῆς ἀθλητικῆς κινήσεως ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΒΒΑΔΑ. Δὲν ἀναλαμβάνουμε ὅμως καμμιὰ ὑποχρέωση.

∴ Σοῦ ἀλλάξαμε τὴ διεύθυνση ΣΤΕΡΓΙΕ ΑΡΑΦΙΩΤΗ.

∴ Θὰ σοῦ ἀλλάξουμε τὴ διεύθυνση ΙΟΡΔΑΝΗ ΑΣΛΑΝΙΔΗ. Τὰ χαμένα ὅμως τεύχη πρέπει νὰ πληρωθοῦν πρὸς 1.000 δραχμὲς τὸ ἕνα.

∴ Σοῦ ἀλλάξαμε τὴ διεύθυνση ΛΑΜΠΡΟ ΣΑ-ΡΗ.

∴ Πήραμε τὴν ὀφειλή σου ΧΡΙΣΤΟ Φ. ΠΑΙ-ΣΙΕ. Τὸν φίλο σου θὰ γράψουμε συνδρομητή, σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴ ποὺ ἐθέσαμε ὅταν μᾶς ἐμβάση τὴν συνδρομή του.

∴ Ὅλα καλὰ καὶ ἅγια φίλτατε ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΧΑΝΙΩΤΑΚΗ, ἀλλά, δυστυχῶς στὸ μεταξὺ ἡ φωτογραφία τοῦ σχολείου χάθηκε. Ἂν ἔχης ἄλλη σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ τὴ στείλης καὶ νὰ μοῦ ἐπαναλάβης τὶς πληροφορίες. Γιὰ τὰ ἄλλα ἔδωκα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση.

∴ Θὰ σοῦ γράψουμε ΒΑΣ. ΤΑΚΗ.

∴ Πήραμε τὴ συνδρομή σου ΘΩΜΑ ΚΩΝΣΤΑΝ-ΤΙΝΟΥ.

∴ Ἐλπίζω πὼς οἱ προσπάθειές μου θὰ καρποφορήσουν σχετικὰ μὲ τὴν καθυστέρηση φίλε ΑΠΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΙΠΠΟΤΗ.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴ προαιρετικὴ εἰσφορὰ . ΤΣΕΛΕΠΙΔΗ. Εἶσαι ἕνας νέος ἀξιέπαινος καὶ σὲ συγχαίρω.

∴ Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη ΑΛΕΞ. ΣΠΥΡΑΚΗ.

∴ Πολὺ μὲ συγκίνησε καὶ μ' εὐχαρίστησε τὸ τόσο ὄμορφο γραμματάκι σου ἀγαπημένη μου φίλη ΖΩΑΝΝΑ ΠΕΤΟΥΜΕΝΟΥ. Μέσα ἀπὸ τὶς γραμμὲς τῆς ἐπιστολῆς σου νοιώθει κανεὶς τὴν ἀγάπη σου στὸ περιοδικό. Γράψαμε συνδρομήτρια τὴν Σοφία Ξενάκη.

∴ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΒΑΣΙΛΕΙΕ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΣΑΝΑΚΤΣΙΔΗ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια.

∴ Δυστυχῶς στὸ γράμμα σου ΓΙΩΡΓΟ ΓΕΩΡΓΙΣΟΠΟΥΛΕ δὲν ἦταν οἱ 2.000 δραχμές. Ἔτσι σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴ ποὺ θέσαμε στὸ προηγούμενο φύλλο ἡ αἴτησή σου γιὰ ψευδώνυμο δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψη.

∴ Δὲν ἀφήνουμε ΑΠΟΣΤΟΛΕ ΚΩΝ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΕ καμμιὰ ἐπιστολὴ χωρὶς ἀπάντηση. Κατὰ συνέπεια πῆρες καὶ σὺ τὴν ἀπάντησή σου ἂν ἔλαβα τὸ γράμμα σου. Ἡ καθυστέρηση εἴπαμε ὅσες φορὲς ποὺ ὀφείλεται.

∴ Νομίζω ΓΙΑΝΝΗ ΓΟΥΣΕΤΗ πὼς ἡ καθυστέρηση ποὺ εἴχαμε σχεδὸν ἐκαλύφθη. Κάνω ὅ,τι μπορῶ.

∴ Τὶς πεννομαχίες σου ΚΟΚΚΙΝΕ ΒΡΑΧΕ δὲν τὶς δημοσιεύω ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ποὺ ἔθεσα στὸ προηγούμενο φύλλο. Λυπᾶμαι γιατὶ «κοντὰ στὰ ξερὰ καίγονται καὶ τὰ χλωρὰ» — καὶ μεταξὺ τῶν χλωρῶν εἶσαι καὶ σὺ ποὺ φάνηκες τόσο συνεπὴς στὶς ὑποχρεώσεις σου ἀπέναντι τοῦ περιοδικοῦ». Ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ κάμω ἐξαίρεση ἀπὸ τὸ γενικὸ κανόνα γιὰ κανένα. Ἂν στείλης τὰ λεπτὰ νὰ ξαναστείλης καὶ τὶς πεννομαχίες.

∴ ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΕ. Διαβίβασα τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση. Γιὰ τὰ ἄλλα εὐχαριστῶ θερμῶς.

∴ ΝΙΚΟ ΣΑΛΟΝΙΚΙΕ. Θὰ μοῦ στείλης 3.000. Ἔτσι ἢ κάνω λάθος;

∴ Εὐχαριστὸ πολὺ «ΦΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟ» γιὰ ὅλα.

∴ ΓΙΩΡΓΟ ΛΩΛΑ. Δυστυχῶς σὲ ζητήματα σύγχρονα ὅπως αὐτὸ ποὺ μὲ ρωτᾶς, δὲν μπορῶ ν' ἀπαντήσω. Στὴ στήλη «Μὲ ρωτοῦν καὶ ἀπαντῶ» θὰ ἀπαντήσω μόνο στὸ ἐρώτημα περὶ τῶν τόξων καὶ βελῶν. Ἔπειτα ζητᾶς τὰ φύλλα ὅλου τοῦ Α' τόμου. Σὲ πληροφορῶ πὼς ἀπὸ 1 - 24 ἔχουν 24.000 δραχμὲς καὶ δεμένα 45. Ἀπὸ 25 καὶ πέραν ὅσα ὑπάρχουν 1000 δραχμὲς τὸ ἕνα. Θὰ σοῦ γράψη καὶ ἡ διεκπεραίωση.

∴ Πήραμε τὶς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Παρασκευούλας Παναγιώτου Κορακάκη, Ἀλκιβιάδη Χριστοπούλου, Ἀστερόπαιδου, Νεραϊδόπαιδου, Κωνσταντίνου Σ. Χρυσικοπούλου, Κωστῆ Ἀργυροπούλου, Μέλισσας, Θεοδώρου Χαραλαμπίδη, Ν. Πασχάλη, Πολύδωρου Σανδραβέλη (τον εὐχαριστοῦμε γιὰ τὶς εὐγενικές του προσπάθειες), Νίκου Χατζηκυριάκου, Νικολάου Κ. Μπεκρῆ, Χρυσοστόμου Παναγιωτοπούλου, Χαραλάμπους Τσάκα, Γεωργίου Δ. Κούβελα, Ἀνδρέα Βασιλείου, Παπανικολοπούλου, Ἀθανασίου Δ. Μησιάκα.

∴ Πήραμε ἐπίσης τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μας: Ἀλκιβιάδη Ἀθ. Χριστοπούλου, Χρήστου Σαμανίδη, Κωνσταντίνου Σ. Χρυσικοπούλου, Δροσοπηγῆς, Ἰωάννη Τσιομπλίκη, Γεωργίου Γιαγιάννη, Χρυσοστόμου Π. Ἀρχοντίδη, Γεωργίου Πλανάκη, Στέλιου Ἀθ. Κυριακίδη, Ἀντωνίου Πατέλη.

∴ Ἐπίσης τὶς ἀθλητικὲς συνεργασίες ἢ ἐρωτήσεις τῶν φίλων μας: Ἀλκιβιάδη Χριστοπούλου, Α. Θεοδωρίδη, Σάββα Παπαδοπούλου, Στέλιου Κυριακίδη, Ἀντωνίου Πατέλη.

∴ Πήραμε τὰ σκίτσα: Παυσανία Μυλωνᾶ, Ἀγνοῦ Περιστεριοῦ, Γ. Δ. Κούβελα, Σκαλιστηριοῦ, Εὔθυμου Ροδίτη, Ἐξάφαλμου (ἔχω πάρα πολὺ καλὴ ἰδέα γιὰ ὅλες σου τὶς συνεργασίες), Χρυσοστόμου Ἀρχοντίδη, Γεωργίου Γιατσίδη (ὄχι μόνον δὲν εἶναι κατάλληλα γιὰ τὸ ἐξώφυλα, ἀλλὰ ὅπως εἶναι σχεδιασμένα μὲ μολύβι ἐπάνω σὲ κουρελόχαρτα δὲν μποροῦν νὰ δημοσιευθοῦν οὔτε καὶ στὴν τελευταία γωνιὰ τοῦ περιοδικοῦ μας), Μαρκούση.

∴ Πήραμε ἀκόμη τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν Νεραϊδόπαιδου, Κωνσταντίνου Σ. Χρυσικοπούλου, Ἰωάννη Τσιομπλίκη, Δροσοπηγῆς, Μιλτιάδη Καλαγιᾶ, Χρήστου Δημητριάδη, Πλάτωνος, Πατέλη Ἀντωνίου, Γεωργίου Γιαγιάννη.

∴ Πήραμε τὴ συνδρομή σου ΚΩΝ. ΓΙΑΜΠΟΥΡΑΝΗ καθὼς καὶ τὴν πρόσθετη γιὰ τὴν ὁποία μᾶς γράφεις.

∴ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ΘΕΜΗ ΝΤΟΝΗ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ ὅλα.

∴ Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη ΧΡΙΣΤΟ ΣΑΜΑΝΙΔΗ.

∴ Σοῦ ἀλλάξαμε τὴ διεύθυνση ΛΑΚΗ Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ.

∴ Διὰ μὲν τὸ ζήτημα τῆς διεκπεραιώσεως διεβίβασα Ι. Τ. τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση. Ὅσο γι' αὐτὸ ποὺ μοῦ γράφεις, γιὰ τὴν ἐκκλησιά, ἐκάμαμε σχετικὴ σύσταση. Τὸ θέμα ποὺ μὲ ρωτᾶς, εἶναι ἁπλό: Ὑπάρχουν μυθιστορήματα ποὺ ὠφελοῦν· ὑπάρχουν μυθιστορήματα ποὺ βλάπτουν. Ἕνα μυθιστόρημα ποὺ ἐκθειάζει τὶς ληστρικὲς πράξεις ἢ προκαλεῖ τὸ θαυμασμὸ στοὺς κακοποιούς, ἢ διεγείρει τοὺς πιὸ ταπεινοὺς πόθους τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐπιζήμιο. Ἀντίθετα ἕνα μυθιστόρημα, ποὺ μᾶς προσφέρει ἀνώτερα διδάγματα ἠθικῆς, μυθιστορήματα αὐταπαρνήσεως καὶ θυσίας, μυθιστορήματα ποὺ οἱ ἥρωές των ἐμπνέονται ἀπὸ ἰδανικὰ πατριωτικά, ἐθνικά, ἀλτρουϊστικὰ εἶναι ὠφέλιμα.

∴ Καλῶς ἤλθατε στὴν Ἀθήνα Δροσοπηγὴ καὶ Διγενὴ Ἀκρίτα. Ἐλπίζω πὼς μὲ τὸ νέο χρόνο θὰ ἀρχίσουμε τὶς συγκεντρώσεις στὰ γραφεῖα μας.

∴ ΕΥΣΤΡΑΤΙΕ ΚΟΜΝΗΝΕ ἔδωσα ἐντολὴ γιὰ τὸ τεῦχος ποὺ ζητᾶς. Φυσικὰ δὲν ἔλαβα ὑπ' ὄψη τὸ ποίημά σου γραμμένο στὸ ἴδιο χαρτί.

∴ Διαβάσαμε ΚΩΣΤΗ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΕ μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ ἱκανοποίηση τὸ τόσο ὡραῖο γράμμα σου.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ στὴ διεκπεραίωση γιὰ τὸ ζήτημα ποὺ μοῦ γράφεις ΙΩΑΝΝΗ ΤΣΑΚΛΙΔΗ. Ἀλλὰ μὴ λησμονῇς πὼς συνδρομητὲς ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἑξῆς δὲν γράφουμε ἐὰν προηγουμένως δὲν καταβάλλουν τὴ συνδρομή τους.

∴ Γιὰ νὰ ἐγγραφῇ ΘΕΟΔΟΣΙΕ Θ. ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΕ κανεὶς συνδρομητὴς δὲν χρειάζονται οὔτε «βεβαιώσεις», οὔτε προθεσμίες. Μποροῦν νὰ γραφοῦν ὅταν θέλουν καὶ ἀπὸ ὅποιο τεῦχος θέλουν.

∴ Θὰ στέλλεται ΙΩΑΝΝΗ ΧΡΥΣΙΚΕ τὸ περιοδικὸ στὸν ἐξάδελφό σου.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ ΑΓΓΕΛΕ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ. Ἔδωσα ἐντολὴ στὶ διεκπεραίωση γιὰ ὅσα μοῦ γράφεις.

∴ Θὰ σοῦ γράψουμε καὶ ἰδιαιτέρως ΗΛΙΑ ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΕ, καὶ ΑΝΤΩΝΗ ΚΙΑΧΙΔΗ.

∴ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΠΑΠΑΔΑΜΟΥ. Ἀλλάξαμε τὴ διεύθυνσή σου.

∴ Ἐδιάβασα μὲ ἐνδιαφέρον τὸ γράμμα σου φίλτατε ΛΟΓΓΑΝΙΔΗ. Οἱ συνδρομηταὶ ποὺ μοῦ στέλνεις θὰ γραφτοῦν μόνον ὅταν μᾶς στείλλουν τὴ συνδρομή του, σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴ ποὺ ἐθέσαμε ἀπὸ τὸ προηγούμενο φύλλο. Τὰ αἰνίγματα γραμμένα στὸ ἴδιο χαρτὶ μὲ τὸ γράμμα δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψη.

∴ Πήραμε τὴ συνδρομή σου ΧΑΝΙΩΤΑΚΙ. Ἀλλὰ ἡ πεννομαχία ποῦ;

∴ Σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴ ποὺ ἐβάλαμε ΓΙΩΡΓΟ ΜΙΛ. ΚΟΛΙΑΔΗΜΑ, κανεὶς στὸ ἑξῆς δὲν γράφεται συνδρομητὴς ἂν δὲν προπληρώση τὴ συνδρομή του.

∴ Εὐχαριστῶ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ ΤΣΙΚΛΕΙΔΗ.

∴ Καὶ σένα σ' εὐχαριστῶ θερμὰ ΝΙΚΟ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟ. Εἶμαι εὐτυχὴς ποὺ κάνω τὴ γνωριμία σου.

∴ Πήραμε τὴ συνδρομή σου ΒΑΣ. ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ. Εὐχαριστοῦμε.

∴ Εὐχαριστῶ γιὰ τὴ συνδρομὴ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ Γ. ΧΑΤΖΑΓΑ.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

◇

Η ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗ

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελίδα 575)

Μά, σὲ λίγο τὸν ξάφνιασε μιὰ φωνὴ τόσο γνώριμη. Ἦταν ὁ ταγματάρχης ποὺ μπῆκε στὸ χειρουργεῖο. Ὁ Θύμιος κατάλαβε πῶς τοῦ ἔλεγαν γιὰ τὸ δράμα ποὖχαν δῆ καὶ γιὰ τὸ δικό του τὸ ξύπνημα μέσα στὴ νύχτα.

Ἔνοιωσε πάνω στὸν ὦμο του τὸ βαρύ του χέρι.

— Λοιπόν; ἐσὺ ἤσουν, ἀγριοκάτσικο; εἶπε. Σὲ εἶχα προστάξει νὰ κοιμηθῇς μὰ δὲν ἔμαθες βλέπω ἀκόμα τί πάει νὰ πῇ πειθαρχία. Ἀπόψε, δὲ λέω, μᾶς ἔσωσες, μὰ ἂν ἤσουν φαντάρος κανονικός, θὰ σ' ἔστελνα τώρα στὸ πειθαρχεῖο, νὰ μάθῃς νὰ ὑπακοῦς στὸν ἀνώτερό σου. Μὰ ἔχε χάρη, ποὺ εἶσαι μικρός.

Ὁ Θύμιος τὸν κοίταξε μιὰ στιγμὴ μὲ παράπονο. Μά, ἀμέσως χαμήλωσε τὰ μάτια του, συγκινημένος. Τὸ χαμόγελο τοῦ μεγάλου του φίλου ἐρχόταν σ' ἀντίθεση μὲ τὰ λόγια του τ' αὐστηρὰ καὶ τ' ἀπότομα.

— Τιμωρῆστέ με, εἶπε μὲ σεβασμὸ καὶ τὸν κοίταξε πάλι στὰ μάτια.

— Ὄχι, παιδί μου, ἀπάντησε ὁ ταγματάρχης σὲ τόνο γλυκύτερο. Ὅταν συγκρούονται μεταξύ τους δυὸ προσταγές, ὑπακούει κανένας σ' αὐτὴν ποὺ τοῦ ἔδωσε κεῖνος ποὺ ἔχει τὸν πιὸ μεγάλο βαθμό. Αὐτὸ ἔκαμες χτὲς τὴ νύχτα κι' ἐσύ. Πῶς νὰ θυμηθῇς τί σὲ πρόσταξε ὁ ταγματάρχης ὅταν σοῦ ἔδινε ἀκριβῶς τὴν ἀντίθετη προσταγὴ ἕνας στρατηλάτης; Καὶ τί Στρατηλάτης! Σὲ μακαρίζω, παιδί μου ποὺ ἀξιώθηκες τέτοια χάρη...

Ἔσκυψε καὶ τὸν φίλησε στὸ κατάχλωμο μέτωπο. Ὕστερα, βγάζοντας ἀπ' τὸ στῆθος του μιὰ μικρὴ εἰκονίτσα μὲ ἁλυσίδα χρυσῆ, τοῦ τὴν πέρασε στὸ λαιμό.

— Κράτησέ την γι' ἀνάμνηση, τοῦ εἶπε. Εἶναι ἡ Μεγαλόχαρη, ποὺ μᾶς ἔδωκε χτὲς τὸ βάδυ τὴ νίκη.

Ὁ Θύμιος δὲ μπόρεσε νὰ μιλήσῃ ἀπ' τὴ συγκίνηση· πῆρε μόνο τὸ χέρι ποὺ τοὖδινε τὸ πολύτιμο δῶρο κι' ἀνασηκώθηκε λίγο γιὰ νὸ τὸ φέρῃ στὰ χείλη του.

— Μὴν κουνιέσαι, τοῦ εἶπε ὁ ταγματάρχης σ' ἕναν τόνο προστακτικό. Σὲ χρειάζουμε γρήγορα γιὰ τὴ μάχη τῆς Σαμαρίνας.

Ὁ Θύμιος τοῦ χαμογέλασε εὐχαριστημένος.

Ναὶ εἶχαν ἀνοίξει καινούργιους λογαριασμοὺς μὲ τοὺς Ἰταλιάνους. Κι' ἡ Μεγαλόχαρη θἆταν καὶ πάλι μαζί τους. Καὶ θὰ τοὺς ἔδινε πάντα τὴ νίκη.

ΚΛΕΙΩ ΝΟΤΑΡΑ

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

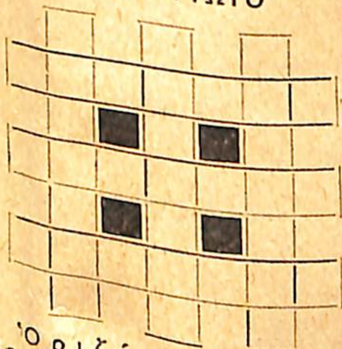
1) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
2) 6, 7, 8, 7, 10, 1, 6
3) 7, 8, 7, 6
4) 2, 8, 8, 7, 6
5) 6, 4, 8, 4, 10, 4, 6
6) 10, 7, 5, 3, 4, 6
7) 7, 6, 1, 7
8) 6, 7, 10, 4, 5, 9, 8
9) 1, 9, 6, 4, 5, 6

1) Πόλη τῆς Παλαιστίνης.
2) Νησὶ τοῦ Σαρωνικοῦ.
3) Νοστιμίζει τὰ φαγητά.
4) Ἔνδοξο Ἔθνος.
5) Ψάρι.
6) Εἶναι ὁ πίνακας ποὺ γράφουμε στὸ σχολεῖο.
7) Ἤπειρος.
8) Βιβλικὸ πρόσωπο.
9) Ἐμαρτύρησε γιὰ τὴ σωτηρία μας.

Ἀλέξ. Τσικλειδῆς

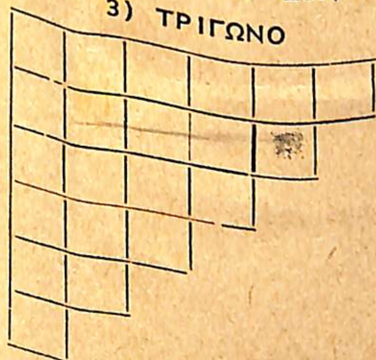
2) ΔΙΚΤΥΩΤΟ

Ὁριζόντια καὶ κάθετα: 1) Βασιλῆας τῶν Περσῶν. 2) Καρποφόρο. 3) Δὲν κάνει τρέλλες.

Ἀλέξ. Μακρυλάκης
Φυλακτὸ Σουφλίου

3) ΤΡΙΓΩΝΟ

Ὁριζόντια καὶ κάθετα: 1) Μαθητὴς τοῦ Σωκράτη. 2) Στενὸ κομμάτι ὑφάσματος. 3) Ἀρχαῖος θεός. 4) Ἀόριστος ἀντωνυμία. 5) Καθώς. 6) Σύμφωνο.

Χρ. Δ. Κοτινᾶς, Κέρκυρα

4) ΕΛΛΕΙΠΟΣΥΜΦΩΝΟ

Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ σύμφωνα ποὺ λείπουν ὥστε νὰ σχηματισθῆ ἕνα ἀρχαῖο ρητό:
— α — — ε — — ο —
α — ι — — ο —

Κ. Μίσσιος Μυτιλήνη

5) ΡΟΜΒΟΣ

1) Σύμφωνο.
2) Νότα τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς.
3) Πόλη τῆς Ἑλλάδας μας.
4) Ξακουστὸς ἑλληνικὸς Λόχος.
5) Σύμφωνο.

Νῖκος Σαλονικηὸς

6) ΤΑ ΑΧΛΑΔΙΑ

Ἂν ἔχω ὅσα ἀχλάδια ἔχω, κι' ἀκόμα ἄλλα τόσα, καὶ τὰ μισὰ ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἔχω, καὶ τὰ μισὰ ἀπ' τὰ μισά, κι' ἕνα ἀκόμα, θὰ ἔχω συνολικὰ 100 ἀχλάδια. Πόσα ἀχλάδια ἔχω;

Ἀλ. Μακρυλάκης
Φυλακτὸ Σουφλίου

7) ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

1) Πρωταθλητὴς δρόμου μετ' ἐμποδίων.
2) Γνωστὸ ποδοσφαιρικὸ σωματεῖο.
3) Ποδοσφαιριστὴς τῆς ΑΕΚ
4) Ποδοσφαιριστὴς τοῦ Παναθηναϊκοῦ.
5) Ποδοσφαιρικὸ σωματεῖο τῶν Ἀθηνῶν.
6) Τερματοφύλακας.
7) Πρωταθλητὴς τῆς Ἑλλάδας.
8) Ἀθλητὴς ὕψους.
9) Τὸ χειρότερο γιὰ μιὰν ὁμάδα.
10) Πρωταθλητὴς δίσκου.

Μὲ τ' ἀρχικὰ γράμματα σχηματίζεται τὸ ὄνομα Ἕλληνα πρωταθλητοῦ.

Κ. Χαραλαμπίδης

8) ΑΠΡΟΟΠΤΟ

Τέσσαρες ἄνθρωποι μποροῦν ν' ἀνοίξουν τέσσαρες λάκκους σὲ τέσσαρες μέρες. Πόσον καιρὸ χρειάζεται ἕνας ἄνθρωπος γιὰ ν' ἀνοίξη ἕναν λάκκο;

Σωτ. Λαμπρόπουλος,
Πύργος

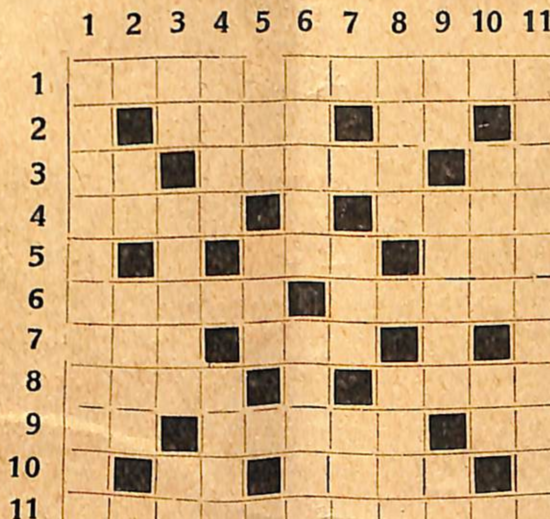
9) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

Τὸ πρῶτο μου εἶναι πρόθεση
τὸ δεύτερό μου πόλη,
τὸ σύνολό μου μισητὸ
στὴν Οἰκουμένη ὅλη.

Ἐλ. Σφακτὸς

◆

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡ. 45

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Πολεμικὴ κραυγή. — Ἀπαραίτητη στὸ πλοῖο. 2) Χερσόνησος τῆς Χαλκιδικῆς. — Δηλώνει συγκατάβαση. 3) Νότα. — Κινηματογραφικὸ βραβεῖο. — Ἄρθρο στὸν πληθυντικό. 4) Ἑστία μολύνσεως. — Κεντᾶ. 5) Ἄφησε. — Γαλλικὴ μονὰς μετρήσεως ἐπιφανείας. 6) Ἀλιευτικὸ ἐργαλεῖο. — Ἀστερισμός. 7) Μονὰς ἠλεκτρικῆς ἀντιστάσεως. — Αἰσθητήριο. 8) Δερμάτινη ζώνη. — Λησμονιά. 9) Αἰγυπτιακὴ θεότης. — Ὅραμα, φαντασία. — Ὅ,τι καὶ τὸ β' τοῦ 2 ὁριζοντίως. 10) Ἀπαγορεύει. — Νησὶ τῆς Μαλαισίας. 11) Σύμβολο ἀγνότητας. — Νοστιμίζει.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Ἀφιερωμένη στὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ. — Ἀσιατικὸ Κράτος. 2) Γράμμα τοῦ γαλλικοῦ ἀλφαβήτου. — Συνήθως εἶναι ἀπὸ φελό. 3) Γελαστικὸ ἐπιφώνημα. — Καθεὶς ἔχει τὸ δικό του. — Νότα. 4) Ὁ ἀτομικὸς χαρακτῆρας. — Τὸν μεταχειρίζονται οἱ ξυλοκόποι. 5) Τροπικὸ ἐπίρρημα. — Στοιχεῖο ἀπαραίτητο γιὰ τὴ ζωή μας. 6) Χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴ μεταφορὰ ὑγρῶν. — Τὴν ποθοῦν οἱ ἄρρωστοι. 7) Χρονικὸ ἐπίρρημα. — Μόριο. 8) Τὸ κεφάλι (ἀρχ.). — Βγαίνει ἀπ' τὰ ἡφαίστεια. 9) Ἕνα ζῶο στὴν ἀρχαΐζουσα. — Γυναικεῖο χαϊδευτικὸ ὄνομα. — Νότα (ἀνάπ.). 10) Σηκώνω. — Προσδιορίζει τὸν μέλλοντα. 11) Βασιλῆας τῆς Σπάρτης. — Ἡ ἱκανότητα τοῦ νὰ ἀντιλαμβάνεται κανεὶς μὲ τὸ μυαλό.

ΛΥΣΕΙΣ 44ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΤΡΙΓΩΝΟ

1) Περίανδρος, 2) Ὁδοιπόρος, 3) Πρόποδες, 4) Ροδανός, 5) Ἄνδρος, 6) Ρόδος, 7) Περί, 8) Ρίς, 9) Ἐν, 10) Δ.

2) ΜΕΣΟΣΤΙΧΙΔΑ

Ι	ω	ά	ν	ν	ι	ν	α
φ	Ω	τ	ε	ι	ν	ή	
ά	ν	Α					
α	θ	η	Ν	ᾶ			
π	ο	λ	ω	Ν	ί	α	
σ	υ	ν	ε	π	Η	ς	
Χ	ρ	ι	σ	τ	ὸ	Σ	

3) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ

15	5	4	6	10	7	3	=	50
5	4	6	10	7	3	15	=	50
4	6	10	7	3	15	5	=	50
6	10	7	3	15	5	4	=	50
10	7	3	15	5	4	6	=	50
7	3	15	5	4	6	10	=	50
3	15	5	4	6	10	7	=	50
50	50	50	50	50	50	50		

4) ΑΙΝΙΓΜΑ

Τὸ βελόνι.

5) ΤΡΙΓΩΝΟ

Σ	Υ	Ρ	Ι	Α
Υ	Β	Ο	Σ	
Ρ	Ο	Η		
Ι	Σ			
Α				

6) ΜΕΤΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΛΕΣΒΟΣ — ΛΕΜΒΟΣ.

7) ΑΠΡΟΟΠΤΑ

1) Ἡ Νεκρὰ θάλασσα, 2) Ἡ Μῆλος, 3) Ὁ Βόλος, 4) Ἡ Δράμα, 5) Ὁ Ἁλμυρός.

8) ΑΣΤΕΡΙ

Σ			Κ			Σ
	Ι		Ο		Ο	
		Ν	Λ	Τ		
Σ	Υ	Ν	Ο	Ψ	Ι	Σ
		Λ	Β	Ρ		
	Υ		Ο		Ο	
Π			Σ			Ν

9) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΩΝ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

Κατίνα (ΚΑΤΙ ΝΑ σοῦ πῶ...).

10) ΠΡΟΣΘΕΣΕΙΣ

1) Σάλα+Μὶς = Σαλαμίς. 2) Νίκη+Φόρος = Νικηφόρος. 3) Πρὸ+Σχῆμα= Πρόσχημα.

ΛΥΣΗ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡΙΘ. 44

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΧΑΓΗ — ΑΤΤΙΚ, 2) ΟΜΠΡΟΣ, 3) ΧΗΝ — ΛΑ — ΑΠΕ, 4) ΑΜΥΝΑ — ΟΠΛΗ, 5) ΙΚΑΡΙΑ, 6) ΣΚΝΙΠΑ — ΤΙ, 7) ΜΥΙΑ — ΑΝΙΩΝ, 8) ΕΣΑ — ΤΑ — ΜΝΑ, 9) ΤΙΜΗΜΑ, 10) ΑΤΟΜΑ — ΕΣΤΙ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΧΑΧΑΣ — ΜΕΣΑ, 2) ΗΜΙΣΥΣ, 3) ΓΟΝΥ — ΚΙΑΤΟ, 4) ΗΜ — ΝΙΝΑ — ΜΙ, 5) ΠΛΑΚΙ — ΑΜΑ, 6) ΑΡΑ — ΑΠΑΤΗ, 7) ΤΟ — ΟΡΑΝ — ΜΕ. 8) ΤΣΑΠΙ — ΙΜΑΣ, 9) ΠΛΑΤΩΝ, 10) ΚΛΕΗ — ΙΝΑΤΙ.

ΜΕ ΤΗ ΔΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΑΘΙ

1) — Καὶ λοιπόν;

— Καὶ λοιπόν, πρίγκηπά μου, κρῖμα, στὸ ἄτι νὰ πάη χαμένο.

— Σκοτώθηκε σὲ κανένα γκρεμό... Ἔρριξε κανένα;

—Ὅλους μὲ τὴ σειρὰ καὶ τὸν ἴδιο σου τὸ γενναῖο πατέρα, πέντε ρές. Μὴν ἀνησυχεῖς ὅμως· εἶναι μιὰ χαρὰ ὁ ἀφέντης. Μόνο πού....

— Μόνο πού; Κάτι κρύβεις; Λέγε λοιπόν.

— Τ' ἄλογο τὸ γυρίζει πίσω στὸν ἔμπορο. Εἶναι, λέει, πολὺ παιματάρικο κι' ἄγριο. Δὲ σκοπεύει νὰ βάλη σὲ κίνδυνο τὴν ζωή του!

— Λοιπόν, ἔχει ἄδικο;

— Πρὶν νὰ φύγη, ἀφέντη, λέω νὰ τόβλεπες μιὰ φορά...

32) Καβάλλησε τ' ἄτι του τὸ παιδί, κάλπασαν ξωπίσω του κι' οἱ συμπαίκτ ς του.

Ὅταν ἔφτασαν τὴ βασιλικὴ συνοδεία, ὁ ἔμπορος ἀπ' τὴ Θ σσαλί ἑτοιμαζόταν νὰ φύγη μὲ τὴν πραμάτεια του.

Κοίταξε ὁ Ἀλέξανδρος τ' ἄτι, εἶδε τὸ σφρῖγος του, τὴν ὁρμή τ τὰ φλογερά του ρουθούνια, τὴν περηφάνεια του, τὰ λεπτὰ ἰσχυρά του πόδια, τὴν κυματιστή του οὐρά, ἄκουσε τὸ χλιμίντρισμά του, κι' ἔνιωσε τὴν ἀνάσα του σὰν φωτιά:

— Κρῖμα, φώναξε, τί ἄλογο, χάνεις μέσα ἀπ' τὰ χέρια σου, βασιλιᾶ!

33) Ξαφνιάστηκε ὁ Φίλιππος κι' εἶπε στὸ γιό του.

— Τί θέλεις νὰ πῆς;

— Λέω πὼς εἶναι ἄδικο νὰ χαθῆ γιὰ μᾶς τέτοιο ἄλογο, μόνο καὶ μόνο ιατὶ δὲν τολμᾶ κανένας νὰ τὸ δαμάση.

— Σὲ νόμιζα σοβαρὸ παιδὶ καὶ δὲν φανταζόμουν πὼς θ' ἄκουγα ἀπὸ ὰ χείλη σου τόσο ἀνόητα λόγια. Κατηγορεῖς τοὺς μεγαλυτέρους σου γιὰ ειλούς, σὰ νὰ ἦσουν ἐσὺ ἱκανώτερος ἀπ' τοὺς ἄλλους. Νά τὸ ἄτι, καάλα το, ἂν τολμᾶς. Μ' ἂν δὲν καταφέρης νὰ τὸ δαμάσης, τί χάνεις;

—Ὅσα κάνει καὶ τ' ἄλογο. Βάζω στοίχημα τὴν ἀξία του.

Ἕνα τρανταχτὸ γέλιο σκέπασε τὰ λόγια τοῦ νέου.

34) — Τὸ καλὸ ποὺ σοῦ θέλω Ἀλέξανδρε, εἶπε ὁ Φίλιππος, μὴν κάμης καμιὰ κουταμάρα. Τ' ἄλογο εἶναι τρελλό, χοντροκέφαλο. Βουκεφάλας, ὄνομα καὶ πρᾶμα!

— Κι' ἂν τὸ δαμάσω, πατέρα, εἶπε ὁ Ἀλέξανδρος τί θὰ μοῦ δώσης;

—Ὅ,τι γυρέψης!

— Τὸ Βουκεφάλα λοιπόν. Αὐτὸν σοῦ ζητῶ γιὰ βραβεῖο.

Τρόμος καὶ φόβος ἔπιασε τότε τοὺς αὐλικούς. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἀστειευόταν λοιπόν. Πῆγε κοντὰ στὸ Φιλόνεικο, τὸν ἰδιοκτήτη τοῦ Βουκεφάλα καὶ πῆρε ἀπ' τὸ χέρι του τ' ἄτι. Τὸ χάϊδεψε στὸ κεφάλι κι' ὕστερα γύρισε τ' ἄλογο πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἥλιου.

) Εἶχε προσέξει πὼς τ' ἄλογο τρόμαζε τὴν ἴδια του τὴ σκιὰ καὶ όταν ξώφρενο ἀπ' τὴν πρώτη στιγμή.

Τὸ χάϊδεψε, λίγη ὥρα κι' ἀφοῦ τὸ ἡμέρεψε ἀρκετά, περπατώντας κοντου, πέταξε τέλος τὴ χλαμύδα καὶ πήδηξε πάνω στὴ ράχη του. Στὴν ὴ σφίγγει μόνο τὸ χαλινάρι, χωρὶς νὰ μεταχειρίζεται οὔτε μαστίγιο ε πτερνιστῆρες. Κι' ὅταν νιώθει πὼς κάθεται στερεὰ πάνω στ' ἄλογο, κεντᾶ ἐλαφρὰ καὶ τὸ παροτρύνει μὲ λόγια γλυκὰ καὶ φωνὴ τρυφερή.

—Ἔλα, φτερωτὸ ἀλογάκι μου! Ἂς τοὺς δείξουμε τί ἀξίζουμε ἐμεῖς δυό.

36) Ὅλοι ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Τί ὑπέροχο ἄτι! Πλατύστερνο, δυνατό, μὲ σβελτάδα ἐλαφίνας. Ὁ ἥλιος ἔλαμπε πάνω στὸ μεταξωτὸ τρίχωμά του. Σήκωνε τὶς ὁπλές του μὲ μιὰ μικρὴ παιχνιδιάρικη κίνηση, τίναζε τὴ χαίτη του καὶ χρεμέτιζε ἀνυπόμονα.

Θαυμαστὸς ἀληθινὰ συνδυασμὸς ἀπὸ δύναμη, ὀμορφιὰ καὶ χάρη!

Σὲ λίγο, πετώντας πιὸ γρήγορα κι' ἀπ' τὸν Πήγασο ἐκεῖνο τὸ μυθικὸ ἄλογο' χάθηκε ἀπ' τὰ μάτια τῆς συνοδείας. Ὁ Φίλιππος ἔνιωθε τὴν ψυχή του νὰ σφίγγεται ἀπὸ φρικτὴ ἀγωνία. Θὰ ξανάβλεπε ζωντανὸ τὸ παιδί του;

(Συνεχίζεται)